

exercitum eius in manu

Iudicibus illis. **Et** dixit
dicentes. **T**am et d'ipo

cessantur cu gentibus qu
nos sunt. quia ex quo recessum ab eis inuenerunt in

Redierunt faciem templi coronis aureis et
domino et facta est **l**etitia magna in

In primis et confessionibus benedicebant do mi num.

In illo t'yr. Dixit ihs discipulis suis. Nemo potest
duob: dominis seruire. & ret. **o**st. **b**e. **l**e.

Quia n̄ ualla. simul transitoria & etna diligere. sicut
diligim̄ cuncta tēporalia misa n̄m affectu possid

Aut enī unū odia. & alterū diliger. Aut unū adher
et alterū contēnet. **I**n primis & confessionibus benedice

qui magna fecit in israhel & uictoriam dedit
dominus omnipotens. **R**edierunt faciem templi coronis aureis

dedicauerunt atē re domi no. qui magna
et uerba diligentē cōsideranda sūt. **N**ā qui sunt eluc

Reseruentur ex parte dicens. Non potestis dō seruire
mone. **A**udiat hoc auarus. audiat qui censet uocabit

aut n̄ posse simul manone hoc ē diuiciū xpoq; seruire
R Congregati sunt inimici nostri & gloriantur in uirtute sua

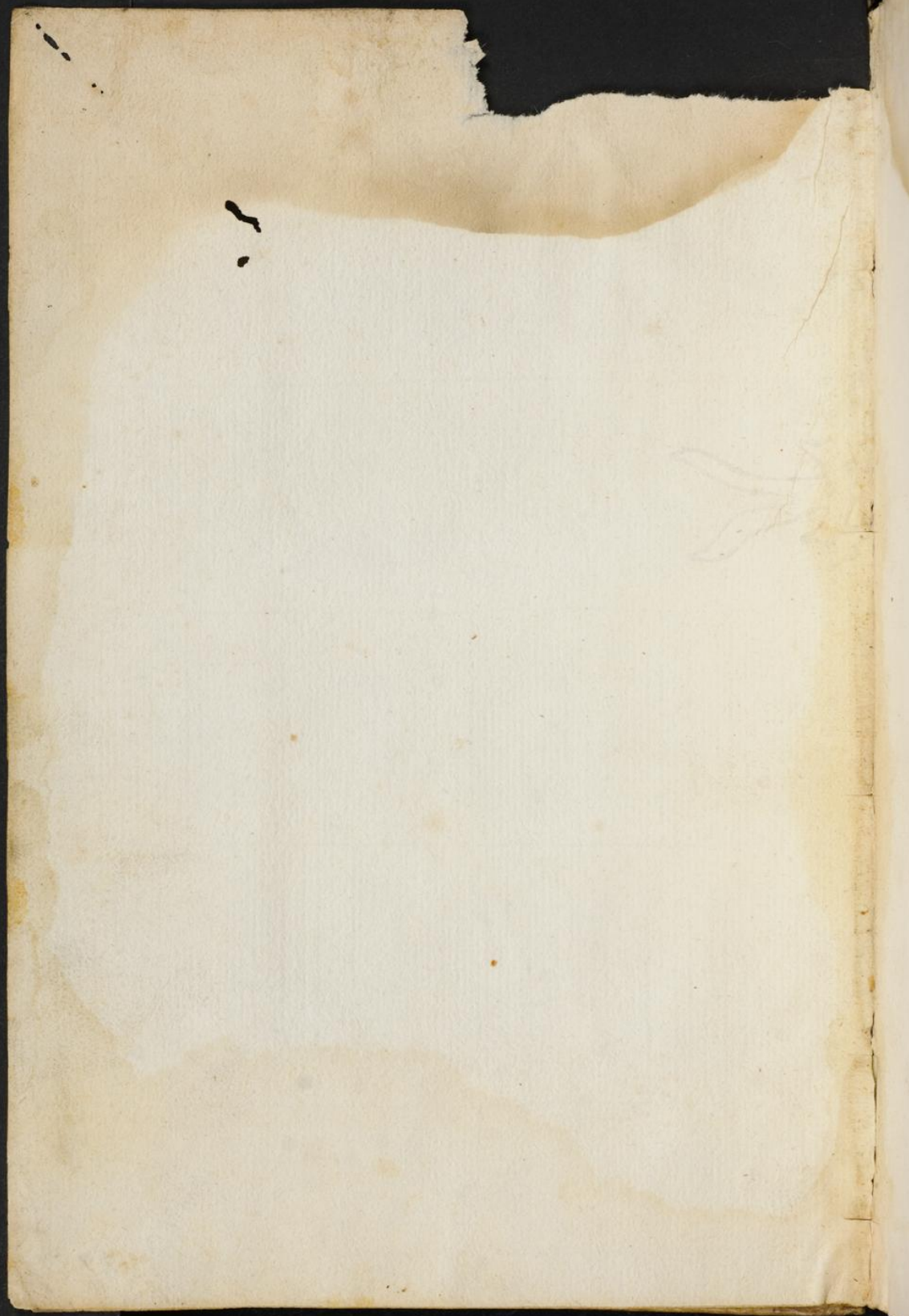
fortitudine illorum domine & disipe illos ut cognoscat quia
aliqui qui pugnet p nobis milita deus noster. **D**isipe illos

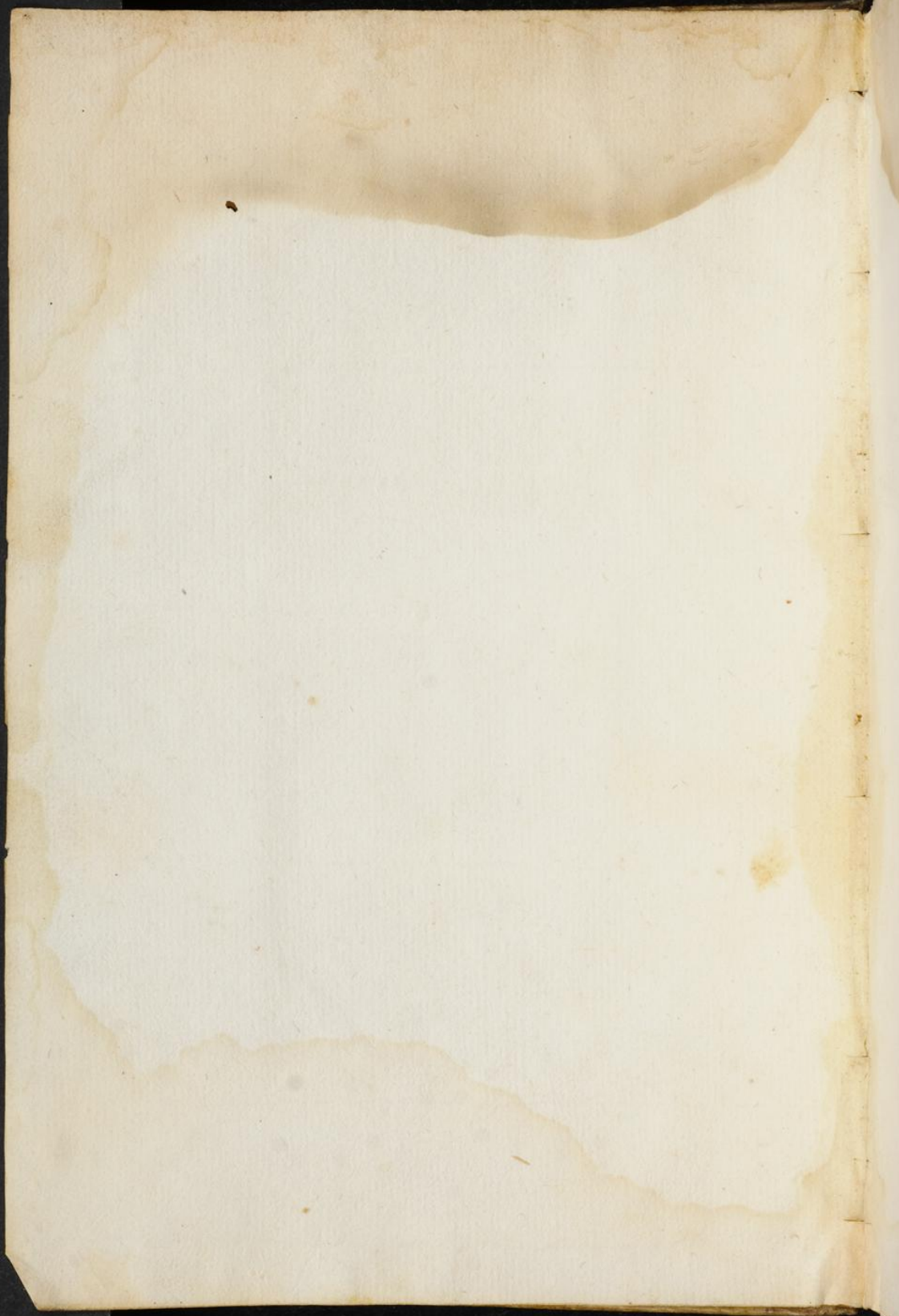
ut destruat eos p̄ccator noster domi ne. ut cognoscat

Nobisc solliciti esse anime quid manducetis. neq; cu
gel uestriamini. ergo qet omnib: natura tribuit &
ac bestis. hominib: quoq; cōmune ē. huius cura per

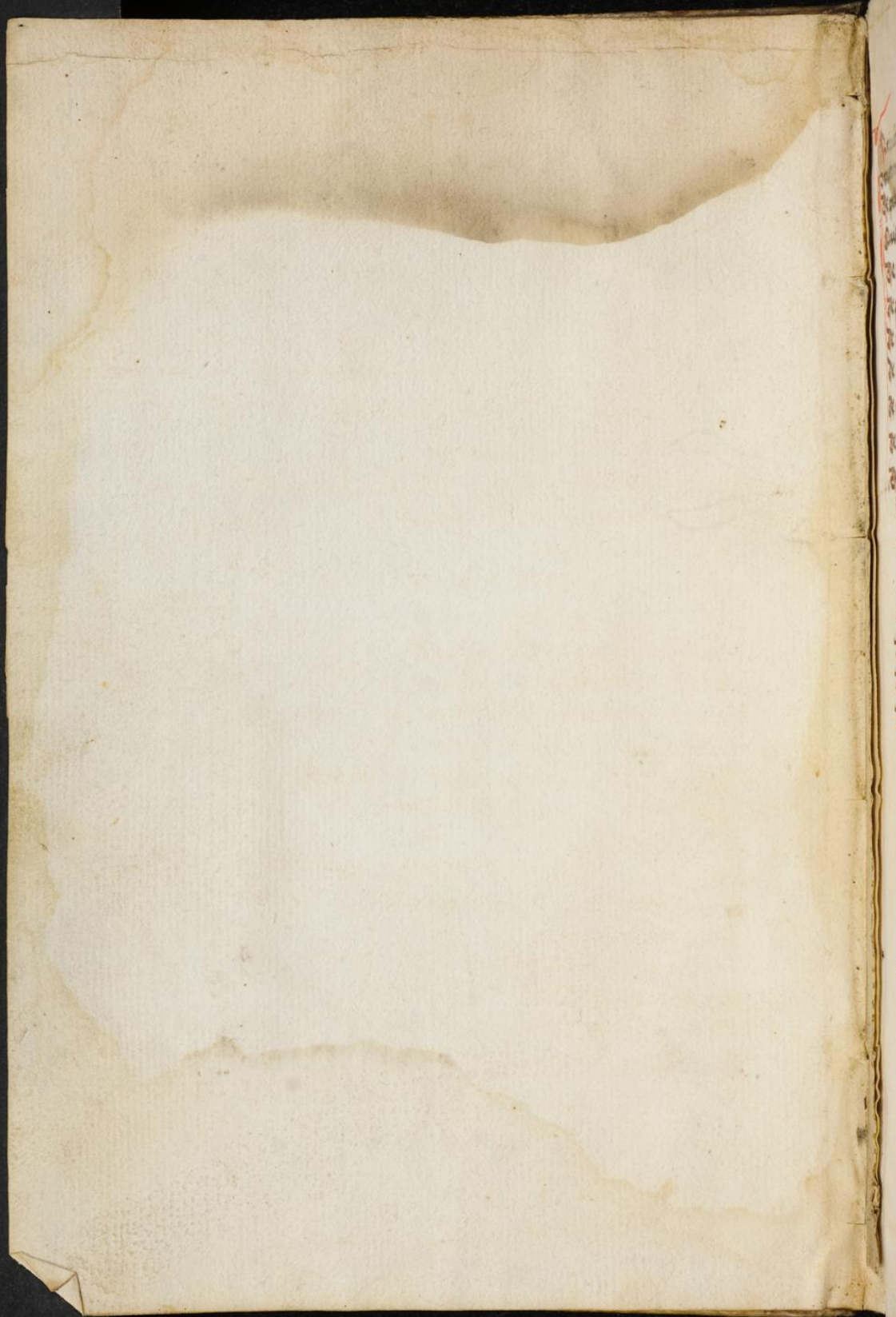
B 154

B 154.

Recipit Rubare sup tractatu de instructione seu
directione simplicium confessoru Et primo
De p[ar]te confessoris i audiendo confessoris et absoluedo **1.**

Quis sit p[ro]prius sacerdos **12.**

De casibus reservatis diocesani q[ui] sunt **13.**

De penia confessoris qua h[ab]ere debet **14.**

De interrogacionib[us] sciendis a confessorie **15.**

De casibus in quib[us] or[atione] iterat[ur] confessione[m] **16.**

De contritione qua[m] debet h[ab]ere penitens **17.**

De condicionib[us] confessionis **18.**

De ex[co]municacionibus latis a iure si posite p[er] ordi[n]e[m]
sicut inveniuntur in decretalibus **19.**

De ex[co]municacionibus extractis de quibusda[m] constitu-
cionib[us] ex[co]municacionib[us] a **Pomfano** octavo post
compilacione[m] libri sexti **20.**

De ex[co]municacionib[us] in quib[us] q[ui] separent a sacra[m]entis **21.**

De modo interrogandi confessoris confitente[m] **22.**

De interrogacione circa decem p[re]cepta Et p[ri]mo de p[ri]mo
p[re]cepto sc[ilicet] no[n] habeas deos alienos **23.**

Item de p[ro]noscacione Quo ad aures Quo ad ig-
nem Quo ad aqua[m] Quo ad terra[m]. habes i eode[m]
capitulo p[ar]tito

De secundo p[re]cepto sc[ilicet] no[n] assumes nome[n] dei tui
in vanu[m] Et p[ri]mo De blasphemia De p[er]iurio **24.**

De adiuratione **25.**

De t[er]cio p[re]cepto sc[ilicet] ut die sabbati sc[ilicet]ifices **26.**

De quarto p[re]cepto sc[ilicet] habeas i honore[m] p[ar]entes **27.**

De gubernacione p[ar]entiu[m] quo ad filios et familia[m] **28.**

De quinto p[re]cepto sc[ilicet] Non occides **29.**

- De sexto precepto. s. Non mechaberis** C18.
De septimo precepto. s. Non furtu facies C19.
De fraudulencia **De rapina** **De sacrilegio**
De usura **De cambio** **De falsificatione** **De**
hys oibz hetur in. r. de vii precepto
De octauo precepto. s. Non loquaris conu primum
tui falsu testimonium C20.
Primo **De pncioso** **De mendacio iocoso** **De**
mendacio officioso **De detractione** **De hys vide**
in capitulo pdicto. s. de octauo precepto
De nono precepto. s. Non desiderabis uxore proximi C21.
De decimo precepto. s. Non concupistas rem
proximi tui C22.
Sequitur capitula **Secunde ptis tractantes de**
viis capitalibz et speibus et filiabus eius C23.
Et primo de supbia **De psupacione** **De ingrati**
tudine **De inobediencia** **De sismate** **De inis**
delitate **De ambitione** **De derisione** **De iudi**
cio temerario **De curiositate** **De adulatione**
De inani gloria **De immodestia mulieru** **De**
ypocrisi **De iactancia** **De contencioe** **De dis**
cordia **De ptnacia** **Et de hys oibus i. r. pmo**
De singularitate sue psupacione nouitati
De secundo pmo moeli. s. inuidia et speibus et
filiabus eius C24.
De inuidia **De odio** **De susuratione** **De ex**
ultatione in aduersis pri **De tristitia i prospe**
ris primi. De hys hetur in dicto. r.
De tertio pmo moeli. s. in et speibus et filiabus eius C25.

- De ira** **De indignatione** **De timore mentis** **De**
clamore **De contumelia** **De blasphemia** **De riu**
De seditione **De his hētur in c. pōito**
De quarto pōto mortali. s. Auidia et speciebus et
filiabus eius **126.**
De auidia **De desperatione** **De p̄supone** **De**
impugnacione veritatis agmte **De obstinatione**
De inuidia fratne grē **De impemencia** **De im-**
core **De pusillitate** **De onositate** **De torpore**
seu pigrina **De euagatione mentis** **De negli-**
genaa circa ea q̄ tenetur face **De negligentia**
De confessione **De negligentia dōnis** **De his omnibus**
tractatur in c. pōito
De quinto pōto mortali. s. Auaricia et speciebus et
filiabus eius
De auaricia **De simonia** **De p̄dione** **De accep-**
tacione p̄sonarū **De turpi luno** **De ludo ihonesto**
Quibz p̄sonis restitui debet quod ab eis lunatur
in ludo **De inquietudine circa tpalia** **De secūdo**
modo auariciae que cōsistit in retinēdo **De tertio**
modo auariciae q̄ consistit in inordinate amando **De**
p̄dignitate **De his oibz vide sup̄ in c. p̄r**
De sexto pōto mortali s̄q̄ gula et speciebus et filiabus eius **128.**
Et p̄mo **De gula** **De ieiunio** **De ebrietate**
De inepta lenaa **De coreis** **De multiloquio**
De saurilitate **De inuidia** **De pollutione**
De omnibus his hēs in pōito. c.
De septimo pōto mortali. s. Luxuria et speciebus
et filiabus eius **129.**
Et p̄mo **De luxuria** **De deliciae morosa**

De filiis luxurie **De** certitate mentis **De** precipi-
tatione **De** inconstancia **De** inconstancia **De**
amore sui **De** odio dei **De** amore vite presentis
De honore futuri seculi. **De** hys. p. 5. in. c. de sep-
timo p. c. mortali

De quibus Capitula tunc partis huius opusculi de
interrogationibus certis ad certas personas secundum sta-
tus diuersitates **Et** primo **De** interrogacionibus
Quo ad conuictos **De** tribus prohibitis ad
celebrandum nuptias seu matrimonium **Et** de actu
conuicti

De interrogacionibus quod ad principes et reges **20.**
De interrogacionibus circa iudices **21.**
De interrogacionibus circa Advocatos Promu-
tores et Notarios **22.**

De interrogacionibus circa nigras et doctores **23.**

De interrogacionibus circa scolares **24.**

De interrogacionibus circa medicos **25.**

De interrogacionibus circa aromatarios **26.**

De interrogacionibus circa mercatores **27.**

De interrogacionibus circa mechanicos in gratia **28.**

De interrogacionibus circa mechanicos in specie **29.**

Circa lamifices **Ab** tabernario et hospite

Ab macellario **Ab** pistore **Ab** tertore **Ab** aurifabro

Ab cordone **Ab** locatore equorum **Ab** histrione

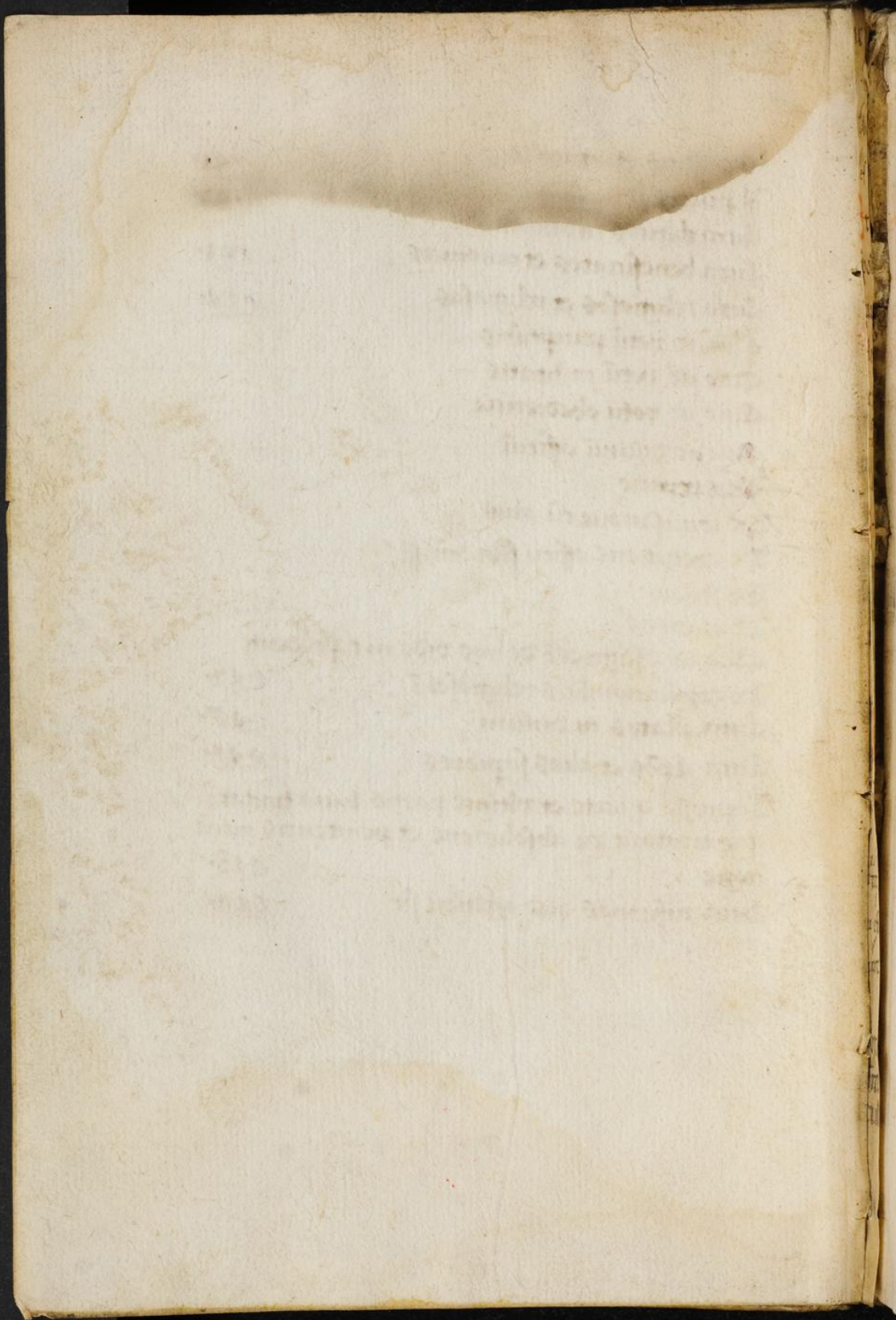
Ab musico **Ab** seruitoribus et collaboratoribus in

quocumque artificio

De hys interrogacionibus habetur in capitulo in

mediate predicto

A rusticis et agricolis	CEI.
A pueris et puellis	CE2.
I ura clericos in omnium	CE3.
I ura beneficiatos et canonicos	CE4.
I ura religiosos et religiosas	CE5.
Q uo ad votū paupertatis	
Q uo ad votū castitatis	
Q uo ad votū obediencie	
Q uo ad diuinū officiū	
D e exercitio	
D e conuisione cū alijs	
D e executione officij sibi amissi	
D e studio	
D e oratione	
Q uo ad asagneos de hijs vide in r. precedenti	
D e excoicationibus religiosoru	CE6.
I ura platos in omnium	CE7.
I ura Epōs et alios superiores	CE8.
C apitula quarte et vltime partis huius tractatus que tractant de absolutione et penitencie mūtatione	CE9.
I ura infirmos quod agendū sit	CE9.

**Prologus sup tractatū de instructione
seu directione simpliciu confessorū Editū
a dno Authonio archiepō florentino icē**

Defecerūt scrutantes scrutiniū aut psalmus
tu Scrutantes aliorū peccā sūt confessōes.
scrutiniū aut est inq̄sicio facta in confes-
sione In quo q̄ mlti cōfessores deficiūt nō bñ
et sufficient' se hñtes in audienca cōfessionis
consequēt' deficiūt etiā in se a grā dei et ml-
tū offendentes Ne ergo deficiāt quod esse ad
sui et aliorū p̄uiciē diligēt' considerent et
obseruent qd' ait **Aug⁹** in **de re. pe. di. vi. ci.**
vtdelictet **C**aveat spūalis iudex ut sicut non
comisit crimē nequicie ita nō careat munere
sciē **J**udiciaria enī ptās hoc exposat ut qd'
habeat iudiciē discernat **D**iligens igitur
inquisitor et subtilis iuestigator sapient' et
q̄i astute int̄roget a penitente q̄ forte p̄re ve-
recūdia vellet occultāre h' ille **U**bi tā msi-
nuat p̄fatus doctor que requiritur i p̄doneo
cōfessore **E**t p̄mū est ut habeat auctoritatē
sue ptātem absoluendi competentē **S**edim ut
habeat scienciā h̄mōi sufficientē **T**ercū vt fa-
ciat int̄rogacionē de p̄tis diligentem

De ptāte cōfessoris i audiendo cōfessiones et

absoluendo Caplin p̄mū

Quantū igitur ad p̄mū ut habeas auctori-
tatem audiendi cōfessiones. Si es in ordi-
ne mendicantiū inquit p̄mo q̄ habeas licentiā
a p̄latis tuis nō solū quo ad fr̄es s̄ quo ad se-
cularēs. Deinde ut habeas licentiā a p̄po sac-
dote eius q̄ est audiendū vel speciale ut
gūalem s̄ p̄ p̄ntacōem factam corā diocesano
vel alijs equiuales. p̄ s̄ s̄ de sepul. du. Et ex
hac licentiā nō vales absolue h̄ntes domi-
cilia in alijs diocē. nec etiā hoīes illius diocē.
in qua p̄ntatus es et ip̄am diocesim s̄m fian.
et ab. et laud. Nec vales absolue ab aliqua ex-
cōcōe maiōe. nō habendo aliā auctoritatem
speciale sup̄ hoc. q̄ si hoc facis absoluendo a-
liquē ab aliqua sententiā scient̄ ut ex ignorā-
tia iuris. sententiā excōcōis incurris. a qua
extra sedem aplicam nō vales absolui. Et hoc
verū est de sententiā iuris. Deius si absolues
a sententiā hoīs quia q̄uis male faceres et
ille nō eēt absolutū nō tamē sententiā excō-
cōis incurres s̄dm̄ pe. extra de p̄u. re. in-
cl. Item ex tali licentiā sic habita. nō va-
les absolue a p̄ntib. quorū absolutio diocē-
sano reseruat̄. Et quia q̄ sūt tales casus
circa hoc sūt varie opinionēs et aliq̄ plures

et aliqui pauciores **S**t in hoc mltū sūt consuetudini
 diocesū uel diocesanoꝝ **D**eo nō firmit' inherens
 ei qd dī de ista materia in sūma pisana qñtū
 ad illos casus exp̄ssos **H**ec ut caugus et clarus
 p̄cedas a diocesano queris quos casus velit sibi
 reseruāre quibus exp̄ssis de ipsis te nō impediās
 sed ab oībus alijs auctoritatē suae licentiā petas
In ergo habes p̄e manibꝝ casum alicꝝ p̄cā so
 lū a quo nō potes absolūe si alias penitēs est
 bñ dispositus absoluas tu ab hys a quibꝝ vale
 as et de r̄siduo mittas eū absolūendū ad illū
 q̄ habet sup̄ hoc auctoritatē uel tu uadas p̄ eo
 ad capiendū auctoritatē **S**i si repis eum
 inodatu aliq̄ sententia excoīcatōis maioris
 a quo nō potest absolūe quia sc̄z sup̄ hoc nō
 habes auctoritatē sp̄ciale nō absoluas eū
 a p̄cā n̄ prius obtinueris absolūcionē excoī
 catōis ab eo q̄ p̄t **Q**uia s̄m Tho in t̄ndi xviii
 absolūcio ab excoīcatōne debet p̄cedē absolū
 cionē a p̄cā quia excoīcatō nō p̄t absolui a
 p̄cā cū nō sit p̄ticeps sacramētōrū **E**t id cō
 cautū est ante int̄rogacōem de p̄cā int̄rogāe
 de hys p̄t que possis suspicari incidisse ī aliquā
 sententiā ne uidelicet audiens p̄cā et nō va
 lendo impedire absolūcionē p̄t impedimētū
 excoīcatōis remaneat scandalisatus **A**b ex
 coīcatōe aut̄ minori que sc̄z incurritur parti

cupando precipue cū extortatis in casu nō concess.
net tamē in crimine p̄t̄ qd̄ ille est extortatus.
quia tunc et ip̄se pariformit̄ esset ligatus. extor. e
Contubine vales absolue et debes̄ absolutionē ^{ante}
a p̄t̄is. **P**sonas autē hñtes domicilia ex̄ dioce.
sim vbi habes auctoritatē a diocesano vt possis
absolue. oportet ut vel tu vel ip̄se q̄ est audiē.
sus sup̄ hoc habeat licentiā specialem ul̄ gr̄a.
lem. **S**acerdos vero secularis si habet bene.
ficiū vel etiā que habet cum aiarū. eo ip̄o q̄
ip̄am recipit habet licentiā audiendi confessi.
ones p̄ochianorū illius eccl̄e solū sine alia li.
cenciā speciali. nō tamē ex ip̄a licenciā tali p̄t̄
absolue a casibz. **E**p̄o reseruat̄. nec etiā potest
audire p̄ochianos aliarū eccl̄az nisi habeat li.
cenciā ab **E**p̄o sup̄ hoc vel alio qui dare possit.
aut ip̄e p̄t̄is h̄eat licenciā vt possit ofit̄i
et hoc siue ab **E**p̄o. siue a suo p̄ochiali sacerdote.
vt dicit hostien̄ in **H**ūma. **I**n articulo tamē
mortis potest quilibz absolui a quolibz sacer.
dote. etiā nō habente sup̄ hoc auctoritatem
vbi qui posset nō adesset. et a quacūqz ex̄m.
nōis sententia etiā aplice sedi reseruata q̄
ad absolutionē et ab om̄i cau p̄t̄orū et de q̄.
cūqz diocesi existet. **S**i tamē piculū q̄sitū ad
suas extortatois oportet q̄ se etiā ip̄ntet ei

9

q̄ regulat̄ valet absolue alias remittit i eandem
suas et debes ei declamē Et q̄uis ex suā ex-
tationis p̄t̄ iniectionē manuū violentā cuius abso-
lucio eēt aplice sedi r̄seruata posset quis absolui
auctoritate epi sui in quibusdam casibus eēt arti-
culū mortis vt nō in trat. de excoicationibus **Ex-**
coicacōe p̄ma Istud t̄j nō est extendendū in abso-
lucione ab excoicacōibz alijs aplice sedi r̄ser-
uatis et sentencijs ab hoīe **H̄z** solū p̄mittitur i
articulo mortis absolucio hec s̄m̄ Inno **H̄z** ml̄
ti doctores in hoc dicūt contra Inno Vnde de
ista materia habes diffuse in ista pte p̄ma **Ex**
quod incipit eos q̄ ibi oīno videas **Et** q̄ q̄ ligat̄
est nō valet aliū absolue ideo si esses aliqua suā
irreticus excoicacionis maioris ul̄ suspensionis
et h̄moi auctoritate cōcessa vti nō vales **Quod**
si cōtingeret vel p̄ ignorantia ul̄ p̄ in aduer-
tenciā vel certā sciām te aliquē absolue a q̄
nō valebas siue suā siue p̄cō ultra p̄cōm̄ cō-
missū teneris si vales cōmode manifestāre illi
errorem cōmissū cū apud eccliam militatem
nō sit absolut̄ **Hoc** tamē verū est si excoicatus
eris notorie **Ram** s̄m̄ pe. de pat. absolucio ab
occulte excoicato tenet vt habes infra in sc̄da
pte. de absolucione p̄t̄ absolucione a pat̄is so-
lū in casu nō confessō et si grauit̄ peccas sen-
tenciā t̄j excoicōis vel aliā nō incurris **Dicit**

etiam Inno. Hosti. et Guil. q. qui confessus est ei
qui de iure non habet beneficiū puta symoniacus
vel intrusus. et huiusmodi quando hoc scitur tenet
iterum confiteri ei qui possit eum absolue. ex de pe.
et re. Si Episcopus li. vi. Sed regulatim secundum hosti. debet
quis proprio sacerdoti confiteri. vel alteri de eius
licentia. Ex de pe. et re. et de pe. di. vi. placuit

Est autem **Quis sit prius sacerdos.** **Q**
Prius sacerdos. Papa quo ad omnes legationes
quo ad eos qui habent domiciliū in terris sue le-
gationis Episcopus quo ad eos qui in sua diocesi ha-
bent domiciliū et non sunt exempti. Sacerdos
prochialis quo ad suos prochanos. Et plati
in ecclesiis vel monasteriis seu conuentibus exem-
tis quo ad subditos suos. Item plati scilicet patriarche
Archiepiscopi Episcopi et alij exempti plati possunt sibi
eligere confessorem et etiam Cardinales absentes
causa legationis. ex de pe. et re. Ne pro dilatio.
li. vi. Qui tamen confessores electi non possunt
absolue ipsum a maiori excoicatione et in casibus
gravioribus. ex de pe. et de. Si episcopus li. vi. Quia
igitur confessores instituti in ordine predicato-
rum et minorum postquam fuerint prelati per superiores
suos diocesanos et ab eis acceptati si sine causa
iusta absoluendi licentia dare recusarent dio-
cesani. Ex de. dudum. de sepul. prelati audire con-
fessiones non tamen ex hoc absolue a casibus

r̄seruatis ipsis diocesaniis nec tenent̄ penitentes
 qui volūt eis confiteri de illa dioc̄. petere licentiā
 a prochiāli uel alio **Quintimo** eis inuitis et cōdi-
 centibz **Et glo. b.** que dicebat cōmū fuit tamq̄ fal-
 sa condempnata p̄ **Cle. iij.** in quodā p̄uilegio or-
 d̄inis p̄dicatoꝝ et minorū **Et h̄o** ipsū tenet **Jo an-**
cr̄. de pe. et re **In ep̄us li. vi.** nec tenet̄ etiam sic
 confessus p̄prio sac̄doti confitei ut in c̄ruagati
Jo xxii. que incipit. vas electionis **Possit** etiā
 diocesani sine p̄dicta solempnitate sc̄ilicet p̄nta-
 gōnis dāe licentiā p̄dictis religiosis audiendi cō-
 fessiones et amittē iurisdictionē eis ut placet
 et licentiā data est siue p̄ p̄ntacōnem siue per
 aliū modū durat post mortē prelatorū quibz
 fuerit etiā p̄uilegiū et hoc. **ix. p̄uile. Cle. iij.**
Secū Tho in iij. di. xvij. **In** subdito sit p̄p̄riū
 sac̄dotem esse hereticū sollicitantē ad malū aut
 fragile ad p̄ccatū q̄ quis ei confiteat̄ et p̄uile-
 giū p̄babiliter estimator̄ reuelator̄ cōfessionū vel
 si p̄ccatū de quo quis habz̄ confitei si cōmissū cōn-
 eū **In** h̄is et similibus quibz timet penitens
 p̄babiliter ex confessione sibi uel sac̄doti picu-
 lū imminē. debet recurrē ad sup̄iorē vel petē
 licentiā alteri confitendi. quā si h̄re nō p̄t vel
 nō possit **Idem** iudiciū eēt sicut et de eo q̄ nō
 habet copiā confessoꝝ **Idem** tenet. **pe. Al. i. inno.**
 et addūt consequēt̄ q̄ si n̄citas imminēt et
 aliū nō possit h̄re confiteat̄ p̄ccatū in gr̄te sine
 eo de quo possit p̄uenire malū **Itē** fm̄ hosti.

vagabundi et qui querunt domicilium quo se offerant
 possunt ubique confiteri. huius tamen qui valent absolvi et au-
 dire confessionem. Et secundum eundem quoniam quis intra-
 turus est iustum bellum vel mare et deest proprius sac-
 dos potest alteri confiteri sine licentia. Item secundum Gual-
 pegnum romipete. negociatores et viatores si ce-
 perint peram et baculum a propriis sacerdotibus vel
 aliter de licentia eorum iter arripuerint. Presume-
 dum est eis data licentia confitendi. Sed si sine li-
 centia iter assumerent non possunt confiteri
 alteri sed ut absoluantur nisi in necessitate. De Inno-
 centio et hostiensi. Qui autem debeant ordinarie confiteri. Car-
 dinales Curiales Reges et principes et plati
 non exempti et canonici et plebani vel clerici et
 qui habent domicilium in diversis diocesis vide
 in Summa hostien. de pe. et re. Et in Summa
 pisani Confessor. 3. v. 13. et in sequentibus

De casibus reservatis diocesani

Isti sunt casus diocesani reservati. Et primo in
 Summa pisani c. Confessor. dicitur quod Benedictus
 declaravit quatuor casus de Jure et v. de consuetu-
 dine. Primo periculum clerici propter quod incurrit irregu-
 laritatem. Secundus de incendiariis. Tertius de peccato
 ubi est indicenda solemnis poenitentia. Quartus de ex-
 citatione maiori. Quintus de homicidio voluntario.
 Sextus de violatione ecclasiastica libertatis. Septimus
 de violatione immunitatis. Octavus de falsariis.
 Nonus de sortilegiis. Quia illa etiam agantur. Benedicti

vacat p̄ **Gl.** dudū. de sepul. Ideo nō p̄nt iudici pro
 iure cōmuni s̄ pie p̄nt credi q̄ si vir sapiens ip̄e **¶**
 dictus bñ declarauit **D**icit tñ postea q̄ p̄nt ep̄i in
 suis ep̄atibus prout eis videbitur expedire r̄serua
 re et multo magis consiliū sinodale et punctiale
Go. an. ex. de pe. 2. re. c. **¶** In ep̄s. li. vi. glo. 3. dicit eē
 casus reseruatos **B**laspheuiam dei et scōrū et
 m̄rimoniū clandestine cōtractū interdictū alias
 etiā esse **D**icit etiā q̄ solet **S**pūs r̄seruāe casus
 oīm publicorū criminū enormiū **O**ppressores
 filiorū cū p̄posito uel ex casu **C**asus falsi testō
 ni. p̄uiri. incestus. **C**orruptōnis monialū. coitus
 cū brutis **L**uuislibet sortilegiū homicidiū et hys si
 milibz **H**osteniū in sūma que dī copiosa ponit oēs
 predictos casus et addit **I**te de vicio cōi natura
 maxie cū brutis **I**te si ip̄e **S**pūs audiuit cōfes
 sionē de aliquo pctō. et concludit q̄ etiā de alijs
 enormibz que vsuetudo gnālis et speālis ep̄is
 r̄seruat **I**dem iudiciū est in quibz etiā ep̄i aliq̄
 acens mittūt pctōrem ad sedem aplicam. p̄t enor
 mitatem criminū et aliquoties ad terrore **S**unt
De in suo repertorio ultra p̄dictos casus addit
 de verberantibz p̄em et m̄rem. deflorantibz
 virgines vi opp̄sos vel seductos. de baptisan
 tibz p̄uos filios sine nātate. de tenentibus
 ad baptismū siue ad cōfirmacionē p̄uos filios

sine natiuitate. de coñhente inrimoniū post votū casti-
tatis de simoniacis in quocūq; gnē de fornicacōne
cū iudea vel sarracena. de concupiente filiū p adulte-
riū quē vir credit filiū suū. de procurante abortiū in **R**
uel alia. de coñhente inrimoniū post sponsalia
iure firmata. de coeūte cū baptisata ab eo. vel
cuius confessionē audiuit de vsurariis. de celebra-
te in altari nō consecrato. vel sine ornamento. vel
sine indumentis. de celebrante nō ieiuno In fine
autem sic dicit **P**onē tot casus nichil aliud ē q̄
sacerdotū ptātem restringē **U**nde breuit̄ dico sa-
cerdotes oīa posse in occultis quo ad forū pniā-
lem q̄ specialit̄ nō sūt in iure ep̄is reseruata. et
que nō sūt ip̄is sacerdotibus directe ul' p aliquā
consequētiā interdita ar. ex. si et de sen. ex. nup.
hoc tñ fateor q̄ vbiūq; graue delictū fuerit vel
enorme superioris est iudiciū requirendū vel etiā
p̄t̄ casus nouitate vel ambiguitatē **I**te etiā
fateor de oībus casibus in quib; sic fieri est in
qualib; etiā consuetū **J**o. de lig. in declaracōne
quā fecit sup̄ decretū **O**m̄is vtriusq; dicit q̄
fr̄es p̄dicatores et m̄iores postq̄ fuerint dioce-
sani p̄ntati p̄nt ab om̄ib; p̄c̄is absolūē excep-
tis tñ ep̄is reseruatis in iure cōi **P**robat aut̄ h̄
sic. viij. in constitutione sup̄ cathedrā de sepul.
Int̄ cetā de confessorib; quātū ad fr̄es p̄dicatores
et m̄iores sic dicit **S**tatuim; et ordinauim; aucto-
ritate p̄dicta vt magr̄ p̄dicatorū et minyter

minorū gñialis vel alius de hoc ibidē p̄ constitutio-
 nem p̄dictā deputati ad p̄ncipā platorū p̄ se uel p̄
 alios se conferant et huiliter petant ut fr̄es qui
 electi fuerint ad audiendas cōfessiones subdito-
 rū suoz audire valeant de licencia grā et bene
 placito eorūdem platorū et sequi ibidē. i. **I**n v̄s
 plati hanc licentiā exhibere recusauerint **R**os
 illam ex nūc concedimus fr̄ibus sic electis de apli-
 ptatis plenitudine **E**x quo satis datur intel-
 ligi q̄ conditor canonis magis intendit q̄
 ingri et ceteri p̄dicti p̄lectis eam debita reue-
 rentiā in hoc casu exhibeant q̄ ab eis dictam
 licentiā obtineant. q̄ ea ab ip̄is nō obtenta
 firmitus p̄ istū canonē obtinetur **C**oncessa igit̄
 hmoi licentiā et obtenta ostendit pp̄ā q̄sita sit
 auctoritas q̄ in foro p̄nciali conceditur. cū dicit
 p̄ hmoi concessione nō intendimus fr̄ibus ip̄is
 ptatem ob hoc impendē ampliore q̄ in eo cu-
 ratis seu sacerdotibus p̄ochialibus ē a iure
 concessa **I**n fm̄ **S**uil. in reportor. in **R**ubrica
Sup̄ quibus sit penitens ad **S**pm̄ r̄mittenda
Sacerdotibus p̄ochialibus est a iure cōcessū
 q̄ in occultis q̄ntū ad forū penitentiāle possit
 imponē p̄nciam de om̄i crimine exceptis casi-
 bus ep̄is reseruat̄ in iure ar. ex̄ de iudi. **I**t̄ si
 clerici de sen. ex̄ **R**up. **E**t hec auctoritas gredi
 p̄ constitutionē dictā fr̄atribus p̄dictis

De casibus autē per consuetudinē vel p̄ Ep̄os
r̄seruatis quōd hostien. et plures doctores ponūt cō-
ter **I**dem **G**uill. dicit. Tot casus ponē nichil aliud
est q̄ ptātem sacerdotū restigere que tamē est
sibi plenarie attributa **U**nde dico breuiter sacer-
dotem oīā posse in occultis q̄ntū ad forū p̄uiale
que nō sūt sp̄calit̄ in iure r̄seruata **E**pis vel que
nō sūt ip̄is sacerdotibz directe vel p̄ aliquā con-
sequentiā interdita **H**abent enī sacerdotes parro-
chiales ptātem et iurisdictionē ordinariā sup po-
pulū sibi cōmissū c̄ de pe. et re **D**is vtriusq̄ **E**t
licz **E**pi possint sibi seruari uel r̄seruari certos casus
q̄. d. in **N**ouo testamento qui t̄j ap̄etūt inferio-
ribus de iure ut dōm̄ est t̄j hanc ptātem non
habent gn̄aliter seu simpliciter **E**pi sup eos s̄m
Guill. durān. nisi in duobus casibus **I**nno. direc-
te ut cū aliq̄ fuerint legitime dephensi q̄ mēi-
to sint tali ptāti p̄uati **A**liomō p̄ aliquā cōue-
nientiā ut cū talis casus euenerit in quo ad uti-
litatē cōmunē expediat q̄ talem casū sibi r̄tine-
at et alit̄ nō **P**robat hoc. xxv. q. i. c. de ecclesiasti-
cis sacramentis vel p̄uilegiis ubi dicit gr̄e **S**i
mā defendimus ita et singulis quibusq̄ eccl̄ias
sua iura seruamus **N**ec cuiusq̄ gr̄a fauente ultra
q̄ mereatur imp̄ior **N**ec vlli hoc q̄ sui iuris est
ambitu stimulatē denegabo. xi. q. i. p̄uenit dicit̄
Et sic ex p̄dictis ptz quōd tenendū sit de casibus
q̄ infinitis r̄seruatis p̄ quedā consilia p̄uincialia

et synodalia post promulgationem istius constitutionis
 que fere euacuat totam potestatem ipsorum fratrum et prochia-
 lum cum sit tunc utriusque planarie attributa a iure nec expe-
 dit utilitati subditorum immo ponit eis laqueum in via
 salutis. **S**ed si aliqui vellent defendere quod huiusmodi ca-
 sus essent rationabiliter reseruari quatenus ad ipsos sacerdo-
 tes parochiales cum de foro platorum sint et eorum ordi-
 nationibus sint subiecti nunquam fratres predicti sunt ob-
 ligati ad huiusmodi casus reseruos. dicendum quod non. **N**am
 exempti sunt nec sunt ordinationibus platorum subditi
 ut est de excessu pla. nimis praua. Et ista constructio
 remouet et cassat omnes consuetudines et statuta
 facta et ordinata contra premissa. in constitutione vel ali-
 cui premissorum. **I**tem nos etenim. **C**um igitur concedatur
 hic quantum ad forum primalem fratribus ipsis illa
 auctoritas quam habent sacerdotes parochiales
 a iure. que est ab omni crimine. exceptis tamen casibus
Epis reseruatibus in iure ut dictum est. manifestum
 est quod fratres predicti non tenentur ad huiusmodi casus
 per statuta puniuntialia et synodalia reseruos. cum
 non sint eorum ordinationibus subditi. ut dicitur est
 immo negando ne ipsi fratres absoluant in casibus
 reseruatibus. **E**pis in iure de omnibus aliis concessisse
 videri quia unum negando alterum concedendo
 concessit. **xv. di. qualis. R**ec possunt plati habere
 confessionem rucacne nec etiam defalsare non directe
 negando eam dum ab eis petitur quia negando
 ipsam firmiter per istum canonem obtinetur ut patet

¶ Si vero **Nec** prohibendo indirecte per aliam sententiam vel preceptum ne parochiam eorum confiteantur eis ut est de puile. quanto **Nec** per retentionem minorum casuum sicut dictum est quia hoc fieret in fraudem istius legis quod fieri non debet ut est de concess. pben
Const. **S**ileat ergo hic Jo. mo. qui dicit quod si Episcopus potest artis preteritam ordinariam curatorum potest multo magis artis esse ordinariam ipsorum factum **Quod** per superiorum conceditur per inferiorum artium seu evocari non potest ut patet xxi. di. **Inferior** **Et in Cle.** De electionibus
Ad constitutionem autem Cle. de puile. vel **Ubi** dicitur quod religiosi in casibus sedi apostolice aut locorum ordinariis reservatis quecumque absolute non presumat **Respon-**
dedum est quod intelligitur hoc de reservatis in iure sicut intendit ista constitutio **Non** autem de reservatis per consuetudines vel statuta aliorum prelatorum quia ista innovet papa in constitutione prefata **Et**
per sequens ut videtur quidam dicitur per antiquos vel modernos doctorum de talibus casibus per Episcopos reservatis totum revocatur per constitutionem istam specialiter quantum ad dictos fratres **Qui** enim constitutio posterior licet non faciat mentionem de priorum ipsam revocationem noscitur de constitu. li. vi. in tomagis revocare debent dicta doctorum si in generaliter promulgetur hoc Jo. de lig **Nota** tamen quod presupposita ista declaratione Jo. tanquam vera non tamen possent per

hoc finitres pdicti absolue a casibus rseruatis p smoda
 les ubi est anera sua excoicationis quia de iure coi
 absolutio ab excoicatione ptinet ad epm. **U**t rmanet
 adhuc res satis dubia. qui viz. sint casus qui in iure
 rseruantur. **E**pis directe vel p aliqua conuenientia
 a quibus alii vel ipi frs no possut absolue scdm eud
 lo. et quod unus dicit rseruatu. alter dicit no rser
 uatu. et ideo tutior via est si fieri pt vt seruetur qd
 dicitur est in pncipio capli. **I**tem ex tali licentia dispen
 satio vel comutatio votoru uel iuramentoru. scdm oes
 ptinet ad dioecanos queda tamen ex hys ppe rserua
 tur. **D**ispensatio aut incertoz quo vel quido ad **E**pm
 ptineat. vide q. in 2 pte m. c. de resti. **N**ota quod di
 cit **Jo. an. ex de offi. vica. sup. c. licet. in glo. q. si**
Epus dedit vicariu gnalem. et in mandato expressit
 aliqd de istis q requiritur spealis scuta gnali clau
 sula et omia alia que p nos possum9 et etia si ma
 datu erigat speciale. **S**cdm hosti. satis vidz q spe
 cialia possit ad instar palatous. vt q. de p. c. quid
 agendu. **H**ecus si aliqd de specialibus no fuisset ex
 pressu. **H**ec ibi. **Q**uod videtur intelligendu qntu
 est de virtute verboru et in foro contentioso. **N**am
 si constaret de intentione concedentis auctoritatem
 etia si aliqd speciale no exprimeret in gnali confes
 sione. videtur specialia concessisse. **xv. q. v. huma
 ne** **E**t idem pt intelligi de licentia seu auctori
 tate data ab **E**po vel plato confessoribus.

Q De penaa confessoris qua debz habere
 Quantu ad. ij. debet confessor hre sciencia q

sufficiat ad hoc opus debite exequendū. ut sciat discer-
nere int̄ leprā et leprā. qđ multipliciter p̄t intelligi. Et
p̄mo scias discernere int̄ peccatū seu actū cui aſſeritur est a-
liqua sententia excoꝛcacionis vel interdicti quo ad om̄es
vel etiā suspensionis ul' irregularitatis quo ad
p̄sonas eccl̄iasticas. Et peccatū cui nō est aſſerū aliqd
tale. et p̄mo cāsi si est excoꝛcacio a iure siue cōi siue p̄-
ticulari sinodali. remittas eū ad suū dyocesanū
nisi eēt casus se. ap. reservatus. Si aut̄ excoꝛ-
cacio sit data ab hoīe. tūc nō valet dyocesana
eius nisi eū tulisset. s̄ mittas eū ad illū q̄ tu-
lit scias. de hīs tū vide plerūq̄ infra ī tracta-
tu de excoꝛcacionibus. **¶** Sed scias discernere int̄
leprā peccati mortalis. et leprā peccati venialis saltē
quo ad cōmunia. Nam venialia quedā nō sunt
de necessitate confessionis. Et ideo nō est necēssariū in-
insistere inquisitioni de numero et cōstantiis
eorū sicut de alijs. Et dico de illis venialibus de
quibus clarū est ip̄a esse venialia. Nā ubi dubi-
um eēt an scz eēt mortale. veniale. siue ex ip̄o
actu in se. siue quia confitens nescit ita declamē
q̄ possit inde cōclusio eligi. tūc diligentius est
interrogandū. De lepra vero peccati mortalis scias ter-
tio discernere int̄ leprā et leprā id est in vna specie
et alia. Non enī sufficit confitēi peccatū mortale
in ḡn̄e sed oportet q̄ confiteatur in vltima specie
s̄m om̄es doctores. Sed quia cōiunctancie aliquā
variāt sp̄em ideo oportet etiā te scire et interrogāe

De circumstantiis peccati et maxime que trahunt peccatum in
 aliam speciem quia ille sunt de ueritate confitende **Cir-**
 cūstantie aut continentur in hoc versu **Quis. quid. ubi**
per quos. quibus. cur. quō. quā. Quid in **Sūma** confessorū
 sic exponit istū v̄sū **Quis** vtz sit masculus ul' feia.
Iuuenis aut **senex. nobilis** aut **ignobilis. liber** uel
seruus **In dignitate** vel officio constitutus vel nō. sane
 mentis vel insanus. sciens vel ignorans. clericus ul'
 laycus vel claustralis. **Consanguineus** vel extraneus
 et similia **Quid** vtrū hanc speciem vel illā s̄ fornicati-
 onē vel adulterii vtrū etiā sit illud enorme me-
 diocre vel parū. vtz manifestū vel occultū. vtrū
 fetens ex consuetudine vel recens **Obi.** vtrū s̄
 in loco sacro vel nō sacro **In domo dñi** vel alibi
Quos s̄ mediatores ul' nūcios quia omēs tales
 sunt p̄cipales criminis et ip̄e est obligatus p̄ peccatis
 eorū **Quibus** r̄ cū quibus pro quibus et cōi quos
 peccauit **Cur** r̄ quali intentione hoc fecit et quali
 temptatione inductus. et vtrū puenit ip̄e temp-
 tationē vel fuerit pueniens ab ea. vtrū sponte ul'
 coactus. vel quali coactione. vtrū ad ludendi
 ul' nocendi **Quō.** de modo agendi ul' patiendi
 dicit ip̄e peccator **Quā.** diebus festiuis. ieiuniorū
 vel alias. vtrū an p̄niam acceptam vel post
 frangendo eam. quia maior ingratitude est
Ubi et circumstantias notabiliter aggrauantes pec-
 catū etiā si nō mutent sp̄em. tucius ē dicere.
 p̄cipue interrogandū est de circumstantia **Cur** r̄
 quo motu vel fine fecit quia illud aliqui variat

spem. cū mōilia trahant spem a fine **V**nde q̄ mechap
cū muliere ut auferat ei sua. magis censendus est
fur q̄ mechus. quāuis etiā mechia ibi sit **S**i etiā
q̄ nō mutatur spēs multū habet aggrauāe vel
alleviare talis circūstantia pre ceteris s̄ **S**ur.
Nam s̄m tho. in. iij. d. xvi. Quāuis circūstantie
que nō mutāt spem p̄cā nō sūt de uacitate con-
fitende. tucius t̄ est eas confiteri. ut uerbi grā
Si furtū faciēdo multū ul̄ parū abstulit **S**i rix-
ando leniter vel acutē vel atrociter p̄usserit. et
h̄mōi **S**i dicit petrus in. iij. d. xvij. **N**ō t̄ n̄cē
est ad q̄libet p̄cā etiā mōile de oibus dictis cir-
cūstantiis m̄rogāe. s̄ plus et min⁹ secūdu p̄cā
et ip̄as circūstantias **A**lleuiantes etiā circūsta-
tias aliq̄n ut dicit. pe. in. q. bonū est dicere. p̄-
pue q̄n posset oiri scandalū in mente auditoris
ex tacturnitate eius dicit aut̄ **T**ho. in quadam
Splā. q̄ circūstantie que trahūt p̄cā ad aliud
genus. de uacitate sūt confitende. et dicitur
ille que habent specialem repugnantia ad aliq̄
p̄ceptorū diuine legis **S**icut furtū simpliciter
repugnat huic p̄cepto **N**on furtū facies **S**i uō
fiat furtū in loco sacro ex circūstantia illius loci
habet repugnantia ad illud p̄ceptū q̄ est de re-
neratione sacrorū. et sic additur noua species
peccati et sic de alijs **E**t in fine dicit q̄ illud q̄
dicitur circūstantias nō trahentes p̄cā ī aliud
genus peccati. nō esse de uacitate confitendas

nō est referendū ad numerū quē aliquis confitetur
 si p̄t quia nō est vnū. sed multa. **D**icitur etiā. a. dister-
 nere int̄ leprā et leprā. int̄ vnū peccatū et aliud quo
 ad numerū ne facias de centū vel mille peccatis
 vnā leprā. videlicet nō interrogando de numero seu
 quot vicibus comisit aliqd̄ moile. de quo confitetur
Et dicit p̄t̄ multitudinē iterationis se nō recordari
 nō est subito dimittendū. sed insistendū quāto tpe
 stetit in illo vicio. et q̄ frequēter iterabat infra
 illud tpus vtputa quociens in mense vel i ebdo-
 mada ut sic possit h̄re numerū illius peccatū. et sic
 computabitur salte scdm̄ aliquā opacionem. et tñ decla-
 randū est ne dicat plus q̄ habeat in conscia sua sub
 occasione. vt inde sit magis securus dicendo plus q̄
 minus ut multi faciūt. **D**icitur vltiō discernē int̄ le-
 prā peccatū an est anera aliq̄ obligatio satisfactoris
 vel r̄stitutionis. et leprā vbi nō est aliqd̄ tale
Nam primo casu vltimū peccatū de quo debet dolē.
 oportet insistē et interrogāe si est paratus satisfacē
Nā vbi nō habet preparatū animū ad satisfacēdū
 si posset nō esset contritus et p̄sequens nō debet
 absolui. **D**e ista vero materia. s̄ satisfaciendi et res-
 tituendi que valde difficilis est et intricata. habet
 in fine secunde ptis. ut aliquid dici poterit. **I**tem
 si confessor circa hmoi et alia difficilia nō est ita
 p̄t̄us q̄ p̄ se sciat nodos dissoluē de hmoi. et sic
 consiliū querē a p̄t̄ionibus nulla facta expressioē
 p̄sone cuius confessionē habet premanibus ne
 quoq; signo vel verbo ip̄m prodat nisi penitens

super hoc expressas sibi daret licentia nā quodcumq; di-
recte ul' indirecte sciēt uel inaduertent manifestat
tale peccatū nō habita lāia grauit' delinquet nō tūpe-
na que taxatur. et de pe. et re. omīs puniretur nisi
in iudicio de hoc conuinceretur. sed arbitraria eēt
huiusmodi pūa unūgenda. **E**t notandū q' cū scīaz con-
fessōi nātāra sic dicit' doc. Tho. in 2. di. 14. in expo-
sitione lre. hec scīa et si nō sit maior. tamē tanta de-
bet eē ut sciat discernē int' peccatū et nō peccatū. et
peccatū mortale et veniale. **E**t si in aliquo eēt dubitacō
posset recurrē ad discretōres. **I**n. in 2. di. 14. dicit q'
sacerdos nō tenet' scīe nisi in cō. que sint capitalia
et que sint mortalia cōiā. et q' venialia ex gñe. **H**ic
nesciens sicut idē dicit puto peccat mortali tē i au-
diendo. et eū instituens plus peccat q' ipē. et eū
permittens institutū mīstrare. si sua iur' e' talem
phibē. **I**tem dicit q' in perplexis q'stionibus sacer-
dos prothialis ecclē debet ita discretus eē ut talia
difficilia sciat nec. pcedendū in eis sine superioris cō-
silio uel auctoritate. **H**enricus de ordine p'dicato-
rū in quodā q'dlibeto querens. utrū confessōi tene-
atur scīe de omnibus q' dicuntur sibi i confessione
sue mortalia siue venialia. **H**ic dicit distinguēdo.
peccatū sūt in duplici gñe. **Q**uedā sūt peccatū quia phi-
bita. q' si nō eēt phibita nō eēt peccatū. ut sūt oīa
q' sūt mere de iure positio. ut audire missā in die
domīno. **C**onfiteri semel in āno et cōiōnē reape et
huiusmodi. **E**t talia tenet' quilibz confessor scīe nō
habeat causā rōnabile q' eū excuset. ut si forte pro-

hibitionis erat in carcere. vel in tm longinqua **Alia**
 sunt pccā nō qz phibita. s; qz sūt de natura sua mala
 etiā si phiberent. Et horū pccōrū quedā sūt capitalia
 et tenetur ea quilibz confessor scire ad ming t gitalis
 que sūt septem pccā mōilia. s; **S**upbia. auaricia cē
Hec enī sūt quasi elementa et pncipia q de nccitate
 scire oportet **Q**uedā aut sūt spēs capitaliū. ut illa
 q recipiūt horū pdicacōnem. ut fornicatio. ebrietas
 et hmoi fornicatio quedā luxuria est **E**brietas q
 dam gula est **E**t horū pccōrū que sūt spēs quedam
 sūt que importāt malū de sbā sui actus eo q sta
 tim noiata hnt annexū malū. ut fornicatio **E**t de
 talibus confessor scie tenetur. vtrū sint mortalia
 vel nō **Q**uedā aut de sbā sui actus nō hnt defor
 mitatē. s; ex libidine facientis sicut cognoscē ux
 rem ppiā qd nō est in se pccm. possēt tū eam cog
 noscere maritū cū tanta libidine. q eet mortale.
 ut si eam cognoscēt etiā si nō esset sua **E**t de ta
 libus nō oportet q confessor sciat. vtrū sint mōi
 lia ul nō. qz nec confitens frequēt scit **Alia** sūt
 pccā que sūt filie pccōrū capitaliū. vt illa pccā quo
 rū fines terminatur et reducant ad fines capi
 taliū. sicut ^{doctus} et acqisicio pecunie aut alterius rei
 iuste **E**t de talibus pccis frequēter opinionēs
 contrarie sūt int doctores **E**t de talibus nō tene
 tur simplex curatū nō ordinarius scie vtrū sint
 mōilia an nō **C**uratū aut ordinarius sicut est
Epūs vel **A**rchiepūs et ceteri alij supiores plati
 ordinarij tenentur scie. quia ipi sūt purgatores

et tenentur alios purgare p̄ficē et illuare. et ideo
tenentur nouū et vetus testamētū scīe. her illud **Qu**
randa ordinis minorū in sua **hū.** cōfessorū. l. i. p̄te
i. di. i. dicit **Si** deficiat sacerdoti scīa. quia sc̄z nescit
discernē int̄ mortale et veniale. vel q̄ confitens in
trucatos casus habet et confessor simplex sit est
iteranda confessio. nisi forte confitens iuris sit pe
nitus et confessorie sup̄ hoc instruat **Idē** dicit q̄
quociens confessor se ingerit ad confessiones audi
endas toriens se offert ad r̄ndendū de quolibet
et mediū de casibus inopinatis et aliis inaudi
tis et de q̄stionibus valde perplexis **Et idem.** i.
Debet cōfessor discernē int̄ peccatū et d̄ctis peccatū
Vnde scīe debet utrū ea que penitēs sibi expūmit
sint peccatū vel nō **Ut** de bellis principū et de tallijs
et exactionibus eorū et contractibus mercatorum
utrū sint liciti uel illiciti **Et p̄** hoc sciat utrū phibe
debeat confitentē uel suspendē a cōmunionē. aut
licenciā. utrū teneatur ad restitucōnem an non
Nam cū p̄ceptū sit semel in anno confitē et cō
tare. si confessor phibeat illū a cōsione q̄ nō habet
mortale. quia forte iudicat illicitū qd̄ est licitū. vel
si liceat nō licenciandū. quia forte iudicat licitū qd̄
est illicitū. tam confessor q̄ confitens ambo ī fouea
cadūt. nisi forte pbabilis ignorantia eū erriuset.
puta si habz aliquē Doctore **Iure** autenticū et fa
mosū. cuius op̄ionem inuititur **Vnde** si confes
sor nō est expt̄ in casibus ita ut p̄ se nec sciat iudi

ciē. nec dubitāe nouit cū p̄culo aīe sue audit con-
fessiones. Et illi qui sūt impericiā eius p̄uit. n̄
iterato confiteantur hoīm sciēti. de pe. d. i. que
penitet. **De interrogacionibz sciēdis a confessore**

Quanti ad tūū debes s̄m̄ augustinū interrogāe
diligent̄ de peccatis. Querit Ray in sūma sua
an interrogaciones sint sciēde a confessore et r̄ndendū
E q̄ sic. dūmō discretē fiant. de. pe. d. v. q̄ vult c̄
de pe. et re. Om̄is. Et ut diligentiū possis circa hu-
iusmōi procedere. debes primo considāe tria q̄ ponit
tho. in. iiii. **P**rimū est ut interrogentur ip̄i penitentes.
nō oēs de oībus peccatis. hoc enī inutile eēt et aliquādo
damnosū. Et p̄cipue debes interrogāe de illis peccatis
que cōsueuerūt reperiri in hoībuz illius cōdicionis
status etatis p̄uē et hmoī. Que ut melius valeas fa-
cere. ideo a p̄ncipio interrogāe debes de cōdicionē et
de p̄uā et de exercitio et hmoī an etiā sit cōiugatus
vel nō. De alijs aut̄ peccatis plus ul' minū p̄t̄ interro-
gari. s̄d̄m̄ qualitatem vite quā audis ex ip̄o pe-
nitente. **S**ecūm est ut interrogetur ip̄i penitentes
a remotis de ip̄is peccatis. et nō subito specifiet̄
modus peccati. ne si nesciebat addiscat. et induca-
tur in teptacionē. Et in quē interrogetur de specie
ut oībi ḡm̄. Si interrogatus fatetur se ḡmississe vñū
peccatū luxurie. interrogetur ulterius cū quibz et sic
p̄cedendo ulterius. **T**ertū est q̄ p̄cipue circa vicia
carnalia nō descendatur nimis ad p̄ticulares cir-
cūstancias que nō sūt de n̄citate confessionis

quia hoc est sibi occasione temptationis dāe. et ipm
penitentē q̄ aliqui interrogat talia ad inuentionem
peccatorū docē ac etiā talia cū referant sociis et ui
plateis et viuis ind sequat̄ derisio sacri. et confesso
ris et scandalū et mala suspicio. vt vbi grā **Hi** fa
teatur vir cognouisse uxore suā ul̄ aliā mulierem
vel muliere cognitā esse a viro ex vas debitum cū ex
h̄ habeatur species peccati sufficient. quia viciū
sodomiticū est. eā in quacūq; parte corpis crece
atur nec ex hoc mutatur talis species **Ideo** videt̄
sufficē. nec vltorius ad particularia esse descendē
dū videlicet interrogando in qua pte corpis ul̄ quō
Dimulter si dicat p̄ seipm̄ cōmississe viciū lux
urie quātū ad actū exteriorē nō videtur vltē
rius eē interrogandū de mō. nī nō varietur
spēs p̄ hoc et hmo **De** alijs vero pccis sc̄ nō
cāribus nō est ita peiculōsū vel scandalōsū ad
pticulāes circūstantias descendē

De casibus in quib; oꝝ iterare confessiones

Secundo considet̄ confessor q̄ confitens sibi
de his q̄ alias vite confessus ē et absoluta
et fecit p̄niā iūctam. nō tenetur iterū confi
tē Et ideo sup̄ hoc nō est grauandū vltm̄. q̄ sua
sponte velit **In** quatuor aut̄ casibus tenetur q̄
alias confessus ē iterare confessionē p̄m̄ tho in
quarto. et omēs alios **Duo** p̄m̄i sūt ex pte
ipius penitentis et est **pm̄** qm̄ nō est oīa pccā
mortalia vel que dubitat eē mōllia dubitacōne

probabili confessus vni sacerdoti. si aliqd dimisit vel
 ex v&caudia uel alia iusta causa. **Secus** aut si aliqd
 dimisisset ex obliuione. quia tunc sufficit illud tantu
 confiteri qd dimisit. **Ena** si alteri confiteatur qd puo
 ri. nec oportet ex hoc confessione iterare. **Secundus**
 qn pnia contempnit facere. et oblitus est eius. na
 si adhuc recordaretur vellet perficere no tenetur
 iterare confessionem. nisi forte confessor statuisset
 sibi tempus determinatu infra qd deberet ipam
 pnia facere intendens ipam obligare ad tempus
 determinatu. qd tamen si no constat secudo confes
 soni credo qd pie possit interpretari secundo confessor qd
 intenderit pimus dare sibi licentia remittendi ieu
 nia vel ordines vel alia in alijs diebus qu&st. **Thys**
 no fecit in quibz iur&rit quia sic & suenerit facere
 periti confessores. **Alij** duo casus snt ex pte confes
 soris. **Primus** est si no habet auctoritate absoluendi.
 nec in hoc oportet te esse curiosu. sed sufficit qd
 constet tibi certu scz qd puor confessor no habe
 at auctoritatem. **Secundus** est qn ipse confessor no
 habuit sciaz sufficiente. **Et** iste est satis difficilis
 et intricatus. s. ad cognoscendu et iudicandu de
 quantitate ignorantie q reddat sacerdotem inabile
 ad absoluendu. **Et** si tibi no est nota psona con
 fessoris. noli ex vno defectu confessionis que depre
 henderis. ex puori confessione pacta contempnae
 vel irritae ipam. qd qnqz etia peritissimi confesso
 res ex obliuione ul alia causa aliquid dimittunt
 et ipi penitentes aliqui ena no plene recordantur

de gestis circa eos s; in pressu confessionis rpto defra
interrogationis examinationis eorum q; sunt magni po-
deris et de necessitate salutis poteris hoc indicare s; de
ignorancia confessionis impeditiva eius absolutionis
et sic consulere penitenti ymo sibi declarare utriam
fore iteratione talis confessionis. ut vbi gra In ta-
lis confessor no fecisset sibi conscientia de simplici
fornicatione vel de confessione et coione annuali
et alijs hmoi. ad que tenentur gnalit fideles.

Est etia quita casus in quo oportet reiterare con-
fessionem scdm plures doc. b; ventura in eto d. A.
Et duranda ordinis minoru in sua suma Ray.
et hosti. Rob. oley. et vice hyst. s; no scdm Tho.
et Beth de ordine minoru in eto di. A. et pe. et
quoddam aliud scriptu sup eto. d. i. c. et graui. de
pe. d. i. et Ber. et alios quosdam videlicet q; qn
quis confitetur integre sua pta. s; ab omnibus vl
saltem aliquo molu disposuit no abstinere. et sic
contritus tmanet. et hoc ipse penitens declat Cum
igitur talis confessio tut no valeat ad salute. tucis
est illa face eam reiterare. tu si nollet ea reite-
rare no eet re cogendus cu solepnes doctores
sint illius opiniois. n forte firmit adheres opini-
oni corie q; etia tucior e. **V**idetur etia ee certus
casus qn. s; quis e absolutus a peccatis b; confessus
alias et contritus erud ligatus extorcione ma-
iori qua ignorabat ipse confessor vel no perpen-
dit et p; nsequis no est absolutus ab ea. **N**a scdm

pe. de palu. m. 3. talis tenetur iteme **P**onit tamē opo-
 nem quorūdam iuristarū esse q̄ valeat talis absolutio
Et si sic est nō tenetur q̄n alias facta ē confessio tū
 debitis cōfessionib⁹ **P**rima tamē opinio tucior ē et
 ideo ipsa teneas **I**n alijs quatuor casibus sup̄dictis
 oportet s̄mo q̄ iteret⁹ quasi sc̄dm om̄es **E**t nō q̄ i
 hoc casū q̄n. s. q̄n dicit se penitens vel nō posse vel
 nolle de oib⁹ mortib⁹ commissis dolē et i futurū
 abstinē. nō ē tū abiciendus. s. recipienda ē eius cō-
 fessio ut dicit. de re. de pe. 2. re. c. qd̄ quidē **Q**uidē
 tamē nullo mō est absolued⁹ sc̄dm **T**ho. in qd̄libeto
In est ei iugendū aliqd̄ boni opis. ut sit ex hmoi
 bonis opibus et alijs bonis illustretur ad p̄miam
 declarando tamē sibi plene q̄ nō est absolutus
 corā deo nec alias illa penitencia ē sibi ad meritum
 fructuosa **I**n faciat illud qd̄ sibi dicitur et alia bō
 quātū plus potest. ut dicitur de pe. di. v. falsas
Tercio nota q̄ tū cogitatio cū deliberatione ratiōis
 in actū peccati mortis sc̄z desiderandi illū actū
 agere etiā absq̄ ope sit peccātū mortale. ideo ad singu-
 las sp̄es peccātū post peccātū opis interroga et de peccātū
 cogitacōis tantū illius speciei et de peccātū ois **E**t
 tū opus alicui⁹ peccātū et deliberacō mentis ad illud
 agendū absq̄ ope sint eiusdē speciei specialissimē
 s. dicit p̄m maius et minus. vel p̄fctū et imp̄fctū
 q̄. s. maius peccātū in ope est. q̄ in sola cogita-
 tione. de hīs ergo et circūstancijs hmoi cogi-
 tationū quere ut sibi grā **S**i dicit se assensisse
 deliberate cogitacionibus luxuriosis. quia hoc

pt ee multiplicat et in diuersis spibus ideo querat
ab eo de qualitate cogitationu iparu id est si delibe
rasset tale peccatu committe cu soluta. quia tunc for
nicatio est si ipse eam soluta sit. **Si** cu couigata. q
tuc adulteriu est. **Aut** consanguinea. qz tuc incestu
est. et sic de alijs spibus luxurie. vel alioru via
ru. **Pro** aliquali declaratione pred toru nota q
dicit **Tho.** in. 2. 2. q. 12. q. s. pccm diuidi p h tria
scz cordis. oris et opis. no sicut p diuersas spes
copletas sicut drnt spe bos leo capra. **Et** sicut
p diuersos gradus peccati sicut domus i funda
mentu parietes et tectu diuidi sicut in spes
copletas. **Cosumatio** igitur pccm est in ope. vnde
pccm opis habet copleta spem. si puor ichoatio
eius est quasi fundatio in corde. **Secundu** gradus
eius est in ore sm q homo proumpit de facti
do manifestandu cordis conceptu. **Tertius** gradus
eius e in cosumacie opis patet tñ q her tria p
tinent ad vna pccam spem. cu ab eode motiuo
predant. **Iracundus** em ex hoc q appetit vndit
tam. **Primo** turbatur in corde. **Secu** in verba co
tumeliosa proumpit. **Tertio** pcedit ad fca iurio
sa et pussionem et hmoi. et sic de luxurio et
quolibet alio. her. **Tho.** **Per** tñ sic intelligendu
e pccm cordis ees spes incopletas quasi non
sunt mortalia. ymo qñ in eis est delibeatus co
sensus ad actus q de se sut mortales. **Tales** co
gitationes sut moilia qñ no ita graua vt pccm

opis sicut dictum est Et quoniam sunt similes cogitatio cum locutione et ope est unum peccatum ut de luxuria et aliis peccatis
Quando vero quodam tempore deliberat fornicari et alio tempore diverso et distante fornicatur ope. tunc sunt duo mortalia **D**e delatione vero morosa dicitur inferius **Q**uarto nota quod cum penitens fatetur aliquod peccatum a se vel ad tuam interrogationem quod manifeste vides mortale hoc ei declara in singulis ipsius speciebus hoc enim videtur satis necessarium. tum ut habeat causam magis dolendi. tum ut ipsum cognoscens habeat materiam ab illo in futurum cavendi **E**t hoc dico nisi ipse penitens verisimiliter crederetur talia scire scilicet commissa esse mortalia vel venialia quod tunc non expediret **U**t si fecit aliquem actum qui de se venialis est vel nullum peccatum. ipsum tamen crederet firmiter esse mortalem vel dubitat. de hoc primo non magis declines ad unam partem quam ad alteram quod scilicet est mortale vel non est **H**oc enim est proprie dubitare tam in primo quam in secundo casu declarandum est ei quod peccavit mortaliter **S**icut ubi gratia **I**n tempore ieiuniorum vel festivitatum cognovit uxorem putans hoc esse contra preceptum ecclesie **V**nde in huiusmodi rectificanda est conscientia eius cum sit erronea **S**i si fatetur aliquod peccatum quod clare non videas esse mortale. vel de quo sint opiniones inter doctores varie. utrum mortale vel veniale sit **R**olitu precipitate suam et mortale exprime vel propter hoc absolutionem de negatione si ab eo

abstinē nō vellet. **I**n bñ ei efficacit̄ suadeas vt tutio-
rem eligat viā ab eo scz abstinendo. **Q**uinto considera
diligent̄ conditionē statū. etatē. et periciā ac gros-
sitate p̄sonarū. **E**t s̄m qualitatē eorū sic diuersi-
mode te habeas ad ip̄as in mō loquēdi. **N**ā nobi-
libus aut p̄t̄is aut ciuibz cōter urbane loqui
oportet etiā qm̄ vitū reprehensioē eget ne duri-
us increpati indignētur ul' scandalizentur. **R**uf-
tatis vero vel p̄sonis ideotis. et vilis conditōis
acrius cōter expedit loq̄ ad oñsionē malicie
eorū. ne p̄ nichilo pctā eoz reputent. **T**ertio ni-
mis contristatos ex lapsu. vel despatos ex me-
titudine vel magnitudine commissō. oportz dil-
citer exortari ostendendo immēsitatē diuine de-
mentie. p̄ponendo eis exempla diuine miseri-
cordie vt latronis Pauli et h̄mōi presūptuosos
vero vel induratos et pctā quasi pro nichilo ha-
bentes decet terre declarando eis seueritatem
futuri iudicij. acerbissimas penas inferni z h̄mōi
p̄ponendo exempla ad p̄positū similiter vt de pu-
nitione p̄mōi p̄ntū et h̄mōi. **S**exto scias q̄ si
p̄sona nō est mltū p̄nta cautā reddas eam
vt faciat diligent̄ confessionē v̄. de pctis oibz
dolendo q̄ntū p̄t. p̄ponendo firmit̄ abstinē ab
oī mōi in futurū. hoc enī est necessariū ad con-
tritionē sine qua nō emittitur pctm̄. et q̄ nullū
comissū taceat scient̄ in confessione. vt ex v̄cādia

vel alia causa. nec etiā q̄ ip̄tetur veniale quod ē mōr-
 le. q̄ q̄m̄ homo in h̄mōi fallitur. et ē mōrle qd̄ puta-
 ut veniale nec p̄pterea excusat eum ignorantia Et
 p̄cipue de hoc eū amoneas int̄rogando de vicijs car-
 libus quia frequēt in talibus p̄sona multa t̄inet
 turpia. n̄cāria confiteri p̄t̄ v̄cūdiā et magis
 adhuc mulieres in h̄mōi taciturnitate offendūt Vñ
 et diuersis cautelis extrahendū est viciū de ore ta-
 liū **D**eclamandū est tamē eis q̄ si aliquod p̄c̄m̄ qd̄
 sciūt eē in se nō confiteantur etiā nō int̄rogatis
 sup̄ hoc a confessore q̄ nō p̄dest eis confessio **V**nde
 si confessor prius int̄rogauit in gn̄ali de tali ma-
 teria. et tūc confitens noluit exp̄m̄e cū tñ bene-
 r̄cordāctur viciū sui **S**i cū postea int̄rogatur in
 p̄ticulari exp̄m̄it. q̄ minus videtur sibi erubesc-
 cible q̄ si p̄ se expressisset ondendū est ei quō
 fite confitetur Et q̄ nō valet sibi talis confessio
 fm̄ **G**uill. nisi mutet propositū. s̄ q̄ h̄rēt adhuc de
 illo confiteri et p̄ se exp̄meret in p̄ticulari quātū
 ad illud qd̄ est utāriū et doleat de illa fictione cō-
 missa Et q̄ dictū est quō debeat penitens ausc̄i
 de contritione **I**deo de contritione aliquid dicendū ē

De contritione quā debet h̄c penitens

Differencia ē int̄ attritionē et contritionē vt
 dicit **T**ho. in eto. d. 18. Nam attritio importat
 quadam dissimilitudinē de p̄c̄is. s̄ imperfectā. vñ attri-
 tū in aliquo mō tritū. s̄ contritio importat p̄fectā
 dissimilitudinē de p̄c̄is vñ contritū id ē simul tri-
 tū et in puluere r̄ductū **E**st aut̄ contritio fm̄

Per in eto dicitur dolor volūtate afflūptus pro peccatis cū pro
posito confitendi et satisfaciendi. Et sicut eundem dicitur
quod contritio heatur de omni peccato mortali ratio est quod
in omni peccato mortali est actualis auersio volūtate
a deo. Et quod contraria contrariis curantur ideo quod
in omni remissione peccatorum fit actualis auersio a peccatis
et conuersio ad deum et hoc dicitur contritio. **D**e peccatis
oblitis sufficit contritio generalis cū conatu ad non
reddendum et dolendum et dolere de obliuione peccatorum
que ex negligentia contingit. **S**i autem queratur
si specialis contritio de quolibet peccato requiratur
vel sufficiat vna generalis pro omnibus. **H**ic respondet **Th**
m et dicitur in quod quodammodo ad principium contritionis scilicet cū
quis de peccatis suis cogitans dolet et si non
dolere contritionis saltem dolere attritionis opus
quod sit specialis dolor de peccatis que quis habet
in memoria. si quodammodo ad terminum. qui est dolor
in gratia informatus. sufficit quod sit vna contritio
de omnibus tunc enim ille motus agit
in virtute omnium dispositionum precedentium. **Th**
Et quia nemo scit utrum habeat gratiam que
requiritur ad contritionem ideo nemo potest esse
certus de sua contritione. nec per quodammodo de sua
remissione. Et dicit **R**ichardus ordinis minorum re
dicitur in quod si confitens in peccato mortali est attritus
de peccato suo ut probabiliter possit presumere se esse
dispositum non peccat absolutionem recipiendo.
Immo frequenter virtute clauis per suspensionem

absolutionis formatur sua attritio et fit contritio. **U**
 t nō q̄ est duplex contritionis dolor sc̄dm Tho. et pe.
 in quarto di. 14. s̄ intellectualis. qui est quedam
 p̄f̄a detestatio p̄c̄i. sc̄dm rōnem et sensibilis qui
 est dolor excitatus in pte sensitua ad alterationē
 et afflictionē corpis. **U**nius dolor de nātate requi-
 ritur ad r̄missionē p̄c̄i. et ille solus ē sufficiens
 quia sicut p̄c̄m mōile sufficient̄ cōmittitur p̄ solu
 actū voluntatis et placētā deliberatā rāonis. et
 hoc etiā est in p̄tate n̄m̄ preposita. s̄ gr̄a. **U**terq̄
 dolor s̄ sensibilis etiā valet ad r̄missionē p̄c̄i. s̄
 nō est nātarius. s̄ p̄f̄e contritionis. nec in p̄tate
 etiā presupposita gr̄a. **U**t dolor intellectualis nō p̄t
 ēē minus. sicut nec caritas v̄n̄ p̄cedit p̄t esse mini-
 ma. s̄ sensibilis p̄t ēē nimius. **I**deo oportet q̄
 sumatur p̄ mēsura debita conseruatio subiecti si-
 cut ex ieiunijs et alijs afflictujs corpis. **U**t nō
 s̄m̄ Tho in eto. di. 14. q̄ vera contritio in habitu
 semp̄ debet manēre id ē. homo semp̄ debet habē
 istā dispositionē q̄ q̄n̄ r̄cordatur de p̄c̄is amissis
 habeat displicentiā saltē sc̄dm rāonē. **U**t
 s̄m̄ pe in eto. di. 14. maior debet ēē dolor intel-
 lectualis de maiori p̄c̄o habitualit̄ nō actualiter.
 si considerant̄ in cor̄. in quātū sunt offēnsa dei.
 s̄ etiā in sp̄ali debet ēē maior dolor de maiori p̄c̄o.
 quia maiore rōz̄ doloris h̄z̄ maius p̄c̄m. **D**olor
 etiā sensibilis cōueniens est ut sit maior de ma-
 iori. quāuis nō nātarius. **U**t sc̄dm Tho i q̄libe-
 to. et Inno. quia contritio magis debet diligere

deū q̄ seipm̄. culpa aut̄ est cōi deū et p̄cā cōi seipm̄
Ideo debet contritus potius eligere oem̄ penā q̄ deū
velle offendē. descendē aut̄ ad hanc penā ul̄ illā nō
tenet̄. Imo fatyē facēt descendendo ad ista p̄tula
ria uel aliū sup̄ sollicitando. **I**tem penitente amoneas
vt nō ex quadam consuetudine quia sic aliq̄ faciūt
vt etiā ex timore. r̄ p̄ncipalit̄ p̄t vitandas penas
etnas. vel p̄t euasione infirmitatis si eēt infir
mus. vel aliam alterius vel tribulationis tpa
lis faciat confessionē quia sic mediat̄ sibi p̄desset
Si p̄ncipalit̄ cā faciat ad placandū deū et sibi
conciliandū ad satisfaciendū dīne offense et etiā
obediendū. que hoc remediū ordinauit ad cō
sequendam imissionē. **I**tem i p̄cessu cōfessionis
si aliqua dicēt ad sui excusationē vt alleuatio
nem p̄cā p̄tinencia utputa. q̄ dyabolus fecit
eū facē tale malū vel plane. vel vicini. vt cō
sanguinei vel hmoi. eum t̄prehendas. ondendo
ei falsitatem suā q̄ si nulla trahitur ad p̄cā.
nisi p̄pua malicia sua vt volūtate et nō se excuset s̄
atufet. in. q. i. **I**nde est. **I**tem si recitat p̄cā alior̄
sine nēitate cū s̄ sine hoc sufficienter possit
exprimere suū eū rephendas et amoneas vt
nichil dicat de factis aliorū vnde possit p̄cā
alterius detegi nisi hoc facēt ex aliqua cā
nō solū necessaria. s̄ etiā alias valde rationa
bili. **I**tem si dicat longas fabulas. amoneas
eū vt dimittat sup̄flua. et solū quatum ē

nātū ad declaracōem pccū dicit nec immisceat
 narracionē suarū tribulacionū cū pccis vt faciūt
 mulieres Item amoneas vt nō vtatur paleatis seu
 sophisticis ad dandū intelligē vnu pro alio nec
 etiā vtatur verbis nimis turpibus vbi possit
 p uerba honestiora pccū declarare de hīs tñ
 in hoc ultimo scz dicitis plus vel minus peniten-
 tes amoneas put videbis eos indigere ī pse-
 cutione sue confessionis **¶ De modis confessionis**

Ponit aut̄ Tho. iii. q. di. ii. Confessio debet
 hēre iō. condicoēs Que quidē continentur
 in hīs versibus Sit simplex humilis confessio
 pura fidelis Vera frequens nuda discreta libes
 vccūda Integra secreta lacrimabilis accelerata
 fortis et accusans et sit parē pccū **¶** Vno sit
 simplex vt nō recitet in confessione nisi q pti-
 net ad declaracionē sui pccū et qntitatē eius
 et nō alie historie misceant **¶** Humilis vt sē mi-
 serū cognoscat confitens **¶** Pura recta inten-
 tione nō ut reputetur bona vel ut laudetur
 ab hoibus **¶** Fidelis v. vera et sine vlla falsitate
 vt scz nō dicat que nō fecit. vel etiā ut hēat
 fidem de remissione pccōrū si vē penitet **¶** Fre-
 quens s. ut sepe confiteatur **¶** Istud tñ est ad
 bñ eē confessionis **¶** Vt a s. ut nō inuoluat
 obscuritate verborū s. dicat verba ut intelli-
 gatur pccū cū circūstantiis saltē nātūris
¶ Discreta vt s. maiora cū maiori pondē dicat
 vel nō plura siml s. distincte loquendo et dicens

nueri sit potest scire. vel etiam ut discreto vel sufficienti
confessio confiteatur. **L**ibens et voluntaria non coacta
timore verberum ut pueri. vel timore penarum ter-
ralium vel eternalium principaliter. **R**ecunda ut scilicet penitens
erubescat et non se iactet vel mente gloriatur propter
seculi vanitatem aqua. et precipue confidatur in
vultu respectu domine maiestatis offense. **I**ntegra ut
scilicet penitens nichil contineat de his que commisit pro-
cipue moralibus. **D**ecreta ut scilicet non publice sed oc-
culte sacerdoti dicat peccata qui possit absolvere
Interrogabilis ut scilicet doleat de commissis et ipsa detes-
tetur saltem contra. **A**ccelerata ut quicquid potest commis-
so peccato confiteatur hoc tamen est de bono effectus
ut scilicet nichil dimittat pro recidia. **A**ccusans. scilicet
se non alios nec se excuset et alios accuset seu iacu-
let. **E**t sit parere peccata et adimplere penam sibi in-
iunctam et facere que necesse habet facere. ut resti-
tuere si habet aliena et huiusmodi. **A**lterius istud
obserues ut scilicet postquam exinterrogationibus factis
perpenderit eum debere audiri dicat ei ut primo
ipse dicat peccata sua que commisit post ultimam
confessionem rite factam que habet in memoria et
sit dimittas eum dicere quidquid voluerit de pec-
catis suis et quo ordine voluerit retinendo bene
in mente ea que dicit ut ubi sufficienter expres-
serit peccatum suum non eum molestes uel graues de
illo interrogando. **U**bi autem non expresserit inter-

toga de residuo vsq; ad sufficienciã Et postea etiã
 interrogat de alijs de quib; ipse nichil dixerit vt p̄t
 suspiciã in eo eẽ **H**oc semp̄ seruato vt de eodem
~~vt de eodem p̄tō~~ de quo interrogasti nõ interrogas
 ne sit eũ attēdies nisi ex aliqua causa ratiõnabili
 hoc facies puta estimãdo q̄ dicat sc̄dã vice q̄ p̄ma
 nõ dicit vel ex recundia vel ex ignorantia vel
 hmoi. **E**t si mulier est facias eã certũuerso stãe
 ne eã in faciem videas quia facies carũ vento
 vrens ait scriptura **H**i vir potest genuflexus
 et discipulatus stare et hoc bñ quidẽ sin autem
 faciat ut p̄t nec tñ eũ multũ frequẽt vel fire
 in faciem aspicias precipue iuuenẽ nobilem
 vel pitũ ne nimis eũ erubescẽ facias et sic eũ
 graues de eo qd̄ nõ oportet. **O**bservãdũ etiã in
 confessiombus est vt dicit maḡr nimb; in libro
 de officio ordinis q̄ semp̄ libentia et prius au-
 diantur confessiones eorũ qui magis indigẽ
 putantur vel rano veniẽ solent vel sũt extra-
 nei vel qui sũt in maiori statu vel de quorũ
 confessiombus maior utilitas secutura sperat̄
Item audiendo mulieres caueat. ne nisi in
 publico eas audiat et nisi ab aliquo vel aliq̄-
 bus videatur. nec multũ ibi moretur ñ maḡnũ
 nccitas confessionis requirit. et eis que
 nimis frequẽt volunt confitei assignet cer-
 tũ temp̄. eĩ quod ipas nõ audiat. nec in

alijs colloquijs se eis exponat. et semp duris et
rigidis verbis potius vtatur circa illas q̄ mol
libus. **U**terius etiā scias ab **Ep̄o**. Si habz aliq̄s
constitutiones synodales vel p̄uinciales vbi
sint suē erratōnis et h̄mōi. et de illis nō int̄
mittas te vltra q̄ velit. Et nō q̄ si aliquē ab
solueris seu absoluis inmodatū aliq̄ smā ex
tratōnis quē eē ligatū nō aduertis ut nescis.
et iō absoluis a pat̄is. nō aut a sententia q̄
uis pecces absoluendo eū quem nō debes. q̄
absolutio ab excoicacōne debet p̄cedē absolu
nem a pat̄is t̄j sententiā excoicacōis nō iur
ris s̄m hen. et fran. de sen. et **G**uul. debes aut
postea q̄n perpendis de errore illū auisā vt
p̄aret absolucōne ab erratōne. **E**t quia vt
dixit **Kay**. in **S**ūma sua **I**ntrogaciones de pat̄is
capitalibus fiende sunt. s̄. **D**upbia que ē m̄r om̄
s̄m **g**regorii. in moralibz a qua p̄cedūt capi
talia septem s̄z **I**nam̄s gloua **I**nuidia **I**ra
Acidia **A**uaritia **G**ula et luxuria. Et ista h̄nt
diuersas species de quibz etiā necessariē s̄nt
introgaciones fiende cū circūstantiis nat̄is
habet etiā quodlibz horū multas filias de
quibz dicit **Kay** et **hosti**. in sūma sua esse
interrogandū sc̄dm tamē qualitatē p̄sonarū
Ideo de h̄is ponentur introgaciones **P**ostre
mo de quibusdā vicijs lingue et exordina
rijs ut sortilegijs et infidelitatibz et h̄mōi.

Et quia dictū est absolutio ab excoicatione debet
 pcedere absolutioem a pnis idcirco pmo de excoica
 tione ē interrogandū **Exquitur excoicōe late a iure**
coi. pōte p ordine sic iūciunt idcirco talibus **116**

Qui se ingerit p papa nō electus a duaba par
 tibus cardinalū excoicatus est cū omibus
 suis consententibus ex de elec. l. c. **Qui mittit**
hās cardinalibus inclusis ad electionē pape vel
nūciū ut loquatur alicui in secreto ex de elec.
ubi piculū qz nulli etiā. li. vi. Quicūqz officialis
nō fecerit obseruari dnm de re. de elec. c. ppā
dicit Romanā etiā nō eē caput neqz ei tāqz
capiti eē obediendū di. xix. nulli. Singuli
q regalia vel custodia seu guardia aduoca
tionis seu defensionis titulū in ecclis mona
sterys. vel alijs pns locis de noua vsupare
conatur et ppt hoc bona ipsarū eccliarū vacā
cū ampuat ex de electione guali. li. vi. Item
clerici eccliarū monachi monasteriorū et cete
re psonē locorū eorūdem qui her fieri parāt.
hoc ubi. s. Qui psequitur psonas eligentes
exspoliando eas bonus aut aliter psequido eas
vel ecclias aut monasteria aut certa loca gra
uando ppt hoc q no eligerūt illā psonā quā
togauerūt eligi. ex de elect. sciat li. vi. Itē
excoicati sunt et a ppā tantū absoluendi omēs
q dant auxiliū consiliū ul fauorē. publice vt
oculte. directe ul indirette. alicui dno vt psonē

culibz ad habendū dñum **R**omone vrbis vltimū
imperū vltra ānuale spaciū vel qui eligeret vlt elec
tionem consentiret absq; speali licentia eiusdem se
dis. ex de elec. fundamentis li. vi. **I**tem quicūq; vo
cantur a monialibus in electioē discordantibus.
si aliquid facerit vlt dicent vñ possit in electioē
ori discordia vlt accepta nuteri. ex de elec. in
deputatibus. d. postremo. li. vi. hoc etiā videtur
velle de illis que viuūt religiose de bonis pprijs
vt sunt bizothe. et hoc vbi supra. **I**tem quicūq;
pcurat ut conseruatores qui psonis vel locis
aliquibz ut a manifestis iniurijs vel violentijs
tueantur eosdem plerūq; a sede aplica concedū
tur. se intromittat de alijs q̄ de manifestis iu
rijs aut violentijs. ex de offi. et pot. in del.
caplo vltimo. d. pars. libro. vi. **I**tem qñ vna
ciuitas vel dioc. diuersas nationes habet diuer
sara linguarū diuersos ritus et mores tūc ep̄s
p̄t illis nationibus ep̄m presicē qui sit eis cōfor
mus et ei p̄ oīa subiectus si quis aut ad hoc
se ingerit excoicatus est de offi. ex. qm̄. **I**tem q̄
absolucioē et reuocacoē sine excoicacois
aut suspensionis uel interditi p̄ vñ vlt metu
extorquent q̄ tñ reuocaco et absolucio irritē sūt
ip̄s ule ex. de his q̄. vi. me. cau. fuit. c. v. d. ne
li. vi. **I**tem **J**udex qui casū fingit naturū frau
dulent vt ad mulieres vadit p̄sonaliter p̄
testimonio aliquo exigendo ab eis cū alias

debet mittē tabellionē ul' aliā psonā idoneā ad
 testimoniuū requirendū ab eis ex. de iudi. mulie
 res. li. vi. **Item** excoitatus est qui impedit seques
 tracionem fructuū ul' sequestraciones occupancie aucto
 ritatis de quo est questio ad quē spectet a qua nō pōt
 absolui nisi impedimēto prius amoto et occupatis
 p eū fructibus restitutis illi cui de iure debent
 ex. de seq. pos. et fruct. ad cōpescendas. di. si qd
 aut in cle. **Item** qui hattens p vim ul' metum
 psonas ecclasticas coegerint ad supponendū vel
 submittendū ecclias vel bona ecclastica immo
 bilia laicis nisi post monicoem submissione re
 missa quā p vim vel metū cregerint psonas
 ecclasticas vel bona ecclastica eis submissa to
 talit' in sua libertate dmittat ex. de re. et nō
 ab. hic q'sultissimo. li. vi. **Item** qui de cetis psonas
 ecclasticas ad talia facienda opelleret et hoc
 ubi supra. **Item** qui cōtractibus hmoi iā dictū
 iuris vel posterius inuentis illicitate ultra
 id qd natura contractus eis pmittit' usurpa
 uerint di. moniti ab hmoi usurpatoe nō des
 titerint et hoc similiter ubi. §. **Item** nigrū Do
 nomenses et scolares conducentes hospitiū
 in puiditū inhabitantiū an tps locacionis
 elapsū exati sunt nisi ipi inq'm sup hoc
 pbeant consensū ex. de lō. et cō. ex r'scripto
Item exati sūt qui scient' in cimiteriis corpa

defictorū mēdicti tpe in casibus nō concessis a
iure. sepelire psumūt ex de sepul. eos q̄ in **De**
Item qui exatos publice aut noiātim mēdictos
et etiā qui vsurarios māifestos sepeliūt a q̄ excoi-
cacione nō absoluūtur nisi prius ad arbitriū
diocesani ep̄i. satisfacciant quibz pmissa fuerit
iniuria irrogata. et hoc vbi. **¶** Quicūqz pre-
sumit diripe res mortui **Ep̄i** que debēt succē-
sori cōseruari et qui morientū p̄bitorū vel de-
victorū bona impuerit sūt exati. ry. q. ij. **Ep̄oz**
et. c. illud **Religiosi** etiā nō habentes sub
pretertu clericali vel religionis vel ratione.
rerū ecclīasticarū ditiās iuste impediētes.
exatōis suāz incurrūt. a qua nō absoluūt
nī satisfaccōnem cōdignā ex de dec. **Religiosi**
in **De** **Monachi** aut regulāes canonici am-
nistracōez aliqua nō hntes qui se ad curias
p̄ncipiū absqz speciali p̄latoz suoz līnā confer-
re psumūt qui siue suis p̄latibz siue monaste-
riis damnū aliqd̄ inferūt sūt excoicati ex de
sta. mo. c. ne in agro. q. qui nō in **De** **Item**
monachi qui intra septa mōsterij sine līnā
abbatū suoz arma tenēt **Item** excoicati sunt
qui visitatores monialū impediūt ne suū
officiū exequātur in illis que inuāgitur
in illo. c. attendentes ex. de sta. mo. in **De**

.ij. Si quis nisi morti respiciant. **U**te religiosi re-
 ligionū mendicantiū abolutarū deniq̄ aliquē ad
 suū ordinē recipientes vel locū siue domū acq̄-
 rentes de nouo ul' loca acquisita absq̄ licencia
 pp̄e alienātes eē de reli. do. c. religionū aduersi-
 tatem li. vi. **M**ulieribq̄ que begine vulgarit̄
 nūcipant̄ que nulli obedienciā pmittūt n̄ pp̄ris
 renūciāt nec p̄fitent̄ aliquā ēgulā approbatā
 sub pena excois quā incontrariū facientes ip̄o f̄o
 incurrant inuictū est ne statū hmoi dudū abip̄is
 assumptū quoquomō sectentur ulterius vel ip̄m
 a nouo assumāt eē de. reli. do. c. Cum de quibus
 dā in cle. **U**te excoisati sūt religiosi q̄ mulieribus
 hmoi begunagy statū dudū assumptū aut ip̄m de
 nouo assumētibus p̄bent aliquo mō consiliū ul'
 fauorē. e. t. v. c. predict. **Q**ui accipit pedagia ul'
 gūdagia ab ecclasticis p̄sonis ul' de rebus ea-
 rundē q̄s nō cā negociandi deferūt ul' p̄sonas
 quas ip̄i mittūt ul' p̄ se vel p̄ rebus suis p̄ se
 vel p̄ aliū suo noīe vel alieno si p̄sone sūt sin-
 gulaēs excoisate sūt. **S**i cōuentū vel collegiū
 ciuitatis vel castrū vel alterius loci sūt int̄-
 dicti locus vel castrū vel ciuitas hmoi. absol-
 ui nō possūt a p̄dicto nisi exacta restituant
 et satisficiāt de iniuria eē de cen. et pro. et
 exar. quāp̄ pedagiorū. **Q**ui nullo. li. vi. **U**te
 excoisati sūt consules ciuitatū rectores ⁊ aliij

q̄ ptātem hrē videntur si faciūt collectas et ex
actiones indebitas in clericos et eccl̄as et āmo
niti si nolūt desistē **N**ec absolui debent donec
satisfecerint competentē ex̄ de immu. ec. **N**ō
ming et. c. aduersus **I**tem qui iurisdictionē p̄
latouū et ptātem quā hnt in suis hoibz ita
euacuat q̄ n̄ ptātis imāsisse videtur si āmo
niti desistē noluerint. e. t. quo. **S.** c. nō minus
ec. **alle** **I**tem successores eorū qui fuerūt ex̄ta
ti p̄t̄ iniuriā factā eccl̄e. nisi infra mensem
errore suū seu excessū p̄decessorū emēdauerint
e. t. quo. **S.** c. aduersus **alle** **H**ecus de suc
cessoribus aliorū ex̄tatorū **I**tem qui subditis suis
iudiciūt ne clericis vel p̄sonis eccl̄asticis q̄dā
vendūt aut emāt ab eis. vel ne bladū mo
lāt vel panē coquāt aut alia obsequia faciāt
ex̄ de imm. ec. c. eos qui. **li. vi.** **I**tem quicūq̄ im
pediūt illos que ad eccl̄asticos iudices iturrūt
p̄ his q̄ ad eos p̄tinēt vel de hnt lras a sede a
p̄lica ne iusticiam valeant obtinē vel q̄ dedit
auxiliū consiliū vel fauorē ad hoc ex̄ e. t. quo
supra. c. qm̄ nec intellerim. **li. vi.** nec absol
uantur n̄ satisfāciant iudici et parti **I**tem ex̄ta
tus ē religiosus tante vel exp̄sse p̄fessus qui
in scolis vel alibi habitū sue religionis abiāt
vel accedit ad aliq̄d̄ sitouū absq̄ plati sui lra

obtenta cū consilio sui conuentu vel saltē ma-
 ioris partis eiusdē eccl̄. ne de. vel mo. c. vt p̄ci-
 losa. li. vi. **Itē** religiosi q̄ erent claustrū ad audi-
 endā phisicam aut leges n̄ ad clausuras suas ista
 duos menses redierūt exati sūt **Et** cū talibus
 solus pp̄a dispensat vt ad honores pmouean-
 t. quo. s̄. c. nō magno **Itē** est de archidiaconis
 dyaconis plebanis et alijs p̄sonatis hoībus ec-
 clesiasticis et pbr̄is. e. t. quo. s̄. caplō sup̄ spe.
 t. c. sta. li. vi. **Item** sacerdos h̄ns officīū viceco-
 mitis vel pp̄a secularis si amonitus nō resipu-
 erit est excoīcatus. e. t. quo. s̄. c. clericus. d. **Si**
 quis **Itē** excoīcatus sūt omēs qui in gradu cō-
 sanguinitatis vel affinitatis constitucōne
 canonica m̄dictis vel qui cū monialibz sac̄-
 ter m̄monū cōhūt eccl̄ de consanḡ et affi-
 eos qui in **Ele** **Religiosi** et moniales et clē-
 ci in sacris ordinibus constituti. si cōhūt
 sūt excoīcatus. e. t. c. li. quo. s̄. **Itē** celebrātes
 m̄monia scient̄ m̄dictos. similit̄. e. t. c. et li
 quo supra **Item** deferentes arma. ferrū. ligna
 galeas. naues. et h̄mōi sarracenis vel r̄gimē
 nauū vel galearū sarracenorū exercentes
 vel aliqd̄ illis subsidiū impendentes in dispe-
 diū terre sac̄e vel xpianorū sūt exati. nec ab-
 soluātur nisi totū lucrū et t̄ntūdē de suo
 dent in subsidiū terre sac̄e eccl̄ de iudis **Ita** et. c.

ad liberandū **I**te qui incidit in hēsim iā damnatā.
ex de hēticis ad abolendā. t. c. exāmus **I**te credēs
receptor defensor. vel fautor hēticoy. e. ti. h. r. ait
et c. exāmg. §. **C**redentes **Q**uicūq; hēticoy. cre-
dentes. fautores. receptores eoy. ecclāstice tradide-
runt scripture. exati sūt nec pnt absolui si satisf-
fecerint vt piciant hmoi corpa damnatoroy. e. t.
quo supra c. quicūq;. li. vi. **I**tem dñi inq̄sitorū hē-
ticoy in iūestigatione captōne et locorū vel of-
ficiales qui nō obediērint **E**p̄o vel seu **E**p̄is de-
dedit impedimentū ne cōi hēticoy pcedant
vel qui iudiciē aut cognoscē de custodia dili-
genti **E**t qui p̄dictis inq̄sitoribus heresi p̄su-
mit impertit. cū sit mere negotiū ecclāsticū
vel qui ab ip̄is **E**p̄is seu inq̄sitoribus in carce-
ratos absoluūt absq; eorū licentia vel q̄ eoy
suam impedierint **E**t qui scient in p̄dictis
dederint auxiliū consiliū vel fauorē isti oēs
sūt excoīcati ex de hēticis. vt inq̄sitorū. li. vi.
Ite qui officiū inq̄sitorū cōi hēticā p̄uita-
tem exēnt si cōi iusticiā et constiāz suā ob-
miserint cōi quēpiā p̄cedē ubi fuerit p̄cedē-
dū aut ip̄az hēsim vel impedimētū officii
sui falso alicui imponēdo et ip̄m sup hoc
verae p̄supserit **I**tem si ep̄us vel superior
suspensus est p̄ tremniū alij ved suam ex-
coīcatorū incurrit absoluēdi dūtaxat a

ppā. et. militariū. q. verū in **Cle. Ut** excoicati sunt
 comissarii deputati ab epis. vel inquisitoribus
 seu caplis a sede vacante ad officium inquisitionis
Si p̄textu officij p̄dicti illicitē ab aliquibus pe-
 cuniā extorserint aut scientē acceptant bona ec-
 desiarū ob clericorū delictū occasione p̄dicti of-
 ficij fisco vel ecclē applicatē a qua nō possūt ab-
 solui nisi satisfaciāt iniuriā passis. e. t. quo. s.
 r. **Volentes splendē in Cle. Ut** q̄ alienacoēs
 factas a p̄latis hēticis et scismaticis voluerit
 retinē eē de hēticis. r. **Ut** qui occiderit xp̄iā
 nos p̄ assissimos receptauerit occultauerit seu
 defendeit eē de hosti. p̄ huām. li. vi. **Ut** q̄ sp̄o-
 liant naufragiū patientes excoicati sūt ū resti-
 tuat cōpetentē moiti eē de impi. r. **Ut** excoicōi **Ut**
 collegiū vniuersitas. vel singularis p̄sona
 cuiuscūq; sit dignitatis aut status. si alienigenas.
 et alios quōsdos de terris ip̄orū exercere publi-
 ce vsuas volentes de cetero admiserint ad ho-
 domos in terris suis conducē aut conductas hē.
 aut alias inhabitāie p̄mittentes eē de vsu. vsua-
 rā li. vi. **Ut** illis ad fens exercendū domos loca-
 tes vel alio sub quocūq; titulo concedentes Si
 p̄sone fuerint ecclēstie **Ep̄i** ul̄ superiores susse-
 sionis iudres p̄sone singulaēs excoicōis **Si** aut
 collegiū vel vniūsitās interdicti suāz ip̄o facto
 incurrit **Si** vēs laici fuerint p̄ suos ordiarios

cenſuris eccliaſticis quibz conuēt cōpeſcant. cō de uſu.
uſum. li. vi. **Item** cōtati ſūt p̄tates capitanei recto-
res conſules iudices aut alii quibz officiales cōtra-
tū. qui ſtatuta faciūt ut uſure ſoluant. ul. q̄ ſtatu-
ta ut uſiē nō ſoluant vel reſtitucōes earz fiat
phibēt de cetero facē. ſcribē vel dictāe. ut ut uſiē
ſolute cū repetūtur plene et libē nō reſtituat
ſcient iudiciē preſupſerint cō de uſu. c. ex ḡui
ad nos in Cle. **Item** ſūt cōtati p̄dicti niſi h̄mōi
ſtatuta hactenō edita de libris cōtatū ip̄az ſi
ſup hoc p̄tatem habuerit infra tres meſes de-
leuerint aut ſi ip̄a ſtatuta ſiue conſuetudines
aut condicōes quoquō obſeruaē p̄ſumpſerint
cō de uſu. c. ex ḡui ad nos in Cle. **Item** falſarii
litrū dñi ip̄e cū fautoribus et deſenſoribus
ſuis cō de falſa. c. dn̄am. **Item** ſcient l̄as p̄fatis
utentes. e. t. quo. ſ. c. ad falſariorū. **Item** reci-
pientes in Romana curia l̄as ab alio q̄ a p̄a
vel vicecancellario de crimine falſo. e. t. quo
ſ. c. dura. **Item** cōtati ſūt religioſi qui clericis
aut laicis ſacramentū unctionis vel eucha-
riſtie miniſtrat vel qui m̄moria ſolemp-
niſant ſine licentia ſpeciali p̄bri prothialis
cō de p̄uil. et exceſ. p. c. Religioſi in Cle. **Item**
qui abſoluūt excoſatos a canone p̄temp̄ a
caſibus in iure exp̄ſſis vel p̄ p̄uilegia ſedis
ap̄lice conſeſſis eiſdem vel qui abſoluūt a

sententijs excoꝛcōis ꝑ statuta puinciaha aut sino
 dalia pmulgatis seu qui a pena et culpa absol
 uē ꝑsupserit queqꝫ et hoc ubi supꝫ et hꝫ absol
 uendi sūt a ꝑꝑā tantū. **U**tē qui cōcedūt reꝑsaluas
 cōꝛ ꝑsonas ecclāsticās vel bona eorū vel gnālit
 cōcessa extendūt ad has ꝑsonas. nisi infra mē
 sem concessionis ꝑmissas euocauerint. **D**i ꝑsone
 singulaēs sunt excoꝛcōis vniuersitas vēs int
 ducti suām incurrit ꝑꝫqꝫ etiā cōsuetudine nō
 obstā ex de iniurijs et damnis. c. et si ꝑigno
 rationes. li. vi. **U**tē quicūqꝫ scē Romane ecclē
 cardinales hostilitꝫ fuerit mꝑsecutus vel ꝑuisse
 rit aut cepit aut socius fuerit hoc facientis
 aut fieri ꝑcurauit vel mādauit. aut factū
 ratū habuerit. vel dederit auxiliū cōsiliū
 vel fauorē ad hoc. vel qui hꝫmōi facientem
 ꝛceptauit siue defendit scientꝫ isti omēs
 excoꝛati sūt et a ꝑꝑā tantū absoluedi ex de pe
 c. felic. ꝑ. ꝑnti li. vi. **Q**uicūqꝫ autē vel do
 mingꝫ qui contra ꝑꝑatos sacrilegos consti
 tutionē editā seruari nō fecerit infra mēsem
 et etiā eius officiales. postꝫ ad eorꝫ noticiā
 ꝑuenerit. et excoꝛcōnem incurrit. e. t. r. c.
 quo. s. **R**eligiosi mendicātes ꝑꝫ fco sūt excoꝛ
 cati si sine speciali licentia sedis aplice domos
 vel loca quecūqꝫ ꝛreperint. seu hātenus

recepta mutauerint vel ea venditionis. pmuta-
tionis donationis. aut cuiusuis alienationis ti-
tulo quocumq; modo in alios transferre p̄sup̄serint
ex de pe. c. cupientes in **de** **Item** religiosi q̄ in
suis sermonibus vel alibi p̄ferre p̄sup̄serint
aliqua. vt audientes a decimarū eccl̄is debitarū
solucioē retinhat̄ ex̄tati sūt ip̄o fr̄o. e. t. et. c.
quo supra **Itē** illi religiosi qui p̄t̄ scientem
obmissione faciendi consciam sibi confitentibus
de soluendis decimis suspensionem incurrūt
donec confitentibus consciam fecerint si pos-
sūt s; si sic suspensi predicauerit ex̄tati
sūt et hoc vbi supra **Itē** violatoēs q̄stuciois
illius que prohibet religios et clericis secula-
ribus ne aliquos ad vouendū vel iurandū
vel fide m̄posita seu alit̄ p̄mittendū inducat̄
vt sepultura apud eorū eccl̄as eligant vel iā
electam ulterius nō mutant ex̄tacoēm iur-
rūt nec absolui p̄nt nisi a pp̄a. e. t. et. c. q̄.
s. d. **Hanc** **Item** q̄ quēuis pontificē inui-
rose vel temere p̄cussērit aut cepit seuba-
merit vel hoc fieri m̄sauerit aut facta
ab aliquo rata habuerit vel socius hmoi pre-
petrantis fuit aut consiliū auriliū ul̄ fauo-
rē in hys dedit̄ seu scient̄ defensauerit
tante ex̄tacoē incurrit de quib; ip̄dit̄

nis casibus hētur et p̄ canones editos. s. 11. q. 2.
Si quis suadente de sen. ex. nup. et c. quicūq; i
 de. et ex de pe **Si** quis suadente et a solo pp̄a ab
 soluendus est hmoi **Itē** ptates **Valint** **Scabini**
Aduocati **Rectores** **Consules** et **Officiales** cui
 tatis. quocūq; noīe censeantur si in p̄missis sūt
 culpabiles eodem mō sunt exati ex de pe. c. **Si**
 quis suadente **Excoīcati** etiā sūt qui manu inia
 ut violentas in clericū ul in quācūq; p̄sonam
 religiosam p̄fessā ul nouiciā vel conuersā au
 uisatq; religionis ex de sen. ex. **Nō** dubiū v. c.
Religioso. li. vi **Itē** qui talem etiā sine lesione
 detinet in custodia publica vel priuata vel
 detrudit in vincula. e. t. quo. s. c. **Sup** **Item**
 qui in hmoi p̄sonas manus inicit temera
 rias et iniurias s̄ nō violentas. s. cū cleri
 cus se volūtariē submittit aliquib; p̄uisioni
 bus fustū p̄ pace hnda cū illo quē leserat. et
 quo. s. contingit **Itē** qui ratū habet q̄ aliquis
 suo noīe in tales manus iniecerit violentas.
 q̄uis factū fuerit ip̄o nesciente. nec etiā tūt
 volente. e. t. quo supra. c. **Cū** quis li. vi **Itē**
 qui p̄t eos defendē et tenetur ex officio et nō
 defendit. e. t. quo supra. c. q̄nto **Itē** qui per
 alios nō p̄ seip̄os violentas manu inicit
 in tales. e. ti. quo supra. c. **mulieres** **Itē**
 qui spuit in faciē deici vel sup eū fudit aquā

vel oleū in respectū et derisionē eius vel q̄ secū
trahit equū cui insidet p̄ habenas. vel cū minis
et terroribus facit eū stāre in vno loco vel ut secū
quasi captū. ex̄tatus est. hec hosti. in **Dūma d.**
Qualit̄ pro se de sen. et **Ute** qui vestes hmoi de
ritis iūctas scindit violent̄ vel aliā rem sibi
coherentem **Hec Ray.** et hosti. q̄ aut̄ isti debeant
a solo pp̄ā absolui ptz̄ ex̄ de sen. et. c. ea nosc̄
et. c. puenit. c. nō dubiū. c. q̄ hū. c. mulieb.
in fi. c. q̄uis. et. c. tua nos. et. ia. q. x. Si q̄s
suadente **Sūt** aut̄. ia. casus in quibz̄ nō oportet
vt pro absolutione iniectiois manū
violent̄ in deiciū recurratur ad pp̄ā **Et alij** ie.
casus sūt in quibus etiā verberans deiciū nō
incidit in canone **De** istis inuenies **¶** in 2. c.
sequenti **Ute** ex̄tati sūt qui de cetero fecerint ob
seruari statuta et consuetudines iudicatas cō
libertatē eorū ex̄ de sen. et. **no**uerit **Ute** qui
statuta talia infra duos menses de libris
suis nō deleuerint. e. t. et. c. quo **Ute** ex̄tati
sūt similis et statutarij et scriptores statu
torū p̄fatorū et pt̄ates et rectores locorū vbi
de cetero hec statuta fuerint edita ut serua
ta et similis illi qui sc̄dm ea p̄supserint iu
dicatē vel in formā publicā scribē iudicata
e. t. r. c. quo supra **Utem** qui statuit q̄ deici

debeant conueniri corā iudice civili vel debeant
 custodire castra et hmoi. e. t. quo. s. c. grauem
Quiaq; p eo q; sinā excois suspensionis vel in
 terdicti fuerit cōi aliquē p mulgata licentiā alicui
 occidendi ut capiendi vel alit; gnuadi i psonis
 seu bonis suis vel suor; eos qui talem sinā p
 tulerūt siue quoru occasionem sūt plate vel
 easdem sinās obseruantes seu talit; excois cōi
 care volentes excois est nisi licentiā ipā re
 uocauerint et bona ablata ex dca tā infra
 octo dies sint restituta aut satisfactio facta
 e. t. quo. s. c. quiaq; p eo. li. vi. **S**imiliter
 omēs qui vtūtur hac licentiā vel aliquo p
 missorū aut etiā aliorū similiū ad q; cōmittē
 da licentiā dari est phibitū vel etiā q; ppetrat
 hmoi malefca p fata suo motu ppro excois
 est **E**t si p manserit in ista sinā ultra duos
 menses nō pōt nisi p solū papā absolui. e. t.
 e. t. li. v. c. quo supra. p. **I**tem incendarij et
 defiarū vel religiosorū locor; vel cimiterij p
 uilegiati in circuitu ecclie excois sūt et post
 denūciacionē a solo ppā absoluedi. e. t. quo. s.
 . c. tua nob. in. q. e. **S**i quis suadente **S**imilit
 et effrictores eccliarū. qui etiā post denūciaci
 onem factā a solo ppā sūt absoluedi. e. t. quo
 s. c. dasti **S**imilit et illi qui faciūt aliqua
 enormia in ecclia s; frangendo crucē vl altāe
 vel similia. e. t. et c. quo. s. p. **A**ppicipātes

in annuē excoꝛato nec absolu pnt n̄ ab excoꝛatōe v̄
eius sup̄iore. e. t. quo. s. c. significauit **Sup. v. c.**
conabiu **¶** si difficile sit ex aliqua iusta causa
accedē ad excoꝛatōē conceditur a iure q̄ absolu
tur a suo Ep̄o. uel pp̄uo sacerdote p̄stato iura
mento qd̄ excoꝛatoꝝ p̄hibet. et. quo supra. c.
nup. in fi **C**lericus cōicans excoꝛatos a pp̄a noia
tim recipiendo eos ad diuina tadit in excoꝛatōem
absoluendy a pp̄a. e. t. quo s. c. significauit **¶**
si excoꝛati tpe iminētis mortis vel alterius ne
cessitatis articulo ab aliquo absoluūt **¶** **¶** cessate.

Impedimento
se illi

in quob̄ cessante absolu debeant q̄ cito pō
terūt representae et absolu petē neglexerūt
in eandē sententiā qua p̄us ligati fuerunt
relabūtur. e. t. quo supra. c. eos qui li. vi.

¶ Idem iudiciū est de illis qui a sede apl̄ica v̄
eius ligatis absoluūtur ab excoꝛatione et eis
inūgitur vt suis ordinariis vel alijs p̄miam
ab eis suscepturi se ip̄itent et passis iniuriā
satisficiant si hoc cū p̄mo cōmode potuerunt
imple nō curauerūt. e. t. et. c. **¶** Idem statuis

¶ Item excoꝛati sūt fr̄es minores si fr̄es vel so
tores de t̄io ordine tpe m̄dicti in suis eccl̄is
admiserint ad diuina et absoluendi tātū
a pp̄a vel satisfactōē p̄missa ab Ep̄is locor̄
ex de sen. ex. **C**um ex eo in **C**le **¶** Excoꝛati sunt
religiosi cuiuscūq̄ ordinis vel condiciōis
erunt si nō seruauerūt m̄dictū absq̄ do

lo et simide nō pforando suaz etiam ianuas aut
 fenestras in eis faciendo seu alios modos exqui
 sitos iuueniendo in scandalū plurimorū cum
 cathedralē etiam vel matrīcē etiam loca vide
 rint aut scuerit obseruare ipm̄ interdīctū nō ob
 stantibus quibuscūq; appellacionibus etiā antea
 vel eandē sedem vel aliū intiectis et alijs obier
 tionibus quibuscūq; . ex de sen. ex. ex frequēti
 bus in **de Excoicati** sūt et a solo pp̄ā absoluedi
 illi dñi vel nobiles qui in locis interdīcto suppo
 sitis cogūt aliq̄s celebrare dīnam aliquomō
 p̄dicto et ad officia p̄dicta audienda **excoicatos** ^{excoicatos et interdīctos}
 seu interdīctos et monitos exire diuina cele ^{Euocat suos cogūt}
 brantur cogūt sc̄ae. e. t. quos. c. grauius in
de Eodem mō sūt excoicati et a solo pp̄ā absol
 uendi illi q̄ sūt publice excoicati et interdīcti. si
 moniti uolūtūm ut creant a celebrantibus
 in hys eccl̄is remanē p̄supserint. e. t. et. c.
 quo **Item** excoicati sūt nec ab altero q̄ a pp̄ā
 soluendi. quicūq; ex certa sc̄ā depuaret vel faci
 berent vel p̄dicarent cōtra decr. de declaracōe
 regule fratrum mōrū. nullo p̄uilegio suffingā
 te eisdem ex de. v. sig. **Erit** qui seminat in fi
 li. vi. **Qui** romipetas et pegrinos et ad aplōy
 limina et ad alioy sc̄oy oratoria pegrinātes.
 cape vel rebus q̄s ferūt spoliāe tēptauerint
 excoicacioni subdant^r ex de m. ex eo. et. iii. q. iii

Si quis competas. **I**tem noua theolonea et pedag
gia pegrinus et meritoribus imponetes et hoc
vbi. **D**e duobus tñ. pñ. supradictis casibus dubi
tatur qz nō vident' extati ipō facto. **E**rtacoēs que
sequūtur sūt extracte de quibusdā constituconi
bus eūuagantibus a **D**omfatio viij. post cōpila
tionē libri sexti it

C10

Ercōitati sūt omēs qui vementes ad sedē
aplicam vel redeuntes ab eadē capiunt
spoliant vel detinere presumūt aut aliquod
impedimētū exhibent. quominus ad eandē sedē
libere cū psonis et rebus alijs veniāt et redeāt
ab eodem. ut qui aperiuūt lras tulū aut auferūt
extra de sen. ex. et interdic. c. extamus et Ana
thematiza. **D**omfatio viij. **I**te **D**nam extacoēs
incurrūt illi cuiuscūqz fuerint emnēcie digui
tatis ordinis condicoēs aut status qui talibus
vel alicui eorū sacramenta vel sacramentoz
aliqz p̄sūperint mīstrāe nisi in mortis arti
culo constitutis sed nec tūc nisi de stando mā
datiōe ecclē satisfactioe vel sufficienti caucō
ne p̄missa et hoc vbi supra. **I**te **E**rcōitati sūt
omēs illi qui in terris suis noua pedagia
imponūt et hoc vbi supra. **I**tem **E**rcōitati
sūt omēs p̄rate et latrūculi marini qui
gazarei et cypelluci vocantur et similit
omēs fautores receptores et defensores

corū eſt de ſen. ex. **Excoicatus** **Bonifacius** vniuersi
 ſi quis demerſus fuerit exhumas mortuū vel mē
 bratim concidēs et coquens vt tandē oſſa tegu
 mento carnis extuſſo ad remotas partes mit
 tat vel deferat tumultanda **Excoicatus** ē ille
 et a ſolo papa abſoluendus eſt de ſepul. c. detes
 tante **Ite** nota glo. m. c. cū nō ab hoīe de ſen. ex.
 q̄ q̄ cito aliquē ſcio excoicatu ſtatim debeo ipm
 vitare q̄ius nō ſit adhuc denūciatus niſi ſolus
 hoc ſcirem quo tñ cū etiā puatim ipm euita
 bo. q̄diu ab etiā toleratur. vi. q. ii. ſi tñ et c.
 placuit qui em ſat certiorari nō debuit

Sequitur **excoicaciones** **uiores** q̄ ſepant a ſana

Participans cū excoicato nō tñ **mentis**
 in crimine **Notorius** fornicator **Symo**
 niacus etiā occultus in ordine **Recipies**
 etiā de manu laici et ſine cōſenſu **Ep̄i** **ba**
 listarij et ſagittarij **Pauperū** oppreſſores **Mani**
 feſti raptores **Publici** uſurari **Meretrices**
 publice **Decedens** in torneamentis **Decedens**
 in notorio crimine **In** can. aut illo **hi** q̄s ſuade
 te. ix. q. e. due regule continentur **Prima** ē q̄
 quicūq; in clericū temē manus iniecerit vio
 lentas incidit in excoicacionē **Prō** quicūq;
 p̄t violentā manu iniectionē incidit i exco
 icacionē mittendū ē ad pp̄am pro abſolutione

Quina regula fallit in quatuordecim casibus **Pri-**
mus in apostata p̄cussō q̄ ignoratur clericus
esse a p̄cussore. ex. e. **Si** vero **Secundus** i clericis
qui nō ferūt habitū neq; tonsurā nec aliqd
de clericatu ostendūt. et sūt apostate **Hi** t̄no
moniti se nō retraxerit. ex. e. contingit **Ter-**
cius in clerico q̄ contempto habitu ferret arma
et tertio amoniti se nō retraxerit. ex. e. iau-
dienciū **Et** etiā si nō sit moniti et se turāndi
immiscet. ex. e. cū nō ab hoīe **Quartus** i de-
rico ex̄tente negocia secularia si amoniti
nō desistat. ut ex. de vi. et hone. de. c. f. **Quin-**
tus in clerico concubinario coniugato si nō fert
habitū et tonsurā ex. de di. co. li. vi. **Sextus**
in clericis buffombus et etiā macellaris si
hoc p̄ annū exercuerint et etiā si minori tem-
pore nec amoniti desisterint ex. e. t. et c. quo
p̄r. **7** **7** in illis qui nō ex ira s̄ iocose p̄cutūt
e. t. quo. s̄. c. i. **8** in nigro. cū hoc fecerint le-
uiter et cā discipline. ex. e. cū volūtate. s̄. fi
9 in eo qui in otinēti vinū vi repellit. h̄pate
h̄. ex. e. **10** **10** cū quis inuēit clericū
turpis agente cū uxore. m̄re. sorore. vel fi-
lia p̄pua ut in dicto. c. **11** **11** si fiat
a plato vel de mandato q̄s̄ cā correctois
ut in pal. c. cū volūtate. et. t. ex tenore **Et**

si nō fiat ex causa correptionis tā verberans q̄
 sapiens incurrit in excoīcatōē. ex. e. vniūsitatis
Di tñ cā subest p̄t clericū cape et mīcarerāe
 et etiā per laicū. ex. e. si clericos **H** p̄cūssō nō
 debet fieri p̄ laicū q̄ tūt iterū ambo incurrerēt
 in excoīcatōē s̄z p̄latus et laicus p̄cūtiens. vt
 in d. c. vniūersitatis. nec si clericus eēt adeo mī
 corrigibilis q̄ alit̄ corrigi et capi nō posset ex
 c. vt fame **119.** in turbante officia diuina quē
 p̄sbuter vel alius ad quē p̄tinet p̄t eicē de etiā
 ex. e. venies et c. cū volūtate. **D.** **Si** vero **Si** vō
 siml̄ cū rōne officij qd̄ in etiā optinet p̄cūtit
 clericū et etiā cū senior cū deuotionis facit h̄
 aut dñs ā parens seu p̄p̄inquus qui familiā corri
 git. hec oīa in hoc. 12. dicto intellige. cū sint in
 mīoribus ordimbz. vt in. c. cū volūtate allegato
D. si **119.** **Si** clericus si depositus vel degradatus ex.
 de uidi. cū nō ab hoīe. et de pe. degradatū. in fi
 li. vi. **119.** qū clericus tūssert se ad actū p̄sbus
 clericatū cōstrū vtputa eāt in mīoribus et
 factus est bigamus vt miles vt h̄mōi lxxxiij
 di. quisquis **H** qd̄ si quis ob sui s̄ ob p̄s. ma
 tris. vxoris filij filie fūlie vel etiā c̄neorū
 tutionē clericū ledat. se. s̄m̄ Inno. tal nō
 mēdit in canonē ar. ff. qd̄ me. cā. l. isti qd̄e
D. si. Nam socij inuūria p̄pulsanda ē. xxij. q.
 in. fortitudo. et. c. nō. inferenda **Quōdā** tñ di

cū q̄ hoc verū est de defensione illarū p̄sonarū
solūmō p̄ quas intelligitur nobis iniuriā fieri
vt **Iust. de iniur. d. Patuit** **Secūda** r̄gula fallit
in .1a. casibus **Q̄**rimū est in ar. mortis. 1a. q. 2
Si quis suadente Est tñ inūgendū ei q̄ si elia
serit se rep̄ntet sedi aplice vel ei qui possit eū
absoluē mandatū eius sup hoc recepturus
ex de sen. ex. a nobis **Et** idem ē in casibus se
quentibz remoto. s. impedimento p̄t̄q̄ in pue
ro ut ex de sen. ex. de cetero in fi. et. c. ea nos
citur in fi **Et** si cessante impedimēto nō se re
p̄tant. vt p̄scribitur remadūt in eandem
siniāz ex de sen. ex. eos q̄ li. vi **Q̄** est q̄n q̄s
h̄z iuniciās capitlēs vel alias iustas exu
saciones p̄t̄ quas nō p̄t se sedi aplice p̄ntāe
ex de sen. ex. de cetero **De** ista tñ exausacione
stabitur arbitrio boni viri. ff. de v. obli. l.
q̄tinus. d. **Sū** ita et ex de vo. q̄d sup h̄is **Q̄**
in hostiario qui p̄textu officij clericū nō gra
uiter lesit ex de sen. ex **Si** vero **Q̄** in officia
ali qui arcendo turbā nō ex p̄posito. sed nō
sine aliquali culpa clericū p̄usserit vt in d
c. **Si** vero **Q̄** si sit mulier nec distingu de
bet utrū sit fortis vel debilis **Q̄** si sit se
nex et valitudinarius destitutus ita sc̄
q̄ ad sedē aplicam acedē nō possit **Iste** cas

cū duobus primis sup̄ dictis h̄itur de sen. ex.
 mulieres et c. ea noscitur. et c. quibus **O**ctauus
 de infirmo q̄ p̄petui habet infirmitatis impe
 dimentū vel eā tpale si timētur q̄ sequetur
 mors ex̄ de sen. ex. qd̄ de h̄is **N**ona in paupe
 que oportet mendicāe ut in dicto. c. qd̄ h̄is
Decimus **I**n regularis verbeat̄ regularē ex̄ de
 sen. ex. monachi et c. cū illorū et etiā cū per
 cussisset secularē ut ex̄ de sen. ex. religioso. li.
 vi **U**ndecimus **I**n h̄is q̄ nō sunt sui iuris. s̄
 famulis et seruis ex̄ de sen. ex. mulieres **D**ude
 cimus **I**n h̄is qui nobiles et magne potencie sūt
 et sic delicati q̄ laborē eundi nō sustinerēt tamē
 sup̄ hoc esset pius Romanus pontifex cōsule d̄
 et notur in dicto. c. mulieres **V**iginti **I**n pubē ex̄
 de sen. c. si. et hoc etiā si post pubertatē postu
 lat se absolui et hoc. v. p̄. supra **U**iginti **d**e de
 ritas qui coiter viuūt et sub vno tecto dormi
 unt et in eadem domo vestiuntur ex̄ de vi. et
 hoc de. qm̄. qd̄ coiter exponitur q̄ siml̄ vi
 uūt in aliquo collegio **V**iginti **I**n monialibus
 ex̄ de sen. ex. de monialibus **U**iginti **I**n hospita
 laris s̄a Johānis iherosolomitā ex̄ de sen
 ex. ex canoica **U**iginti **I**n h̄is qui clericis nō enor
 mē sed modicā et leuē inuiciā irrogauerūt
 ex̄ de sen. ex. peruenit **Q**uequidē decretal̄
 nō continet dispensacionē ut quidā dixerūt
 sed potius ius conuē. quod hodie satis iue

utur et de sen. et. ex religioſo. li. vi. **Q**uod quedam
pro declaratione dictorum casuum dicemus. unde non
circa primum casum s. de periculo mortis q. intel
ligitur illud periculum non solum propter infirmitatem
s. etiam si sit in quocumque periculo vicino morti
puta si timeat hostem. vel predone. vel ardu
litate portus. vel si nauigatum sit. vel per loca
insidiosa transiturus. ff. de do. ca. mor. l. in et
in ydem ponit hosti. et addit. q. idem est ac si
obsessus sit vel obsideat ubi iacuit machine
vel baliste. **C**irca tertium et quartum casus non s. de
de hostiario et officiali. q. si talis non casu for
tuito s. ex deliberatione percussit clericum gra
uiter. absolutio est a papa impetrandam. et de
sen. et. si vero.

De interrogatio confessoris **C**29

Postquam Confiteus dixit ex se ea que voluit
de peccatis si non dixit sufficienter quod quod
ut frequenter accidit Interroga de hijs que ple
ne non dixit prout videbitur expedire si aut
modicum vel minus dixit potes interrogare secun
dum ordinem hic positum inferius s. primo de pre
ceptis postea de vitijs capitalibus non tamen omnes
de omnibus s. de hijs solum que in talibus repiri
solent Et non solum de istis peccatis interrogandum
est s. etiam de circumstantijs eorum que supra po
sui in hoc versu Quis quid v. it. Non tamen etiam
est necesse de quolibet peccato mortali omnes circumsta

nas querere s̄ solū illas que trahūt p̄cām in alia
speciem que s̄z habent speciale deformitatem
oppositā alicui p̄ceptoz De numero t̄j p̄cōrū
nō obmittas interrogāre s̄z quociens hoc vel il
lud p̄cām mōrle cōmisit **Interrogatio p̄ma. s̄.**

De decem p̄ceptis Et p̄mo circa p̄mū p̄ceptum. s̄.
Non habeas deos alienos. C. 21

Primo interroga si falsa de fide opinione
inuenit aut ab aliquo inuenta secutus ē
Si male sensit de septē sacramētis ecclē
vel circa scripture veritatē **I**tem si credit q̄
nō sit infernū vel q̄ nō sit alia vita post istā vel
animā nō eē iudicandā cū corpe **S**i nō credit q̄
deus creauit omnia tam visibilia q̄ inuisibilia
Si nō credit q̄ p̄ nobis passus est p̄ crucis mor
tem et q̄ r̄surrexit **S**i nō credit resurrectionē
mortuoz et vltimū iudiciū **S**i nō credit q̄ ecclē
pastores sint veri pastores **S**i cōicauit cū hē
tias quia tūc eēt exatus **S**i scient ecclāsticā
sepultura hētici tradidit quia tūc etiā ex
catus eēt nec absolui poss̄ nisi p̄us manibz
pp̄is publice dictū corpus vel corpa hēticoz
extimulet et dāpnatis p̄iciat. locus etiam
ille p̄petuo carebit xp̄iana sepultura **S**i iūo
cauit demones ul iūōri fecit p̄ maleficia ad
faciendū mala. aut fieri faciendo qd̄ est p̄cām
magnum et dignū corporali morte **S**i adorauit
aliquā creaturā faciendo reuerentiā vl orōez

ad eam ut ad lunam nouam vel solem vel stellam
aut ad sonum campanae quod patrum mortale est. Si error
stellationibus vel planetis sub quibus natus est
aliquid iudicauit determinate de vita et conuer-
satione ipsius. Item Si credit ex visonoma aut
ex fato vel constellatione aut aplectione horum
cognoscit ad bonum vel ad malum quod etiam heresis est.

De pronosticatione primo quo ad aues

Si estimauit aliquod malum futurum propter gar-
ritum auium. puta quia cantauit gallus de sero
vel quia cantauit gallina vel coruus vel noctua
vel quaecumque alia auis. aut etiam cuculus et hmoi
quae omnia fatua sunt et vana. **Quo ad ignem**

Si habuit malam opinionem de igne sibilante
credens esse signum quod morietur aliquis vel simi-
le quod fatuum et vanum est. Si negauit dare ig-
nem ex domum in calendis mensium timens et
credens propter hoc malum euenturum in domo. Si
truncum ignis factum in natiuitate domini seruauit
et posuit in vinea cum grandines vel cum illo
signauit angulos et hostia domo et hmoi.

Si fecit uel fieri fecit vel fieri. **Quo ad aquam**
periclitauit aut docuit aliquam incantationem cum
sacramentis vel sacramentalibus etiam ut oleo
santo vel aqua baptismali et hmoi ob sancta-
tem vel aliam causam quod grauissimum est patrum.
Si incantauit cum aqua trinum etiam vel trinum
fontium. Si pro re aliqua respexit apullam

plena aqua vel vas vini qd' de scti iohis. **S**i ex effu-
sione olei vel vini credit aliquis euentu euenire
Si pronosticauit ex rumore aquaru currenciu qd'
fituui et vanu est. **S**i incantauit cu speculo vel
pelui plena aqua. **S**i aliquid fecit cu sanguine
menstruato qd' est moile. **S**i lauit filios cu aq'
benedicta qd' simulit moile est. **S**i incantauit gra-
dine quod etia moile est. **Quo ad terram**

Si fecit vel fieri fecit aliquam dinacoem ad in-
ueniendu aliqua furta vel ad sciendu aliquod
occultu vel furtu qd' sibi vel alteri contingere de-
beat quod moile est. **S**i vsus est sortibz dina-
toris vt psalmo vel libro cu filiis et hmoi
pro se vel p alio seu etia quoquomo qd' mo-
le est. **Q**uod tu si ex leuitate fecit veniale est.
Si dixit pr nr. ad fenestru auribz obtuatis
vt post modu p pma verba que audierit ab
er. interpretetur id qd' scire desiderat qd' mo-
le est. **S**i didicit artem notoria vel vsus e
ea ad sciendu aliqua. **v**el si vsus e arte nigro-
mantica qd' mortale est et si hmoi artis li-
bros habet inducendz est q' illos coburnt qd'
si face renuet no eet absoluendus. **S**i fecit
sibi manus inspicere aut alterius inspexit p
nosticando de fortuna. **S**i credidit q' aliqs
habet malos oculos sup pueros vel ad aliqd
malu obuiamentu. **S**i in ortu libroru inspexit

libros fatidicos. **S**i credidit aliquis sibi eue-
nire debere vel significari ex sibulatione aurium
vel propter tremore oculi vel propter sternutatione
in exiundo domum. **S**i cantavit cum cypho lig-
neo vel cantare fecit pueros et puellas ut
audiret quod pronuntiaret. **S**i frondes oliue bene-
dicte vel granum framenti acceptum de presepio
posuit super ignem ad pronosticandum de vita vel
de morte alicuius. **S**i observavit somnia fa-
ciens aliquas orationes ad sanctam animam vel ad sanctam
helenam vel ad tres reges vel alium quemcumque
sanctum a sancto volens propter hoc ex his que somni-
at de futuris vel occultis dinare quod mortale
est. Alias autem sine tali oratione vel observati-
one adiuncta nimis fide somniis adhuc
et si non mortale est peccatum periculosum tamen est homini
insistere quia sit dyabolus multos decipit.
Si estimavit mulieres quersas in catos
vel symeas vel alia animalia et de nocte am-
bulare ac sugere sanguinem puerorum. Et exire
et intrare domum ostibus clausis et volare per
longa terrarum spacia et hominem que impossibi-
lia sunt talibus et ideo falsa. **S**i annotavit
vel annotare fecit aliquam bestiam perditam. **S**i
observavit unam diem plus quam aliam non
incipiendo aliquod opus vel non lauando

caput vel si obseruauit dies egiptiacos vel die
 in quo occurrit festū decollationis Johānis bap-
 tiste vel diem veneris in nō incidendo pānos
 qđ veniale videtur p̄cipue quādo ex simplicitate
 hoc credit quia nō audiuit cōficiū. ¶ Si aut ob-
 stinato hoc defendere vellet moīle eet. **S**i in
 calendis mensū noluit aliqd dare aut conce-
 dere eř domū putās q̄ ex hoc fieret dimini-
 cio rerū. **S**i in calendis Januarij cōmedit i lecto-
 ficus cū melle vel ferit sibi portāe pisce vinū
Si eo die dedit pueris pecuniā vel si ip̄e aba-
 liquo recepit qđ d̄r vulgariter lamācia vel
 offerita vel lastrina. **S**i eo die misit vel porta-
 uit in domo tpalia aliqua quia esset p̄madi-
 es anni et hoc vt sic toto anno intrent multa
 bona et sic noluit intrare sine aliqua retpa-
 li. **S**i eo die fuerit suspectus de p̄mo quē vi-
 derit. **S**i in calendis martij signauit ostia do-
 miq̄ vel aliā rem posuit in fenestm vel ante
 domū. **S**i signauit et posuit ouū natū in die na-
 talis dñi vel in die veneris sancto vel in die
 ascensionis. credens q̄ gmedens illud nō pos-
 sit occidi ille vel file. **S**i in die s̄c̄i Johis bap-
 tiste collegit herbas q̄ illo die essent maio-
 ris virtutis collecte q̄ altero vt cū illis fa-
 ceret fumigationē cōn infirmitatē. **S**i in
 p̄festo ducti festi transiuit sup ignē factum.

de herbis tū incenso qui dī ignis sū iohis. **S**i in
nocte talis festi fecit vinū qđ dī vinū sū iohis
ad p̄noſtandū de furtis vel alijs ſecretis. **S**i
mulier dedit ſuo viro vel etiā alteri aut vir
mulieri aliquod ad comedendū vt eā amaet
vel eū qđ eſt morle. **S**i fecit vel ſcī fecit ali
quā incantacionē ob ſanitatē conſequēdā
Et quādo hoc fit ſcient' qđ ſcitur eē phibi
tū tūc eſt cōtter morle. **S**i vero fit ex ſim
plicitate putando eē bonas oraciones vi
detur veniale. **S**i ſi nollent in futurū abſti
nere ab hmoi neganda eſt ab eis abſolutio
qđ ex obſtinacione et malicia fit morle. **E**t
introgandū eſt de verbis quibz vtunt' et
de ceremonijs et obſeruātijs quas addunt.
Si exercuit artem geomancie qđ e morle. **S**i
contra vermes vl' febres ſcripſit in fructu
amigdalī vel in hoſtia vel alibi. **S**i incāta
uit vel incātū fecit cōſi' dolorem dencū ca
pitis vliorū aut ſupciliozū vel oculozū tū
faba et p̄ n̄r et hmoi. **S**i pōiuit pueros iſi
mos ad ſambucū vel ad rubū vel ad aliū ſi
milē locū cā ſanitatis recupande. **S**i fecit vl'
ſcī fecit aut vſus e hris vel breuibz que ſūt
cōtter ſupſticioſe ex verbis et carmteribus
vl' carta in qua fuerit vel ex mō imponēdi aut

portandi vel tpe aut loco scribendi Et inueta sup
 sticoe eoru imponendi est vt cobumant et si nol
 let no eet absoluendus q sic fieret moile **Si**
 sup se portauit carta scripta que di sci Cipani
 vel carta no nata vl virginea vel aliqd aliud
 simile ob spem. sanitate. vel alterius cuiuscunq
 supsticosi q no eet naturalit ex arte medicine
 vel alterius approbatu **Et** gnalit si quacuq a
 lia incatacione couuacionem vel maleficiu
 aut qdncq supsticosu exiuit aut eis fide adhi
 buit que oia sunt vana et fatua ac phibita
 Et in quib9 oibus no seruatur pmu pceptu

**De secudo pcepto scilicet No assumes nome dei tui
 in vanu Et pmo de blasphemia** **CLA**

Si v3 blasphemauit in deū vel aliquē
 scōrū dicendo sibi maledictionē vl alia
 obprobriosa verba qd semp ē moile
Si blasphemauit in deū dicendo eū no esse ius
 tū et no omiā iuste disponē sed acceptare p
 sonas vel no curare de actibus hoim aut eos
 no videre vel eē ptalem vel sine demēito
 punire et flagellāe cū vel aliquē vel possi
 melius istud vel illud fecisse vl similiter
 arguē deum de aliquo quod totū est moile
 maxime cū aduertit et intelligit qd loq
 tur **Si** mutmurauit cōn deū vtputa de
 frigōe. calore. pluuiā. vento. aut niue.

Si murmurauit con̄ deū de infirmitate. paup-
tate. aut filiorū morte. aut quia nō generat fi-
lios. **S**i murmurauit con̄ deū de prosperitate
malorū aut de aduersitate bonorū. **¶ primo**

Si iurauit in aliqua curia alicuius iudicis
mendacose qd̄ mortale ē quocūq; etiā pueniat
et similit̄ peccat qui aliquē inducit ad hoc ad-
uertent̄ et aduētus p̄curator et similes. **S**i
iurauit ex̄ iudiciū in cor̄ sermone quacūq;
ex causa vel utilitate vel leuitate vel iocosi-
tate qualicūq; mō. nō solū per sc̄a dei euā-
gelia vel corpus xpi. s̄ etiā p̄ fidem. p̄ deū
aut dicendo. sic me deus adiuuet vel etiā
p̄ uirginē mariā. per crucē. p̄ aiām meā
aut hmoi quod semp̄ est mortale quando aduer-
tit se iurare et falsū dicere. et hoc torrens
quociens. **S**i iurauit aliquod certū affirmā-
do de quo tamē dubitat an sit verū mor-
liter peccauit. et p̄cipue si hoc fecit in iudi-
cio. **S**i iurauit facē aliqd̄ malū puta aliqua
vindictā aut tallionē reddē. nō d̄mittere
cōcubinā. seruāē iniusta statuta tenē sc̄ae.
tam cōiurationē iūsta quod semp̄ mor-
tale est. **S**i manifestauit aut p̄didit aliquod
secretū in consilio tractatū. qd̄ iurauit nō
manifestāre q̄uis etiā nulli noceat tñ mor-
tale est. et ip̄e aut etiā ille qui aliquē ad si-
mile manifestandū cōpellit mortale peccat

In iuravit obseruare statuta alicuius Ciuitatis
 aut vniuersitatis que tñ iusta et rōnabilia sūt
 et aliqua ex eis sciēt tñsgreditur qđ etiā mōi-
 le est **S**i tñ aliqđ statutū iā eēt abrogatū per
 cōmūā consuetudinē quia vñ cotidie seruātur
 cōmūā **S**i ex hoc hmoi statutū tñsgredētur
 nō videtur piurus eē qđ hmoi statutū non
 videretur amplius habē vim statuti. iij. d.
 leges **S**i iuravit p̄ aliqđ membrū dei v̄ scōz
 mō rbalduū qđ mōile est etiā si res vera
 eēt quā affirre intendēt **E**t hoc p̄t blasphemē
 niā que ex hoc consideratur vt xxij. q. i. **S**i
 quis p̄ capillos **S**i vero res iurata aut falsa
 aut illicita est dupliciter mōluter peccauit sc̄
 p̄ blasphemēniā et p̄ piuriū **S**i iuravit facē
 aliqđ licitū in honore dei aut scōz eius et
 illud facē neglexerit qđ mōile ē **S**i etiā iura-
 uit aliqđ simile facturū s̄ nō intendebat
 illud adimplē silit mōile ē **S**i vōs etiā intē-
 debat seruare sed vemente timore quo im-
 plere pmiserat seu iurauerat nō seruat
 pmissū. cū tñ possēt. licz cū incommoditate
 sua adhuc mōluter peccauit nisi tñ prius
 Spūs vel ppā relaxaret et cōmutaret sibi
 hmoi pmissū **S**i tñ pmissio facta est hōi p̄t
 ille sibi hmoi relaxare **S**i si nō p̄t adimplē
 excusatur a p̄cō. si tñ q̄cito poteit adimplē

uerit. **S**i quis pmittit cū iuramento se aliquid
facturū quod nō est alicuius importancie boni
vel mali. vt vix si mīr pmittit cū iuramento
pauē filiū vel simile vt homo pmittit medi
ante iuramēto. nō bibē vel gmedē illud ul' hō
vel lymōi qd' vidē veniale nisi tñ fieret i cō
teptū. qz iuratio et puiatio est in hoc. **S**i
iurāe cōsueuit. etiā p quibuscūq; mūnis
dicendo tñ veritatē quod veniale est ū fiet
incorruptū. Et inducendi sūt tales vt ab
stineant ppter pculū puiū. **S**i induxit ali
quē ad iurandū quē sīno credebat falsum
iuraturū. quod mōlle ē. n̄ talis inducens
foret. **J**uder hoc faciens ex officio. s̄m ordine
iuris. **S**i vir iuramentū sue vxoris irrita
uit quod nō debet n̄ sit tale qd' vxor nō pos
set adimplē sine scandalo viri. **A**diuratio

Adiuratio ē inductio alicuius ad faciendū
aliquid obmūōionē alicuius rei facte. et
fit p modū coactionis. intendendo aliquē
obligā. p modū iuramēti ad aliqd' faciē
dū. **Q**ue si fit ad superiores vel ad alios in
quibz adiurans nō hz ptātem patrū mōlle
est. **S**i vero fit ad inferiores et sibi subditos
quibz adiurans p̄cip̄ habz eo cau licita ē
et alias non. **E**t tūc adiuratus tenet' facere
vel dicē illud ppter qd' adiuratus est alias

mortalit̄ peccaret quēadmodū t̄sgressor̄ p̄cept̄ **S**i
 adiurauit platos vel superiores vel socios aut inferio-
 res p̄ modū dep̄catis nō coactionis intendens idu-
 cere ad aliq̄ faciendū nō est malū vel veniale **S**i
 leuit̄ et sine causa adiurauit et adiurato nō fecerit
 nō peccat **Her Tho** **S**i adiurauit demoēs p̄ modū
 p̄cis ad aliquid sciendū ab eis vel ad aliq̄ auxi-
 lij obtinendū mōile est. t̄i quis facer̄ hoc ex faciā
 consilio sp̄s s̄i vel ex quadā simplicitate querēs ab
 obsessis a dyabolo. licz t̄i illū adiuuare p̄ modū coac-
 tionis ne noceat **S**i adiurauit creaturas irrōna-
 biles ne dyabolus eis utatur in nū nocumen-
 tū t̄i licitū est **S**i aut̄ ut dyabolus in eis ope-
 tur t̄i mōile est vt p̄ incantaciones serpentū
Si in cantilenis seu fabulis mūdānis et in nar-
 rationibus turpibz vel amatorijs miscauit deū
 aut scōs q̄ mortale ē si fecerit in contemptū
 aliq̄ ~~mas~~ vero veniale **De votis**

Si t̄sgressus ē seu obmisit adimplē votū
 licitū deliberate factū et si aduertit scienter
 semp̄ ē mōile et totiens quociens frangit **De**
 cus si ex obliuione vel q̄ nō poterat ex aliq̄
 accidenti sup̄uiente **S**i vouit aliq̄ malū
 facturū vtputa v̄ndictā de aliquo v̄ alicuiq̄
 p̄fectus impedimentū vtputa nō ingredi reli-
 gionem vel simile. mōl̄iter peccauit et p̄ illud
 votū frangere absq̄ aliqua dispensacione **S**i

minis tardauit implere votū licitū sic q̄ ex h̄mōi
mora a memoria extidit oīno vel q̄ ip̄e vouēs
iam venit ad statū nō valendi amplius implē
quod prius potuisset qd̄ vidē moīle. **Et** q̄ d̄mi
sit p̄positū implendi cū nō potuisset alias mora
implendi votū q̄n̄ sibi nō p̄fixit t̄pus nō vidē
moīle nisi forte eēt valde nimia. et nisi cū ex
hoc imminēt ei piculū nō valendi implere.
vt de voto ingrediendi religionē cū t̄j nō ha
beret causam cogentē dilatoēm. **Si** fecit votū
de re licita vt de elemosina. de ieiunijs et h̄mōi
s̄ ob malū finē puta vt facē vindictā adulte
riū vel simile ~~mōre~~ moīle ē nec tenetur ad
implē. **Si** fecit votū abstinentiē et h̄mōi et
dubitat utrū poss̄ implē vel nō et sine cō
mutatione vel dispensatione superioris cū
possit de facili habē recursū ad eū vel cōfes
sorem pro consilio de super sumendo. firm
git votū qd̄ videtur moīle. **Nota** tamen q̄
viri p̄nt irritāe vota abstinentiē. p̄gri
nationis et elemosine vxorū si nō habeat
nisi dotē absq̄ aliqua alia dispensatione
Et si fiat talis irritatio voti absq̄ causa rō
nabili a viro nō tenetur vxor implē talia
vota. **De** irritatione votorū impuberū et

filiorū familias et religiosorū vide in **Hūma** in
 scdā parte. ti. vlt. **S**i votū fecit stultū et irro-
 nabe ut ieiunāe in docta nō lauāe vel pectināe
 caput in sabbato et hmoi si hoc fregit nō pec-
 cat s̄mo phibendū est illis hmoi vota implē
 quia sicut **Tho** et alij dicūt sūt potius deride-
 da q̄ obseruanda etiā si pro honore sanctorū
 fierent **S**i filius morienti patri p̄misit ali-
 quod votū implē tenetur. ut eē de vo. licet
Si fuit sibi aliqd̄ votū inuittū a patre puta
 satisfactio pecunie vel simile tenetur implē
 eē de vsu. tua. et de sol. c. i. **S**i fuit heres a-
 licui⁹ vouentis subuenire t̄re sc̄e tenetur vo-
 tū illius implē **E**t s̄m **Ynno.** cōpelli p̄t **S**i
 filius peruēt⁹ ad annos pubertatis vouit
 aliqd̄ votū qd̄ p̄tinet ad suā p̄sonā et hoc
 si fuerit licitū tenetur s̄m **Tho.** in scdā scdē
 q. 88 **V**erū aut nō p̄t vouē votū pegrina-
 cionis aut religionis absq̄ d̄ni consensu qz
 in p̄tate sua vt dicit **Tho.** c. loco quo supra
Si religiosus vouit aliqd̄ votū absq̄ p̄lati
 sui licentia illud nō debet exequi absq̄ eius-
 dem licentia **S**ecus est tamē de voto orōnis
 vel simili qd̄ p̄t exequi absq̄ sua licentia
Si sacerdos vouit votū pegrinacōis sine
 licentia sui p̄lati nō debet adimplē absq̄
 licentia eiusdē **S**i h̄is votū castitatis vel

religionis contraxit q̄ q̄uis m̄rimoniū teneat
tū contrahendo mōl̄iter peccat et cōsūmāe nō
p̄t m̄rimoniū sine mōl̄i p̄cō quia adhuc an̄
cōsūmacionē m̄rimoniū i. an̄ copulā carnalē
qua mediante m̄rimoniū cōsumatur. p̄t adhuc
implē votū suū prius factū Post cōsumacionē
vero tenetur reddē debitū etiā interpretatiōe
petenti **H**̄; erigē nō p̄t absq̄ mōl̄i p̄cō Unde
consulendū tali ess̄ q̄ petet dispensacionē
a pp̄a sup̄ voto suo **S**cdm̄ tamē **G**uil. posset
etiā **E**p̄us dispensāe in hoc casu **S**i mulier
sine consensu viri sui vel eorū vouit et si
ip̄e vir vel mulier consentit implē tene^r
Si alter cōiugū sine consensu alterius vo
uit votū de nō reddendo debitū implē nō
tenetur **N**ō tamē q̄ alter cōiugū p̄t sine
consensu alterius vouē de nō petendo de
bitū s̄m̄ quosdam **S**i vnanimit̄ cōcordes
abo vouerūt castitatē q̄ tūc nō p̄t alter
reuōire votū sine p̄cō mōl̄i **E**t si vir re
uocat vxor debet instant̄ p̄seuerāe et eorū
tra **S**i vir vouit absq̄ vxoris licentia vo
tū p̄grinatōis nō tenet̄ q̄ nō p̄t **S**i vir
vouit votū iherosolomitān̄ tene^r implē
illud etiā inuita vxore que tamē ut cōsen
ciat amonenda ē et si nō vult r̄manere

potest virū sequi. **S**i vir vouit votū abstinēcie
 cōdicente vxore potest illud implē etiā ea
 inuita. **N**ecus si p̄ dictā abstinēciam impedi
 retur reddicio debiti. **S**i vir an̄ carnalē copu
 lā ad hēmū trāsiuit redie tenetur ad vxorem
 nisi intrasset aliquā religionē appbatā. **E**t nō
 q̄ de tūsgressione votorū p̄t de iure cōmū et cō
 suetudine simplex sacerdos absolue q̄ nō est
 de reseruatibz casibz. **H**z de dispensacōe et cō
 mutacōe votorū nō p̄t se intromittē sine spēa
 li cōmissionē diocesani vel alterius q̄ possit
 dāe. **E**pi aut̄ in oībz p̄nt dāe cōmissionem
 et cōmutāe vel dispensāe n̄ in voto castitatis
 et religionis et tribus votis pegrinacōis s̄
 Ierosolomitān̄ ad san̄ Jacobū et ad limiā a
 postolorū pe. et pauli in quibz pp̄a solus vt
 sūmus p̄uārius dispensat vel cōmutat

De tertio p̄cepto. Memeto vt diē sabbati s̄ifices

Et primo interrogandū **S**i r̄cognouit
 tria b̄nficia s̄z creationis hoīs et totiq̄
 mūdi. p̄t hoīem **R**edēpcionis huāne et glōi
 ficationis vt p̄ talē mediūm caueat a veti
 tis et s̄ificet diē in exercitiis sp̄ualibz. **S**i die
 bus festiuis se oposuit et ornauit p̄ciosis ves
 tibz et alijs ornamentis ad pompā et va
 nā gloriā siue ad placendū aliorū aspectibz

ut desideretur. **S**i diebus festiuis accessit vel ad
etiam vel ad alia spectacula copta et ornata
ad capiendas aias ut inuice se oculis concupis-
cant. sicut frequenter mulieres faciunt quod est mor-
le. **S**i vero in ecclesijs vel alijs locis sacris hmoi
fiant duplex causatur sacrilegijs. scilicet loci et tps
sci. vltim principale peccatum. **S**i hys diebus con-
sant. vane catuuit. manij vel alia membra
cu alio libidinoso tangendo. et vana thones-
ta et ad malu incitancia verba loquendo vt
viz. puotur concupiscencia in corde vnde quicq;
etia opus sequitur quod totu e morle. **S**i hys
diebus luxurie vacauit. qz si ex mrimoniu
fuit duplex peccatum comisit. **I**n talibus em die-
bus etia mrimonialit couicti ab illo ope se
abstine de. **S**i stans in morli die duto no
contritus fuit de illo alud incurrit morle.
Si sonator musicoru instrumetoz hys diebz
causa fuit vanitatis sonando viz. cora vams
psoms ut sic fierent vamoies qz morliter
peccauit et grauius qz causa fuit peccati mor-
lis alioru. **S**i mulier ornata in fenestra se
posuit vt a tuseutibz inspiceretur morliter
peccauit et grauius hys diebus qd alijs.
Si oculos suos vams aspectibz impleuit
et si hac de causa hinc inde circuiuit quia

moile est. **S**i ebrietatibus et comessationibus
 uicauit vel in tabernis et ludis. blasphemis
 se occupauit vel aliorum ut talia et similia fa-
 ceret causa fuit quod moile. **S**i tardauit usque
 ad sero ante festum vel usque ad mane festi ad se-
 inde faciendum ut magis politus compareat aspec-
 tibus mulierum. **S**i hijs diebus otiose uixit
 uagando uix per plateas et uicos siue ludendo
 aut murmuracionibus uacando et otiosis uer-
 bis et hmoi. **S**i hijs diebus laborauit aut ex-
 ercuit opus manuale ex causas necessitatis quod
 moile peccauit maxime si aliquo nobili spacia
 hmoi laboribus iustitit si uero momentanee
 vel per aliqua tempus puncta id fieret non intus per-
 caret. **S**i aut fiat ex necessitate quod scilicet aliter non
 possit habere victum et uicturiam per sustentacione
 uite sue et aliorum suorum vel si timetur hostes
 vel ueniunt inundaciones aquarum aut alia
 similia pericula quia tunc licet remouere suppel-
 lectilia et cetera bona ne perdamus sine peccato
Et non quod debent festa seruari et festuari a
 uespere usque ad uesperam di. iij. pronunciandum.
Hic etiam requiritur magna discretio in con-
 sulendo si in dictis diebus fecerit aliquod mer-
 catum quod generaliter loquendo nullo modo licet hijs
 diebus mercatum facere quous specialiter ali-
 que persone excusentur propter aliquam necessitatem

magnā **S**i vendidit vel emit hys diebus a-
liqua pter ea tantū q̄ sūt gnestibilia que
etiā si vendentur ul' emerentur an̄ diem
festū illū p̄ corruptionē quā incurrerent
seruai nō possent. vt sūt carnes cocte. da-
pes et olea. lac et fructus aliq̄ it̄ hmoi
q̄ mōilit̄ peccauit **I**n estate tñ qñz p̄ plu-
ra festa contigua carnes crude et similia ad
esum nātaria vendi et emi possūt absq̄ pec-
cato **S**i hmoi aliqd̄ mandauit filiis suis dis-
cipulis seruis. vel laborantibus facē sine
necitate peccauit mōilit̄ ip̄e mandans
similiter et exeq̄ns **S**i tñ mandans ē m̄gr̄
vel patronus nō habet necitatem. s̄ ipse ser-
uus. discipulus. vel laborans habet nā-
tatem quia alit̄ viuē nō possēt et sic nō obe-
dit mandati sibi ne hmoi opus faciat hys
diebus. sed laborat p̄ aliquo tpe. in exercitio
artis illius. et aliud exercitiū facē nescit vi-
detur excusari **N**am si in obsequiū paupe-
rū p̄sonarū et eciarū pauperculārū aliqd̄
laborāe licet diebus festiuis sc̄dm̄ quod doc-
trina quae nō magis talis. rōe sue suscita-
cionis in necitate aliquid laborāe possēt
Tucius tamē eēt aliā artē eligē qua se

melius questuare possi. **S**i in hys diebus p se b
 p alio placitavit. nisi forte in causa misera-
 bilu psonaru. **S**i in dictis diebus iuramen-
 tu pstitit vel exegit nisi p pace vel fide vel
 obediencia vel fama quia alias no liceret
Si talibus diebus aliquē ad mortē vel ad
 pena iudicavit. quod no licet. **S**i macellarij
 in die festo carnes crudas vendidit qz nec
 vendē nec emē licet n̄ qn̄ in estate plura
 festa cōtinua occurrūt tūc em̄ licet si alias
 obseruāi nō possi vt supra. **L**icet etiā macel-
 larios vel alios carnes in die festo coque
 et p̄amē vt illas tūc vendat si prius nō po-
 terat p̄amē aut p̄p̄atas seruare. **S**i taber-
 narius hys diebus tabernā an̄ horā triax
 apuit vel si vbi tenuit hys diebus instru-
 menta ludendi vel mō nō repulit ebuos
 lusores blasphemos et hmoī. **S**i mercator
 hys diebus suas mercūculas vendidit
 p̄e etiā vbi festū occurrit vel forte qd̄
 peius ē in ecclia p̄phanado locū sacru
Si hys diebus attulit vel afferri fecit aut
 mandauit cū bestis vel alijs psalmas
 bladoz vel aliarū rerū qz tūc p̄cipiens
 q̄ exequens ē in culpa mortū nisi ī mag-
 na n̄tate hoc fieret. **S**i hys diebz con-

pulsus ab officiali vel dno laborauit q̄ tā pie
apiens q̄ exequens mōilit peccat n̄ ex nā
tate guerre et hmoi hoc fieret q̄ tūt abo
excusantur **S**i vero sine iusta nātate in
p̄cipiente et nō sine iusto metu i obedie
te tūt obediens excusatur si nō p̄cipies
Si vectigal pōiuit hīs diebus merces ā
p̄sonas aut alimēta ad loca longa vel
remota quia quiescē debz in festo n̄ ex
maḡ nātate cogatur **S**i viator ut cur
sor talibz diebz itinerauit. q̄ nō debet n̄
p̄t magnā nātate **S**i aromatarius seu
apotecarius hīs diebus tenuit apotecā
aptā. vel vendidit aliquid de apoteca n̄
urgente nātate infirmorū quibz aliter
subueniri nō p̄t. sed nō p̄t hoc debet
aptas tenere apotecas **S**i barbitonsor
denocte festi vel de die artem suā exer
cuit. et sic causam p̄stitit lasciuie ali
cuiq̄. qui ut politor appareat mdi vlt
in mane festi q̄sidoq̄ q̄ mōile videretur
Si feratores māliū talibz diebus labo
rauerūt quia nō licet n̄ urgente maḡ
nātate eorū quibz seruiūt **S**i sartor
vel sutor vestimētorū. q̄ p̄misit quōd

temple nō p̄t. sine festi violatione ut p̄missa
 seruaret laborauit in nocte vel die festi vel
 alios fecit laborare. q̄ peccauit p̄mittendo
 tali intencione et plus peccauit seruando
 talit̄ p̄missa. **Itē** si in mane festi totaliter
 se occupauit ī induendo nouas vestes d̄t̄
 tendo missā vel p̄dicacoem p̄t̄ hoc. **Si** mo-
 lendaris molueit q̄ nō debz. **Si** lanifer
 lauit lanā p̄pe festū exauiditate p̄uidēs
 ut in die festo illā extendat ad solē. q̄ nō
 licet. **Si** tintores lane et pannorū diebus
 festiuis marie in tinctura granati labo-
 rauerūt quia nō licet nisi timeret̄ picadū
 magni damni in tali tinctura. **Itē** si tūc
 studuit inq̄ritū potuit audire missā et dei
 verbū vt debet. **Itē** si tūc q̄ritū potuit p̄ui-
 dit vt festū celebraret et sacrificet̄ bonis opi-
 bus ut debz. **Si** mercator uel alius artifex
 in die vel in nocte festi cū suis consocijs
 aut laboratoribus aut agricolis fecit rō-
 nem q̄ nō licet. **Si** illis diebus tuernuit
 aialia ab aialibus et scripsit in quāno mer-
 cācie. **Si** nōrius illis diebus fecit instrumē-
 ta aliquorū cōiectuū quia nō licet n̄ ex
 maḡ necessitate vel suadente pietate et pa-
 ce et h̄mōi. **Si** scriptor in festo scripsit pro

pro quia non licet nisi scholaribus tempore suos ser-
mones aut lectiones annotare et filia parua
dum non tamen sine pro fiat. Non etiam licet hiis
diebus iuribus insistere proprie scripturis. Si sco-
laris in festo neglecta missa et alijs diui-
nis actibus disputationes suas ordinavit
aut extulit in mane solemnis diei quod non
licet. Si consiliarius se aggregat consilio
in mane diei festi omissa missa quod non
licet nisi fiet ex magna necessitate aut pie-
tate. Si in die festo condurit operarios facere
de pactum cum eis quod non licet vel si detulit sol-
uere sollarum vel mercedem operarijs quod non de-
bet seruare solucioem usque ad die festum sed
ante cum indiguerit presentie. Cum leuitia. in septi-
mo est non morabitur opus mercenarij tui a-
pud te usque mane. Si in die festo suos de-
bitores requisit vel debita exegit quia
non licet. Si in die festo fecit secta. coronas
aut similes vanitates quod non licet. Si vaca-
uit piscationi. venatori. aucupatori a alijs
silibus. Si in etiam loquendo. vel alium stre-
pitum faciendo interrupit siue impediuit
diuinum officium siue dei verbum. Si mulier
in etiam velatum caput non habuit quod tenetur
Si stenter sibi paruit occasione laborandi in die festo
quia non licet.

Si nō orauit mente attenta quia ad hoc co-
 nati debet ut in festis ad min⁹ mens a tre-
 mis separata ordinis tpe libe deū oret **S**i di-
 uino officio dū potuit nō interfuit et si diu-
 nū officium deuote et attente nō audiuit cū
 reuerentia et honore **S**i stando ad officium
 magis delectatus ē voce cantantiū vel orga-
 norū sono q̄ verbis et meditationibz sacris
Si diebus festiuis verbū dei vel dīna officia
 cū tedio audiuit et nō libent̄ interfuit q̄ mo-
 dia sibi p̄fuit Tenetur enī quilibz xpian⁹
 missam integrā audire attento et deuoto cor-
 de et cū euāgelium legitur pedest̄ stāre et ad-
 uertē et cū ihesu nomē noiātur genuflectē
 seu inclināre **S**i vidua tanq̄ desperata ex
 morte viri sui p̄ annū vel mēsem s̄i mis-
 sa in domo reclusa p̄māsit q̄ mōilit̄ pecca-
 uit **S**i in die festo retinuit in domo filias
 nubiles aut filios vel etiā faulos seu fa-
 mulas p̄t̄ quācūqz cām ne missā audie-
 rint q̄ a mōili culpa excusari nō valent
Si missā obnūsit ex cōtemptu vel cupi-
 dine lucrandi vel itinendi vel causa eū-
 di ad solatia vel cōuiuia ul' ex negligē-
 tia ul' ex ignorantia cassa q̄ mōilit̄ pec-
 cauit totiens quociēs dimisit ex simili
 causa **S**i p̄br̄ dimisit missam p̄p̄iam pro

peculiaris est de re. mis. c. 2. **Si** vero simplex est
persona et simplicitate hoc fecit excusari videtur
Si in die festo audiuit missam in aliena proclia
sine licentia sui pastoris. **Dimittentes** autem
missam propter infirmitatem vel ex tali occasione
quam evitari non possunt neque dimittere ut servare
firmo erubescit in castris et similia que excusata
causa procedunt excusantur. **Quelle** etiam que a
parentibus dimittuntur videntur excusari non autem
eutes ad coreas vel vidue que manent clausa
in domo de quibus. **S. d. A.** ab hoc iam dicto. **Si**

De quinto precepto scilicet habeas in honore parentes
Et primo si parentibus non obedivit in licitis
et honestis querentibus etiam parvus quod
morale est. **Deus** tamen si ex negligentia et trepidatione
non multi ponderis. **Si** non reuerent se habuit
in alloquendo et assurgendo sed contendit et
locutus est dure cum eis vel puocauit eos ad
iram vel non supportauit eis. **Si** non impleuit
legata facta ab eis et precepit ad pias cau-
sas sed multum distulit propter incommoditatem
cum tamen posset quod morale est. **Si** tempore senectutis
vel infirmitatis eorum aut alijs magnis ne-
cessitatibus non prouidit eis cum potuisset quod
morale est. **Si** intractandis eorum negocijs
non fuit fidelis. **Si** dixit parentibus verba contumeliosa
vel opprobriosa quod est morale. **Si** blas-

phemauit eos viuos aut defunctos qd̄ est
 mōrle. **S**i verberauit eos etiā leuit̄ ā deri-
 sit qd̄ ē simile mōrle et graue. **S**i p̄t̄ aua-
 riciā aut libertatē. ul̄ infirmitatē eorū ā
 senectutē vel aliā quācūq; causā desidera-
 uit eorū mortē. **S**i post mortē eorū nō fuit
 memor aiārū eorū. **S**i p̄i sp̄uali s̄. pastōri
 uel superiori suo aut eū baptisanti vel ad
 baptisandū tenenti vel eius confessionem
 audienti vel aliq̄ simile facienti. nō exhi-
 buit debitū honorē. vel si ei nō obeduit i
 rebus sp̄ualibus vel si aliquē ex eis blas-
 phemauit aut derisit. aut de ip̄o murmu-
 rauit. **S**i p̄ibus tp̄alib; ut sūt dñi et sup̄io-
 res seculares et eorū officialib; nō obedi-
 uit in tp̄alib; rei publice.

**De gubernatiōe
 parentū quo ad filios et familiam**

Si p̄ntes nō p̄uiderit magnis necita-
 tibus victus et vestitus filiorū et vxoris
 seu seruorū cū possent s̄ ex auaricia et
 cupiditate obmittit quod mōrle ē. **S**i p̄t̄
 auariciā vel crudelitātē filios suos etiā
 illegitimos misit ad hospitale ul̄ seruos
 q̄ bñ sibi seruiūt qd̄ etiā mōrle ē. **S**i
 nō adhibuit diligentiā ad hoc ut fierēt
 boni et mandata dei eccl̄ie obseruaret viz

de confessione comunione et audicione mis-
se de honestate vite et hmoi In quibz pntes
maxime laborae et insiste debent cu filij
adhuc sut in iuuenili etate et tenem t qua
flexibiles docibiles et corrigibiles sut et
hoc tam doctna verboru q̄ exemplo ope-
ru et discipline correctoe Et si in hoc nota-
bilem comiserit negligencia no curando
vel negligendo talia moilit peccat Alias
vero venialit **S**i vxori verba cotueliosa
dixit s; vocando sortu et hmoi vl ver-
berando aspere sine causa conabili q̄ e
moile **P**otest tñ vni mulieri bn satis
dure et aspe loqui si viderit expedire
Si vxor contendit cu viro illicite nolens
obedire ex hoc puocat eū ad blasphemā
dū deū vel scōs vel ad aliud magnū i-
conueniēs moile ē qz occasione dedit ad
hmoi **S**i vir pmittit vxorē pluimas
vanitates face q̄ puocat ad lasciuā ut
ornatū fatuos aut turpidiatū cantus
face vel similia qd moile videtur **S**i
vero nō fit multo excessus vidē veiale
Mat̄ que mittit filias ad coreas et ali-
as vanitates et nō mittit vel ducit eas

ad missam audiendam vel confessionem faciendam
aut gionem recipiendum et hmoi. no videt
excusari posse a moili. Si nimis dure vt mi
nis imisse se habuit in gubernacoe familie
I quo omnes quasi delingit etia pfti coi
ter venialiter. di. 26. qualis **CA**

De quinto precepto scz Non occides

Occidit ex ordine iuris aliquem volunta
rie vel pter intencionem a casu dando
operam rei illicitam. vt in ludo noxio s. ad pi
cionem saxonie vel simile seu etia rei licite s
adhibendo debita diligentiam ut piciendo te
gulas de tecto incautissime qd moile est
et casus tantum reseruatus Episcopo. **Itē** si ex
necessitate euitabili. ut etia ineuitabili ad
qua deueit excusari vt qz adulter dephen
sus a viro adultere. vt euadet mortem occidit
ipsum virum adultere. **Itē** semp interrogandum e
de causa homicidij. **Si** iudex occidit vel
ad occidendum iudicat aliquem innocentem
sdm iura vel nocentem s pter ordinem iuris
vel sdm processum ordinatum s no habes
legitimum dominium. vel habes potatem
s no ex iustissimo ex vndicta et aua
ritia. vel crudelitate. quod moile e et
casus Episcopi excepto ultimo puncto
mortis. **Si** mulier grauida parauit

sibi aborti per medicinas vel labores vel aliu
modu etiã si nõ sequatur effectus quod mortale
ẽ in ea et in quocũq; ad hoc consulere et coo-
perante nõ tamẽ est casus epãlis si vero se-
quatur effectus et puerperu erat formatu
homicidiu in ea et etiã in cooperante et co-
sistente in hoc et est epãlis casus et alicubi
p constitutiones synodales ẽ extaco. **S**i mu-
lier occidit filiu sponte ad occultandu crime
suu grauissimu et grauius si puer nõ sit adhuc bap-
tizatus. **S**i pat filiu vel fratrem vel vir uxorem
ppter adulteriu si uxor unu ppter odiu vel amorem
alterius. vel si filius patrem aut matrem ex ira
auaricia occidit qd grauissimu est et dignu
magna pena et casus. **E**põ tñ reseruatus
Et nota qd cõter epõ solent mitte p casu ho-
micidij illos qd ire pnt ad pñarios curie ad
terrore alioru tñ si uolunt possit absolue p
seipos aut suos pñarios. **S**i mat ul' nutrix
suffocat filiu que tenet uix se in loco inaduer-
tent opprimẽs eu quod mortale ẽ ppter negligẽ-
ciam et casus epõ reseruatus. **S**i grauidã
mulier ppter intencionẽ seu ppositu abortu
facit si comississet in hoc nõbile negligẽ-
tia qz nimis saltauit vel qz nimis moro-

nate laborauit vel ppter inordinatas lasciuas non
 eet absq; molli Idem in viro ubi alio pciente
 eam vnde hoc sequatur **P**ecus si no est i culpa
Si quis mutilat membrū alicuius vel amputat ā
 alias inutile reddit. ex ordme iuris. vt vulneāt
 aut alias pcutit aliquē ex iniuria molliē peccat
Ite si iuste incarcerationat vt tenet p violentiā qd
 nec libē possit abire n hoc facit ad pcutū impe
 diendo malū eius ppositū quē in eo considerat
In vero alit fecerit. et in clericū etiā solū pma
 tonsurā habentē cōtātū est **S**i quis alicuius mor
 tui corpus exhumauerit et in frusta cōderit ad
 coquendū et ossa a carmb; euellendū. vt ea ad p
 tes alias deferat sepelienda. etiā si mortuus
 ille ibidem eligisset sepulturā. cōtātus ē et ab
 solutio illius tantū ppe rseruata. vt in cōtra **do**
nusa. viij **S**i quis verbo s mandando psuade
 do. ratificando incitando coopatur ad aliq; pre
 dictorū in mortē vel aliquā lesionē corpalem
 molliē peccat. etiā si no sequatur effectus **I**n
 vō sequitur effectus gnuus peccat **E**t si per
 cussus vel incarcerationatus et hmoi eet clericus
 vel religiosus in quolib; pdictorū casu p
 nens uel includens eet cōtātus. n eet platus
 qui hoc facit ad corrigendū **E**t vbi i pdictis
 saluz mandato uel consilio cooparatione uel
 facto esset enormis iniuria clerico facta. non

posset petrans absoluat a sede aplicā ut le
gati eius aut summi pmarū **H**ecus si nō eēt enor
mus de hmoi habes diffuse in e parte **H**ūme. t. i.
c. **U** quis interfici fecit vel mardoauit aliqū
xpianū assassinos etiā si nō sequitur effectus
est exatus et depositus ab oī gradu ordme et
dignitate seculari et ecclāstica et similiter recep
tor vel defensor hmoi assassinorū ex de homici
dis ne p huām li. vi **D**icitur assassini hētia
qd etiā vide in quarta pte **H**ūme. ti. i. **U** quis
desiderat mortē alterius deliberata rōne i ma
lū eius siue ex odio vel inuidia uel auaricia
vel ut habeat bona eius ut ex luxuria ut aliā
accipiat vel ex supbia ut succedat in placōne
vel ex acedia ne habeat laborem gubernādi
In quolibz horū cōmittitur mortale peccatū **H**ec
aut si hoc desiderat ne ille amplius deū of
fendat uel ne peior efficiatur aut ne bonis vi
ris aut ecclē dei nocet sicut tuāni **U** et si qb
ex impaencia et ira seipm iniuriōse peccat
peccat mortāliter **E**t si ē clericus est exatus
Hecus si ex zelo deuotionis ut ad expmēdas
temptaciones nō tñ ex hoc licet abscondere
membū aliqd quia hoc faciendo peccat mor
talit̄ et eēt irregularis **E**t si clericus est
exatus **U** si occidisset vel vulnēisset i loco
sacro eēt sacrilegiū et etiā violata **I**n p mo

lencia etiā si eēt officialis malefactores vel
debitores eduxit de loco sacro ut fecit cape absq̄
speali mandato supior peccauit mortalit

Si fecit torneamentū vlt fieri fecit vel aliud sp̄
taculū. vbi sit p̄iculū vite peccauit mōrle

Si testificatus est iniuste vel false contra aliquē
qd̄ est mōrle **Si** liberacionem alicuius cōdemp
nati impediuit vel de morte euidente cepit
et reduxit **Si** neglerit a morte aliquē libe
rāre cū posset **Si** iactū lapidis vel balyste et

hmoi cōsuluit vel fecit ex quo mors secuta
est **Si** suasisit alicui ciuitatē aut castra cape
aut alit̄ guernā facē. et ind̄ mors secuta est

Si venenū mulieri pregnāti vel alteri dedit
vel si viro vlt mulieri ob amorē aliqd̄ ad
manducandū dedit ex quo mors secuta est

Si tpe famis primos suos occidit. eis vic
tualia denegando et occultando cū hēret
supflua vel alio tpe positos in nātate ex
trema **Si** detinuit p̄ciū pauperū p̄sonarū
videndo eas positas in extremo **Si** seduxit

aliquē ad p̄cām mōrle faciendū p̄ se vel p̄
aliū p̄ se uel p̄ alio **Si** malo exemplo aūs
occidit. verbis sc̄ gestibus et vanitatibus
et hmoi

De 6° p̄cepto vijs dō mechaberis **Li 8**

Sciās primo q̄ luxuria q̄ cōmittitur
ex m̄imotū semp̄ facit mōrle p̄cām

in speciebus oibus suis. que hic om̄s ponūt
et ergo distince oportet confitei et interrogā
si ex se confitens nō dicit **N**ullo modo tñ de
oibus hys ē interrogandū ne quis discat pec
catū qđ prius nesciuit **S**i put cōuenit p̄so
nis que confitentur **E**t cū habetur aliqua sp̄s
specialiter tñ ultima nō est semp̄ ultra descē
dū ad omēs cāstancias p̄ticularēs nō nātā
rias **E**t ideo caute et honesto mō interrogā
dū est de hmoi p̄cō **Q**uom̄o igitur si cogno
uit solutus solutā qđ fornicatio dicitur et
interrogandū est si fuit mētrix vel serua sua
vel vidua et si eā ad hoc induxit **S**i tenuit
cōcubinā et q̄s̄to tpe quia ultra fornicatioē
est ibi scandalū p̄moriū quia publicā facit
fornicationē **S**i virginē deflorauit ex m̄i
monia quod dī stuprū et si sedurit eā p̄mit
tendo eā velle ducē in uxorem cogendus est
in foro consciē vel ducē eam vel dotāe si p̄
inuiriatus est etiā p̄ntibus illius in hoc si
nesciuerūt **S**i cognouit uxorem alterius
vel ip̄e uxoriatus cognouit solutā qđ adul
terū dī et est duplex adulterū si vtr̄q̄ sit
m̄momo legitimo constitutū **S**i intulit vio
lentiā alicui qđ dī raptū et si etiā cōi volūta
tem parentū suorū hoc facit grauius pec
cat si fuit talis rapta nupta vl̄ virgo vel

monialis adhuc grauius. **S**i cognouit consang
 uinea sua vel vxoris sue vsq; ad quartū gra u
 sanguinitatis vel affinitatis inclusiue. qd̄ dī
 incestus. Idem de muliere q̄ simili mō p̄mittit
 se cognosci a sanguineo viri sui. Idem. **S**i p̄
 cognouit filiam adoptiuā. aut filiā adoptiue filie.
 aut vxorem vel filiā filij adoptiui. Aut etiā si fi
 lius adoptiui cognouit filiā naturālē aut vxo
 rem adoptantis. que oīa faciūt incestū. **S**i ag
 nouit filiastrā suā scient. q̄ tūt vltra incestum
 que cōmisit nō p̄t amplius a m̄re petere debitū
Si cognouit monialē vel habentē p̄fessionē casti
 tatis. scelus opatus ē et dī sacrilegiū. Idem si mu
 lier cū deico in sacris ordinibus constituto vlt̄ re
 ligioso. Plato. ordinato et hmoi. **S**i cognouit cō
 mrem. ul̄ quā tenuit ad baptisimū. s. filiā suam
 spūalem et dī incestus vel sacrilegiū. Idem de
 muliere cū cōp̄re ul̄ filio spūali et hmoi. **S**i sus
 ceptis cognouit filiā suscipientis vel vxorem
 eiusdē etiā incestū cōmisit. **H**umilit̄ fit de cōfir
 macione. **S**i p̄ semetipm̄ vigilans volūtare
 se polluat. vel manib; p̄p̄is vel alijs modis
 quod dī mollicies. **S**i masculus opatus est
 turpitudinē cū masculo. vel feiā cū feiā. vel
 vir cū muliere eī vas debitū qd̄ dī Sodomitū
 cū et est grauiissimū oīm. **S**i cū brutis opato

es nephas et cū quibus qd̄ dī bestialitas. **I**n die-
bus festiuis aliquod horū opatus. q̄ magis gra-
ue. Et s̄m aliquos hmoī circūstancias nat̄ est
Istici q̄ mutat sp̄em p̄cā quia si in eccl̄a vel loco
sac̄o aliqd̄ horū cōmisit vltra hoc quod fecit opa-
tus est eccl̄a sacrilegiū et ob grauius p̄cā. **D**e
p̄cā que dimittitur in cōiugio et actibz inhonestis
vel factibus et osculis aut verbis et hmoī
dicetur infra. c. de luxuria. **D**e septimo p̄cepto
vix. **Non furtum facies** 31

Et p̄mo de vsurpatione rei aliene q̄ in hoc
phibetur p̄cepto. Nota q̄ in om̄ibz infra
scriptis sp̄ibus ē p̄cā mortale et tenetur ad resti-
tutionem ei a quo est recepta res q̄ si ille nō inue-
nitur vel ignoratur paup̄ibz erogetur. Et nota
q̄ nō solū qui accipit s̄ hēdes eccl̄a eius tenentur
si tñ ad eos de bonis illis p̄uentū sit. **S**i abstulit
rem alienā occulte inuito dñō nō solū ab extra-
neo s̄ eccl̄a filius a p̄ntibz vxor a viro seruus a
dñō discipulus a maḡo socius a socio cōsangu-
neus a cōsanguineo q̄ semp furtū est. Et si fue-
rit nōbile aliqd̄ damnū mortale est et tenetur
ad restitutionē. **H**ecus si quid minimū ut fr̄us
et hmoī. **S**i furatus est oues agnos oua aut
pulos aut colūbas aut fr̄us agrorū. **S**i aran-
do vel alias calcinando furatus est alienā terram
qua tenetur ad restitutionē totius damni. **S**i

furtivi dedit consiliū aut modū furandi aut aliqd
 auxiliū quia tenetur insolidū si pbabiliter creditur
 ex suo consilio et hmoi damnā fuisse sciatum
Si vidit fieri furtū et dolose zelavit quia tenetur
 ad restitutionē si ex officio habebat impedire

Si interrogatus de furto ei noto tacuit. q̄ tenetur
 manifestare **Si** sciens emit rem furatā q̄ tenetur
 restituere **Si** comedit aut bibit aut induit de re
 bus furatis quia tenetur de omnibus q̄ sic cō
 sūpsit. nisi egerit causā spoliatorū monendo
 et inducendo furem. vel captorem ad debitā
 restitutionē **Si** vxor p̄ annū vixit de rebus q̄
 vir eius furatus est. quia potius debet vixit
 de elemosinis **Si** furatus est aliqd usurario
 vel alteri ut ind faciat elemosinā. p̄ aū illius
 quia nō sūt facienda mala vt veniat bona

Si rem sibi mutuata retinuit **Fraudulencia**
 fraudulenti. vel alit rem alterius ad manus
 suas veniente nō restituit n̄ ille de suo habet
 tantūdem certitud maliter quod nō vellet res
 tituere **Si** inuenta que nō habentur p̄ delict
 to. nō restituit si ad sibi retinendū accepit **Si**
 inquisitione facta si nō epitur debet paupibz
 dāe alias peccat moilic. nisi ipi indigenti ho
 daretur **De thesauris inuentis** statur cōsuetudinū

Si re pignoriata usus est ad usum consumente ad
sui utilitatem con voluntatem dñi illius rei quia
tenetur de usuris Idem de sua culpa alias quo
uisq̄ pignus deterioratū est **S**i re immodata vsa
est ad ad aliū vsū q̄ fuit immodatata vel si rede
posita sine licentia deponentis vsus ē nisi psu
mat dñm rei eē contentū quia tenetur de deteri
oratione illius rei **S**i religiosus de rebz mona
sterij sine licentia superioris habita vel psupta a
liquid accepit Idem si aliquid t̄cepit vel reti
net occulte p se qd̄ mōile est et pprietariū **S**i
platus expendit in turpes vsus bona ecclē
deputata ipius ipadñi vel paupibz vel bō
monasterij **S**i t̄cepit a religiosis aliquid sine
causa rationabili scz p turpitudine vel ludiat
quisione vel causa amicitie et pntele sine
aliqua indigencia q̄ tenetur ad restituti
onem **D**e fraudulencia etiā nota q̄ fit ī sbā
rei vendendo vnā rem p aliā viz si vinū lim
phatū p puro vendidit vel carnes pecudinas
p castratis aut cerā et alia aromata nō pura
s̄ myrta alijs ibus et hmoi. vel in qualitate
ut rem prauā p bona ut pānū ferrū coreū aro
mata aialia fructus et hmoi defectuosa et
si ea vendit p bonis. vel in q̄ntitate dando

mensuras diminutas et pondera ut xi. vncias
 p libra et hmoi In hys si nobilem dānificat pri
 mū peccat mortali et tenetur ad restitutionē si
 parū nec plus intendens venialit et paupibz
 eroget **Si** vendidit rem aliquā multo maiori pāo
 q̄ valeat. scdm comunē estimacionē illius t̄pis
 aduertent peccat mortali. et tenetur ad restitucio
 nem si primus nobilem leditur **Secus** si parū **Idē**
 si emat miorū pāo q̄ valeat et hoc si veniat ex
 ignorantia ul impericia venditoris **Si** fraudauit
 iustas gabellas et pedagia. q̄ tenetur coi
 tati restituē. etiā si multū ul parū fraudauit
Si etiā multū defraudauit mortali peccauit **Si**
 emendo aut vendendo cā fraudis mentitus est
 q̄ quociens hoc facit scient totiens peccat
 mortalit et tenetur ad restitutionē **Si** iue
 nit cū mercatoribz ut ip̄e solus vendet p
 oibus quia illicitū pactū est **Si** in ciuitate
 impetrauit. ut ip̄i soli vendē liceat. quia
 scdm leges. debz oī bono suo spoliā et p̄pte
 ria exilio damnari **Et** hec etiā pena t̄ai
 bit concedentibz hmoi licenciā **Quī** qui
 grauauit subditos in collectis ul emctio
 bus iniustis q̄ tenetur ad restitutionem
Qui distribuāt p̄stācias scient aliquem

grauantes cōi debitū tenētur de damnis
Si capuit rem alterius violent **de rapina**
q̄ moile est et ultra hoc tenetur ad restitua
onem **S**i rem raptā inique celauit q̄ tenetur
ad restitutionē in solidū si ex hoc impedita
fuit restituo **S**i fuerit p̄nta i p̄dans per
mare quostūq̄ dōnter q̄ ultra p̄m̄ et res
titutionē est exatus exatōe p̄ali **B**eaus tñ
est de illis qui hoc faciūt cōi certos aliquos
cū quibus habent bellū **S**i dep̄dauit comi
petas cātes et redeātes ad urbē vel portā
tes necāria ad vsū **S**urie ultra p̄m̄ exatus
est exatōe p̄ali **S**i in bello iniusto dep̄
datus est aliquē ultra moile p̄m̄ et restitū
cionem nō debz absolui nisi firmit̄ p̄ponat &
disponat se amplius nō intesse h̄mōi v̄l alio
bello iniusto **S**i in bello iusto abstulit aliqd̄
ab amicis sicut q̄n̄z faciūt stipendarij v̄l etiā
si abstulit aliqd̄ ab eccl̄is inimicorū quia te
netur ad restitutionem **H**ō q̄ om̄s dantes
consiliū ad aggrediendū vel sumendū ali
quod bellū iniustū sine quorū cōsilio non
fuisse factū vel nō poterit fieri tenentur
in solidū de oibus damnis inde factis **S**i
partipauit in crimē rapine ul̄ furti vel
alterius iniuste damnacionis in aliquo

infra scriptorū modorū qui in hīs continētur
 versibz **I**ussio consilii **D**ensus palpo recursus
Participans mutus nō obstans nō manifestans
Tenetur insolidū de oī damno inde secuto. quo
 usq; illi q̄ passus est sit satisfactū **I**ntellige tñ
Iussione vel consilio vel **D**ensu cooperationis
 vel palpor adulatione vel recursu. recepta
 tione latronū vel rerū ablatarū talit̄ qd̄ sine
 hoc nō fuisset frā rapina ul' damnu alias
 nō tenetur n̄ inq̄tū puenisset ad eū de re mp
 ta vel de quāto damno fecisset cū suis vl' qñ
 tū plus fuisset factū p̄t aliquod p̄dictorū
 ab eo factorū **Q**uātū ad secūdū versū nota
 q̄ nō obstans nō manifestans et mutus te
 netur qñ est officialis et p̄t impedire dam
 nu et nō facit. alias enim etiā nō tenetur
Sicut veō ad p̄ticipacionē **I**stid p̄t fieri mlt
 tupliciter. vno mō p̄curando cū alijs ad ra
 piendū. et tūc tenetur ad illud quod incipit
 vl' damnicauit. si tamē nō fuit in causā p̄i
 cipali vl' quasi **S**edō mō recipiendo p̄ viā domi
 de rapina et de illo tenetur **T**ercio p̄ cōsūp
 tionē rapine in victu et vestitu et hmoi
 sicut famulus raptoris. et vsurarius q̄ oīa

habet de impina et vsu et tenetur de illo qđ
cōsumit Quid autē debeat talis facē vide in
Dūma Quarto mō p̄ dotacionē. vt vii ma
ritus qui sciebat socerū suū nō habē n̄ bō
nupta vel de vsu quia nō p̄t recipē do
tem ab illo Si recepit tenetur ad restitucio
nem filia autem cū remanet vidua tene
tur restituē dotem qđ de alieno ē Si vero
nesciebat maritus socerū suū esse talem
tūc diuersa ē opinio doc. vtrū possit te
nere maritus si filia vidua tenetur Qui
to p̄t empacionem rei rapte vel fūnte
et si scienter hoc fecerit ob sui vtilitatē
vltra mortale peccatū tenetur restituē si
invenire poterit dñm rei si vero non
invenire poterit paupibus erogabit vel pre
ciū eius etiā si iam cōsumpsit Si ignorā
ter siue ignorancia iuris siue facti. a
peccatō p̄t excusari qñ tñ scit tenetur resti
tuere si nō distraxit etiā p̄cio petito a
dñō rei Si repetat a venditorē si p̄t p̄de
de omnibus qui successime emerēt h̄mō
rem n̄ prius distraxerint illā qđ si bō
fide exūs distraxerit vendendo nō tene^r

ipse sed emens De his vide plenius in hūma
 stā parte t. **I**ntrogandū est ergo de pōas
 noue modis dictōrū versū singularit
Et p̄mo si iussit fieri rapinā aut si eius
 noīe facta est moīit̄ peccauit et tenet̄
 insolidū si alit̄ q̄ ex eius mandato facta
 nō fuisset alias tenetur p̄ q̄nto ut supra
Si raptori consiliū dedit ad rapiendū q̄
 tenetur insolidū si ex suo cōsilio factū sit **S**i
 consensit rapine cooperando tenet̄ silit̄
 insolidū eodem modo **S**i adulatus ē rap
 tori q̄si strenuo et bñfacienti tenet̄ insō
 lidū si ex hoc damnū secutū est **S**i rap
 torem vel rem raptā rēptauit ul̄ inique
 celauit q̄ tenetur insolidū si ex hoc damnū
 secutū est ul̄ impedita fuit restitutio **S**i
 vidit rapinā fieri et nō obstitit cū poss̄ vt
 si celauit et nō manifestauit q̄ si official
 erat tenetur ad restitutionē alias nō **S**i
 peccauit cū alijs ad rapiendū q̄ tenetur
 insolidū si ex eius sequela ul̄ fauore rap
 tores hoc fecerūt si aut̄ sine ipō fecissent
 tenetur de q̄nto puenit ad eū. vt de eo qd̄
 ipē damnificauit **S**i recepit p̄ viā domi
 de rapina quia ad illud tenetur qd̄ rēpit

Si in victu et vestitu consumpsit de rebus rapie
q̄ tenetur ad illud qd̄ consumpsit nisi talia re
cipet in agendo causam spoliatorū monedo
et inducendo raptore it̄ **S**i dotem recepit
a raptore vel usurario. quia tenet̄ ut sup̄
declaratū est **S**i scient̄ emit de rebus rap
tis vel furatis q̄ restitue tenetur **S**i aut̄
ignorant̄ nō tenetur nisi ad suā noticiā
p̄uenerit q̄ res rapta fuit vt s̄ **S**i quis
impediuit alios iniuste a consecutione ali
cuius b̄nificij vel officij eccl̄iasticū vel secularis
ubi eāt iam acquisitū ius. tenetur ad resti
tutionē talis damni **S**i autē nodū erat sibi
ius acquisitū sed erat in via vt acquirēt̄
tenet̄ ad arbitriū boni viri q̄ntū pot̄ illud
damnū in illo dubio estimari **S**imilit̄ qui
iniuste deicit ab obtento vel p̄curat alios
eicā **H**ecus aut̄ cū iuste p̄cedit **Q**ui infert
damnū qd̄ in specie restitui nō pot̄ ut mu
tilacio membra vel simile vt manū am
putando cū qua ille se nutriendo sc̄rbe
bat vel virginitatē puellē aufendo p̄a
pue p̄ violentiā vel seductionē. vt etiā
mortē alicui infendo qui suo labōe se et
familiā suā nutrebat aut scient̄ dando
vt vendendo equū claudicante vt alias
notiūū aut etiā aliud aiāt ad vecturā
vel aliū vsti et nō emptori indicando

illud nocumētū vnde sibi postea aliud sequit̃
 damnū et hmoi. tenet̃ satisfacc̃ de hmoi ad
 arbitriū boni viri. **S**i mulier supposuit sibi
 partū alienū vel concepit p̃ adulterū nesciē
 te viro tenetur viro de omib; expensis factis
 filio putatiuo et consanguineis idest filiis vel
 alijs hēdibus p̃ hīs que puenerūt ad eū non
 tamē tenetur illa mulier manifestate fām cū
 p̃iculo vite sue. **H**ic quid agendū sit vide in
 hūma scdā pte ti. **S**i fuerit officialis ali
 cuius cōtatis vel ciuitatis aut dñi puta
 camerarius Thesaurarius aut notarius
 vel siml̃ vel aliud officiū habens p̃ quo
 est sufficient̃ sallariatus nec contentus
 illo sallario a p̃sonis in quib; suum exequit̃
 officiū exigit vel extorquet aliqd̃ vltm̃ suū
 sallariū p̃fatū nec puto q̃ extuset eū con
 suetudo sicut nec rapina p̃pterea em̃ statu
 tur sallaria ne talis vltm̃ hoc aliquid petat
 vnde et peccat talis et debet paupib; ero
 gāe quod dico: quia difficile est semp̃ illud
 reddē illis a quibus recepit maxime cum
 modicū fuerit et p̃sona inueniri nō p̃t
 vñ illud receptū est vel nescitur. **S**i cū pe
 cunijs q̃s habet cōtatis in deposito negocia
 tur et siquidē cū eis lucretur p̃ contractus

vsurarios tenetur restituere ei a quo accepit. Si
p[er] contractu[m] licitu[m] videtur teneri salte[m] p[ro] parte coi-
tati vel paupib[us] erogate parte. Si usurpauit
sibi bona dicitatis aut iura p[ro]curacionis. aduo-
cacionis. et hmoi quia ultra mo[r]ale tenetur
restituere. Si cepit aut pro se impetrauit ali-
qua bona ciuiliu[m] spoliatoru[m] vel expulsozum
q[ue] tenetur ad restituconem. Si quis ingres-
sum in religionem bona[m] et approbata[m] educat
vel p[er] violencia[m] vt p[er] suasionem ultra p[ar]tem mo[r]-
le commissu[m] et extractoem. cu[m] infert violencia[m]
p[ro]p[ri]e. tenetur illu[m] vel aliu[m] remduere ad re-
ligione[m] in satisfactionem vel tenetur ip[s]e
gredi si no[n] habet impedimetu[m] de pe. et re
de eo. Qui aut[em] ea qui intendit ingredi
aliqua[m] religionem. a suo bono p[ro]posito re-
uocat etia[m] si no[n] du[m] ingressus fuerat eo-
dem mo[d]o videtur peccare et puniri debet.

De furto reru[m] sacraru[m] q[uo]d sacrilegiu[m] dicitur

Si imposuit vel dedit sup[er] hoc consiliu[m]
ut imponerentur clericis vel p[er]sonis eccl[esi]as-
ticis collate vel extractoes. no[n] habita licencia
a romas pontifice. Si secuta e[st] effectus. vltim
mo[r]ale et obligacione[m] ad restitutionem n[on]
desistat post amonicionem est extractus. Si
fecit ul[ter] fieri fecit a desup[er] vsuluit statuta

cōm cōmū libertatē vltra mōrle tenetur de
 dānis et ē exraty ipse et scriptoēs et iudican
 tes **Ea tñ vide plenius .s. in .i. pte** **Si** ac
 cepit pñonatu de nouo alicuiꝝ vacantis ecclie
 monasterij vel locoy piorū vel bona ipōrū
 locorū vacāciū de hoc vide .s. in p̄ma pte **Si**
 vsurpauit bona hospitaliū vel aliorū piorū
 aut bona religiosoy aut pauperū aut rem
 ecclie aut bō capituli aut collegij **Si** abstu
 lit rem sacraū vt calicē pamenta et hmoi
 de loco sacro v de ecclia aut rem sacra de loco
 nō sacro ā rem nō sacra de loco sacro **Si** e
 mit aliquid de pecunia ecclie quia talis pos
 sessio ecclie est **Si** effregit locū sacraū vel locū
 religiosoy vt portas ecclie vel portas cō
 uentus aut monasterij q̄ vltra p̄cān
 et obligacionē ad satisfaciendū de in
 iuria et de damno est exraty si tamē hoc
 fecit iniuriōse et violentē et ante denū
 ciationē p̄t absolui a dyocesano de post
 vero a solo pp̄a seu sūmo p̄mario **Idem**
 iudiciū est si incendiū fecit studiosē et
 iniuriōse in p̄dictis locis **Incendarij**
 aut alioy locoy de iure cōm nō sūt exrati
In aliquibz tñ locis p̄ synodales consti
 tuciones sūt exrati **Si** legata facta

eccl'is et alijs p'is locis à paup'ib; nō solū in
tegre soluit s; etiā solucionem differt quia
peccat mōrāl' n̄ legitimo impedimēto im-
pediatur. In aliquib; v'is locis ē extat' p
synodalia statuta. **S**i nō dedit laycus de-
cimas suas q's tenetur et solucione faciat
ut consuetū est et specialit' eccl'asticis p'so-
nis. ultra partē tenetur ad restitutionē

Si mutuauit pecuniā nuēm **U**sū
tam vel aliqd eorū que vsū cōsumūtur ut
frumētū vinū. oleū et h'mōi cū intēcione
aliquid recipiendi ultra suū capitale mōr-
le est et illud qd' ultra recepit tenetur res-
tituere. **S**i mutuauit supra pignus aliqd
rei mobilis. vel rei īnobilis. vt sup vestes
vel equū et h'mōi. aut sup domū aut agrū
vl' simile. et interī accipit vsū pignoris
illius. donec recipiat pecuniā suā quia
vsū ē. **E**xipitur tñ casus. s. Cū gener ac-
cipit possessionē in pignus a socero suo q'
usq; ille donauerit sibi dotem et si ipē gen
sustinet onera mrimoni; s. nutriat vxorē
Si deposuit pecuniā penes mercatorem
vel artificē cū intencione recipiendi aliqd
utilitatis. h'z nō faciat pactū sup hoc sed
ponit in discretione eius volens in oī

cui capitale suū saluū eē. quia usum ē. **S**
 si vult p̄cipaē tam de damno q̄ etiā de
 lucro. sic licet etiā cū pacto. **E**t in hoc q̄nq̄
 solent offendē mulieres de dotibus suis. **E**t
 dicitur deposita vulgarit̄ s̄ usura est. **Q**
 uis p̄t pecuniā mutuata alicui petit e
 sperat p̄cipalit̄ ab eo aliqd̄ obsequiū v̄
 utilitatem que p̄cio possit estimari. ut opa
 boum vel p̄sone. ad colendū terrā v̄ ali.
 ud. v̄ mutacoēm sui inuicti. v̄ cuiuscūq̄
 rei v̄ aliqd̄ reuū ut molat in moledi.
 nis suis v̄ v̄ p̄curet sibi b̄ficiū v̄ offi.
 ciū ecclesiasticū v̄ seculāe. vel ut det sibi
 p̄t ho plus de fructibus t̄e eius q̄ colit
 usura ē. **E**t si p̄t hoc nō ab eo cui mu.
 tuat s̄ ab alio v̄ d̄m vel d̄itatis t̄e.
 pit utilitatem exm̄ illud debz paupibus
 dāe. **Q**ui veniente terminō noluit p̄loga.
 tionē eius concedē n̄ daret sibi aliquid
 q̄ usura est. **Q**ui in fraudē usure p̄stitit
 decē brachia. **V**l̄ vlnas p̄m̄i v̄nis
 v̄ t̄ipet decem vlnas p̄m̄i alterius q̄
 usura ē. **Q**ui t̄cepit ab usurario aliq̄ dona

q̄ tenetur restitue nō illi s̄ illis a q̄bus ip̄e
vsurarius c̄cepit si sua s̄ba tota fuerat de v
sua **S**i credidit pecuniā p̄ simili pecunia
v̄l rē p̄ simili re estimādo plus vale h̄mōi
t̄pe restitucionis vsura ē si fecit cū illa intē
aione vt c̄cipet illā melioracionē **S**i mu
tuauit pecuniā c̄cepturus in certo termino
alterius gn̄is monetā aut aliā rem q̄ plus
valeat aut in alio loco vbi plus valeat quia
tenetur si hac intencione fecit **S**i mutua
uit nauiganti v̄l eunti ad nūdas cū par
to c̄cipiendi aliquid vltra sortē ex eo q̄ sus
cipit in se piculū pecuniarū et mercū ex
de vsu. nauiganti q̄uis in se suscipit piculū
nichilominus tamē contractus ille nō est li
citus **S**i dedit granū vetus ut postea re
cipiat nouū q̄ vsum ē. si tamē f̄sideauit
in hoc melioracionē qua p̄t hoc fecerit
ex. e. quo. s̄. vsuluit et c̄ **I**n ciuitate **S**i
notarius rogatus scripsit contractū vsuā
riū. q̄ vltra partē mortale tenetur i so
lidū et similit̄ si fuit testis in tali strar
tu **S**i fuit causa v̄l mediator et exhor
tator int̄ mutuātem ad vsurā et c̄cipiē
tem. quia mōilit̄ peccat et ad restitucionē
tenetur **S**i apposuit partē contractui praua

intencione. quia usura est et restituere tenetur
Si tutor vel curator aut factor cuiuscumque. pecuniam pupillorum vel patroni. dedit ad usum
 nam etiam in utilitate illorum. vltima pars mobilis
 dimissa tenetur In casu tamen quo illi non possunt
 vel nolint restituere. illi inquam qui habuerunt vtilitatem.
 nam ipsi principaliter tenentur sed non
 facientibus ipsis tenetur tutor vel procurator
Si quis accipit sub mutuo ad usum non ad
 prouidendum sue necessitati sed ut faciat usuram
 vel ludat vel alias male utatur mobiliter per
 cat Idem si inducat alium ad hoc faciendum quod
 alias non fecisset **De cambio**
Si fecit cambium et minuta de vno florenno
 aureo super monetam accepit vel e contra pro cambio
 dedit aliquid secundum communem cursum non est licitum
Si fecit cambium pro litteris realibus de loco
 ad locum non ficta et inde cepit moderatum lucrum
 quod non est illicitum **S**i fecit cambium quod vulgari
 dicitur cambium sicca aut pro venetiis aut ad
 libras de grossi usura est quod ibi realiter est mu
 tuum sub specie lucris Hec habundat in floren
 tia **S**i mutuauit aut intencione nichil reci
 piendi si postea debitor dedit ei aliquid tene
 tur ad restitutionem si probabiliter credit quod pro
 ter mutuum acceptum hoc ei dedit vel creditum
 ulterius retinendum Hecus est si ex beniuo

lencia ei dedit. **S**i in empzione fructuū ter-
re vel aliarū rerū ex eo q̄ an̄ p̄ aliquos mē-
ses q̄ recipiat hmoi fructus vel res alias
p̄cium soluit emit ming iusto p̄cio p̄t̄ di-
lacionē receptionis dictorū fructuū vel
aliarū rerū. **H**ecus si hoc faceret cū verisili-
ter credet fructus illos aut res alias etiā
posse ming valē tpe receptionis eorūde q̄
ut p̄us vsurā faceret. **S**i aut̄ nō vendidit
plus iusto et nō vult illi q̄ vendit face fruc-
tū bonū sicut ei q̄ dat sibi pecuniā mutua-
tam sic nō est vsura. **S**i vendidit aliquā rē
p̄ p̄cio quod ad p̄ns̄ currebat cū pacto q̄ si
tēpōe solutionis valēt plus etiā vellet illud
plus. **S**i eorū si valēt ming nō vellet illud
ming q̄ vsura ē. **S**i vēs cōtentus sit tēpōe
p̄ciū illud siue valeat plus siue ming et
sic dtingat plus valē nō ē vsura. **S**i q̄s
emit domū vel agrū mltō minori p̄cio q̄
valeat cū pacto q̄ venditor reemat eam
vel eū cū placuerit pro eodem p̄cio. et t̄p̄e
prius emptor t̄nterū fructū illarū rerū p̄pi-
at. q̄ vsura palliata ē. **H**ō q̄ vsurarij tene-
tur ad oīa damna q̄ passi fuerūt debitorēs
p̄t̄ solutionē vsure. **S**i eius consilio āqua
ciuitas aut d̄itas dedit suā pecuniā ad

vsuam q̄ vsurarius ē **E**t eodem mō si cōitas
 aut ciuitas aliq̄ recipit pignus aliq̄ et eius
 fructus nō ɔputauit in sorte ex̄. de vsu. Con.
 questus. vii. q. i. sic iur. xxx. q. iii. si hēs. ff.
 qd̄ me. cā. l. metu. d. Cū aduertendū ɔdem
 est de illis q̄ phibē pnt et nō phibent ex̄
 de sen. ex̄. ɔtus. et nō tenetur restitue nisi
 q̄ntū ad eos puenit **S**i concessit vendidit
 aut locauit aliquā domū vsurarijs ā alijs
 ad cōcendū fens q̄ nō lig **E**t si p̄arche ar.
 diepi. ā **S**pi ip̄o facto suspensionē incurret
Si sūt alij plati ā deici ip̄o facto ex̄cōcōem
 incurrit **S**i ē vniuersitas. m̄dictū incur.
 rit **E**t si tales talem sn̄az sustinuerūt p̄ mē.
 sem. terre eorū etiā sūt m̄dicte q̄ diu vsuā.
 r̄ij ibi moratur **S**i fieret statutū in aliqua
 ciuitate q̄ vsure soluat̄. v̄b̄ solute nō pos.
 sint restitui. ex̄cōcōi sūt q̄ faciūt hec statuta
 et q̄ indicat̄ p̄m ip̄a **Q**uā illi q̄ faciūt q̄ faci.
 unt capitula cū iudeis. vt d̄m et cōitates
 continencia q̄ possint fenecā. et q̄ vsure
 ab eis extorte. nō possint repeti in iudicio
 et h̄mōi. videntur incidē in hanc ex̄cōcōem
 omēs videlicet d̄m q̄ faciūt h̄mōi capitula
 et ciues q̄ hoc ɔsulūt ex̄ de vsu. q̄. in **E**
De emp̄ione denariorū mōtis florentie
 v̄b̄ p̄stis. veneciarū ul̄ locis Janue. quia

aliqui ponunt esse usurarium contractu. licet alij co-
tinuum teneant Et ideo nemi consulas ut faciat
factum autem si potes inducere ut post mortem suam
et unius alterius finat iurati vel parte det pau-
peribus bonum erit Si non vult adherens opini-
oni contrarie non facile Idempnes In hincore
na fm doc. non est pceptada sua **Falsificatione**
Si quis falsificat testamentum defectorum aut a-
liud instrumentum aut litteras vel petitiones aequas
aut aliquo talium scienter utitur. videtur mori-
le et tenetur ad se damnum quod inde sequitur
Si quis falsificauit litteras papales vel talibus scien-
ter utitur. e excois. cuius absolutio papae re-
seruatur **S**i qui ex falsa causa suggesta. ob-
tinuit aliquam litteram in Curia. que causa si
fuisse expressa. non obtinisset petita. vel quod
ex illis litteris recipit. licet non sit excois. tamen
tenetur ad restitutionem illius quod sic rece-
pit **S**i quis in bullis papalibus apponit vel
remonet vnam litteram vel pactum sine hosti.
est excois excoione papali que fit in Cu-
ria. nam in iure cori hec non habetur Et hoc si
bulle hnt vigorem Nam si expressisset eam
vigor aut valor utputa quia continebat
gram ad tempus concessa. et iam expressit
illud tempus. quod si tunc totum videtur. non pro-
pterea incurret quis excoionem sine **Rich**

Si quis falsificat lras aut sigilla p̄latorū aut d̄n̄
 tis vel d̄n̄orū. ultra moīle tenetur ad satisfac
 tionē om̄n̄ damnorū ut de secutorū Idem de
 falsificante quēcūq; librū vel scripturā i dam
 nū aliorū **S**i quis fecit Alchimia aut falsi
 ficauit monetā. q̄ ultra mortale tenetur ad is
 titutionē Idem si falsis scient̄ utitur et si in
 hoc deceptus fuit **S**i quis falsificauit men
 suras vel pondera ciuitatis vl̄ scient̄ ill̄ fal
 sis utitur ultra moīle tenetur ad satisfacti
 onē damnorū inde sequentiū

De octauo p̄cepto sc̄ Non loquaris cōn̄ primū tuū
 falsū testimoniū Et p̄o de mendacio permaoso

Si dixit mendaciū p̄niciosū id est qd̄ est
 contra honorē dei vt in hys q̄ sūt fidei
 vt in dampnū notabile primi sp̄uale vt tē
 porale. quia moīle ē verbi grā Si dixit forni
 cationē nō sē p̄cām et vsurā ā h̄mōi. vl̄ Si
 negat se uel aliu esse debitorem primi cū tñ
 nouit se eē debitorem aut aliu et h̄mōi **S**i
 dixit mendaciū in iudicio interrogatus a iudi
 ce q̄ moīle ē **S**i dixit mendaciū in confessiōe
 de necessario confitendis quia moīle ē **S**i
 dixit mendaciū in p̄dicatione studiose. quia
 moīle ē nisi ex surreptione subitaneae locu
 tionis imp̄meditatus **S**i mendaciū dixit ad
 laudandū aliquē vl̄ adulandū alicui

Si dicit mendaciū iocosū **De mendacio iocoso**
v causa solacij vel ad utilitatē aliquā inde con
sequendā spūalē vē tyalem sine nocumēto
alterius. qd̄ est veniale **De mendacio officioso**

Si p̄sona q̄ dicit mendaciū etiā officiosū ē
p̄sona auctoritatis vel magne r̄putationis
seu p̄fectionis posset p̄ actūs tale mendaciū
esse mōile si vix consequatur inde magnum
scandalū in mentibz hoīm **S**i dicit falsū
testimoniū cōm̄ aliquē in iudicō vē accusauit
iuste. vltm̄ mōile p̄cām̄ de oī damno lege
netur etiā ad restitutionē fame s̄ ut dicat
se falsū dixisse postq̄ ille est punitus nō te
netur p̄t̄ piculū quod ei imminet **De detractōe**

De detractōe p̄ quā aufertur fama alte
rius multiplicat etiā int̄rogandū est vix **S**i
quis imponat alteri aliquod falsū qd̄ sit p̄cām̄
mōile q̄ peccat mōiliter et tenetur ad resti
tutionē faciendā nisi ex hoc imminet ei mag
nū piculū **S**i ad p̄cām̄ alterius qd̄ narrat ad
dit aliqd̄ nōbile vltm̄ p̄cām̄ tūc tenet̄ ad res
tutionē si illud importat infamiā **S**i p̄cām̄
alterius mōile cū esset occultū manifesta
uit alijs ad infamādū peccauit mōiliter
et tenetur ad r̄stitutionē inq̄tū p̄t̄. nisi
illud crimē postea p̄ aliā viā eēt publica

tū **S**i pat̄m alterius occultū manifestauit nō
 intencione famadi vel alias nocendi sed ex
 quadā loquacite nō videtur mōrle per ut
 tēns tamē viz si ex hoc sequetur diffamaō
 illius vt quia audientes publicant **S**i autē
 sauit in iudicō vel denūciat platō crimē
 alterius nō zelo iusticie sed ex maluolēna
 peccauit mōrli: sed ad r̄stitutionē fame nō
 tenetur seruato ordme iuris **S**i fecit libel
 lū famosū id ē sedulas siue scripturas in
 detractiōnē alterius ponēs in loco publico
 ut legant̄ aut etiā caucōes et hmoi quia
 mōrli peccat et tenetur ad r̄stitutionem
Si pat̄m alterius manifestū narrat ex odio
 ul intencione nocendi peccat mōrli: sed ad
 r̄stitutionē fame nō tenetur **S**i autē ex lo
 quacitate venialit̄ peccat **S**i de factis a
 liorū que sūt venialia d̄ter r̄tauit ex lo
 quacitate vel aliq̄ indignatiōe nō ē mōr
 le n̄ intendēt sic diffamaē **S**i significauit
 pat̄m alterius mōrle et occultū platis vl
 pntibz vel confessoribus aut alijs p̄sonis
 matunis q̄ possūt illā peccatē impedi
 ne amplius simile faciat vl q̄ nō fiat si
 adhuc nō fuerit factū puta si timeret

homicidū ab illo fieri. quod significauit it̄ quia
nō est p̄m̄ s̄ cūtas et nō tenetur ad restituti
onem fame marie cū verū significauit. Recus si
falsū significat. **Si** falsū dixit de aliquo debz
accedē illū vel illos a quo v̄l quibus h̄ dixit
et dicē corā eis falsū se dixisse. nec excusatur
q̄ hoc sit ei v̄cūdia magna. **Si** aut̄ verum
dixit s̄ nō iuste vel bene. nō debet dicē se
falsū dixisse q̄ hoc tūc esset mendaciū. sed
debet dicē. iniuste et male dixisse. **Si** q̄s
narrat crimē alicuius p̄t̄ audiuit. dices. se sic
audiuisse dici ab illo. licet sit occultū. et hoc
ex leuitate v̄l etiā loquantate nō vidē mōi
le. neq̄ teneri ad r̄stitutionē fame. **Si** ē du
biū de illo. **Si** bona facta alicuius dixit ma
la intēdē facta s̄ p̄t̄ ypocri sim ul̄ super
biā v̄l h̄mōi intēdēs eū infamāe peccat
mōi lit̄ ydem si negauit bona facta. **Idē** si
taceat bona alicuius que scit. cū ē nātūru
q̄nt̄ ad libeātionē p̄m̄. **Si** audiuit in
famaones et diffamaones aliorū et i
hoc delcatur peccat mōi lit̄. **Si** aut̄ nō de
lectatur in infamia ymo displicet sibi iſa
mae alios s̄ t̄n̄ delcatur de loquantate. nō
vidē mōi lit̄ peccāe. **In** platis t̄n̄ q̄ p̄nt̄
phibē talia cū adūtūt et nō faciūt ē mōi le

De nono p̄cepto. s. Non desiderab̄ uxore p̄ri tui

Primo nō de cogitationibus circa luxuriā q̄ cogitationes cōmittendi aliqd̄ p̄ccm̄ luxurie. q̄ndo sūt cū consensu rōnis semp̄ faciūt p̄ccm̄ mortale et specialiter cōn̄ istū p̄ceptū. Et sūt diū sarū species. sicut etiā opa car̄lia licet nō ita ḡ ue mōle faciat simplex cōsensu sicut op̄ exte rius. Cū ergo dicit penitēs habuisse cogitaciōes quibus cōsensit rōne. In̄terrogat confessor cū quibus p̄sonis. seu erga quas p̄sonas habuit h̄mōi cogitaciōes. q̄ si erga diuigitā dixerit. q̄ adulte riū est. Si erga solutam et ip̄e solutus fuerit quia fornicatio est. Si erga consanguineā q̄ incestus et sic de alijs it̄ ut s̄ dictū est in c. de 6 p̄cepto. Insuper interrogandus est penitens quociēs h̄mōi habuit cogitaciōes. q̄ toriens peccauit mortalit̄. **I**tem si p̄ interualla t̄pm̄ hoc fecit puta desiderat nūc cū cōsensu rōnis cōmittere fornicatiōē cū aliqua. postea se occupat in aliquo alio negotio. ut viz cogitat de gubernacione domus sue ul̄ h̄mōi. et exinde iterū deliberat fornicā. q̄ iterū peccat mōr̄ liter et sic deinceps. **S**i si cōtinue vsatur in m̄tli cogitacione viz p̄ horā plus aut minus. vnū p̄ccm̄ est sed tanto grauius q̄nto diutius. **I**n mutat cogitacionē de vna

ad aliā psonā. vel ad diuersā spēm cū eadē psona
vl' deliberans de p se semp de nouo peccat mori
liter **V**nde si centū mulieres vidēt vnā post
aliā. et ad qualibz specialit' determinat' aīm
suū. centū moīlia cōmittēt **S**ecus si vna cogi
tatione omēs appetēt. quia vt sic vnū essēt
pccm habens tū deformitatē tot peccatorū

Ut si diebus festiuis hmoi habuit cogitationes
discurrēdo p cāiās et puocando mulieres et
si filocaptus ex aliqua secutus ē eā et qñto tpe

Utem quod dicitur de viro erga mulierē idē sp
dicendū est de muliē erga virū **U**t de delect
tatione morosa habes. i. in c. de luxuria **H**i
mulier' pntentatur habē amatores. et cū per
pendit ub' considerat aliquē eā pccm. seu amāē
carnalit' ponit se ad fenestrā. vl' vadit ad ali
quem locū vt videatur ab eo. vel ponit se in
eccā vel alio publico loco vbi discurrūt iuue
nes ad puocandū eos in sui amore. q' moīle
est. etiā si nō appetat peccatē cū eis cū oca
sionē tuine prestat **De decimo pcepto scilicet**
concupisces rem proximi tui

De cogitatione seu desiderio hndi res
alienas nō q' vltm peccatū opus iuste
vsurpationis diuersarū specierū de quibz dic
tū est. s. in c. de vñ pcepto **I**nterrogandū est

etiam de desiderio habito circa res alienas
 habendas seu acquirendas non iniusto. quia
 tale desiderium siue cogitatio. si cum consensu
 patris est et alicuius rei nobilis semper est mor-
 le. et eiusdem speciei cuius est opus illius in-
 iuste acquisitionis ubi gratia. Si desiderat ali-
 quid habere ex usura. species usure est. Si per
 rapinam. est rapina. Si per viam occultam est furtum
 et sic de aliis. Et ideo interrogandus est quod de-
 sideravit habere rem alienam ut habeatur spe-
 cies peccati que necessaria est. In hoc tu-
 peccatis cordis tamen non tenetur quis ad restitu-
 tionem nisi opus fuerit secutum. Non etiam
 propter quod quis in quantumcumque minimo opere dampnifi-
 cat primum per quemcumque etiam modum. Si habet
 propositum etiam in multo dampnificandi si pos-
 set peccat mortaliter. Unde eminentes ven-
 dentes. quantumcumque peccati sunt decipere primum in
 multo si possent commode. mortaliter pec-
 cant licet actu in modico decipiant.

Sequitur 22us pars huius tractatus que tractat de vi-
 cibus capitalibus et speciebus et filiabus eorum

Et primo de superbia. C. 23

Superbia secundum Gregorium est vitium omnium ca-
 pitalium viciorum. et est vitium multum
 subtile et difficile ad cognoscendum
 et consistit in appetitu inordinato pro
 excellentia. Et habet quatuor species siue

sive modis de quibus potes interrogare. put
videbitur expedire si tamen penites intelli
gat **Prima species** Si vix bona q̄ habuit
naturalia vel spūalia. aut temporalia sibi
attribuit et nō a deo eadem recepisse cognō
uit **Secunda spēs** Si bona ip̄a a deo recepisse
se cognostens principalit̄. estimat tamē se
ea meritis propriis recepisse ut p̄t̄ suā indus
triā v̄l ingenū aut prudentiā. vel p̄pter
sua ieiunia aut orōnes et h̄mōi **Tercia**
v̄t si ea bona q̄ nō habuit reputauit se h̄re
s̄. cū estimat se h̄re multū hūilitatis ca
ritatis pacē. sapientiē et prudentiē. **Quarta**
Si reputauit se meliōrē ceteris alijs cō
tempnens eos sive despiciens **In qualibz**
harū spērū pōt̄ eē mortale v̄l veniale
scdm̄ q̄ rōne consentitur v̄l non **Psipione**
Si fuit psipuosus ponendo se ad faci
endū vel dicendū que sūt supra vires su
as. vel nō p̄tinēt ad condiciōnē suā v̄l
in spūalibz v̄l etiā in tp̄alibus. v̄tpu
ta secularis iudicādo clericū. v̄l eos q̄
nō sibi subditi v̄l de h̄is in quibz nō
habet p̄tatem quia peccauit mōrlit̄
Si posuit se ad faciendū ea etiā
ad que nō eāt aptus. et vnde p̄t̄ ve
nire piculū spūale v̄l tp̄ale alteri. v̄t

si medicus ignarus posuit se ad medicina
 dū **A**d uocatus ignarus ad aduocandum
Confessor ignarus ad audiendas confes
 siones et hmoi. q̄ peccauit mōilit̄ **S**ecū
 aut̄ si competent̄ de illa arte erat perito
 nō tamē excellens **S**i p̄sumēs de sc̄ita
 te sua ut de virtute. exposuit se piculo
 p̄ccōrū. ut vadens ad loca inhonesta v̄
 frequētans **I**uersacionē cū mulieribz
 specialit̄ leuibz et alia hmoi vbi defacili
 potest labi in mōile **S**i nimis p̄sumēs
 de se nō p̄uidet de necessitatibz v̄ picu
 lis occurrentibz sp̄ualibus et corporalibus
 expectans ess̄m miraculosū a deo. ut
 q̄ sanet eum infirmū sine medicinis
 v̄ ministret ei cibū sine labore. q̄ mōi
 le ē et dicitur temptāe deū **S**imiliter
 si sit p̄dicator sine studiū p̄uidencia vel
 doctor aut consul. r̄ndendo v̄ consulē
 v̄ improuise **D**e ingratitude

Ingratitude. q̄ reperitur in oī p̄ccō mor
 tali ē sicut actiustancia aggrauas ipm
 quia vbi hō semp debuit seruire deo. eū
 offendit **E**st t̄m etiā vnū speciale p̄ccō
Ingitū. s̄ recipiens b̄nficia a deo vel
 ab hoīe nō ea recipit egraciū ut r̄cō
 pensare. v̄ qd̄ peius ē in mēte vilipēdit

beneficia recepta. vel murmurat de eis vel
iniuriatur benefactori. Contra tamen re-
pugnat iuramentum cum aliquo alio genere peccati.
quod est mortale et quodammodo veniale
Interrogatur ergo singulariter si reco-
gnovit si gratiatus est si recompensa-
uit et item si ea vilipendit. si murmu-
rauit de illis vel si illi benefactori inu-
riatus est. **De inobedientia**

Quod inobedientia etiam interrogandum est
si vix non obediuit superioribus suis spiri-
tibus et temporalibus. legibus canonicis et
civilibus rationabilibus statutis aut statu-
tis synodalibus aut provincialibus. aut etiam
ordinationibus superiorum hanc vim pre-
cepti et precipiendi ut quando mandat verbo
aut scripto hoc vel illud seruati in ob-
tate obedientie. vel sub pena excom-
municis vel alijs penis grauius et hinc
equipolentibus quod mortaliter peccauit
In alijs aut ordinationibus simpliciter
factis transgrediendo est veniale nisi fi-
at ex contemptu quod tunc est mortale quod
tuncque leuius. **S**i non obediuit di-
uini preceptis de quibus scriptum est tractatum est vel
aperte consuevit. **S**i non prebuit debitam re-
uerentiam maioribus suis vel diuinis spiri-
tibus et temporalibus. **S**i obediuit alicui

superiori in illicitis et uterque peccat

Schisma dicitur cum quis *de schismate*
 recedit ab obedientia sancte Romane ecclesie
 sumens sibi aliud caput vel sequens alium
 papam quam conoice electum nisi eent duo electi
 quorum quilibet hretur a suis sequacibus
 per papam et nesciatur etiam quis eorum ca-
 nonice est electus. quod in hoc casu vide-
 tur excusari populi. si non tamen sunt per-
 naces. sed parati semper obedire illi vel adhe-
 vere quem scient scirent verum papam. quia
 alias mortaliter peccaret. **S**i quis inveni-
 tur ordinationibus factis a schismaticis
 quod est excommunicatus et de sen. et c. i. *De infideli*

Que infidelitate iudeorum vel paganorum
 vel hereticorum quorum quilibet est gravissimum pec-
 catum ducens ad damnationem non oportet
 hic dicere. Item hos solum heretici sunt excommunicati. sed
 et cum alijs precipue iudeis non debet haberi ni-
 mus domestica conversatio et precipue vidi-
 ote. Potes tam interrogare. put videtur. si ha-
 buit aliquid dubium in hijs que sunt fidei vel
 de sacramento altaris et hmoi. et si de hoc
 habet displicentiam non curandum. **S**i autem vo-
 luntarie et sponte dubitat est mortale

Hereticus quilibet est excommunicatus et non potest ab-
 solvi citra sedem apostolicam ut patet in pro-
 cessu. **I**tem credens receptator et fautor

hētorū similis est exātus ut ex de hētiās
De ambitione q̄ p̄cedit **De ambitione**
ex supbia et importat inordinatū appeti-
tū honoris et multū reperitur in platis z
dñis etiā interrogandū est ut sc̄z **I**n desi-
derauit aliquā dignitatē vl̄ bñficiū cura-
tū. rōne delibeāta p̄ncipalit̄ p̄tē hono-
rem vl̄ utilitatē t̄palē peccauit mōilit̄
In desiderauit dignitatem vl̄ officiū ā
bñficiū eccl̄iasticū vel seculāe ad qd̄ est
indign⁹ et ineptus. ut q̄ ignarus vl̄
criminosus et h̄mōi. q̄ peccauit mōi-
lit̄ marie **I**n desiderauit h̄mōi etiā faci-
endo cōn̄ precepto **I**n quesuit honorē
de quacūq; re ita inordinate q̄ ibi con-
stituerit finē mōile ē **I**n alijs casibus
tū veniale **D**erisione
De derisione q̄ aliquā p̄cedit ex supbia
etiā interrogandū est. si vix derisit sacra-
menta ā verba sacra vl̄ alia diuina
vilipendens ea ā sc̄os vnos. ā platos
ā p̄sonas religiosas. ā p̄ntes ā volētes
deo seruire ut sic retrahēt eos q̄ mōi-
liter peccauit **I**n studiosē derisit ali-
quē intendēs ex hoc iniuriā eius et
vilificationē vel nōbilē p̄turbationē
eius vel derisit defectuosos sensu vel

corpe. ut eos faceret perturbari quod mortaliter peccavit. Deus si ex leuitate et causa iocis et si nullum ex hoc perturbauit. *De iudicio temerario*

Si vix facta alterius quam dubia sunt quomodo fiant. in mala parte interpretatus est. Si deliberate iudicauit alium de peccato mortali. sine signis sufficientibus ad iudicandum malicia illius quod mortaliter peccauit. Si iudicauit de veniali deliberate veniale peccauit. Item etiam si iudicauit de mortali sed non deliberato modo. *De curiositate*

Si fuit curiosus circa conditionem intellectus. ut querendo scire que sunt secundum capacitatem suam. ut de trinitate. de predestinatione et similia. vel querendo scire paru vtilia. et dimittendo multum vtilia et magis necessaria. ut querendo sciam aut aliquid scire solum ad sciendum non autem ad hoc. ut deum ex illo cognoscat vel ad aliam vtilitatem. quia peccatum est et quicquid mortale et quicquid veniale vel querendo scire aut sciam ab illis a quibus non debet querere ut a demonibus vel per sortes quod mortaliter peccauit. Si quesuit scire mala et vana. ut cantilenas incantaciones aut similia. Si fuit curiosus circa usus sensuum. scilicet aspiciendo vel audiendo. vel adorando. et gustando.

tando vel tangendo aliqua sine necessitate
vel utilitate. s; sola delectatione sentien-
di. sine tñ aliqua deformitate. q; peccm
est et cõter veniale. Si vero cū deformati-
tate p̄t esse mortale. **S**i uuit ad viden-
dū spectacula mundana et officiosa ut
torneamenta hastiludia seu ad videntū
currē p̄ brauios et hmoi. Nā si in hmoi
est piculū mortis spūalis vel corp̄alis
ut qñ sūt spectacula ip̄nitatiua tur-
pitudinis. v̄l cū in illis p̄t reape lesi-
onem aliquā nobilem corp̄is. mortale
est et multo maius in exente hmoi
spectacula. v̄l p̄bente occasione ad ea
alias eēt veniale n̄ p̄t hmoi aliquis
ita delectaretur q; mens eius a deo a-
uerteretur. Ita v̄z q; eēt patus trans-
gredi p̄cepto dei et ecclie ut illa aspi-
ceret aut faceret. Et hoc idem intellige
de quocūq; peccō qd̄ ex se est veniale
q; p̄ hūc modū p̄t effici mortale. **De ad**

De adulatione. q; cõter ē scan-
daluosa et cõsistit in hoc q; q̄s v̄bis
v̄l factis suis inordinate intendit
placē alijs ad beniuolentiā capiendā.
Et si in malo adulatus ē criminali pu-
ta laudās aliquē de vindicta facta vel

de turpitudine et hmoi qz moile e Secus
 si aliquid iustu intendit ab eo habe vt quid
 paruu rape p modu domi **S**i nimis lau
 dat aliquem ex quo ille supsit occasione
 supbie ul manus glorie coiter e veiale
 pot tamen aliqn ee moile **S**i aut laudat
 aliqne ad magis eritandū illū ad vir
 tutes vel ad confortandū cū in tbulacio
 ne et temptacione fuerit. obseruatis
 tamē debitis circūstancijs e veiale **De**

De mani gloria q̄ pcedit **tam gloria**
 ex supbia et importat mordiatū appe
 titū laudis huāne seu inordinatā cōpla
 cenā eius cui offertur et cui fit aliqd
 opis. pncipalit̄ app̄ laudē ppriā amittit
 meritū eius et panā incurritur **E**t ergo
 mōrogandū est p̄m statū hoīm de diuer
 sis materijs in quibz hoies querūt sibi
 laudē ut a doctore de sciā et doctna. a
 scolāibz de ingmo et disputacōe. a ret
 tore de regimine. a muliere de ornatu
 et pulchritudine et hmoi **S**i opa sua
 in gnē bona vt ieiunia elemosine et
 hmoi quasi oīa ad laudē huānam fecit
 moile videtur. cū ibi constituit finē suū
Si tñ pura intencione et iusta fecit opa
 bona et audiens se inde laudāi sumpsit

complacencia de laude sua videtur viciāle
Si quesiuit laudē et gloriā de ope p̄m
mortalis mortalit̄ peccauit et hoc si
s̄m rōem deliberatā hoc egit. Iesus si
s̄dm motū sensualitatis v̄l etiā si de
aliquo venali gloriatur. **S**i ita mor-
dinate appetit laudem et gloriā de a-
liquo ope q̄ p̄t eā consequendā patius
est facē cōn aliqd̄ p̄ceptorū dei peccat
mortaliter. **S**i gloriatur ē de fortitudine
aut pulchritudine aut sanitate corpis ā
de memoria aut intellectu p̄stanti ā
de spūalitate. aut grā spūali. vel de pa-
rentela et sanguis nobilitate. ā de po-
tencia v̄l diuio seu p̄speritate. de scā
de diuicijs. de eloquentia. de artibus
de cantu. et ceteris h̄mōi. ā gloriatus
est de visitatione cuius v̄l de reuerē-
cia sibi facta. ā de sequela famulorū
et ceteris multis h̄mōi. **Immodestia virorū**
Que immodestia. Et p̄mo virorū in or-
natu que p̄cedit ut frequēt̄ ex inani glā
posset t̄n̄ aliquis ex alijs causis p̄cedē
Vnde interrogandū est si nūq̄ vestitus
sit h̄itu religiosorū in respectu eorū v̄l
in ludis vanis et inhonestis. q̄ si hoc
fecisset ḡuit̄ eēt puniendus. ar. ex. de
ep̄i. audi. vel mine. **S**i ex lasciuia et

vanitate vsus est veste muliebri q̄ q̄nt
 peccauit **S**i ad ostentacionē et inanē
 gloriā supflūū habuit ornatū. et su-
 pflūū appetitū in vestibus. vñ si vesti-
 tus ē bisso vñ purpura cū ad hoc nō sit
 autorisatus. vel veste incarnata à pictu-
 rata falcoibz à indys et hmoi. vel si circa
 vestes cōpositiās apposuit nimia sollici-
 tudinē et si de hñs supbiuit et glatiō ē
 mortale ē si tā inordinatā delectacionē
 habuit ex hñs ad laudē et gloriā inanā
 q̄ nō curauit transgredi mandata dei
 et etiā Similit̄ si dicto mō vsus ē vesti-
 bus diuisatis i diuersis coloribz cōsatis
 vñ tappatis **S**i talibus vestibz et sup-
 fluis ornatibz vsus ē ad inducendū mu-
 lieres ad sui Incupiscenciā q̄ tamē mē-
 momū q̄ mortale est. et dico q̄ mēmo-
 niū q̄ vxor pōt se ornari vt marito suo
 placeat. et honesto mō tñ fieri debet ille
 ornatu **S**i corā mulieribz stetit à mēf-
 sit inhoneste vestitus demonstrando femo-
 talia et alia inhonesta incitācia ad libi-
 dmem **S**i nouā inueit portaturā in ves-
 tibus ex lasciuia et vanitate **S**i radi-
 fecit barbā causa lasciuie 2 vanitatis se-
 pius **S**i ad ostentacionē et inanē gloriā
 vñ supbiā habuit supflūū ornatū et appa-

intū in equis sellis. fienis. aut utensilibz
domus vt caphis. lectis et alijs rebus
et suppellectibz ornatis. aut si alijs or-
namentis vsus est pter honestā cōsue-
tudinem et decentē sibi similiū vel si
ad hmoi inanē gloriā domū vl came-
ram depingi fecit stellis vel rosīs ā alijs
varis et mūdanis historijs. vel inho-
nestis picturis et hmoi qd mōrle vidi
De ornatu supfluo **D**e imodesta mulierū
et inhoneste etiā introgande sūt mulieres
scz de ornatu fucorū. capillature gēma-
rū. vestiū p̄ciosarū et de foderaturis
et caudis earū et planellis nimis al-
tis. et pictus quibz vt frequēter vtitur
mulieres ytalice et coronis aut balsis
capitū et hmoi in quibz aliqui ē mōrle
et aliqui veniale **S**i vsa est fucis et a-
lijs ornatibz ad ostentacionē et inanē
gloriam sui et de hmoi supbiuit vel
gloriata ē qz mōrle est si tā imoderatā
delectacionē habuit ad laudē et gloriā
illam qz nō curauit transgredi māda-
ta dei et ecclē **S**i vsa ē fuscis et alijs
ornatibz ad inducendū viros ad sui
cōcupiscenciā ex m̄rimoniū qz ē mōr-
le indubitant **S**i ob lasciuā vel ad
placendū aspectibz viroz. aut ad con-

temptū. depilauit collū. aut supcilia. ā
 barbā v' frontē. q' mōile ē nisi id facēt
 ad vitandā nimā deformitatē vt non
 despiciatur a suo legitimo viro. **S**i adhibuit
 nimā diligentiā et studiū et t'pus. ad
 ornandū se v' si fecit excessū in portatiliā
 vestiū vltra suū statū ul' conditionē. v'
 nō scdm morē puē v' vsa est vestibus
 nimis mollibus et delicatis q' pccm ē
Et si inordinate delectatur in hmoi ita
 q' etiā si sciret hoies ex hmoi sui orna-
 tu scandalizā id est trahi ad sui cōcupis-
 cenciā nō curat de ruina p'ri q' mōile
 est. **S**i ex lasciuia et vanitate mulier
 ē vsa veste virili. mōile videtur esse
Si mulier se colorauit v' aliud figmē-
 tū adhibuit ad apparentē pulchritudinē
Si fit p'p' lasciuā v' ad trahendū alios
 ad sui d'cupiscenciā q' mōile ē. **S**i tamē
 aliquā turpitudinē aut maculā aliquā
 et hmoi ex infirmitate aliqua v' alia
 causa supuemente delē v' occultatē co-
 naretur nō eēt pccm. **S**i ad d'placen-
 dū viro suo vel ad repiendū virū si ē
 inupta. vel ne despiciatur ab alijs
 v' ex aliqua leuitate vsu est fucis v'
 alijs ornamentis supfluis. nō est de se

peccatū mortale si potius veniale nisi sit
nobilis excessus in hmoi q̄ possit iudicari
de occasione data ruine aliorū. et non
accepta. qd̄ tamē difficile est iudicare

Si coram dicit aut consauit et qua
intencione et corā quibz **De ypocrisi**

Si simulauit sc̄itatē h̄re p̄ ieiuniū
orōnen et hmoi cū malus eēt. vel si
hoc egit ad p̄sequendā laudē huānā
constituens ibi finem q̄ mortale ē aliq̄s
veniale n̄ aliud inuicū adiūgatur **S**i
simulauit sc̄itatem intendens p̄ h̄ ad
facē qd̄ sit cōn̄ honorē dei v̄l v̄litate
primū vt v̄l ex hoc possit adipisci l̄z
indignū aliquā dignitatē v̄l officiū
aut beneficiū v̄l ut ex hoc deape pos
sit primū sp̄ualit̄ v̄l t̄p̄alit̄ q̄ mortale ē

Si simulauit sc̄itatē cū eēt malū vt
darentur ei elemosine sicut sc̄o viro
v̄l p̄curatoribz eccl̄iarū vt certantini
et similibz q̄ mortale peccauit **S**i simu
lauit maiorē sc̄itatē q̄ habuit. v̄l ocul
tauit aliquē defectū suū et hoc ad edi
ficacionē primorū nō est peccatū. v̄l le
ue veniale **S**i t̄j hoc facit ob aliquale
vanitatē v̄l vanā gloriā veniale ē **S**i
laudauit seipm̄ de aliquo ope peccati

quia mortale est **De iactura**

Si laudauit seipm de aliquo pctō mōili
mōilit̄ peccauit **S**i de veniali venialit̄ qñ
tū est de se **S**i iactauit se de aliquo ope
bono s̄ de virtute sciā. industria. vl̄ diui
cijs aut potencijs et hmoi ex supbia et in
ani gloria mōile ē vl̄ veniale scđm tradi
tem ipsius supbie vel inanis gl̄e vnde pre
dit **S**i laudauit se contempnendo alios.
vt phariseus publicanū. mōile vidē. Si at̄
ex aliqua leuitate vl̄ utilitate consequēda
veniale vl̄ nullū est **S**i se laudauit mē
dant̄ de malo vl̄ bono quod nō fecit vel
de eo quod nō habuit vl̄ qđ nō fuit p̄t̄
supbiā et inanē gloriā pot̄ eē mōile vel
veniale **S**i vilificauit se verbis vl̄ factis
plus q̄ sciat in seipō in mente. dicens
aliqua mala de seipō que in se nō it̄gnos
cit cōt̄ veniale ē et dicit̄ yronia **De it̄naciōe**

Si contendit aduersus aliquē scienter
cōt̄ veritatē in rebus alicuius importā
cie mortale ē **S**ecus si in rebus paruis et
inaduerterit̄ **S**i contendit p̄ veritate et
nimis inordinate cōter̄ ē veniale. posset
tamē tanta inordinatio q̄ rōne scandali
consequētis eēt mōile **De discordia**

Si habens tractat̄ aliqua cū aliquibus
in hys que sūt ad dei honorē et p̄rimi vti

litatem discordiam habuit et fecit cū eo
q̄ male afficitur ad eos cū quibz tracta-
uit vl' vt eis ostendat. se nō minus scīe
s̄ tātū q̄ritū ip̄i q̄ mōrle. **Secus** aut̄ si
idcirco discordat q̄ vidi sibi magis scdm
deū et rōnem qd' ip̄e intendit q̄ quod
aliy. Et tūc vl' nō est p̄cām vl' leue nisi
tū eēt nimis p̄tinax. **De pertinacia**

Si fuit nimis p̄tinax in sen. suis. disc̄e
pans a cōi iudicio ceteroz cōit̄ ē veriale
s̄ periculofum et inductiuū erroris

Si excusauit vl' defendit p̄cām cōmissū
vt tanq̄ bñfactū et si sciēt q̄ mōrle ē

Si fecit **De singularitate sine p̄supōne nouitū**
singularitates in cōuersatione vite vl'
in vestibus vl' in ceremonijs vl' alijs
ad inuentionibz p̄cām est. Et si adinuet
aliquā malā consuetudinē. om̄ia ma-
le exinde sequencia ei imputantur

De s̄cō p̄cō mortali et sp̄ibus et filiabus eius

De inuidia q̄ est scdm p̄cām mōrle
et est tristitia de alieno bono t̄q̄
tū vt diminutiūū pp̄ie excellēcie et
si fit cū d̄sensu rōis est mōrle. n̄ esset
de aliqua re parua. Sicut puer inuidet
alteri puero quia plures habet fructy
et h̄mōi. **S**i si fit scdm motū sensualita-
tis et cū displicēcia rōis est veriale vl'

nullā. etiā de re nōbili **E**st ergo introgā
 dus penitens scđm statū suū de hmoi vix
In platus alteri inuidit de maiori placōe
 et dignitate **S**i officialis de digniori et
 meliori officio **S**i doctor de maiori sciā
 vl' concursu **S**i scolaris de acuciori inge
 mo alterius **S**i curialis de maiori accep
 tatione corā dno **S**i mercator de maio
 ri credito **S**i nobilis de maiori honoe
 et reputatione **S**i spualis de maiori de
 uocatione. reputatione ul' fama **S**i vici
 nis de maiori honore vl' familia vl' di
 uicijs **S**i mulier de maiori ornatu vel
 pulchritudine. aut de marito vl' filijs
 et hmoi **S**i artifex de artificijs vl' de
 maiori lucro. et sic de alijs. qz totū est
 inuidia et pctm moile **S**i tamē quis do
 let de bonis primi. nō ex eo qz ille ea ha
 beat s; de defectu suo. qz ipē eis caret. ē
 tñ contentus proximū illa hre nō est in
 uidia **S**imilit' etiā si dolet de bono inimi
 ci. ex hoc solū qz timet sibi ex hoc nocu
 mentū venire. nō pprie ptinet ad iuidiā

Odiū est filia procedens ex **De odio**
 inuidia **V**nde introgandū est si habuit
 odiū ad deū quia flagellauit eū infirmi
 tate ul' penuria aut aliquo simili. vel qz
 impediuit eius mala desideria uel ppē

aliam causam quia mortale est. **S**i habuit
odiu ad primum desiderans malum eius siue
spirituale siue temporale vel gaudens malo illius
et si est malum nobile quod ipse appetit. tunc
deliberata. mortale est siue malum sit in perso-
na vel in fama vel in substantia. vel alio modo
Secus autem si non consentit. modo. vel si quid
non multum dampnosum malum appetat. **S**i
doluit ex eo quod inimicus eius non sustinet
aduersa si prospere eius semper vidit. Si
autem desiderauit malum alteri puta infir-
mitatem in bonum eius ut bonus propter
hoc efficiatur vel ne alijs noceat non est
odiu. **I**tem interrogandum est hic et inves-
tigandum caute. Nam layci omnem displicentiam
solent appellare odium. quod tamen non est nisi
modo iam dicto. **I**tem odium quod habent contra
vnum reputant tamen vnum peccatum. **S**ed nota quod
sicut in alijs sic et in illo quociens tuo-
cando iniuriam mente de nouo odium ha-
buit ad illum cum consensu rationis. tunc
peccauit mortaliter. **E**t ideo interrogandum
est de tempore in quo odium in eo perseuerauit
et quomodo frequenter odium. **I**tem non quod non
oportet vno non debet illi petere veniam de
hinc odio mentali nisi illum offendisset
verbis aut alijs modis ab eo. quod tunc tene-
tur veniam petere. **De susurracione.**

De susurratione q̄ est ponē dissencōz
 p̄t malā intencōne int̄ amicos vl̄ con-
 sanguineos de vno dicens mala alteri.
 et cōfō. vl̄ referens studiosē. q̄ possunt
 odiū causāre. et h̄mōi q̄ mor̄le ē. vt fre-
 quēter solet facē nurus contra socru et
 cōfō. **S**i tñ dixit aliqua vnde orta ē dissē-
 cō int̄ amicos vl̄ cōsanguineos nō h̄o intē-
 dens sed q̄ incaute locutus est. de se nō
 est mor̄le. s̄ pot̄ eē rōne scandali. **S**i q̄s
 tñ intendit malā amicitia vl̄ conuer-
 sacionē alicuius cū aliquo ne alias deci-
 piatur congruis modis nō est malū.

Si videns exultacione in aduersis primi
 damna et mala fieri hys quibz inuidet
 vl̄ ad quos odiū habet. letatur. delibera-
 to aīo. de malo illorū. est mor̄le. **S**ecus
 si nō deliberato aīo letatur. aut de malo
 inimici nō inq̄ritū malū est. sed inq̄-
 ritū nō poterit ei nocē pot̄ eē sine p̄ccō.

In iusticia in prosperis iusticia in aduersis primi
 peris proximi. differt ab inuidia in hoc
 quia inuidia tristatur de bono primi.
 et p̄t hoc cogitat. et desiderat quō ma-
 la hēat. **S**i contingit sepe q̄ nō patitur
 ille dāna que ei appetit. s̄ magis prof-
 p̄ra sibi contingūt et de hoc tūc am-
 plus tristatur. et est mor̄le si tamē fit

cū consensu rōis **De detractione etiā**
filia inuidie habes supra in c. de octauo
p̄cepto **De tercio p̄cepto mortali s̄z ym n̄**
sp̄cebus et filiabus eius **C. 21**

Ita est appetitus vindicte. et vi
cū capitale quod frequent̄ minis
tratur cū odio. Unde interrogandū ē de ea
ut sequitur. **S**i viz p̄t̄ aliquē defectū
in se ul̄ in altero dimissi desiderant vim
dictā seu p̄mitionem alicuius quodāq;
vel a se vel a deo vel ab alio. solū intē
dens satisfacē aīo suo iusto moīle ē et
hoc q̄n̄ intendit istā p̄mitionē absq;
ordīe rōis. et etiā si nōbile malum
intendat cū cōsensu rōis. q̄ alias veni
ale eēt. vt est in p̄missālias in guber
nanda familia sua. n̄ tū illa fiēt mō
p̄scripto. **S**i uatus cōn̄ seipm̄ p̄t̄ aliq;
defectū. turbatur cōn̄ se. quia veniale est
p̄m̄t̄ cōn̄ deū p̄t̄ aliq;
flagellū mur
murat corde vl̄ ore impatient̄ ferens
q̄ p̄t̄ eē moīle et veniale s̄m̄ modum
impacientie **De indignatione**

Si indignatus est cōn̄ aliquē nō valēs
eū vidē vl̄ audire reputās indignū. qd̄
illi displicuit. cū potius debēt sibi serui
re qd̄ veniale ē cōter. Et si p̄t̄ hoc t̄met
sibi loquelā et p̄ alia signa ondit sibi

displacencia; que auferenda sut ad tolle-
rum scandalu primoz et opionem odii
Si petenti vema et paco satisfacere de iniu-
ria no dimittit vl' tronahalit' q' moile e

Si cogitauit **De timore mentis**
diuersas vias et modos ad vindicadu
se de iniuria et hys impleuit mente
cu' cogitationibz altitatuus q' scdm pro-
cessu pt ee moile i veiale **De clamore**

Si ex ira clamauit con aliquem mordia-
te et confuse et furiose loquendo. veiale
est coiter. **S**i tñ expssam sibi dixerit iu-
ria ppt qua scandalizari poss' moile eet

Si dixit alteri rba iuurosa **De contumelia**
importancia vicia vl' opprobria aio iu-
randi. vt vocando aliquem fure a pdi-
torem vl' alias inhonestā psonā aut
dicendo hmoi mala vl' alia de pntibz
suis q' moile e **S**i dixit verba oppro-
biosa familie sue vl' discipulis uel
subditis suis. causa correptionis. si fit
debito mo et honeste est sine paco. ali-
as coiter est veniale. n' tamē infama-
toria dicit. vnde sequeretur magnū
scandalū q' tūc eet mortale **De blasphemia**

Si blasphemauit aliquem aio delibeā
to. vt pautetur vl' castigaretur in hoc

tali maledictione maledicto in malū eſt
eēt mortale. niſi hoc affectaret ad emē
dacionē. Si autē hoc nō deſiderauit ſm
vēm. ſ; ſm ſubitū motū ire. qđ tñ ſi
contingeret valde doleret ſic eſt veniale
et coiter fit a pntibz erga filios. cū ex
ira ſubita qñq; maledicūt ipſis qđ tñ
nō vellent. **S**i maledixit annū vel
diem aut horā natiuitatis ſue. vł mri
monialis cōuictionis. vł hmoi aīo deli
berato moīle videtur. Si tñ ex ſolo pmo
motu ire hoc fecit eſt veniale. **S**i ma
ledixit creaturis irōnabilibus et hoc
fecit in deteſtacionē creatoris vł in dā
nū dñi eorū eſt mortale alias eēt ve
niale et ocioſū. **S**i blaſphemauit aīas
defūctorū ſuoz pntū vł alioy homī vi
detur mortale qz videtur intendē nota
bile dammū vł malū ex hoc idem qñ
ſibi ipſi maledicat ex impaciencia. **S**i
blaſphemauit dyabolū malū eſt quia
ocioſum ſaltem. **D**e maledictione dei
et ſcōrū dictū eſt ſupra in ſcđo pcepto
De rixa que fit cū hoīes ex **de rix**
na ſe inuicē p̄cucūt eāā intelligendū
eſt Nam que fit aīo nocendi ut iuri
andi vł in adultis e mortale i incipi.

ente. Item in psequite si fit aīo vindicādi
 Deus si fit aīo defendendi se tantū vel
 ad extirpā ut pueri faciūt **De seditione**
Seditio est qñ vna pb ciuitatis insur-
 git cōi alia. et ex pte eius q̄ iniuste mo-
 uit est mortale. et in omābz seqūtibz eū
 et tenentur de omābz damnis nō secu-
 tis alteri parti. **E**t parte autē eius qui
 resistit iniuste sedicōi. mote cōi se vl'
 cōi bonū cōē ciuitatis. nō est scdm se pām
 nisi misceantur odia et vindicationes
 qd ut frequentē accidit in hmoi. **U**īdo
 etiā ex resistencia sequerentē alteri parti
 multa picula et mala cedendū eēt per
 partem isistentē sic. q̄ alias nō euade-
 ret multa pctā. que in conflictu partū
 sequerentur. **S**i quis est etiā ita pāialis
 et ita obstinatus aīo vl' aliter pāialis
 q̄ appetat exterminiiū alterius partis
 exiliū vl' damniū per fas vl' nephas pa-
 ratus etiā in malis sequi partē suā vt
 sūt in ytalīa. guelfus. et gibellīng. nō
 est sine pctō mōli et in malo statu. **S**i
 muliter si ex hoc vl' alias. iniuste ope-
 tā dedit ad expellendū aliquē vl' impe-

diuit ne possit trueri. **De hominatio eia**
filia ue dictu est supra in qnto pcepto **126**
De e pto moilis. uandia y spbz y filiabi eius

Acadia est quartu pcom capitale
et importat tediu bene opandi.
Vnde utrogandu est de ea **Si** ita
accidiosus et attediatus est q habuit i
honore bona diuina et in abhoriacione
spualia et opera bona ad q tenetur vt
pcepta dei et ecclie et hoc cu consensu
rois q moile est. si tamen habet tales
motus scdm sensualitate cu tamen dis
plicencia rois est veniale. **Si** ita trista
tus est de morte consagnei. vl alio casu q
penitet eum beneficisse. vl pponit amplia
no benefice vl dimittit aliqua natia ad
salute ut audire missam et hmoi q est
mortale. **Si** ita contristatus eet q vellet
natq fuisse creatu vl natu se in mudo
vl qd eet aial brutu. vl q vellet mo
ri. quocunq eia siue male siue bene
dumo hinc erret talis tristitia scdm
sensu rois est mortale. **Si** eet ita con
tristatus de casu aduerso q incurret in
grauē infirmitate ppt hoc videtur mor
tale qn pot se iuuare in hmoi. **Si** con
tristatur ex consideacione bonoq habet

aliqui et quibus ipse caret. vilipendens do-
 na sibi data a deo et in sumens tedium boni ope-
 randi quod est mortale secundum sub et super ^{et ipse p^o spualibz}
Si ex lapsu in peccatum ita contristatur quod
 incurrit tedium boni operandi et quasi diffiden-
 tiam **S**i contristatur ex hoc quod bona pro-
 posita que facit sepe frangit. ex hoc incur-
 rens tedium boni operandi quasi sibi videa-
 tur non posse proficere. acedia est et re-
 pitur in spiritualibus deo seruire incipien-
 tibus **S**i attediatur ex frequentia tempta-
 tionum veniale est si tamen ipsis resistit quod etiam
 incipientibus deo seruire contingit **S**i at-
 tediatur in operibus bonis ut in orando le-
 gendo vel audiendo lectionem vel missam
 vel predicationem vel dicendo officium et hu-
 iusmodi. non tamen dimittit de uacitate fi-
 enda quod contra est veniale et repitur hoc
 in spiritualibus **S**i in officiis suis dimittens
 defectus sumpsit nimiam tristitiam respec-
 tu confusionis humane acedia est et veni-
 ale et ex superbia procedens **S**i de peccatis
 suis doluit magis respectu humane ve-
 recundie quam diuine offense. similiter ac-
 cidia est ex superbia procedens et potest esse
 veniale contra **D**e filiabus acide quibus est

difficile cognoscere an sit mortale. nisi mis-
tentur cum aliquo peccato noto. et contra precepta
vel ubi preceptum aliquid deserviant. **De Desperatione**

Si desperavit de misericordia dei estimans nonne
deum non posse vel nolle sibi indulgere vel per-
tere eam venienti ad penitentiam. vel non posse
abstinere a peccato cum adiutorio dei mortale
est. si fit cum deliberatione consensus. Secus
si secundum aliquem impulsu temptationis. **S**i des-
peravit se non posse evadere aliquas miseria
mundanas vel pericula propter que decrevit
se occidere aut aliquid aliud malum facere. quia
mortale est. et si aliquid huiusmodi operatus est ut
incepit peius est et multo gravius. **S**i contemp-
sit divina bona et spiritualia ex tristitia aggra-
vante mentem iuxta cum accidia est mortale
Si autem contempneret et fugeret ea propter que pos-
set vitare peccatum. quia tunc pertinet ad blas-
phemiam in spiritum sanctum. que habet sex species
que sunt Presumptio. Desperatio. Invi-
dencia. Invidia. Invidia. Impugnatio veritatis
agnite. Obstinatio. et finalis impenitencia
De his interrogari potest expedire vide-
tur. quia contra non immutatur huiusmodi nisi a
multum sceleratis. **De presumptione**

Presumptio dicitur cum quis nimis presumit de
dei misericordia estimans quod parcat sibi ad peccatum
vel quod salvet eum perseverantem in peccato. **De**

desperacione dñi est h̄ p̄ sup̄ *De impug-*
Impugnatio *nanone veritatis agnute*
 veritatis agnute d̄r cū quis confidat vei-
 tati quā tamē bñ nouit et maxime circa
 ea que sūt fidei *De obstinatione*

Obstinatio d̄r cū quis firmat se in p̄posi-
 to peccandi *De inuidia sine gr̄e*

Inuidencia sine gr̄e est cōn caritatē
 dei inquitū dolet de eo. q̄ deus ē bonus
 et ex bonitate sua dat grām. et est cōn
 caritatem p̄ri *De impenitencia*

Impenitencia final̄ d̄r. cū quis p̄ponit
 se nūq̄ confitēi velle v̄l penitē aut nūq̄
 ruerfurū ad penitēciā *De timore*

De timore etiā filia accidie ē int̄rogan-
 dum **S**i vix habuit displicenciā in vel
 tedū correptiones. et etiā corrigentes
 eū veniale est nisi illos odiret quia tūc
 fieret odiū et mortale *De pusillānitate*

Si subtraxit se ab hys bonis ad q̄ erat
 aptus ex timōe deficiendi. vt a ieiunijs
 ab ingressu religionis a placōe inuicta ab
 officio p̄dicationis ab audientia cōfessio-
 nis et h̄mōi q̄ cōit̄ est veniale. nisi cēt
 p̄ceptū in eo qd̄ dimittit̄ *De otiositate*

Si stetit otiosus nil boni spūalis vel
 tp̄alis opans. vnde temp̄9 amisit ure
 cupabile. veniale est vt vid̄r. nisi ex ocio

addatur aliqd' viciū qd' frequent' accidit.
vide etiā interrogandū est quāto tpe stetit
ociosus *De torpore seu pigritia*

Si fuit piger et tardus ad bene operā
dum ip̄ius tamē fecit vt viz. tarde venit
ad eccliam. tarde dedit elemosinā et si
milia. qz cōter est veniale nisi tamē ex
illa tarditate obmitteret aliqd' p̄cepto
rū. ut quia nō subuenit patienti extre
mā nātate cū tenetur aut infirmo
ex quo sequitur mors et hmoi qz tūc
est mortale *De euagatione mentis*

Si habuit distractionē mentis vl' si
volūtate vagatur in audiendo dīna
cogitando interim vana et inutilia
qz cōter est veniale nisi addatur ali
qd' speciale p̄cān. vl' si p̄mittit eas
diuare p̄ totū officū ad qd' obligat
ex p̄cepto **S**i loquitur inutilia. ex
tedio vl' audit noua vl' mutat loca hīc
inde vl' distrahit sensus vl' membra.
diuersiōde qz est veniale cōt' *De negli*

Negligencia que est r̄missio *gentia*
voluntatis circa ea q̄ dī facē que etiā
p̄t dici tepiditas In hoc cotidie om̄s
offendim' s̄ est veniale n̄ omittatur
aliqd' nātū **S**i fuit negligens circa

opa mīe spūalia que continentur in hō v̄su
 Consule. castiga. dimitte. solare. fer. ora
 Et nō q̄ sub conalio d̄prehenditur doct̄
 na i doct̄e ignorante p̄cipue vtilia ad sa-
 lutem **S**i fuit negligens ad addiscen-
 dū nātāna ad salutem vt p̄cepta dei
 et eccl̄e gr̄alia. quia in h̄mōt̄ ignorantia
 nō excusatur. vl̄ ad eudem ad p̄dicacionē
 vl̄ ad missam audiendā vl̄ similia. p̄mo
 mō est mort̄le. sc̄c̄do mō est veniale **V**ti-
 le em̄ est p̄deotis et laicis valde ire ad
 p̄dicacionē **S**i fuit negligens in audi-
 endo d̄nū officū vl̄ p̄dicacionē ut ibide
 dormiendo ul̄ loquēdo. aut alia cogita-
 do ul̄ curiose querendo audire aut de p̄-
 dicatore murmurando **S**i fuit negli-
 gens ad parandū sacrameta sibi et
 familie sue vt si ex negligentia mortua
 est p̄les sine baptismo vl̄ h̄mōt̄ q̄ mor-
 tale est **S**i infirmus mortuus est sine cō-
 fessione et coione vl̄ extrema vnctione
 et cū ex negligentia cassa hoc p̄cessit
 mort̄le v̄di vl̄ graue veniale sc̄dm̄ q̄ p̄p̄e
 plus vl̄ minus indigebat **S**i negligēs
 fuit ad recipiendū sacramentū d̄firi-
 omis p̄ se et familia sua **S**i nō confir-
 tus tenuit aliū ad confit̄ionē **S**i uera-
 to fecisset se confirmari vl̄ recepisset ite-

into ordinē semel rēptū. et si sciēt mōr-
le est et contrahitur irregularitas ī sus-
cipiente. **S**i fuit negligens ad correp-
cionē fraternā cū ad eā tenetur vix de
oculto pccō et mortali et nō sperabat
emendacionē eius qz tūc eēt mortale
ipām obmittendo aut veniale eā re-
tardando. vñ si omisit de hys q nō sūt
mortalia. **S**i nō seruauit ordinē debi-
tū in fratna correptione. vñ vix nimis
aspere ul in tēpore vñ loco indebito
qz pccm est. **De negligentia confessionis**

Si obmisit ad minus semel ī āno cō-
fitei vñ ex negligentia vñ ex ignorācia
Secus si ex impotēcia s quia nō habuit
copiā confessionis. **S**i eaq nō suppleuit
defectū cū potuit mōrle. Et si suā fā-
hā ad hoc inqūitū potuit nō induxit.
Si recolens aliqd mortale cōmissū nō
habuit contricionē et ppositū confite-
di tpe suo. s fuit contentus cōmississe. vñ
si penituit cum nō cōmississe aliqd pccm
mortale. qd sibi vidē iā potuisse dimit-
tere. et si cōsensit in hoc mōrli pecca-
uit. **S**i faciēns confessionē sciēt dimit-
sit aliquod mortale peccauit mortalitē
et tenetur reiterā totā confessionē. **S**i

dixit se esse contritū de omibz peccatis et
 dispositus ad abstinendū. et satisfaci-
 dū cū hoc non intendet. mortalit̄ pec-
 cavit et tenetur reiternē confessionē

Si p̄mān sibi inuictam pro mortalibus
 ex negligēcia omisit. mortalit̄ pecca-
 uit. et tenetur reiternē confessionē. si
 ē ipius oblitus. **S**i ad confessōre simpli-
 cem et grossū accessit et insufficientē
 eū cognoscens cū tñ habet casus diffici-
 les q̄ tenetur iterū confitei alteri ma-
 gis p̄cto et sufficienti. **V**el si cōfessus
 est in cōfessione maiori ex̄is. eadē si ip̄e
 nesciuit et suus confessor q̄ nō fuit ab-
 solutus a peccatis et debet iterū confiteri
 q̄ nō fuit tūc capax absolutionis. **S**i
 scient̄ confessus est ei quē nouit cōfessū
 v̄l suspensū v̄l nō h̄ntem auctoritatē
 puta quia symoniace recepit b̄nficiū v̄l
 quia intrusus est p̄ laytam p̄tatem pec-
 cavit mortalit̄. et tenetur reiternē con-
 fessionem.

De negligēcia cōfessionis

Si obmisit cōfiteri semel in anno s̄z in
 pasta et hoc post annos distacionis pec-
 cavit mortalit̄. n̄ fuisse legitime impeditū
 vt quia alteratus stomacho. v̄l cōfessus
 querēs tñ absolutionē v̄l de licēcia
 p̄rii sacerdotis v̄l confessoris p̄ aliquos

dies diffiret In hmoi tamē casibz debet
supplere defectus q̄ cito poteit **S**i coita
uit nō ieiunus ita s̄ q̄ post mediu noctis
aliquid sup̄sit tibi ul potus q̄ mortalit̄
peccauit nisi eēt grauit̄ infirmus quia
tūc licet **S**i coionem sup̄sit cū stare i
pposito p̄petrandi aliqd̄ mortale q̄ mor
talit̄ peccauit **S**i nō confessus de aliq̄
mortali d̄miss̄ v̄l aduertent̄ ex vere
cunda v̄l inaduertent̄ ex indiscreciōe
aut indiscrecione Isc̄ie v̄l ex ignorā
cia crassa vel supina sup̄sit d̄ionē q̄
peccauit mortalit̄ **E**t noto q̄ si quis ob
mittit d̄ionem tpe statuto conari debz
confessor ut inducat illū ad supplendū
defectū nisi sit oīno indispositus **I**tem
cū reperit aliquē deditū viciis turpibz
vsqz ad finē quadagesime cautū vidē
ut nō subito admittat talem ad d̄ionē
s̄ plonget sibi tpus p̄ aliquas ebdome
das **D**e alijs defectibz circa d̄ionem vi
de. i. in 3. pte. in. c. de clericis **I**ntrogā
dū est etiā hic **S**i participauit cū aliquo
in crimē p̄t̄ qd̄ crimē ille erat exatus
puta exatus est q̄ verberauit clericū v̄l
etiā cū aliquis clericus subinat se alicui

layco verberandū ad placandū ipm de
 iniuria illata. et tunc ille effiatur exra-
 tus q̄ participauit in crimine cū vberante
 p̄t qd̄ ille est exratus. vt ex de sen ex Si
 d̄ubine et ē mortale. **Si** eris in exracōe
 maiori scient̄ participauit in diuis au-
 diendis in eccl̄a aut in sacramentis papie-
 dis quia peccauit mortalit̄. **Si** eccl̄a eris
 exratus maiori exracōe scient̄ p̄cipauit
 cū alijs fidelibus eccl̄a ex dina. papue in
 hys q̄ continetur in hoc versu. **De orate**
vale. coio. mensa. negata Et si hoc fecit
 ex cotemptu ul̄ cōf̄. phibitione superioris
 peccauit mortalit̄ alias venialit̄ similis
 et ille cū quo p̄cipauit si sciuit eū exra-
 tū quia ille similis eccl̄a effiatur exratus
 maiori exracōe a q̄ tū p̄t absolue oīs
 qui eū p̄t audire. **Exrapuūtur** eccl̄a quibz
 casus in quibz licet p̄cipae cū exratis
 qui continetur in hoc vsu. **Vtile. lex. hū-**
le. res ignorata. nccē. Declamcoz tū isti.
us vsus et alterus paulo sup̄ vide me.
p̄te Dūme De quito p̄tō mōl̄f. Anarigaz sp̄bz

Avaricia ē inordinatus et filiabey **21**
 appetitus habendi consistit ī tibus
 si ī iniuste acquirendo tenacit̄ re-
 tinendo et inordinate amado De hys t̄bz

ergo et filiabus et speciebus eius est interrogandum
dum ut sequitur et primo De primo modo videlicet
de iniusta acquisitione dicitur est s. m. c.
de. a. precepto restant tamen aliqua de quibus
nunc dicendum est **De symonia**

De symonia que versatur circa spiritualia et
semper est mortale peccatum. et in omni casu eius
pecunia recepta pro ea restitui debet. non
tamen ei qui eam dedit. sed pauperibus debet
erogari et hoc de necessitate vel illi etiam
in cuius iniuriam data est. **S**i dedit pecu-
niam vel aliquid quod pretio potest estimari. pro ha-
bendo aliquo sacramento ut est baptisma
eucharistia. benedictio nuptiarum et huiusmodi
et fecit hoc quasi daret premium illius cuius
signum esse potest si pactum fecit cum dante huiusmodi
sacramenta. quia symonia est et mortale
Idem presumitur quod negatur sacramentum
si non detur pecunia nec excusatur consue-
tudo. **H**ecus est si dat aliquid pro beneplaci-
tate sui gratis et ut elemosinam. non coactus
aut exactus. sed sponte ad conservandam
consuetudinem quam tamen si servare nolle
non esset cogendus neque sacramenta dene-
ganda ei. **S**i emit vel vendidit aliquam
capellam vel alium locum in ecclesia quod symonia
est. **S**i emit vel vendidit sepulturam etiam

vel sepulchru ubi ponatur cadaver eius quia
 symoniā comisit. **S**i emit vel vendidit ius
 pronatus alicuius ecclesie vel capelle qz symo-
 niā comisit. **S**i pronus alicuius ecclesie vel
 capelle aut altaris. vel alterius bñficij pro
 pecunia elegit et pñtauit instituendū in
 ecclā sua quia symoniā comisit. **S**i porrer-
 it pces carnales pro indigno aliquo ordina-
 do ut pmouendo aut bñficiendo quia sy-
 moniā comisit. et hoc si sciuit ipm indig-
 nū. **E**t si platus vōe hmoi pñat vel pñat eū
 admisit. similiter symoniā comisit. **S**i fuit
 mediator ad pcurandū alteri aliqd spuale
 bñficiū. vel ordinem et hmoi p aliquo tē-
 porali. quia symoniā comisit. **S**i condurit
 aliquē ad pdicandū cū pacto pecunie vel
 intencione lucri symoniā comisit. **E**t similiter
 predicator qui hoc mō acceptauit. **S**i filiū
 aut filiā aut aliū misit in monasteriū par-
 tione facta pro certa quātitate dmda p in-
 gressu monasterij symoniā comisit. **E**t si-
 militer religiosi recipientes hanc pecuniā
De quibusdā alijs symonijs clericorū vide
 i in tertia parte in c. de clericis. **E**t de ista
 materia habes ple. in Summa in scdā pte
 ti. r. per totū. **D**e prodicione
Si prodidit ciuitatē aliquā aut castrū

numicis. quia vltm mortale tenetur de oi
damno inde secuto Idem si pdidit res alte
rius iniuste auferentibz aut etiã psonam
eius **S**i pdidit secreta alicuius iniuste. qz
vltm mortale tenetur satisficere de dānis
inde sequentibz. Secus si secreta iniqua et
cōuinciones et tractatus cōi ciuitatem
vl' dūmne bonū. vel si noamēta psona
rū iniusta manifestat. quia tūc bene facit
et facere tenetur **S**i recepit aliqd sub
sigillo cōfessionis etiã nō in confessione.
si reuelat illud peccat mortali' nisi illud
eēt quid iniquū. cui posset obuiare mani
festando et si de hoc ppendit qn. pmisit
peccauit mortali'. s̄ nō debet tene secretū
qz tūc etiã peccaret **S**i legit alterius
lras clausas vidi mortale n̄ poneret spem
in intihabicoe mittentis vl' e9 cui mitit'
Si acceptauit psonā **De acceptiōne psonarū**
in iudicio vt s̄ magis audiat vnā partem
q̄ alteram. vl' credit vni magis q̄ alteri
nō seruato ordine iuris vl' magis declinet
ad vnā partē q̄ ad aliā rōne auaricie quia
forte sperat lucrū aliqd ab ea rēpturū et
hmoi mortale pot' eē scdm circūstācias sub
et sup' **S**i in distribuendis bñficiis vl' offi
ciis eccl'asticis vl' spūalibz admittit indignos
et malos peccat mortali' et tenetur de damnis inde se
cuturis **S**i i fācedis sedulis q̄ vulgariter dicuntur
strutimia scienter admittit indignum

ul' qui prohibet admitti seu excludit dig-
 nū peccat mortalit' **S**i in distribuendis
 honoribz ul' imponēdis collectis ciuitatis
 scient' grauat aliquē ultra debitū ul' alle-
 uat peccat mortalit' et si solū ex eius de-
 terminacione fiēt talis distribucio tenetur
 ad satisfacionē de damno Secus aut si
 plures alij imponūt cū eo **S**i aut habz dis-
 tribuere elemosinas alicuius societatis
 ul' testamēti hmoi nō fidelit' distribuit
 et si dedisset nō indigentibz ultra moīle
 tenetur ad restitutionē **De turpilium**

Si iudex accipit pecuniā ab aliquo ut
 iudicāet aut nō iudicāet. aut bñ p eo iu-
 dicaret aut iniuste iudicāet peccat morta-
 lit' et tenetur illa restituē danti. nisi ille
 dedisset ut male iudicāet q' tūc tenetur de
 paupibz **I**dem de teste qui pro testimonio
 ferendo pecuniā ul' aliqd accepit. q' ul'
 mortale etiā tenetur restituē **S**i fecit
 testamentū in fraudē vsuariū ut nōm
 q' peccat mortalit' et mercedē quā acce-
 pit debet paupibz erogāe **S**i seruiuit
 vsuario in arte vsuaria q' peccauit
 moīlit' **E**t si oīa bona vsuarij eent obliga-
 ta restitutioni. nō possēt obtinē salariū
 s' restituē creditoribus vsuarij alias at

pōt **H** illud debet paupibz dāe de honestate nō de necessitate. nisi eēt paup. **S**i crepit pecuniā p turpitudine ut meretrix debet illā paupibz dāe nō tñ de necessitate s̄ s̄m consiliū. **S**i quis facit aliquā artē ul' aliqd artificiu cō vsus ē ad mortale ut facē turillos et hmoi peccat mōiliū nec debet absolui n̄ disponat se illud dimitte. **D**e lucro inde recepto debz paupibz dāe. ex p̄cepto nō s̄ ex consilio. **S**i diebz festiuis emit vl' vendidit negociādo nisi forte in nudinis vl' fecit tractus nō necessarios vl' scripsit vl' aliud manuale fecit p lucro q̄ vltia partē debz illud paupibus dāe s̄m aliquos q̄ tamē vidi de honestate magis q̄ de necessitate. **S**i tpe messis vl' vntdemiārū emit bladū vel vinū vl' fructū vt alio tpe vendat carius nō eris talis rei cōtinuū negociator nec apt' aliquē honestū finē n̄ solū p̄t' cupiditatem et auariā. quia turpe lucrū ē nec tamē tenetur in aliquo. **S**i accepit aliquid ob eligendū aliquē ad dignitatē aliquā t̄palē vel officiū seculāe vl' si vendidit hmoi officia seculāia q̄ turpe lucrū est nec tamē tenetur ad restitutionē

S lusit ad turillos **De lucro inhonesto**

vel cartas vel ad alium ludum fortune si vincit
 pro fraude puta cum falsis tabulis vel meda-
 cione. ultra mortale tenetur sic lucratum
 restituere amittenti. nisi foret quod parum
Si vincit ab eo qui alienae non potuit ut a
 seruo vel religioso aut uxore vel filio fami-
 lias et huiusmodi tenetur ad restitutionem huius
 qui habent curam illorum et est mortale si est
 quid nobilitate. et si ludi ex cupiditate arse-
 di **S**i per multam oportunitatem traxit alios
 ad ludum qui hoc non intendebat vel etiam
 ut volentem credere quod ultra mortale te-
 netur restituere illi. si tamen est quid nota-
 bile **S**i acquisiuit seu lucratus est huiusmodi
 in locis ubi prohibetur ludus et manda-
 tur fieri restitutio. siue legibus impia-
 libus siue municipalibus et seruatur
 quantum ad utrumque debet fieri restitutio
 illi qui amisit. Secus si leges ille sunt
 abrogate pro contra consuetudinem **Con-**
sequent non quod si vincit pro ludum in alijs
 casibus exceptis predictis non tenetur res-
 tituere illi qui amisit. quous possit ele-
 mosinaliter si est pauper sed debet pauperibus
 erogare. secundum aliquos ex consilio. finali-
 os vero ex necessitate quod tunc tuus est. non
 tamen ita oportet tales statim ad curam

stitutione sicut in furto vsu et hmoi
Nota psonas quibz restitui debz qd ab eis
lucatur in ludo

Iste snt psonae quibz indistincte restitu
endū est. quid qd ab eis lucrātū est in
ludo alee. aut taxillorū vcl alio hmoi
sū Ray s furiosi. pdigi minores. 2 Van
nis et maxime pupilly filij familias
et vxores que nō hnt ^{res} pnales. am
nistratores tenū ecclāriū. vl paupm et si
miles Item mētecepti. sudi. muti. cec.
et qui morbo laborant ppetuo serui. reli
giosi. et similes Et nō q talis pecunia
nō est simpliciter restituenda illi q amisit
n̄ est emendatus et correptus ita ut cre
deretur eā ad pios vsus expensurus
¶ tutori. curatori dno monasterio pū
marito ecclāe. h̄ in sūma *Des*

Si adhibuit nimia *De inquietudine*
sollitudinē cura temporalia acq̄reda
et conseruāda qd p̄t hoc dimisit ali
qd nccāriū ad salutē ut missā et hmoi
q̄ ē mortale **S**i nō dimisit nccāria ad
salutē sed tamen imissq̄ Et eis aliqui
tulū p̄t inquietacionē t̄paliū q̄ rei
ale ē **S**i nimia sollitudinē habuit
circa sp̄alia. ex puitate confidentie
auxiliū dei in se nō est mortale. s̄ vidē

multū impedimētū deuotionis et aliorū
bonorū *De deo mō auaricie q̄ consistit i tēnendo*

De auaricia que consistit in tenacit̄ reti-
nendo etiā int̄rogandū est. Si viz ita inhu-
manus fuit q̄ nō fecit elemosinas corpa-
les sūme indigentibz cū posset. vel si nō
opatus est opa misericordie corpalia q̄
continentur in hoc versu. *V*isito. potō.
cibo. redino. tego. colligo. condo. *P*mū
est visitāe infirmos. *S*cđm potāe scientes
*T*ercū cibāe esurientes. *Q*uartū redinere
captiuos. *Q*uintū colligē. *I*ntegre disp̄sōs
*S*extū est tegē nudos. *S*eptimū est conde
i sepelire mortuos. **S**i habens supflua.
quo ad naturā et quo ad decenāam sta-
tus sui et familie sue. nō subueit necita-
tibus aliorū manū in extremis. **S**i hñs
supflua quo ad naturā nō tñ quo ad
decenāam status nō subueit patientibus
extremā necitatem quos tñ scuit et no-
uit. quia mortale iudicatur cōt̄. **S**i h̄
oportet multa *o*sidere ad bene intel-
ligendū. vnde vide de hoc in sūma. 2.
pte. ti. 1. **S**i habens vnde ^{sub}uenire pos-
sit nō subuenit paupibz etiā nō extre-
mas necitates patientibz. ul tardauit
ip̄is dāe. vl eos exasperauit veiale ē

Si pauit paupibz nimis sup̄tiosa v̄l de
licata aut etiā nimia cibaria. vel questua
tibus sine causa vigente v̄l male vtenti
bus elemosinus. q̄ pct̄m videtur potius
q̄ meritū. **S**i laborantibz pro eo quocūq̄
ministerium nimis distulit dāe mercedē v̄l
tin factā conuentionē cū tamē posset sol
uere q̄ posset eē mortale maxime si in
curreret graue damnuū v̄l scandalū. Idem
si aliqd̄ defraudauit. *De tertio modo auaricie que consistit inordinate amando*

De auaricia in amādo inordinate nō
q̄ si quis res etiā iuste acquisitas ita
inordinate amat. v̄l inheret eis quē
admodū sim cuius signū est q̄n̄ p̄pter
eas nō amittendas patius eēt facere
aliqd̄ p̄ceptorū quā mortalit̄ peccat
et hoc quia plus diligit creaturā q̄
creatorē. **S**i aut̄ nullo mō vellet facē
contra salutē suā p̄pter h̄mōi t̄palia
q̄uis tamē aliqualit̄ inordinate affi
ciatur ad ea seu amet ea. ē veniale
Et ex h̄is considerāe pōt quātū pec
cat. qui res iniuste acquisitas. ita in
ordinate amat v̄l sup̄. *De prodigalitate*

De prodigalitate que cōtra ē auaricie

etiam interrogandū est Si vis superflue ex-
pendit suā sbām vlt̄ in edificijs sup̄tuoſis
vlt̄ in equitaturis vlt̄ in diuinis nimis
delicōsis aut frequētibz vlt̄ in paleſtris
et ludis vel in ornamentis et p̄cipue
mulierū vlt̄ in venis. vel hystriombus
et hmoi q̄ pctm̄ est Et qm̄ est nōbilis
excessus scdm̄ p̄porcionē sui status est
mortale alias aut̄ in modico ē veniale
Descendere aut̄ ad p̄ticularia in detmi-
nando qm̄ sit mortale et qm̄ veniale
nō de finali p̄t dari iudiciū certū. vnde
hoc dimitto *De sexto pctō mōd̄is de gula*

De sexto pctō mōd̄is de gula
De sexto pctō mōd̄is de gula
Gula ē sextū pctm̄ *pp̄ebus y siluabz eius*
capitale et importat inordinatū
appetitū seu delectacionē circa cibū
et potū. vnde de ipā nota quīqz modos
que continentur in hoc versu *Pre pro-*
pere. laute. nimis. ardentē studiose
Primus modus est. pre vlt̄ propere.
Si comedit vlt̄ bibit ante horā debitā
vlt̄ consuetā sine causa rōnabili vigēte
Secūsus laute Si vsus est cibus vlt̄ po-
tibz nimis lautis et delicatis vlt̄ia cō-
dicionē sui status Alii em̄ decet ime-
dere infirmū q̄ sanū et alii nobilem
q̄ rusticū. et sic vlt̄erius vlt̄ si vsus ē
cibus vlt̄ potibus multū nutritiuis vlt̄

calidis puocantibz ad luxuriã. et si ex
hac causa fecit mortale videtur **Tertius**
Nimis. i. Si comedit vlt bibit i nimia
qñtitate scdm indigenciã sue cõplecti
oms. quod em parũ est vni nimis est
alteri qñqz **Plus** tñ dmede in die ieu
ni qñ altera die p vna cõmestione nõ
est de se malũ **Quartus** ardent i si cõ
medit vlt bibit ardore gule. vlt si nimis
auide vlt velociter aut impacit dmedit
ppr gulã vel cũ nimia cõplacencia cõ
tenta magis satisfaccẽ gule qñ pccatati
puidẽ **Quintus** studiosẽ i. Si adhibuit
vlt adhiberi fecit nimia diligenciã et
studium. circa cibaria delicatã pãamãda
vt varijs saporibus et diuersis modis
et hmoi **In** hys oibus vel etiã alijs
spẽbus gule tũc ibi est mortale. qñ
delicacio gule queritur vt finis cũ s
patus est quis facẽ cõn aliquod pcep
torũ ut satisfacciat delectacioni gule
vlt cũ dmedit vsqz ad anapulã vlt vo
mitũ aduertentẽ. sicut fit a pluribz
in carnispruuio. vlt cũ vtitur aliquo
cibo ex quo verisimilitẽ credit manũre
magnã lesionẽ psonẽ **In** alijs at ca
sibus cõit est veniale **De ieiunio**

Et ieiunio qd est contrariū gule etiā
 interrogandū est. Si vñ dimisit ieiunia
 etiā p xl. vl. e. tpm ā festoriū vigiliis
 post. xxi. annū peccat mortalit̄ nisi
 habeat cam̄ eū legitime excusantē
 vl. saltē estimet se hñe et habeat cau-
 sam estimandi. **P**uta cū eet satis de-
 bilis vl. sibi vidi eē pp̄ qd nō credit
 posse ieiunare sine notabili corpis
 detrimento licet p̄m veritatē possit
 talis nō vidi de finali idempnādō de
 mortali ex quo eat patus obedire p̄cep-
 to si credidisset posse alias est morle
 et totiens quotiens dimittit aliquē
 diem ieiunāe q̄ quilibz dies ē sub vno
 p̄cepto. **S**i ante. xxi. annū inducendi s̄
 iuvenes ad ieiunādū. **Q**uē interrogan-
 dū est de nuēro dierū p̄ quos dimisit
 ieiunāe. et de causa. **S**i nōbiliter
 anticipauit horā imedendi sine cau-
 sa legitima. q̄ nō est ieiunū vnde
 morle. **H**ora aut̄ congrua ē circa ho-
 tam nonā. tardāe aut̄ post nonā nō
 est viciū nisi fiet ex sup̄sticioē. **S**i
 cū ieiunauit ex statuto etiā vl. ex
 voto vl. ex inuictione confessoris de

sero imedit frustū panis vlt de pluri-
bus fructibz de vno gñe in qñtitate ie-
iunū frangit. **S**i aliqd de cōfectione
sumit in pua qñtitate nō frangit. n̄
fieret in fraude. s̄ ad nutriendū. **S**i su-
merito aliquid fructuū p modū me-
dicine. s̄ ne vicū durat stomachū
nō videtur malū. **P**otest aut plūes
in die bibere et nō frangit ieiunū
q̄ potus ē sequela cibi n̄ fiat ī fray-
de sicut dictū est. **D**e debilibz et mltū
laborantibz. pregnantibz. nutriti-
bus. ambulantibz. paupibz et hmoi-
quō vlt qū excusantur vide in sūmar. ie-
iunū p totū. **S**i cōedit carnes ī qua-
dragesima. vlt alijs ieiunijs ecclē. vel
in sextis ferijs aut sabbato p totū añū
n̄ urgente causa necessitatis vlt infirmi-
tatis q̄ peccauit mortū. **S**i vsus ē
lacticinis tpe quadragesimali sine cau-
sa infirmitatis de consilio medici pec-
cauit mortalit̄. **I**n alijs ieiunijs ecclē
seruari pōt mos priē qñtū ad vsū lac-
ticianiorū qui si nō appareat tucius ē
abstinere. **S**i bibit vsqz ad ebrietatē
aduertes nimia potentia vini ad ine-

buandū vt de hoc dubitans pbabiliter
 peccauit mortalit̄. secus si ignorauit
 potenciā vini sicut noe. **S**i fuit causa
 inebriacionis alterius aduertent indu-
 cenda aliquē ad niniū potū. vt pone-
 do sal in vinū et hmoi q̄ peccauit mor-
 talit̄. **S**i induxit aliquē ad frangendū
 ieiuniū ecclē sine causa legitima suis
 psuasioneibz q̄ peccauit mortalit̄. **I**tem
Si induxit pueros et iuuenulas ad la-
 bacitates tabnas et hmoi vt puertat
 eos ad turpia. **S**i frequētauit tabnas
 sine causa rōnabili vt diuicia dissolu-
 ta peccm̄ est. **S**i abstiniuit nimis a
 cibo et potu et alijs naturis vite. p̄t̄
 qd̄ incurrit infirmitatē cōit̄ veiale ē
 n̄ fiat notabilis excessus vt viz si adda-
 obstinatio cōit̄ amonitiones in hmoi de-
 frū q̄ tūc videtur mōile rōe p̄iculi sub-
 sequentis inde. **De de filiabus gula q̄ p̄ma**
Si ex inordinata imestione ē **obitudo**
 et potu incurrit obscuritatē seu grossiciē
 intellcū. et ex hoc ineptitudinē ad cō-
 siderandū spūalia. ad cōsulendū. orā-
 dū. legendū et hmoi. qd̄ dicit̄ est veiale
Si ex inordinatioe **De ineptalencia**

alibi vel potius nimis fuit leuis et dissolutus. risibus. ludis et iocis et alijs leuitatibus corporis quod vitium est veniale. non addatur aliud vitium **De coris**

De coris que sunt ut coiter ex inordinata leticia et frequenter cum morali etiam interroganda est. Nam quibus modis sunt cum patet morali primo modo cum sunt ex libidine. Secundo modo cum sunt a clericis et religiosis cum mulieribus. et hoc ratione scandali. Tertio cum sunt in ecclesijs vel alijs locis sacris. quia sacrilegium est. Quarto cum sunt ex inani gloria vel vana leticia tam inordinata quam ibi constituitur finis. Quinto quando tales choristates non curant de scandalo proximi etiam mortali. In alijs autem casibus coiter est veniale. posset tamen quoniam esse mortale ex aliquo accidente nec de facili potest dici de huiusmodi iudicium **De multiloquio**

Si cum fuerit repletus multum fuit loquax vel dixit uerba otiosa sine necessitate vel rationabili utilitate quod veniale est dicitur

Si fecit actus et gestus **De sacrilitate** immorietatos quia si sunt prouocantes ad libidinem ex matrimonium est mortale. Si autem ad dissolutiones et leuitates et ventositates et huiusmodi est veniale **De immundicia**

Immūdia pot̄ intelligi cū q̄s imūde
 imedit. et ē veniale si ex hoc cōturbat
 alios vel q̄ vomitū facit Et si hoc facit
 q̄ nimis imedit vel vt auidi9 imediat
 vl' bibat panē ē Venus si causa medicine
 vl' p̄t intelligi de imūdia polluciois.
 q̄ cū accidit in somnis nō imputat̄ ad pec-
 catū S; panē p̄t eē in causa eius s; si p-
 cessit ex ampula vl' turpi cogitacōe p̄ce-
 dente ul' ex negligencia. vl' etiā cū post
 vigiliā recolens de imūdia ip̄a. et sop-
 no turpi delectatur. et si ē ibi cōsens9 v̄is
 de hmoi delectatione turpi. ē mortle. a-
 lias aut̄ veniale vl' nulla s; si ex alleuia-
 cione nature *De pollucione*

De immūdia seu pollucioe p̄curata
 nō q̄ si quis aliqd agit hac intēcione p̄n-
 cipalit̄ vt pollucioē habeat siue vigiliā.
 do siue dormiendo mortlit̄ peccat. etiā
 si faciat causa sanitatis Si aut̄ etiā ip̄a
 pollucio cōtingat in vigilia et p̄t volū-
 tatē ac sine p̄curacione nō ē mortle *De*
septimo p̄mo mortli fluxuria 4 sp̄eb; 4 filiabus e9 C29

Luxuria est septimū viciū capitale
 Et q̄ sup̄ m. c. de 6 p̄cepto satis d̄m̄
 est de sp̄eb; eius in ope. ac etiā cogita-
 cione et hoc m. c. de nono p̄cepto supra

videlicet

Idco illis omiffis. ad que ibidē trahendū
est. videndū est de quibusdā alijs ptinē
tibus ad ipāz luxuriā et delectacionem
morosam. Unde interrogandū est de hoc
ut sequitur. **S**i osculatus est aliquē uel
aliquā ex libidine. et extra coniugiū. quia
mortalit̄ peccauit enā si nō sequat̄ ac
tus turpis. **S**i si sequatur actus cū hmoi.
facit unū peccatū. si tanto grauius quāto
plura occurrūt de hmoi. **S**i si fuit diu
sis t̄pibz sūt diuersa peccatā. **S**i scripsit
l̄ras uel misit uel portauit uel t̄cepit l̄ras
continentes amatoria et puocatiua ad
libidinē q̄ mortalit̄ peccauit hoc aduer
tens. **S**i cantauit uel legit uel cū delica
cione auduit v̄ba lasciuia et turpia ad
puocandū se uel alios ad lasciuia mōile
est. **S**i se sociauit alicui quē nouit eunte
ad peccandū uel turpit̄ agendū uel ad fa
ciendū seromatus & matinas peccauit
mortalit̄. **S**i fuit mediator int̄ aliquos
ad hmoi turpia uel posuit aliquos medi
atores int̄ se et alios in hmoi peccauit
mortalit̄. **S**i recepit xeniū aliqd̄ h̄ donū
quodcūqz uel misit hmoi ex amore libi
dinosē mōilit̄ peccauit. **De delectacōe morosa**
Delectacō morosa reperitur ut frequē
in tepidis et multū negligentibz. Nam

feruidi subito cogitationes expellunt noxias et feruidis cogitationibus desiderijs et opibus acquiescunt. Unde interrogandum est. **Si** habuit immundas et carnales in quibus cogitationes contraxit moram. postquam ratione perperdit propter delationem ipsam. huiusmodi cogitando mortaliter peccauit. **N**on solum enim peccat homo. quando cogitationibus luxuriosis ratione consentit delibetans malum facere sed etiam non cumt ipsas libidinosas cogitationes expellit postquam eas perperdit. si in eis voluntate immoratur peccat mortaliter. *De filiis luxurie*

De filiabus luxurie non oportet multum interrogare quod difficile est intelligere. nisi cum mixtura aliorum viciozum. *De aetate mentis*

Si fuit ita mente occupatus circa mundana quod nesciuit de deo cogitare et rebus spiritualibus

Si fuit precipitatus et subito in de precipitatione opibus suis sine consilio et examinatione mentis debita agens. *De inconsideratione*

Si fuit incautus in factis suis et non bene iudicauit circa occurrentia. *De inconstancia*

Si in eo quod deliberauit bonum agere mutabilis et inconstans fuit ex passione. *De amore sui*

Si nimis seipsum dilexit. querendo delationes corporis comoditates et huiusmodi. *De odio dei*

Si habuit displicentiam in deum et legem suam quod prohibet concupiscentias eius. *De amore vite presentis*

Si nimis amauit vitam istam presentem propter

voluptates carnis quibz est dedita. *hā ita a
mae vitā pntem. q̄ aliquis velit hic ppetua
ri s̄m pe. est mortale* *De horre futurū seculi*

*Et horrorem habuit ad vitā futurā De
aliis que p̄tinent ad vitā luxurie circa cō
iugatas vide infra in c. de iugatis
De tertia p̄s huius opusculi de interrogacionibz
certis ad certas p̄sonas secundū status diuersita
tes Et primo quo ad coniugatos* 30

Nunc formade sūt interrogaciones nō
ad oēs sed ad quosdā. scdm̄ staty eoz
Et p̄mo quo ad iugatos Interrogā
di sūt ergo iugati nō tñ oēs. s̄ de quibz
videtur expedire Si videlicet in aliquo cāu
phibito d̄tulerūt q̄ mortale est nisi ignorā
tia facti p̄babilis excuset Unde sciendū est
q̄ quēd sūt impedimenta que impediūt
m̄rimoniū d̄trahendū. et dirimūt iam
contractū. i. nullū faciūt illud. qd̄ tamē
intelligendū est qn̄ dicta impedimenta
p̄us fuerūt int̄ eos q̄ sit d̄tractū m̄rimoniū
Et continent̄ in h̄is v̄sibus Error. condi
tio. votū. cognatio. crimē. Cultus. dispa
ritas. vis. ordo. ligamē. honestas Si sis
affinis. si forte coire nequibis Hec scāā
da vetant d̄nubia uicta retractant Pro
horū quolibz breuissima declaracione. nā
de h̄is satis inuenies in s̄m̄is *h̄ō de
singulis intellectū* Error intelligitur de

psona nō de fortuna cū. s. quis contrahit cū
 berta. credens contrahere cū katherina
 cū qua intendebat contrahere. **C**ondicio intel
 ligitur de condicio seruuli. cū. s. quis con
 trahit cū serua credens eā eē liberā. nā
 si sciēt liber contrahet cū serua in rimonū
 tenet. **E**t similiter si seruus contrahit cū libeā
 credens eā serua. **I**dem videt si seruus cū
 serua. licet credet eā liberā. **V**otū intelli
 gitur de solempni. cū. s. quis fecisset pro
 fessione tacita vlt expressam in aliq̄ rli
 gione approbata. et postea contraheret
 nā talis esset etiā exraty. **C**ognatio est
 triplex. s. naturalis. spūalis et legalis.
Naturalis dī consanguinitas et habet tres li
 neas. s. **A**scendenciū. vt p̄ auus. p̄ auus
 et hmoi. **D**escendenciū. vt filius. nepos.
 p̄nepos. **C**ollateralū. vt fratres. sorores
 et hmoi. **E**t habet quelibz lmea quatuor
 gradus conclusiue. p̄p̄e collateralis. **N**ā
 int̄ ascendentes et descendentes. videt
 eē p̄petua p̄hibicio. **Q**ui ergo int̄ istos etiā
 contrahit est exraty. **C**ognatio spūalis.
 habet tres gradus et contrahit in bap
 tismo et confirmatiōe. **P**rimo est int̄ tenē
 tes ad baptisimū vlt confirmatiōe et eū
 q̄ tenetur et dī p̄mitas et filiatio. **S**ecūdo

est in p̄m et m̄m carnales illius q̄
tenetur et illū tenentes. et dicit cōp̄ni-
tas **T**ertius est in filios naturales illius
qui tenet et illū qui tenetur. et dicit
frat̄nitas **C**ognatio legalis fit p̄ ad-
opcionē. et habet tres lineas ul̄ ḡdus
Primus est in ip̄m adoptantē. et adopta-
tū et filiū l̄ filiā e⁹ adoptati **S**cd̄s ē in
v̄rorem adoptantis et ip̄m adoptatū
ac etiā in v̄rorem adoptati et adop-
tantē **T**ertius est in filios naturales
et legitimos ip̄m adoptantis et ip̄m ad-
optatū et hoc tm̄ cū ip̄i filij sint adhuc
in p̄tate p̄is **I**n hos ~~se~~ em̄ om̄s ē phi-
bitū m̄rimoniū et ergo si contractū fu-
erit dirimatur **C**rimē hoc s̄ qd̄ habet
impedire et dirimē m̄rimoniū d̄trac-
tū intelligit̄ tm̄ de duobz criminibus
Primū est cū mulier machinatur cū
effū in mortē alterius v̄rois ut habe-
at maritū illius in virū. et eorū cū vir
in mortē alterius viri machinatur ut
habeat v̄rorem eius **S**cd̄m cū quis
dat fidem alicui diugate de ducendo
eā in v̄rore post mortē mariti sui. et
cū ex illa p̄missione sequit̄ adulterū

Cultus disparitas. vt. s. si fidelis cōtra
 hat cū iudea vlt̄ pagana p̄manēte ī infi
 delitate. **S**i aut̄ contrahet cū hētica tenet
 mīmoniu. s. cohabitāe ei nō debet. et hō
 si eēt piculū ei incurrendi heresim. **S**i per
 rat cū tali contrahens. **V**is cū quis p̄ vio
 lenciā cogitur ad contrahendū et intel
 ligitur de violencia absoluta. et similit̄
 de violencia que fit p̄ metū q̄ p̄t cadere
 in constantē virū q̄ continētur ī hō vsu
Stupri atq; status verberis atq; necis.
 nisi tñ postea de inuito efficiatur volū
 tarius. **O**rdō intelligitur de ordīe sacro
 f. cū contrahens fuerit in subdiaconatu
 vlt̄ supra et talis etiā est excoatus. **G**reci
 tñ in sacris ordinib; p̄nt vti mīmonio
 iā contracto. s. contrahere nō possunt.
Ligamē. s. si sit alteri ligatus p̄ cōiugū p̄
 ūba de p̄nti etiā nōdū consumatū. **N**ā tal
 in nullo cau p̄t alteri mīmonialit̄ copu
 lari. nisi ille cū quo contraxerat. p̄fiteretur
 in aliqua religione ante cōsumacionē mī
 monij. **S**i aut̄ recederet alter cōiugū ita
 q̄ p̄ mltos ānos nichil de eo audiretur ad
 huc nō licet alteri contrahē nisi p̄us veri
 similit̄ sciret de morte ip̄ius. **H**onestas
 publice honestatis iusticia in suā q̄ outur

ex sponsalibz contractis cū aliqua. cū qua
postea nō sequitur mūrimoniū nisi p̄ mor-
tem vel p̄t aliquā causam aliā. nā cū nulla
cōsagnea illius contrahē pot̄ vsq; ad quar-
tū gradū inclusīue. **A**ffinitas ē primitiua
que contrahitur int̄ eū qui ducit uxorem et
omēs cōsagneos uxoris vsq; ad e. g. dū sūnt ^{int̄ ip̄o}
~~et cōsagneos~~. Et nō q̄ affinitas contrahit̄
etiā p̄ fornicariū cortū ita q̄ ille q̄ fornicat̄
cū aliqua nō p̄t contrahē mūrimoniū
cū aliqua cōsagnea illius vsq; ad quar-
tū gradū. nec illa mulier nō pot̄ contrahē
cū aliquo cōsagneo secū fornicantis vsq;
ad eūdem gradū. **I**mpotentia extēdi
actū iugalē. potest prouenire ul̄ ex
naturalī frigidityte ul̄ ex maleficio l̄
ex indisposicione membrū genitalis vi-
ri ul̄ mulieris. De hys aut̄ oībus impe-
dimentis habes plene in s̄c̄is. **C**usu
per nota q̄ nō oportet nec expedit int̄
rogare omēs iugatos singulatim de
p̄dictis impedimētis s̄ de illis saltē de
quibz possit p̄sumi. Et p̄cipue de impe-
dimentis criminis ul̄ cognationis ul̄ pub-
lice honestatis et ante oīa affinitatis.
Si enī quis cognoscēt cōsanguineā
eius cū qua iā contraxit p̄ ūba de p̄nti-
neam ducentes vsq; ad e. gradū inclusīue //

et grauius si iam consummavit matrimonium. tunc
 matrimonium non dirimitur aut diuiditur
 si amittit ille qui huiusmodi fecit potestatem seu
 ius petendi debitum. ita quod petere non potest si
 potest mortali tenetur tamen reddere exactus
Idem in muliere quae permittit se cognosci
 a consanguineo matris sui. **S**i tamen antequam
 contraxit per uerba de potestati cum aliqua cogno-
 uit consanguinea eius ita quod semen emise-
 rit intra claustra pudoris non potest illam habere.
 et si iam consummasset matrimonium cum illa non
 tenetur nec in hoc potest dispensari nisi per papam
In ante dispensatione semper peccat mor-
 taliter erigens et reddens debitum. sciens dic-
 tum impedimentum. aliter autem coniuginescens
 excusatur ex ignorantia facti. probabili. **E**t
 de his et alijs quibus casus occurrit uide ple-
 nius in sumis. **I**nsuper interrogandum est si
 contraxit matrimonium clandestine quod mortale
 est propter prohibitionem ecclesiae. **I**tem si habens
 votum simplex continentiae contraxit morta-
 liter peccauit nisi prius fuerit dispensatum
 a papa et tenetur adimplere votum usque ad
 consummationem matrimonii. **N**am quod consumma-
 to efficitur impotens ad votum implendum
 quia reddere tenetur exactus debitum. expres-
 se uel interpretatiue. si tamen erigere non potest

sine dispensacione quia peccaret mortalit^r
Item Si contraxit cum aliqua vel mulier cum ali-
quo. per uerba de futuro. et postmodum cum alia
contraxit vel alio. etiam per uerba de futuro hoc de
peccato mortalit^r peccauit propter fidem fractam non
de consensu mutuo se absoluerit. quod
fieri debet per iudicium ecclesie. vel si aliquis
predictorum casuum. seu aliorum septem. quos ha-
bes in summa. quibus sponsalia solui possunt
supuenit **Item** si post matrimonium contrac-
tum per uerba de peccato contraxit cum alia. quia
peccauit mortalit^r. nec tenet matrimonium
secundum. etiam si esset consummatum et filios iam
genuisset. redire enim oportet ad primum ma-
rimonium. nisi ille uel illa cum quo uel qua prius
contraxit intrasset religionem aliquam et
ibi professus esset. vel nisi papa dispensasset
in secundo **Tamen** secundum Theologos. in hoc dispen-
sari non potest **Sed** quia difficile est disputare
de peccato prope. si sine supplementatione obiecta
est forsitan transiri potest **Item** si contraxit
matrimonium ante etatem legitimam uel fili-
os aut filias iuravit matrimonio an legit-
timam etatem quod prohibetur est **Etas** autem
legitima secundum iuram. e. xij. an. in femella. et
xiiij. in masculo. s. in contrahendo per uerba
de peccato uel presumendo **Item** Si presumauit

matrimonium ante benedictionem nuptiarum quod mor-
 tale est et contra prohibitionem etiam Et hic ad-
 uertendum est quod in multis locis. prius sponsi
 non estimant matrimonium cum sponsis ante nup-
 tias multas tamen turpitudines et corrup-
 telas faciunt cum ipso. eas visitando ita unde
 interrogandum de huiusmodi est ubi illa reputatur
Item si celebravit nuptias in tempore prohibito ab
 ab etiam. quod mortale est Nota tempore prohibita
 ab etiam ad celebrandum nuptias seu matrimo-
Tempore prohibita ab etiam ad matrimonium ce-
 lebrandum sunt ista scilicet ab aduentu domini usque ad
 Epiphaniam non tamen ante octauam eius et a
 lex usque ad octauam pasche. et tribus letanie diebus
 minoribus ante ascensionem domini. usque ad oc-
 tauam penthecostes **Item** de actu iugali
 nota quod quandoque fit ubi est manifestum mor-
 tale si cum sit ex vas debitum. vel etiam cum sit
 intra vas debitum tamen eo modo ut non sus-
 cipiatur semen. ad euitandam prolem. et genera-
 tionem **Vel** cum ex actibus vel tactibus impu-
 dias sequitur pollutio in alterum ipsorum
Vel cum exrens actum iugalem appetitum
 habet deliberatum ad alium vel aliam **Vel**
 si ita inordinato affectu fertur ad actum con-
 iugalem quod etiam si non esset uxor sua et ma-

ritus adhuc ageret opus carnale cum illa vel
illo **D**ifficile tamen est hoc discernere **V**el
si cum alter alteri exigenti denegat debi-
tum sine causa legitima. propter quod exigens
incontinentiam incurrit vel aliud scanda-
lulum **E**sset autem causa legitima ad denegandum
debitum. si timetur probabiliter notabile no-
cumentum persone. vel iugis. vel plus in vte-
ro **V**el quod ex adulterio commissum amisit ius
petendi vel etiam si in loco sacro petat vel
etiam in publico quia esset contra debitam honesta-
tatem **N**on autem est legitima causa denegandi
dies ieiuniorum solemnitatum vel una admi-
nicem **D**icitur etiam fit actus iugalibus ubi
dubium est an sit mortale vel veniale **S**ed
seruatur vas debitum sed modo indebitus
puta si lateraliter. vel si ex parte posteriori
accidat vir ad vas debitum. ut mulier sup-
gradatur virum **I**n quibus modis et precipue
in ultimo dicitur aliqui esse mortale de se
Alij vero ut **T**ho et **A**l. dicitur quod non sit mor-
tale de se **S**ed potest esse signum mortalis con-
cupiscentie. nec propter hoc impeditur gratia.
et si non ita apte pauretur **V**nde in hoc
noli precipite sententiam. nec denegare
absolucionem in huiusmodi pseueranti sed

detestaris et phibeas q̄ntū potes. **Qu**
 at fieret p̄mo ul' secūdo mō. et hoc p̄pter
 piculū abortus forte eēt sine pad. **Du**
 biū est etiā an sit mortale. cū sit t̄p̄mē
 struoz. et p̄apue in erigente. sciente ta
 lem defectū. q̄d quidā ponūt eē moīle
 p̄apue q̄ndo ē quasi cōtinuus sc̄dm con
 suetudinem vt mensatim. **Alj** tamē cō
 t̄nariū dicūt ut **De**. de pal. Et hoc opid
 color est. **Vnde** etiā p̄ hoc nō denegas
 absolutionem s̄. phibeas q̄ntū potes
 de exactōe et exactā amoneas vt nō as
 sentiat erigenti. nisi tamē ex hoc de in
 constancia ip̄ius timēt. **Dubiū** etiā ē
 de erigente debitū a Iuge p̄manēte
 in adulterio siue occulto siue mani
 festo. q̄d ip̄e nouit. **Hoc** tamē quid di
 cūt eē mortale in ip̄o erigente q̄ facit
 contra cōstitutionem eccl̄ie vt nota hu
 gu. xxij. q. i. **Si** quis v̄v̄ie. Et hoc f̄itur
 in sūma pisana. **Sz** in sūma confessi.
 et **Ar̄d.** in rosario mitigāt hūc rigore
 eripientes casū illū v̄v̄. cū erigens h̄
 facēt ad p̄uidendū incontinentie sue. **Sz**
 pe. de pal. multo magis mitigat d̄cū
 rigore v̄v̄. cū nō sp̄atur ex hoc emēda
 tio p̄manētis in adulterio s̄ potius
 deterioratio. nō peccat erigens saltē

mortalit. **Q**uia; etiā excretur actus iugal
ubi fit veniale cū vix excretur seruato debi-
to vase et mō. tñ principalit' fit intencione
delectacionis consequende. ita tamē q̄ sistat
intencio intra limites matrimonij. **V**el cū
excretur actus hmoi iugalis. p̄t' samita-
tem corpalem solū. quia ad hūc finē nō
ordinatū est. veniale tñ puto vel si in so-
lemnitatibz et diebus ieiuniorū exegit
debitū. aliqua infirmitate s. cōcupiscen-
cie ductus. sine contemptu sacri t̄pis ul' ec-
clesiastice exhortacionis veniale est s̄m **Th**
et **Ray** **S**z reddens debitū nō peccat. cū ti-
met de incontinentia ul' scandalo iugis per-
taret aut si negaret oīno. **I**tē t̄pe p̄gnan-
onis erigē veniale ē. et si nō est piculū
abortus reddere nō est peccatū. **I**tē an p̄u-
facionē post partū erigē. seruatis tñ
alijs debitis circūstancijs nō est mortale
ut vidē. **S**z s̄m **Guill** **E**rigē ul' reddē debi-
tū an ingressū carē post partū nō vidē
peccatū. **E**t p̄nt mulieres intrare etiā
an. xl. diem sine peccō. **I**n quo tñ seruāda
ē consuetudo p̄uē si fieri pot' **I**tē acty im-
pudiciae q̄ ibi excretur p̄tinentes ad de-
lectacionē opis seu carē illius excepto
tñ ope. vt in tactibus osculis. et alijs

hmoi inordinatis totū sūt venialia. q̄ius
 tantū posset eē inordinatio q̄ fiet mortale
Quāq̄ etiā exeretur actus iugalīs sine peccō
 aliquo cū vix fit causa proliū concipiende
 ul' etiā causa reddendi debitū seruatis tñ
 alijs debitis circūstancijs Tenetur at̄ ex
 actus et debz reddē debitū et p̄cipue vir
 vxorū. nō solū expresse petenti. s̄ etiā p̄ sig
 na et circūlocutiones. nec debet vir vxor
 rem auertē ne petat p̄periculu' **E**tia fit
 hmoi actus sine peccō cū fit causa fornicā
 tionis vitandē in se ul' in iuge **C**irca p̄
 dicta aut̄ sic formatur interrogaciones **S**i
 vix vsus ē m̄mōnio cū vas debitū **S**i
 aliq̄ fecit ad euitandā gnācionē **S**i vsus
 est nō indebito. licet in vase p̄prio et quō
Si vtendo m̄mōnio habuit intēcionē
 ad aliā l' aliā **S**i tpe menstruorū exegit
 ul' reddidit **S**i tpe p̄gnacionis et p̄cipue p̄ partū l' an̄
 p̄p̄ partū exegit debitū **S**i exegit ul' red
 didit a p̄manente in adulterio **S**i p̄nci
 palit̄ causa delictiōnis exegit. ul' alia et
 qua **E**t circa hmoi iudicandū est de peccō
 mortali vl' veniali s̄m̄ p̄dicta de quibz tñ
 plenius habes in sūmis **S**i petenti oīno
 negauit debitū **S**i p̄ter actū iugū per
 tactus. oscula seu alia secuta ē pollucio
Si cōtraxit m̄mōniū cōnis cōtraxit maūdi

extraneone. quia peccauit mortalit. et p.
cipue si sciuit se fore extratū. et hoc quia
participat in diuis. s. sacramentis cū extra-
tione maiori. **I**de vidi de midu si eam
nouit. q. sepat a susceptione sacramēto-
rū et mīmoniu est sacramētū. ergo etc.
Si eris in mortali contraxit mīmoniu
vidi mōile q. sacramētū suscipit i mōi-
li scient. scapue aut si factū sit p. ūba de
pnti. q. ibi est essentia sacramenti. **S**i
contraxit cū aliqua de futuro. vl. de pnti
p. uerba. nō intendes illū vl. illā hōe in
cōiugem. s. tantū carnalem copulā extor-
quere mortalit. peccauit. Et q.uis regu-
lāter nō sit ibi mīmoniu. cogendus tñ
ē in foro conscie illā dūcē vl. alit. illi satisf-
facere. maxie si secuta ē copula carnalis.
In quo tñ casu etiā iudicāet matrimoniu
si veniret ad forū contentōsum. nā ipā
iudicat de manifestis nō de occultis et te-
netur obedire ecclie. **S**i vir nō puidit vron
et familie in uctāris nō tunc supflus.
Si nimis exasperauit vronē dictis l. factis.
Si zelotipus et nimis suspiciosus fuit cōn
eam. vl. nimis tmissus in auis eius. **S**i vr-
or inobediens et contenciosa ac sui sensus
exga vitū fuit. **S**i nimis inculta et negligēs

fuit circa gubernacionē domus **S**i irreue-
rens et dycola fuit ad soceros et cognatos
Si dedit de rebus viri pntibz & paupibus
plus q̄ debuit **S**i dedit licenciā vno eūdi
ad alias cū pregnatur qd̄ est mortale **S**i
nō vult sequi virū transferentē domiciliū
ad qd̄ tenetur. n̄ vellet eā trahē ad p̄m̄-
aut dubitaēt de morte sua aut si eēt vagabūdy

Si vterq; etiā filios educauit in timōre dei
et obediencia mādatoy eius ad qd̄ tenetur

Interrogaciones ad p̄ncipes et rōres 31

Quia p̄ncipes et rectores seculaēs sic
possūt formā interrogaciones. put vi-
debitur expedire sedm̄ condicione p̄sone **E**t
p̄mo **S**i. vix p̄ vsurpacoēs iniustas et nō ius-
to titulo obtinuit dignitatē regimē & do-
minū ciuitatis ul' castri quia mortalit̄
peccauit. et semp̄ in isto p̄cō manet dūte-
net h̄mōi vsurpacionē. nisi postmodū ty-
tulū iustificasset nec ibi ante iustū titulū
pōt errere iudicia s̄ p̄cō **S**i ambiciosus
fuit ad dignitates et regimē nimis af-
pirans. et si intendit negligē iusticiā
ad querendū amicos vt sic p̄maneat in
dominio q̄ mortalit̄ peccauit **S**i platis
cōmasticis ul' alijs maioribz suis nō fuit
obediens. et amonicoēs et correptiones
ab eis factas nō sustinuit patient̄. aut si

eos dampnit q̄ peccauit mortalit̄. **S**i finaz
excois vl̄ interditi nō curauit aut sic liga
tus. d̄ms se ingessit qd̄ est mortale. **S**i pp̄
crimē eius ciuitates sūt interdicte. qd̄ est sibi
ad magnā iudiciū. **S**i phibuit laicis q̄
nō vendēt clericis neq̄ coquerēt eis. ex eo
q̄ nō habet ex eis qd̄ vult. **S**i pp̄ excois
in se lata iudices vl̄ actioēs aut ministros
grauauit q̄ ultra mortale excois ē. **S**i de
factis eccl̄asticarū p̄sonarū ad eū nō p̄tinē
tibus se intromisit vl̄ trahendo eos ad suū
iudiciū. et h̄moi q̄ mortalit̄ peccauit et
excois est. **E**t si cepit aut capē fecit vl̄ in
carcerā clericos aut religiosos etiā de
linquētes. ē excois. si nō habuit p̄us licē
tiā a p̄lato suo. **S**i electionē alicuius im
pedierit maliciose. vl̄ p̄ violentiā aliquē
intrusit. ul̄ si grauauit aliqd̄ monasteriū
vel collegiū eo q̄ nolebant eligē illū. p̄ quo
rogabat q̄ ultra mortale excois est. **S**i p̄o
natus eccl̄arū de nouo sibi vsurpauit vel
bona vacantū eccl̄arū aut monasterioz
q̄ ultra mortale excois est. **S**i imposuit
collectam aut tallia ul̄ exactiones clericis
et alijs p̄sonis eccl̄asticis sine licentiā

ppe quia si post monitionem non desistit est
 exatus. **S**i fecit statuta vel leges contra liber-
 tatem ecclesie. vel iudicauit secundum illa. ut de-
 dit consilium ad hmoi. ut non remouit cum po-
 tuit quia ultra morem exatus est. **S**i noua pe-
 dagia uel gudadgia instituit. non hinc pta-
 tem a principe super hoc. Vel si antiqua peda-
 gia seu theolonea augmentauit exatus est.
Si si hoc fecit cum licentia principis et cau-
 sa rationabili non est peccatum. **S**i non tenuit
 statuta contra publicam securam a peccatoribus
 et latronibus ut debuit. quia peccauit mortaliter
 et tenetur ad restitutionem damnorum inde
 secutorum. **S**i a clericis aut religiosis theolo-
 neum aut gabellam accepit. pro his que dese-
 runt non tamen causa negociationis quia peccat
 grauius et exatus est. quibus aliqui ut Jo. al.
 hanc non admittunt quia non recepta. et
 ipse scit et tollent. ymo hoc facit in ter-
 ris suis. **S**i publicos usurarios et ali-
 emigenas et non inde oriundos sed in terris
 suis. ad exendum fenum in ciuitatibus suis
 admittit. vel admissos si infra certum
 tempus non expellit quia exatus est. et hoc si fu-
 erit persona ecclesiastica habens dominium
 temporale. **S**i rex fuerit princeps secularis

excitando e. ex de usu. li vi. p. 10. t. i. Epi et
superiores incurrunt sed alij. **S**i nauigantes
in districtu suo depdaty est ul' depdari
fecit ul' hoc factu noie suo tatu habuit
q' ut punita excat' e' excat'oe p'ali. **S**i na-
uigantes expoliavit ul' res eoz ad portu
tiaru suaru a mari delatas sibi appiauit.
qd' est impina et scdm aliquos sut excati.
Si incendia fecit ul' fieri fecit vel effregit
eccl'as ul' loca eligiosa. q' excat' e' et
postq' fuerit denunciaty spectat ad pa-
pam absolutio eius. **S**i immunitate
eccl'aru violauit. puta q' fecit cape ho-
mines ppt' debita ul' eccl'ia maleficia a
alia quacunq' causa in eccl'ia ul' locis pui-
legiatis q' sacilegiu' misit qd' e' mo-
le. et pt' excati. **S**i expoliavit eccl'as ul'
psonas eccl'asticas qd' mlti tuaru faciut
aut p'ilegia eoz violauit moilit' per-
cauit. **S**i fecit rephalias ul' fecit fieri a
ab antiquo consuetas extendi con' pso-
nas eccl'asticas. est excat' n' cuocauit
infra mense et satisfecit de iuria et
damno. Et si pignorantis. li vi. vtrū
at liceat face' rephalias con' laycos vi-
de in tertia pte sūme. e. c. i. **S**i ad eccl'as

in quibz fuit idoneos nō pntauit s; inep-
 tos. vt ydeotas vl' cōcubenarios l' alios
 malos pntauit ut subditos suos etiam
 pñonos tales eligere aut pntāe suavit qz
 peccauit mortalit' **S**i recepit pecuniā
 ut pntāet aliquē cū eēt pñonus vl' vt
 supplicāet ppē vl' Epō qz bñficiū alicui cō-
 ferat. qz symoniā dimisit. vl' etiā absqz pe-
 cunia si porrerit pñes pro indigno. quia
 mortale ē et symonia **S**i fuit fautor
 et defensor hēticorū aut etiā scismaticorū
 qz mortalit' peccauit et est exatus **S**i
 impediuit volentes recurrere ad forū ec-
 clesiasticū sup' causis que ad tlem forū
 pñinet ne. s. corā eccl'astico iudice qz tales
 cause agitentur. vl' ad hoc dans consili-
 um auxiliū vel fauore. qz exatus ē vt ex
 de inimu. eccl. c. qm. l. vi. **S**i bellū sup-
 sit iniustū vl' adiutor fuit iniuste bella-
 tis qz oīa mala que inde sequūtur tene-
 restituere et hoc verū. nisi adiuuādū r
 seruendū tenetur illi qui hmoi bellū
 instituit. vtputa qz ē miles aut vasal-
 lus eius **T**alis etiā adiuuās cū est du-
 bū si bellū sit iustū ut iniustū excusa-
 tur vt xxix. q. i. **Q**uid culpatur nō at

erudiretur de p[ro]p[ri]o si foret bellu[m] iniustu[m] **S**i
consulit erud[ere] in officio co[m]munitatis q[uod] assumat[ur]
tu[m] iniustu[m] bellu[m]. ad o[mn]ia mala et damna
inde secuta tenetur. nisi forte p[ro]ponatur
materia in consilio falsa. no[n] tamen et for
ma ac si eet iusta tu[m] erud[ere] hor[um] ignoran
tes videntur erud[ere] **D**e materia belli
et quo[m]o[d]o dicatur iustu[m] v[el] iniustu[m] vide in
s[um]ma in 3 p[ar]te ti. 2. **S**i indisciplinos et
turbatos officiales fecit seu p[ro]posuit ter
ris suis q[uod] tenetur de damnis et malis
eoru[m]. si sciebat eos tales ee[re] Secus si
nesciebat et tu[m] q[uod] cito p[re]cepit eos tales
ee[re]. remoueat eos. q[uod] alias p[er]tinet vt p[er]
scriptu[m] est **S**i iniustas exactiones et
collectas fecit. q[uod] rapina[m] fecit Et q[uod] collec
te dicantur iniuste et quo[m]o[d]o debeat satis
facere. vide in 3 p[ar]te s[um]me. ti. 2. c. 1. **S**i po
suerit iudeos in officis publicis q[uod] phibent[ur]
ut. 11. q. 2. **S**i ea que sunt co[m]munitatis appro
priauit sibi vt siluas capas et hmoi q[uod]
mortale e[st] et tenetur restituere **S**i liberos
homoines in seruos subiecit. na[m] ip[s]am non
p[oss]unt redigi in seruitute[m] roe belli e[st] etia[m]
capti no[n] p[oss]unt licite emi in seruos b[on]e emp
ti vendi **S**i infideles b[on]i in seruitute[m] re
diguntur ac emi et vendi p[oss]unt capti tamen

in bello iusto Qui si postea efficiantur xpiani
 non tamen ex hoc liberantur a captiuitate
 vel seruitute quous tamen prius sit tunc eos li-
 beros facere **S**i a decedentibus sine filiis ac-
 cipit bona illorum non permittens de eis tes-
 tari vel legari ad placitum nisi prius illa
 talem huius consuetudinem a tempore cuius in con-
 trarium non est memoria hominum **S**i nimis
 vindicatus fuit **S**i homicidia multi-
 laciones incarcerationes vulnera et hominum
 seua sine iusticia vel etiam cum iusticia et
 ex odio vel ob vindictam fecit peccauit vel
 facere permisit quod in hoc grauia mortalia
 sunt **S**i torneamenta aut duella fecit fieri
 vel ludos aut spectacula periculosa anime vel
 corpori ut picere lapides adinuicem vel si
 alias reprobaciones turpitudinum fieri
 fecit aut permisit vel si hominum non prohibuit
 cum tamen potuit sine graui scandalo quia
 mortaliter peccauit di. 82. terrori **S**i le-
 ges statuit quod non potuit et non debuit
 quod iniuste erant quod mortale est **S**i nis
 dum fuit ad dispensandum vel parren-
 dum in quibus potuit vel e contrario si nis fa-
 alis ad parrendum delinquentibus fuit in-
 prouidicium iusticie et eius utilitatis **S**i

phenda vasallis suis absq; iusticia dene-
gant vñ seruiciū indebitū ab eis exegit
ā fide nō seruauit. **S**i ipē exis vasallo
alteris nō fuit fidelis dñō suo ut debuit
sñm q; in iuramento fidelitatis expri-
tur ut obsequiū debitū nō pstitit ut in
iuriā aliquā fecit dñō. s. alienādo phen-
dū aut diminuendo ā aliq; hmoi quia
mortale ē et tenet^r de damnis. **S**i tu-
telam alicui sibi dmissā nō fideliter
egit vñ de bonis illis supsit vñ dissipa-
uit. q; mortale ē et tenetur de damnis
sibus. **S**i in terris sue iurisdictionis sus-
tinuit iniustas mensuras ā iniusta
pondera aut iusta p̄cia rerū venaliū
faciē quia mortale ē et teneri vidē de
damnis si tñ cōmode obuiāe potuisset
hmoi. Similit^r peccat si inducit vñ sus-
tinet malas cōsuetudines ā corrupte-
las. **S**i tolerauit publicos vsuarios
pp̄ hoc recipiens ab eis certā q̄ntitatē
vñ sūmā pecuniarū annuatim. vñ ob
aliā causā q; mortale ē et tenetur ad
restitutionē illius sic accepti. nō tamē
vsuario s; creditorib; eius a quib; sūt

usure accepte et extorte s̄m Tho. **S**i q̄s
 aliqd̄ castrū ul̄ dominiū aut aliā rem
 in pignus habuit et fructus illius nō cō
 putauit in sorte q̄ usura ē. Et sic vltē
 rius hic interrogandū ē de alijs spēbus
 usure si vix in aliqua offendit ul̄ p̄iceps
 fuit de quibz sup̄ in p̄ma pte. c. de vsuā
Si penas ul̄ emendas in pecuniā p̄p̄
 cupiditatē ul̄ odii ul̄ p̄p̄ correptionem
 delinquētiū accepit ul̄ vltimū debitū ex
 tortit. ul̄ penas corporales ul̄ mortis i pe
 cuniarias p̄p̄ auariciā cōn̄ iusticiā con
 mutauit q̄ mortale est. **S**i p̄misit i
 terris suis latrones inualescē ul̄ ma
 licōse eisdem fauēs fuit aut ex auari
 cia nolens expedire vt tutādam p̄uam
 q̄ mortale est et tenetur de damnis
 factis. si cōmode obuiāe poteit. **S**i ius
 ticiā vendidit ul̄ munera inique accepit
 s̄ p̄ amministrazione iusticie ul̄ alias in
 iusticias fecit ul̄ fieri fecit in iudiciū
 do q̄ mortale est. **S**i fidem p̄missā vio
 lauit etiā n̄m̄m̄o nisi p̄us ip̄e violaf
 set q̄ mortale ē. **S**i treugas nō serua
 uit et si obsides suos nō liberauit quia

mortale est. **S**i viduas et pupillos con-
oppressores suos non defendit. **S**i nimis
presumptuosus et curiosus fuit in vestitu
et apparatu ciborum et equorum familie
cum cambus. auri. edificiis et diuitiis
nam quam ut homo valeat facere. emungit
subditos sibi populos. usque ad sanguinem
eorum. facientes multa iniusta. **S**i fecit
edificia domos suas vel agros a vine-
as amare et in eis laborare. aut ligna
apporari et similia per subditos suos et
eis non soluit plene de labore suo. non sub-
diti ad hoc debite teneantur. vel si in die-
bus festiuis fecit pro se laborare. quod mor-
tale est. quod tamen multi faciunt nec tamen
subditi tenentur in hoc obedire. **S**i ni-
mis se occupauit in venationibus et au-
cupiis et quod peius est subditos suos in homo-
grauiant eos ad hoc inducens et quod
pessimum est si hoc fit in diebus festi-
uis. maxime non prius audita missa. propter
quod omnes peccant mortaliter et ipse est
reus omnium. **S**i propter discursum et hominum des-
truxit segetes aliorum quod tenetur de da-
nis vel si permisit accipi de feno a blado

suorum subditorum propter equos suos non petita
 et obtenta licentia quod tenetur de dampno
 suo de quibuscunque fructibus. **S**i histrioni-
 bus superflue dedit vel mimos turpia repre-
 sentantes in curia nutriti vel concubinas
 aut meretrices aut ludentes ad aleas in
 curia tenuit quod omnia sunt damnabilia. **S**i
 de honestate familie sue non curauit. sed
 inhoneste se habentes cum feis aut masculis
 in curia sua retinuit nec corripuit cum pos-
 set quod peccauit mortaliter. **S**i vero hmoi
 princeps est coniugatus. **I**ntroga vltima pre-
 missa de hijs que habentur in .c. pr. precedenti
 put videri expedire. **C**irca iudices l. quecumque
 habentes auctoritatem vel iurisdictionem ordina-
 riam l. delegata aut aliam.

Si vix iurisdictionem aut potestatem suam
 accepit symoniace aut usurpatiuè
 quod hmoi potestas non dat auctoritatem
 iudicandi. **V**n talis quociens iudicaret
 peccaret mortaliter. **S**i excessit fines ma-
 dati suscipitatis sue. quod mortale est et hoc si
 scienter aut ex ignorantia crassa. **S**i timore
 cupiditate. odio vel amore aut alio alia
 iniqua causa tulit iniquam suam aduertentem
 quod mortale et tenetur ad omne interesse
 parti lese. et hoc si ille pro quo lata est

illa sinā iniqua nō pōt vl nō vult satiffa-
cere. q̄ an̄ om̄iā ille tenetur s̄m. **Ray.** Si
p̄ ignorantiā cassam tulit iniquā suā
in iudicio aīme q̄ tenetur et peccat mor-
taliter vt dicit **Ray.** Debit enī se stare in
sufficientem et nō iudicāre. **Si** p̄ negligē-
ciam quia sufficiens erat. et si laborasset
ad legendū et inquirendū inuēisset veri-
tatem sed quia hoc neglexerit agere tene-
tur ut prius. **Uicinus** tamē agitur cū
eo q̄ p̄ ignorantiā q̄ cū eo q̄ ex mali-
cia. et habet locū in iudice. ordiāto nō
in delegato. **Si** delegatus iudex iudi-
cauit bona fide et de consilio discretorū
vl p̄torū tulit iniquā suā. nō videt̄
peccare aut teneri ad restitutionē lesō.
tamē q̄ necessitate obediēcie iudicauit.
tū q̄ ex certa sciā delegantis sup̄tus
ē. cū eēt ignarus iuris. q̄ videbatur
bonus vir. **Istud** tū verū ē. n̄ in inquire-
do consiliū fuisse negligens. ā culpa-
bilis q̄ tū peccaret et tenetur ad res-
tutionē hec. **Guill.** **Si** assessor inducat
iudicē ad ferendū iniquā sciam. exau-
satur quidē iudex si simplex ē vt pre-
dicatur. cū tū habet bonā consciā accē-
dens sciam iustā. et cū nō fuit ī culpa

eligendo assessorem iustum et bone fide
 ac sufficientem **S** assessor ille mortali-
 ter peccat. et ad restitutionem leso tenetur
 siue dolose siue ignorant inducit iudicem
 ad iudicandum iniuste hec Ray **S**i iudex
 ignarus in iure. scilicet assessor ducat q̄ iiter
 non reputatur sufficiens sed iniquus. si de
 consilio illius fert iniquam sententiam. licet
 eam credat iustam. utiq; mortaliter peccat
 et tenetur quisq; ad restitutionem insoludam
Si accepit pecuniam in iudicio qd̄ potest con-
 tingi quibus modis et semper videtur mortale
Primo si accepit ut male iudicaret et contra
 iustitiam et tunc illam pecuniam tenetur dare
 illi in cuius iniuriam lata est sententia. i. q. i. iube-
 mus **S**ed si accepit ut bene iudicaret **T**er-
 cio ut iudicaret et daret sententiam **Q**uarto ut
 non iudicaret cum deberet iudicare **Q**uinto ut
 non male iudicaret **I**n hys quatuor casi-
 bus debet fieri restitutio illi q̄ leditur. i.
 q. i. non licet. hec Ray **S**ed secundum guillelmum. i. fo-
 ro consuetudine potest pauperibus erogari sicut alia
 turpia lucra et de consilio **S**i nullo modo
 iudex vult ferre sententiam cui debet et propter
 hoc quis potest ius suum mortale esse et tenetur
 illi restituere. litis estimationem hec Ray.
 23. q. i. administratores **S**i iudex accepit
 aliquid a pauperibus q̄ nulla ab eis reuerentia

recipere debet. **U**bi nō q̄ ordinarius iudex
nichil pōt accipere neq̄ etiā expensas nisi
moderata remia oblata. ut esulentū b̄
poculentū nō tamē s̄m ea plus ul̄ minus
iudiciē debet. **d**i. **e**i. de eulogis **D**elega-
gatus tñ bñ p̄t recipere expensas modera-
tas et hoc qñ est paup̄ ul̄ qñdo oportet
eū exire vel eēt domiciliū suū equitatē
aut ambulacōe p̄ exāinatōe cause ul̄ etiā
p̄ assessore s̄dm glo **S**i aut̄ pp̄a causā
alicui delegauit. nō q̄ aliqd̄ posset pe-
tere nec etiā expensas si sibi sua suffi-
ciūt n̄ oportet exire et facere expensas
maiores solito. **h**ec Ray et guilh̄ **S**i iu-
dex eccl̄asticus ordinarius ul̄ delegatus
contra constāz et iusticiā. in grauanē
alterius patriū in iudicō quitq̄ fecit p̄
grām ul̄ p̄ sortes puta p̄ pecunia iur-
rit suspensionē ab exercitiōe officij p̄ aliū
indempnandus ad estimationē litis de
qua vide in sūma e pte **S**i iudex eccl̄as-
ticus sinās excois suspensionis ul̄ in-
dicti de facili fulmiāuit aut sine nomi-
atione p̄missa. ul̄ sine scriptis ul̄ alijs cōn-
ordinem iuris. q̄ grauit̄ peccat de hoc
habet in e pte sūme **S**i iudex quicūq̄
dilatōnes alijs fecit cōn ius **S**i ordic̄

iudiciariū nō seruauit **S**i alterā p̄ci
 cō iusticiā in aliquo grauaui **S**i reo fe
 cit questiones seu inq̄sitiōnes ad quas res
 pondere nō tenebatur **S**i appellaciones
 legitimas nō admisit **S**i dolose locū ap
 pellandi dedit **S**i post appellacionē legit
 timā nichilomin⁹ in causa p̄cessit **S**i in
 dubijs magis p̄ctos nō consuluit **S**i
 allegaciones friuolas admisit **S**i paup̄i
 bus viduis orphanis et hmoi nō subueit
 et nō p̄uidit in aduocacōe **I**n quolibz hor
 vici eē mortale cū scient̄ deligt **H**ō q̄ q̄
 fugit fraudulent̄ casū aliquē. p̄ quē ali
 quis iudex vadat ul' mittat ad aliquam
 mulierē. p̄ testimonio. ē ex̄tatus ex̄ de Ju.
 mulieres. li. vi **S**i iudex illicite relaxa
 uit penā debitā reo. qd̄ fit tripliciter
Primo q̄ nō erat sup̄mus iudex i p̄i
 cept̄ nec ei publica potestas ē plenariē
 cōmissa. s̄ ut iudicet scdm̄ leges **I**stitu
 tas ciuitatis **S**ecūdo si habet plenariā
 pt̄atem is tñ q̄ passus ē iniuriā nō asse
 tit sibi r̄mitti s̄ vult puniri **T**ercio et
 si habet pt̄atem plenariā et lesus vult
 remittē tamē nō subest causa utilitatis
 reipublice s̄ nociue. s̄. pariens incentiuū
 delinquēdi. hec **Tho** **I**n quolibz hor̄ per

cat mortalit' Si penā debitā auirit vl' mi-
uuit cū nō posset vl' nō debēt Cūdo aut
possit vl' nō. vide in 3. pte sūme. ti. 3. c. Si
eā mutari possit Si iudicauit in iudi-
cio candentis ferri vl' duelli et hmoi qz
mortale est de hoc vide in 3. pte sūme. ti.
1. c. 3. Si iudicauit scdm allegata et pba-
ta condempnās quē nouit innocentē
Cui tamē utrū peccet l' nō et quō vide
in 3. pte sūme. ti. c. 3. Si minister iudi-
cis exns executus ē iniustā suā nā
si pro certo scit innocentē nō excusatur
a pccō her Ray Secus si dubitat qz tūc
excusatur ppter obedienciā her Tho De re-
teris ptinentibz ad iudiciū habes in 3. pte
p totū **¶ Cū aduocatos pcuratores et notarios**

¶ Iura aduōtos. pcuratores. et nōrios
tales formade sūt questiones 2. p^o
Si vñ posuit se ad aduocandū cū
in iure phibeatur. et hoc sciēt. qz vide-
tur peccāe Phibentur aut infideles et
excati maiorū excatiōni et religiosi. nisi
pro suo monasterio. et de licenciā sui p-
lati Clerici in sacris vl' eā in mino-
ribus constituti et bñficiati. qz tū phibe-
tur aduocāe in iudicio seculari n̄ in cā
ppria ul' pro ecclā sua ul' p diūctis et mi-

semilibz psonis Sūt et alie psonne phibite
 de quibz habetur. 3. q. 1. d. tria. vbi int̄ ali
 os est sodomita p̄cipue notorius de iure
 ul de facto Iudex vl' assessor etiā nō p̄t ee
 aduōtus in cā in qua est iudex nec clei
 cus p̄ cōneis cōi etiā suā her Ray **Si**
 aduocatus ul' p̄curator sciens defendit
 iustam cām peccat mortalit̄ et tenet̄
 alteri p̄uū de oī dampno inde h̄to. her
Tho. nisi satisfaciāt clientulus p̄ncipali
 ter tenetur. si scit iniusticiā q̄is obtinet
 victoriā cause **Si** ignorant̄ iniustā cām
 defendit r̄ putans iustā. excusatur sc̄dm
 modū quo ignorantia excusāi p̄t s̄m **Tho**
vn si ignorantia causa peccat mortalit̄
Si in p̄ncipio credebat iustā s̄ in p̄ces
 su cāe vidz eā iniustā debet deserē et
 nō ulterius p̄seq̄ alias em̄ peccat̄ Et
 si obtinet victoriā cāe tenetur ad satis
 factionē lesi nō t̄j d̄z eā p̄de adūsario
 ul' secreta sue cāe reuelāe ei. s̄ inducē
 clientulū suū ad cedendū ul' ad r̄ponē
 dum cū aduersario sine aduersarij dam
 no her **Tho** Dū t̄j cā est dubia vsq̄ ad
 finē. lz p̄sequi eā s̄ p̄ad. her **Guilh** **Si**
 i aduocando vsus ē indebito mō viz s̄m
Ray **Si** p̄duxit falsos testes ul' p̄dusi
 fecit ul' corruptos **Si** induxit falsas le

ges **S**i alias p̄baciones falsas iuris v̄
facti **S**i mentitur ul' mentiri facit die
tulū suū in iudicio **S**i dilaciones nō
necēarias querit in grauiamē pticiū **S**i
appellat scient' cōi iustā suā **I**n quo
libet sup̄dictorū casuū v̄dī mortale **S**i
nō fidelit' causā fouet q̄ntū iusticia sua
det obmittendo de d̄tingentibz ne neg
ligencia ul' ignorancia nōbili in quo
posset eē mortale **S**i p̄ccat se habuit
vt dicendo cōuicia ul' nimii vociferā
do **S**i p̄didit aduersario suo secreta ptis
sue **E**t si p̄ p̄dictos modos vicit iniustā
causā tenetur lesō de oī damno. her **R**ay
et hosti **S**i aduocatus nō adhibuit ī cā
iusta pauperū p̄dāniū et miserabiliū
p̄sonarū **N**ā si nouit talē causā et scit
talē p̄ se nō posse iuuari. q̄ nō habet ad
soluendū nec aliū v̄diz velle talē adiu
uare et q̄ ex hoc videt causā illius ius
tā nō posse p̄sequi tenet' gratis iuuare
si potest alias em̄ p̄ccat' mortali' s̄m
Tho. et **R**ay **S**i immoderātū fallariū
accepit de sua aduocōe. nā moderatā p̄t
petē aduocatus et iuriscōsultus vt dicit
aug⁹. i. q. 4. nō sane **Q**uod modera
mē sumitur ex quatuor s̄ q̄ntitate mē

labore aduocandi. scia et facundia aduocati.
 et consuetudine regionis Et sicut hoc magis
 vel minus potest accipi secundum Ray. Et cum ab initio
 fecit pactum vel ex post facto impletur causa
 completa. Si ex quo causa est incepta nullum
 debet pactum cum litigatore fieri quem accepit
 in propria fidei quam possit esse occasio magni
 periculi. 3. q. 2. Si propterea. Item non licet pa-
 cisia de quota cum aduocato puta decima et
 centesima. si de quinta licet tamen moderate
 secundum iura. de hac materia ple. habetur in
 3. pte. t. e. Si iurisperitus eris in causa
 quam iniuste consuluit quod obtinetur mor-
 liter peccat. Et si vincat ex consilio suo te-
 netur leso de damno. Si ex ignorantia cas-
 sa male consuluit. Si non consuluit paup-
 eribus non habetibus ad soluendum. Si nimis
 petiit parator de hoc dicendum videtur sicut
 de aduocato. Si parator defendit scienter
 causam iniustam. Si non fideliter et sollicitate ius-
 tam fouet. Si pauperibus non prestat pro-
 curiam. Si nimis de salario petiit. de his
 omnibus dicendum est sicut de aduocato. p-
 ut superius habetur. Si notarius eris
 aduertent falsat instrumentum quam peccat
 mortaliter et tenetur de omni damno inde
 secuto. Si maliciose occultauit iura aliorum

seu instrumenta. et nō assignauit ā destrux-
it aut alijs dedit. aut alias fecit cū illis sic
debit. q̄ vltim mortale tenetur de oī dāno
Si erignorātia nōbili de negligēcia ma-
le nōuit seu dictauit instrumēta v̄l testa-
menta cū defectibz v̄n oriūtur litigia ul
p̄dunt bona aliorū. q̄ peccat mortaliter
et tenetur de oī dāno. exm̄ secuto lesō **S**i
fuit rogatus in testamentis eorū qui nō
fuerūt sui sensus scient̄ tanq̄ v̄sū rōis
liberū h̄ntiū. et scripsit seu notauit quia
mortale ē et tenetur lesis de oī damno
Si in instrumentis suis nō est vsus so-
lemnitatibz legalibz vnde validantur
contractus q̄ mortale ē et tenetur de dā-
nis inde secutis **S**i fecit instrumētum
in fraude vsuariū scient̄. q̄ mortale ē et est
p̄uirus **S**i notarius ex officio sallariato
sufficient̄ a cōitate accepit etiā ab alijs
pro quibz scripsit lras grās et hmoi. vel
si nō sallariatus a cōitate. accepit de con-
suetudine p̄ suo labore vltim debitū et
equitatē q̄ peccauit et tenetur restituē
Si diebus festiuis absqz nēcessitate. s̄ ex
cupiditate fecit instrumēta v̄l copiauit
aut extendit scripturas cū possit differ-
q̄ videtur mortale **S**i rogatus v̄l nō dic-

tauit vel in scriptis redigit statuta contra
ecclesiasticam libertatem quod mortaliter peccauit
et est excommunicatus. **¶** Si notarius episcopi scri-
bendis nominibus ordinatorum vel laicis ordinatio-
num accepit pecuniam quod si salariatus ab episcopo
symoniam commisit si non salariatus satis accipit
ut de lucro participet ordinatorum symonia
est. de quo vidi plenius in secunda parte sume
t. r. c. hoc. **Cura magistrorum et doctorum**

¶ Et primo si docens publice in legibus
vel philis admisit in leonem suam scien-
ter religiosos aut presbiteros seculares vel ali-
os clericos non sacerdotes sed in dignitate
constitutos. quod excommunicatus est. quemcumque etiam predicto-
rum admittat aduertent. simul cum scolariis
suis ut ex ne de. vel mo. se. se immisit. neg
t. sup. specula. **¶** Item docens in quacumque
facultate etiam theologia. si admittit ad
lectos suam religiosum exeuntem de monaste-
rio cum habitu tamen ad audiendum sine licentia
plati sui sciens quod est excommunicatus cum eo quod par-
ticipauit in crimine. **¶** Idem si cum licentia
plati sui si sine habitu talem recepit lecti-
onem. **¶** Si magistrus vel scolarius excommunicatus honore
tractauit cum aliquo ciue hononensi de
conductione hospicii irrequisitis inquisi-
tionibus si tempus conductionis illius fuerit elapsu-
m. quod est excommunicatus. ex de loca. et conduc. et
hoc non habet locum nisi in honomia propter

speciale privilegium illius civitatis. **S**i quis
ex pacto receptus est in canonicam ut scholas
teneat. symoniacus est unde et mortale. **S**
vacante prebenda potest ei annexi hoc onus
s. docendi licet. hoc host. et **her.** **S**i aliq
erigatur vel pmittatur p licentia docen-
di q. ius scdm hosti. no sit simonia tñ est
contra iura unde et mortale qd p. ex
pena. p. hoc imposta q. exactu resti-
tuitur. et debet exactores officijs et be-
neficijs spoliari extra de exact. c. i. scdm
Ray. **S**i magr festu colendu de iure v. de
consuetudine no vult concedere colendu
u pro pecunia ul econtra no colendu p
pecunia symonia mittit fm **Ray.** **S**i magr
habet bñficiu v. salariu sufficiens pro
docendo si erigit aliqd a scholaribz. quia
symonia comittit p. a paupibz. q.
vendit doctrinam et tenetur ad restitucio-
ne scdm hosti et **Ray.** **S**i v. no sufficit
salarium suu fm exigentia sui staty pot
exige. si tamen sit idoneus in docendo ali-
as no. **A** paupibus etia no debet exige.
oblata tamen pot semp r. ipe. et multoma-
gis si nullu ul paucū habet salariū
q. tū etia pot exige collectā p laboe. **S**i
magisteriu qrit et recipit ineptus et val.

de ignorans. videtur esse mortale. ppter
 piculū quod sequitur. q̄ rōne magisterij
 datur fides in quibz requiritur. vñ nocumē
 tū sequitur. primo ex malo consilio. et
 hoc p̄cipue in theo. faculte. Et admittēs
 tales sciēt ad magisteriū vtz peccatē
 mortalit̄. **S**i querit gradū ul' magisteri
 um. nō ad utilitatē aiarū et dei honorē
 sed ad sui ostentacionem et vanū hono
 rem. qd̄ p̄tinet ad ambitionē et ideo de
 hoc vide sup̄ in r. de ambitione. qñ mōr
 le et qñ veniale sit. **S**i tñ querit exposici
 onem ul' diuicias et libertatem. hoc to
 tū videtur damnabile et p̄cipue i religi
 osis. **S**i docuit publice in theo. eris i morta
 li notorio. peccat mortalit̄ s̄mpe. **S**i scās
 phibitas legit vl' didicit aut docuit. ut in
 geomāciam ul' artē notoriā et hmoi mor
 tale est. **S**i notabilit̄ ignorans posuit se
 ad docendū et errores nōbiles docet quia
 mortale ē. **S**i nō adhibuit diligentia ad
 p̄fectū scolariū in scā et moribz qñtū de
 bet faciens nimis vacationes. vl' nō uti
 lia sed curiosa docens. vel de moribz eorū
 nō curans nec cōpescens in quibz potuit i
 hmoi notabilis negligentia. **S**tingē videt
 mortale. **S**i iuramenta vniūsitatis non
 impleuit q̄ mortale ē. **S**i se iactauit de

doctrina vel alijs detraxit p̄fendo se vel eis in
uidit aut sectas nutrit in scolares. aut
scolares alterius doctoris ad se traxit iuste.
vel p̄p̄ose indutus ē. q̄ mortale ē. et de h̄
vide lacius sup̄ in c. de sup̄bia vbi tracta-
tur de ambitione **Circa scolares**

Scolares nō fuerūt obediētes docto-
ribus in quibus tenentur **Si** fece-
rūt int̄ se rixas **Si** minus aptū elegerūt
ex causa iniusta ad legendū **Si** dimiserūt
ieiunia eccl̄ie cū implē potuissent. vel misse
auditionē diebus festiuis. vel sacramēta
Si contendit in disputatione cōtra verita-
tem scient̄ ne videatur succūbē **Si** sup̄biuit
ex sciā **Si** aliquē malū finē p̄posuit ex
sua sciā ut lucra iniusta. curiositates et hu-
iusmodi **Si** fuit negligens in studendo
vel nimis prodigus in expendendo bona
p̄ntū sibi causa studij data vel missa. vel
eciā bona p̄pria **Et** alia hic n̄cāria q̄ms
put̄ videbitur expedire de p̄cis in. i. pte
.2. et .3. **Si** nimis ardent̄ in libris genti-
liū p̄p̄ ornātū. minḡ vacās studio vtili
sibi quo ad salutē ut sacre scriptur̄e p̄cipue
quo ad religiosos **Vel** si studuit in poeta
p̄p̄ materiā turpē in qua delectatur. et
illud est mortale di. 2A Ideo p̄hibetur

Quia Meritas

Si posuit se ad practicandū medicinā
 sine sufficienti p̄cia q̄ si parū vel n̄
 studuit. q̄ videtur mortale q̄ exposuit se
 p̄iculo occidendi hoīes. Si peritus et suffi-
 ciens eris obmissit aliqd̄ de contingētibz
 circa infirmos quos habet in cura ex neg-
 ligentia. q̄ si ex negligentia n̄obili v̄n se-
 cutū est magnū incōmod̄ infirmo v̄ se
 qui potuit nō b̄n se erusāe p̄t a mortali
 Si vero p̄ua negligentia fuerit sc̄z ubi nō
 ē p̄iculū ut si nō sollicitate visitauit infirmos
 et h̄mōi veniale videt̄. Si dedit consiliū b̄
 medicinā p̄ salute corp̄is in p̄iculū aīe sc̄z
 quod sit contra p̄cepta. v̄tputa si cōsiliuit
 q̄ quis fornicetur. v̄t euidat v̄t euidet cer-
 tas infirmitates. vel si medicinā dat p̄g-
 nanti ad occidendū fetū. enā p̄ cōseruacōe
 m̄ris. Vel si dat potū inebriantē et h̄mōi
 et h̄mōi q̄ mortale et p̄hibetur hoc ex̄ de
 pe. et re. c. cū infirmitas. Si nō seruauit
 p̄ceptū factū medicis s̄ q̄ inducat infirmos
 q̄i p̄mo ad eos vocantur ad faciendā cō-
 fessionē q̄ sc̄dm̄ doc. ē mortale. ex̄ de pe.
 et re cū infirmitas. Si paupes infirmos
 quos ip̄e nouit nō valentes solue nō vi-
 sitauit gratis. q̄ ad hoc tenetur. et solue
 enā medicinas illius si p̄t. alias eī mōile ē

di. 83. in principio **S**i nimis largus fuit ad
inducendū debiles ad frangendū ieiunia
emē absq̄ rōnabili causa q̄ frequēt̄ fuit
ūt nec est sine p̄cō **S**i etiā sanus dysuade
rent ieiunia etiā dicentes ea eē nocitiā
et h̄mōi. et sic inducerent ad frangendū
illa sine causa q̄ mōile ē de pe. di. i. noli
Si dedit medicinā dubiā mortificationis
vl̄ sanacionis q̄ mortale v̄dōi. ut de pe.
et re **C**ū infirmitas. Dimitti potius ifir
mū in manu dei debet q̄ exponi p̄iculo
medicīne **D**e emulacione et detractione
quas faciūt adinuicē medici ut frequēt̄
int̄roga ut videbitur expedire et sc̄dm q̄
habes s̄. in. r. de inuidia **C**irca aromatas **C**

Si in dponendis medicinis nō posuit
q̄ ordinauit medicus cū for̄sā nō h̄nt
vel h̄nt et nō ita bona ut ē natē **I**n q̄ etiā
offendūt medici nō facientes an̄ se dponi
Nā si ex hoc sequitur graue p̄iculū ifir
mo. vl̄ si nō opatur sanitate. quā fecisset
si b̄n̄ illā dposuisset ē mortale et ī medi
co etiā si hoc dissimulat **S**i dorent vel
vendūt ea que p̄cauat̄ abortū l̄ aliud
ad inefficēdū. vel vendūt h̄ys venena q̄s
credūt abusuos. q̄ mortale ē **S**i so
physticauit aromata q̄ frequēt̄ faciūt po
nentes in eis vnū p̄ alio. vt in electuarij

in superis in speciebus in defectibus et alijs
 hmoi facientes malas mixturas facien-
 tes no pura p puris. qz vltra partem mor-
 le tenentur satisfacc lefis seu erogare
 paupibz cu incerti sut De nimio pao e-
 ru ul puuris et mendacijs et diminutijs
 ponderibz q faciut Intioga put habes
 S. m. c. de auaricia. vbi tractatur de
 fraudulencia et alijs vicijs ibidem **C**

A Mercatore **Cura mercatores**
 querendu e si negociatus e no ppter
 fine honestu puta ob sustentacione fami-
 lie sue. vl subuacione pauperu ul puissio-
 nem eoru p ciuitate et hmoi et hoc cu lu-
 cio moderato **S** negociatus e ppter auari-
 tia et ad thesauriandu sibi pecunias qd
 e mortale maxime si in hoc lucro constituit
 fine. et intendit ad lucru p fas et nefas
 inordiniter **S**i concordauit cu alijs mer-
 catoubus q no vendat aliqua re mto-
 ri pao q int eos e duentiu ut cogant
 hoies eme in cau foro qz partim e fm
 hosti. et phibitu in legibus **S**i misit
 no solu arma et ligua s etia quecuqz
 mercimoia alia in alexandrina vel
 ptes egypti et terras sarracenu sol-
 dano subiectas. qz citatu e citacione

ppali si nō habet licentiā a ppā Et nota
q̄ veneti gnālīr habent talē licentiā
Si vendit merces p̄ maiori p̄cio q̄ va-
leant ex eo q̄ nō solū facit ei terminū
s̄ etiā mutuāt sibi aliā pecuniā. quia
vsuā dmittit **S**i vendendo mercēdās
suas puta lanā ul' pānos et trapiendo
p̄ p̄cio alia mercimonia. vt sericiū uel
aromata ul' alia illa multo maiori p̄cio
vendit q̄ si pecuniā recepisset q̄ p̄cōm-
iniusticiē ē et mortale. nisi ille cui plus
vendit suas etiā longe maiori p̄cio tra-
dat merces ipsius. q̄ sic posset vnus ex-
cessus trōpensāe alii si sūt equales **S**i
vendit ad terminū plus iusto p̄cio rōne
dilacionis **E**t de diuisis rēbus cambion
et varijs modis vsuariū et fraudulē-
cis in q̄ntitate et qualitate et sbā re-
rū interoga her put hēs s̄ in p̄a p̄te
i. c. de auaricia et ibi de vsurpaciōe
rei aliene et de vsura **S**i fraudauit
vel fraudari fecit iusta pedagia seu ga-
bellas q̄ mortale et tenetur ad restitu-
tionē Secus de iniustis vl' cū nō tenēt
illa loca tuta a latronibz p̄ dnōs locor
illozū **S**i dedit falsas monetas vl' di-
minutas scient. p̄ bonis vl' eas diminuuit

q̄ p̄m̄ ē. et tenetur ad restitutionē **S**ecus
 si accepit monetas valentes in loco p̄ eo
 valent ibi et mittit illas ad locū ubi pl̄
 valent **S**i faciens societate cū alijs mer-
 catoribz nō fidelit̄ se habuit aliq̄ lucra
 occulta sibi retinēs q̄ tenetur ad satisfā-
 ciendū nisi certus eēt q̄ socij tantūdem
 occulte subtraxissent **S**i fecit p̄ alijs
 securitates cū fraudibz. nā assēcurā sine
 fraude merces p̄ mare v̄l p̄ terrā et inde
 q̄re emolumentū plus et min⁹ s̄m q̄n-
 titatem piculi nō videtur illicitū. cum
 constet alias de piculo magno **A**ssēcura-
 tio vero pecunie p̄ modū satisfactoris ubi
 nullū ē piculū et damna nō est tutū
 q̄ntū ad consciāz **S**ecus si ibi etiā eēt
 piculū **S**i accepit pecuniā aliquā sub
 noīe depositi respondens ad rōnem 10.
 so. p̄ centenario et cū illis pecunijs lu-
 citur ip̄e mutuando v̄l alijs illicitis
 tractibz ad rōem 10. p̄ centenario et
 h̄mōi duo mortalia **D**misit unū ī acci-
 piendo aliud ī mutuādo et tenetur de
 v̄sum **S**i intromisit in **B**arocholis
Retrangolis **A**gasmis. que vocabula
 nō declaro ob breuitatē sed de h̄is
 vide in sūma. li. 2. t. 1. c. **C**ausa malicie

fit in eis Agasmū dī cū quis gerit nego-
cia stipendiarioꝝ r̄ suor̄ dñor̄ laborans
p̄ eis cū mutuat eis pecunias cū expen-
dūt tripliciter incertū sallariū q̄ntū
meretur labor p̄ iustis causis vñ p̄ nō
bellantibz iniuste pot̄ accipe rōne mu-
tui nichil plus alias vsura ē. **S**i vsus
est mendacis in emendo et vendendo
q̄ solent eē talibz cibz et potus. **E**t de hñ
interogo ut habes § in p̄ma pte ī locis
suis in c. de auaricia. **E**t q̄d̄m stant ī
tali p̄posito vtendi viz mendacis. pui-
tus. et dolis hmoi qm̄ occurrēt. sp̄ sunt
in mortali. **V**nde nō sunt absoluendi
ñ pus disponat se abstinē velle ab illis.
Si emit res raptas ul̄ furatas p̄ mac̄
vl̄ p̄ t̄ia de qua dicit ut sup̄ in p̄ma pte
in c. de auaricia vbi dicit de rapina. **S**i
emit vl̄ vendit diebus festiuis absqz
necitate s̄ ex cupiditate vel fecit cōtinua
librorū vl̄ hor̄ sicut fecit p̄ alios subdi-
tos suos de quo vide § in p̄ma pte. c. de
3. p̄cepto. **S**i fuit mediator q̄ dicit sensa-
lis in aliquibz locis p̄cipue in ytalica
contractatū fraudulentorū scient. quia
mortale est et tenetur ad restitutionē
leso in hoc. **S**i mediator fuit cōtinuus

usuarii intendens utilitate usuarii. et
ex sua magis causa tanquam accipientis sub
usu mortale videtur Et si ipse induceret
ad mutuandum sub usu a alias non facere
cogitasset videtur teneri ad restitutionem

Si mediator extitit in aliis tractibus pu
ta vendendi domos equos. a alia animalia
et male consulit alteri partium in damnum eorum
et utilitate sui et alterius peccat mortali
liter et tenetur ad restitutionem lesi **S**i
in matrimonijs contrahendis mediator
erit. videtur mendacis et hmoi. in nobi
le danna contrahendum peccat mortaliter **Cura**

Quia mechanicos *mechanicos in grece*
eciam Interrogationes fiende et primo
in grece quantum ad omnes Si scilicet facit arte cum
opus est cum pro vel ad pro more. ut fa
cet arillos. seruire usuariis in usura.
seruire militi in bello iniusto In nau
gia piratarum in lenocinio et hmoi. quia
oportet quod ex toto omittat illam arte. quia
alias non esset absoluenda **S**i arte facit cuius
artificium potest esse ad bonum vel ad malum ut
facit gladios balistas. lanceas. venena et
hmoi. scilicet si verisimiliter potest estimari quod velit
ad malum usum tunc non potest facere vel vendere
facta ut videtur. predicta in bello manifesto.

iniusto deseruiat secus si dubitat Si aliqua
fecit q̄ sūt ad malū vsū q̄si semp vt furcos
facē et hmoi q̄ peccat et debet ab illis de-
sistē Si vtitur mendacijs p̄iuris. dolis
malis mensuris. vl' ponderibz aut alijs
fraudibz in arte sua q̄ mortale ē Si die-
bus festiuis laborauit de hoc dicit ut sup̄
in p̄ma pte. c. de. 3. p̄cepto Si nō ieiuna-
uit cū potuit. moderando labore dicit si
milit' ut sup̄ *Cura mechanicos i sp̄ Et p̄ acta*

S vendidit pannū *lansires interroga*
lancū mino p̄ioso p̄ magis p̄ioso
et sub vno p̄cio vel vno tincture p̄ alia b̄
habentē aliquē defectū tanq̄ nō h̄ntem
nil minued p̄ciū p̄t' hoc. q̄ p̄m̄ ē et
plus ul' minus sc̄dm sub et sup̄ Si i festis
fecit lanā tendē sine n̄tate. vel si nō
plene soluit laboratoribz et hmoi q̄ i h̄is
pani est plus vel mino sc̄dm materiam
Si textoribus p̄m̄ p̄ciū sui laboris nō
dedit in pecunia sed in rebz diuersis. pu-
ta tritico ā blado aut in alijs iibus mari-
me cū ille nō indigeat tali re. sed oportet
at illā vendē p̄ mino p̄cio q̄ lucrato
ē si iuste soluetur. q̄ peccat et tenetur ad
restitutionē nisi tamē p̄us a p̄ncipio sic
conuenerint q̄ dact' de hmoi p̄ p̄cio tali q̄

tunc nō videtur deceptio **a tabernario et hos**

S vendidit unā spēm vini p alia pte
 vlt limphatū p puro. vel ad clāficā.
 dū vinū aut ad colorē suū itinēdū et hō
 misuit aliqua nocua corpibz vlt nō dedit
 plenas mensuras ut in taberna tenuit
 meretrices et ribaldos et lufores ad tax.
 illos. vlt aduertent dedit hīs vinū quos
 vidit inebriāi. peccauit in qbusdā mōi.
 lit et in quibusdā venialit et tenetur
 de damnis omībz. nec debet absolui n̄
 pponit ab hmoi desistē velle **a macellario**

S vendidit carnes coruuptas p bonis
 et itentibz qd est mortale vlt unā spēs
 p alia. ut caprinā p mutonina et hmoi a
 diminutū pondus ut xi vncias p libra q
 peccauit mortalit et tene de dānis **a pistore**

S fecit panē nimis porosū. ut sic emē.
 tes decept ut fecit panē mioris pō.
 dens qd debet. vel si accepit bonā farinā
 alterius ad pistandū panē. et cābuit po.
 nendo mung bonā loco illius. vlt si imisuit
 nūmū de fursure peccauit mōilit et te.
 netur de dānis **a factore**

S illud qd restabat ul supsiit de pā.
 no ul serico dato p vestitu faciēdo
 sibi itinuit. furando illud q mōile ē n̄
 tamē ille diminue dedit sibi mercedē

labours. et illud capit tantū ad supplemē
tū vel nisi in pacto eēt concordatū Item
Si in noctibz vel diebz solempnitatibz
sine magis necessitate laborat. vlt si facit
nouas inuencōes vanitatū *ab aurifabo*

Si vendit vel vititur auro alchimico
pro puro vel vendit aurū min⁹ pu
rū pro magis puro q̄ mortalit̄ peccat
et tenetur de damno **S**i emit calices
sacros nō conflatos. p se ab illis q̄s nō
nouit iustos vlt iusto titulo eos posside
q̄ phibetur et ergo mortale Similit̄
si aliqua alia ornamenta ex auro t̄ ar
gento maxime ad ecclesiastica ptinēcia
ab hmoī emit *Alcedone*

Si vendidit vnā spēm corici p alia min⁹
bona p scularibz et alijs *alontore*

Si vendidit ferrū p calibe vlt malū fer
rū p bono **S**i scient̄ equū locauit pericu
losū vlt defectuosū. et hmoī. q̄ vltia p̄m̄
tenetur de damnis leso Et sic distat p
singulas artes *Alhistrone*

Si fecit ip̄tationes aut iocos in ūbis t̄
factis. turpia dtinentes vlt si fecit hoc in
ecclis vlt diuinis officijs vlt t̄p̄ibz indebit̄
q̄ p̄m̄ est plus vlt minus scdm̄ sub et s̄

Si catharisauit aut fistulauit *Al mustro*
ad congregaciones illicitas. vlt in emā

in organo pulsant ballatas l' choreas
 vidi mortale in pulsante et i h^o paurate
Si infidelit' cooptati a seruitoribus ul' colla
 suti nō bono mō ex toubz i quocūq' artificio
 inauria et negligentia ul' nō tantū qntū
 cōmode potuerūt q' pām ē **D**rustines y agrol'
Si nō bñ credidit saltē expliate articulos
 fidei et alia mysteria q' coiter solempni
 sat etiā. vt incarnationē passionē r'sur
 rectionem et sacramenta etiā et hmoi
Si nescit orōnem dñicam s'z pat' noster
 et simbolū aplōū et decem p'cepta q'
 scire tenetur **S**i nō bñ seruauit festa et
 ieiunia etiā cū tñ potuit. et si nō audi
 uit missā ad mino diebus festiuis. et si nō
 cōfessus ē neq' cōtionem recepit ad mino
 semel in āno q' ad illa tenetur et ergo
 peccauit mortalit' **S**i tenuit p'prios fi
 lios ad baptismū ul' cōfirmationē qd' ē
 p'hibitū ergo pām **S**i mendacijs vsus
 est p'iuus et blasphemis ul' ebrietati
 bus. q' in omibus mortale est **S**i ad me
 retrices accessit qd' aliq' ex ipis nō credūt
 eē mortale. nec tñ excusat eos ignorā
 tia **S**i decimas nō soluit scdm cōsuetu
 dīe loci illis q' peccauit et tenetur sa
 tisface de p'terito. si sibi nō remittitur
 ul' quitetur vt etiā si oblationes p'm

Consuetudine loci non dedit. nisi etiam presbiter
vel curatus suus sibi eas remittet. **Si** erro-
ratus non curavit absolui si ingressit se de-
tus vel contempsit vitare erratos quia mortale est
Si nocimenta aliis fecit pro se vel pro fami-
lia sua vel animalia sua. que foris promisit dis-
currere pro sata aliorum vel intrare prata ali-
orum ibi pascendo. vel si mutauit terminos
possessionum vel annando addidit terram vi-
cini agro suo. **In** his peccauit pro merito quanti-
tatem damni quod fecit vel quod intendebat
facere. et tenetur ad restitutionem illius
Si dolu inmisit in agriculturalia vel no-
tabilem negligentiam in damnum patrum
vel non firmando vel culmando vel seminando.
vel aut fructus terre colligendo tempore debi-
to propter quod perierunt vel ager destructus aut
desolatus est. **Vel** non fatigando boues et
equos. unde destruuntur et precipue cum
usus est eis magis ad lucrum suum quam ad lu-
crum patrum. quia mortaliter peccauit et tene-
tur de damno. **Si** tenens possessionem
ad factum male tractauit vel parciarius
non respondit dominis de quantitate tota eis
debita fingens se minus recollectis
Vel si animalia tenens ad socidam non res-
pondit ex integro de lana. caseo. vel fe-
tibus et hmoi. **In** his peccatum est mortale

vel veniale scdm qntitate damni. et tene-
tur ad satisfactione **S**i festiuis diebus
laborauit p̄cipue tempore messis vl' vinde-
mie sine mag' caritate ul' portauit ligna l'
alia victualia dñis suis vehendo cū equis
et plaustris et hmoi q' mortale vidi **S**i
vacauit vanitatibz et choreis. ludis. l' tab-
nis et hmoi. et quō et quādo **D**e guberna-
tione familie scdm p̄cepta dei et ecclē m̄tio-
ga **D**e superstitionibz et falsis opiniombz
que solent habēdāe in eis simili m̄tioga
diligent' scdm qd' habes sup' in p̄ma pte
in. r. de p̄mo p̄cepto de votis implendis
ul' nō et de alijs ḡralibz put videbitur
expedire **¶ De pueris et puellis**

Interrogandi sūt pueri de mendacijs
de p̄iuris. de votis q' nō tñ obligant
si a p̄ntibz irritantur et cū sūt ante ānos
pubertatis **D**e missa nō audita i festis. de
d̄fessione et coione semel in āno fienda
De irreuerencia ad p̄ntes **D**e rris q' si
verberauit clericū cū fuerit deli capax. e
excoicatus **D**e furtis factis de cibus p̄ntū
ul' m̄ḡiorū suoz seu ecclā aliorū **D**e det̄-
tombz et turpibz verbis libent' auditis
et dictis **D**e stumelijs adinuicē **D**e in-
uidia et alijs put expedire videbitur
plus minus p̄m etatem et sensū et p̄a-
pue de vicijs carnalibz cū masculis vel

femellis vt p seipos comissis q hodie ha-
budant in ipis ppter malas societates. et
qñq; ex malis exemplis pntu seu alioz
sub quoz ignimē sūt. S; tñ hmoi cū mag-
na cautela et a longe interrogent ab ipis
ne discat q ignorabat. Et multo magis
seruandū est hoc cura puellas. De oibz
pdictis si credatur habuisse tūc vsū vis
iudicandū ē de mortali vel veniali sūm
regulas pdictas. **Cura clericos in cōi**

Fruolibz clerico interrogatū cū expe-
dit vidi. vt sequit' marie cū psona
est ignota. Si vix accepit aliquē ordinē
p symoniā q p hoc peccauit mortiter
et est suspensus et scdm iura antiqā nō
pōt ministrare in suscepto. vel ulterius
pmoueri nisi pū p ppām dispensetur
qd' est verū si fuit scius symonie. q si
sit p' etiā p aliū dispensatū scū. alias e-
tñ semp peccaret mortit'. nec excusat
ignorancia iuris hec. Ray. Si itēpit a-
liquē ordinē liz nō p symoniā tūmē a
simoniaro in ordine ul dignitate. siue or-
culte siue manifeste. ē suspens' et indi-
get dispensacione a ppā. S; dū ignorat
factū i ipm eē simoniarū excusatur
a pccō exequēdo officia sua s; cū certifi-

gatur nō pot. exequi sine dispensatione.
Si suscepit aliquē ordinē a simoniaco in
 ordine confendo ul. cū in bñficio similis
 est suspensus. **T**ecus tñ si simonia nō ē
 notoria. dū aut. nescit ipse excusatur mō
 p̄dicto. qñ at. certificatur tūc indiget dis
 pensatione p̄p̄e alias em. nō posset ex
 equi illū ordinē. **S**i recepit ordinē hñs a
 liquā irregularitatem. puta quia fuit ho
 micida. mutilator illegitimus et hñmōi
 et hoc absq. dispensatione q. peccavit
 mortalit. nec p̄t. exequi absq. dispensatōe
Si recepit ordinē ex̄mō. suspensus. ul.
 m̄dictus. q. peccavit mortalit. et nō
 habet executionē. **E**dem si ex̄mō ex̄mō
 ul. m̄dictus vt. d. et cū hñs ordinem
 ministrat in illo v̄puta cantando ewan
 gelium cū sit draconus et hñmōi q̄d̄iu fue
 rit in aliq. p̄dictariū sinariū q. similis
 peccavit mortalit. et ē irregularis s̄m
 foy. ñ tñ ignorantia facti eū excusaret
Si recepit aliquē ordinē i p̄tō mōli sti
 enter q. peccavit mortalit. **D**e quocib.
 exequitur officium alicuius ordinis i mōi
 litari vt. acoliatū. subdiaconatū. diaco
 natus r̄. ul. aliud sacramētū solempni
 ter ministrando vt. baptisando d̄man
 do vt. c̄fessionē audiendo et hñmōi her

Tho Si extitit publicus concubinaris vel
alias notorius fornicator q̄ ē suspensus
ab executione officiorū suorū p̄cipue celeb̄
ratione missę. et si exequit̄ sic suspensus effi
citur irregularis indigens dispensatione
p̄pali alias em̄ nō p̄t exequi hec hostien̄
Si nō potuit tonsurā et habitū clericales
ex leuitate ul' lasciuia ul' qua de cā quia
videtur mortale. Idē si exiit negotia
secularia iūgendo se mercatoribz facien
do vt ip̄i. Vel si tenuit tabnā ul' lusit
ad aleas ul' tarillos ul' iūstuit se tur
pitudinibz ul' enormitatibz cū feis. **Si**
cū exequitur officium ordinis nō vitur
debitis ornamentis ut subdiaconatum
faciendo sine maipulo. diaconatū s̄
stola et hmoi. q̄ in quolibz horū ē mor
le si scient̄ dimittit nec excusat eū ig
norantia iuris. **Si** exis in sacris s̄
in subdiaconatu et sup̄ dimisit horas
canonicas q̄ quoties obmisit aliquā
horā etiā beate virginis ex negligētia
cū dicē potuisset peccauit mortalit̄. Sed
si ex obliuione. si tūc q̄ cito recordatur
debz obmissa recuperare. scus etiā si ob
misit ex impotencia infirmitatis. **Si**
dicendo horas alijs exercitijs se occupa
uit manualibz vt faciendo aliqd' opus
mauale. q̄ nō satisfecit p̄cepto em̄

Si mente ad alia volūtaie vagatur in legendo
 horas. hoc nō curans. et sic quasi p totū officū
 pmanēs videtur morle. Secus si pponit intendē
 sed distrahitur. et cū aduertit duplici ei scdm
 pe. **S**i recepit ordinem sacrū an legitimā etate
 puta subdiaconatū an 18 annū. diaconatū an
 20 anū. et sacerdotalem ante 21 annū. suffiat tñ
 anū inchoatū fore quia morlit peccauit
 nec debet exequi officū illis ordīs ante legit
 timā etatem nō tamē effiat tōlit irregularis
 fm amūne opionem q̄uis fuit peccet. **S**i
 in cōfessione vel collatioe sacramentoz obmi
 sit debitā materiā vl formā vl ritū q̄ in
 quolibz horū est morle. siue ex cta s̄nā faciat
 siue ignorantia cassa ut nōbili negligē
 tia. nā inde sequit magnū piculū. et irre
 uerentia maḡ dei et sacramentoz. **H**ic etiā
 mērogandi sūt de formis si sūt p̄cipue
 baptismi et eucharistie q̄ sūt maioris pō
 deris. **D**e quibz et de alijs formis habes
 infra c. ultimo. **S**i sacerdos crispes amittit
 aliquā symoniā puta audiendo cōfessionē
 p pecunia habentia alias nō auditurq̄.
 baptisando. amūcādo. inungendo et si
 milia faciendo semp p pecunia. similē
 etiā vendendo sepulturis q̄ sūt symoniā
 ē et mortale. **S**i notorius peccatoribus
 dedit sacramētū eucharistie ul alia sac
 ramenta nō penitentibz ul si occultis pec
 catoribz quos ip̄e tñ nouit denegauit
 publice eucharistiā ul alia sacramenta.

si in vtroque videtur mortale. Si celebravit missam
cum mortali peccato non confessus. licet tamen contritus quia
mortaliter peccavit non alia necessitate insubante
et si sacerdotis copia tunc non habet. quod tunc suffi-
citer contritio. cum proposito confitendi. si sine
contritione tunc celebrans pro mortaliter peccat
habet. **Tho** Si celebravit non dictis matutinis
quod mortale est. Si dicendo missam non consecra-
vit. ex hoc putans eundem peccatum mortale gra-
uissimum est peccatum. Si celebravit ad benefi-
cia et maleficia celebranda vel fienda quia
mortale est et grave. Si non dixit integre sed
dimisit aliquos notabiles partes missae ex ig-
norancia vel festinatione praecipue in canone. vel
si dixit verba et non intendit consecrationem. vel si
non superstit sacramento. **It** Si non ieiunius cele-
bravit. Si plures missas dixit in uno die
in casu non concesso. Si non in azimo sed in fer-
mentato pane consecrauit. Si cum hostia quam
corrupta vel vno acetoso aut putris cele-
bravit. Si semper in missa occupatus est variis
cogitationibus et hoc voluntarie. nichil curans
de attentione. Si non posuit aquam cum vno
in calicem ex ignorantia vel certa scientia. quoniam in quolibet
liberis peccatorum est mortale. Si non diligenter
seruavit eucharistiam sub sera propter quod deperdi-
tur vel a muribus deuoratur. vel si non inno-
uauit ut debuit et sic efficitur hostia conse-
crata putrida vel a vermibus corrosa et
inde vermes generantur. Si non defert eu-
charistiam ad visitandum infirmos. aperte et
cum luce ac modo debito. Si euomuit eucha-

ristiā v^t ebrietate v^t alia de causa Si dedit
 infirmo patienti vomitū et hoc scient Si stil-
 la sanguis ex calice cadat in tinnū v^t sup al-
 tie In hīs oibz fressē est mortale nō tñ semp
Si nimis raro celebrauit p̄pue ī magnis so-
 lempnitatibz v^tōi mōile s̄m **Tho** **S**i pro-
 misit alicui dicē missā recipiens elemosinā z
 nō intendit facē v^t negligit. q̄ v^tōi mōile
Si hīs pollucioē nocturnā. ex cā vbi fuit mōi-
 le v^t vbi dubitat fuisse mortale et die se-
 quenti immediate celebrauit v^tōi mōile
 s̄m **Tho** v^t s̄m de pal. qñ sic contritū cele-
 brat. Venialit̄ autē peccat si ex cā veniali
 fuit fr̄a pollucio. n̄ tñ subesset aliq̄ n̄citas
Si audiuit confessionē alicuius nō hīs auc-
 toritatē ab aliquo q̄ mortale **S**i absoluit
 a casibz a quibz nō potuit ex certa sciā seu
 ignorantia crassa q̄ mōile ē **S**i intro-
 misit se de dispensatiōe v^tōz v^t absolu-
 tione ab excoītatione maiori absq̄ sp̄cā-
 li cōmissione et licentia q̄ mōile ē **S**i
 posuit se ad audiendū confessiones ig-
 norans et nesciens discernē int̄ mōile
 et veniale v^t int̄ mōilia corā q̄ videt
 mortale **S**i absoluit quē nouit excoītātū
 maiori excoītatione a p̄c̄is q̄ nō potuit
 et ergo mortale **S**i absoluit eū q̄ nō vult
 abstinē a p̄c̄is mortalibz. v^t nō satisficē
 ut debz q̄ mortale ē **S**i reuelauit per-
 ratū auditū in confessione et maxime
 cognoscenti illū sine licentia illius q̄ mōi-

le est. **S**i nimis festinauit in audiendo. nō
sufficienter interrogando. **S**i perplexis casibus
periculosiores se nō consuluit. **S**i incautus fuit in
inueniendis peccatis. viz si nimis paruas
ul' nimis magnas dedit. **S**i interrogauit de
his de quibus nō debuit. vt nomē persone cū
qua peccauit sine causa nēcessaria ul' incaute
de turpibus. **S**i p̄dicauit in peccō mortali
exis. q̄ toties quociēs hoc faciendo pecca-
uit mortali s̄cōm Tho. **S**i p̄dicauit aduerte-
ter mendacia q̄ mortale ē s̄cōm Tho. **S**i
p̄dicauit scandalosa vñ comedat p̄dicationes
in populo. **S**i p̄dicauit indulgentias indis-
cretas. **S**i p̄dicauit p̄p̄ pecuniā sibi p̄mis-
sam ul' datā q̄ mortale ē et simonia. **S**i
p̄dicauit p̄p̄ manā glām ibi constituēdo
finē. q̄ mortale ē. **S**i p̄dicauit sine licētia
superioris. **S**i dicit nimis curiose allegā-
do poetas et phos frequēt. **S**i dicit fabu-
losa et puocācia ad risū. **S**i ab h̄mōi se nō
abstraxit cū potuit s̄ magis se immerse pec-
cauit mortalit̄. **S**i nimis familiaris ē in con-
uersando cū mulieribus. visitando eas sine
causa aut nēcessitate p̄p̄ qd̄ multi scandalizā-
tur. et ipse nouit q̄ posset eē mortale. **S**i vi-
sitauit mōstria monialū sine legitima
causa ul' ex qua causa hoc fecit interroga-
et s̄cōm hoc iudica. **S**i cognouit carnalit̄
illā quā in confessione audiuit ul' bapti-

sauit vt confirmit aut immuniōne sua vt silē
 q̄ gnuissimū scelus ē et casus reseruatū
Spis De alijs inhonestatibz interroga put
 videbitur expedire **Si** vestes sacras. cali
 ces et alia ptinēcia ad cultū dīnū nō con
 seruauit māda et decent aptata **Itē** Si bene
 dictionē mense et grāri actionē nō dicit
 q̄ dicit tenetur **et. di. nō lic.** **Si** nō fuit mo
 destus in aspectu respiciendo frequēt hinc
 indē mulieres ul' vana q̄ multū scandalizat
 p̄sonas **Similit̄** ī ingressu auditu et hmoi
Si nō obediuit mādatū iustis prelatorū
 suoz et sententijs eozū q̄ si cōtempserit ea
 moīle ē **De alijs p̄cis** singulis interroga p
 ut habes sup̄ **Curā bñficiatos ⁊ canonicos**
S bñficiū simplex aut curatū optinet
 p̄ symoniā cuius ip̄e fuit d̄ctū. q̄ nō p̄t
 n̄ p̄ p̄am dispensari. q̄ illud retineat **Si** aut
 eo ignorante posset etiā p̄ aliū dispensari
 nō tñ p̄ eū cū quo est cōmissa **Quē** tñ sciat siue
 ignoret symoniā d̄mississe. oportet inuincē
 illi bñficio. si nō sciat dispensatur q̄ alias
 furtiue tenet. ymo cōtinue sciet in mōlli
 postq̄ hoc sciuit. nec fructū illius bñficij
 h̄re posset si tenetur restituere deductis
 expensis in vtilitatē bñficij **Et** hoc maxi
 de symonia p̄ munus a manu **Si** aut symo
 nia est notoria suspensus est quo ad exe
 cutionē ordmū **Sz** dispensari p̄t p̄ **Sp̄m**

si tū eo nō est cōmissa simonia **¶** Si cōmulta
est suspensio quo ad se q̄ sine mōrī nō ex-
equitur. dū tñ tenet tale bñficiū. alias
est suspensio quo ad ordines **¶** Si recepit
bñficiū simp̄ ul' curatū p̄ p̄ces carnales
i. pro indigno potestas cū eēt male vite et
hmoī vl' p̄ obsequiū tpale factū collatori
ip̄i bñficiū q̄ peccauit mortalit̄ **¶** Si bñ-
ficiū curatū p̄ p̄ces suas recepit et si alias
dignus fuit vl' sit q̄ tales p̄ces estimant̄
pro indigno. tanq̄ ambicioso et p̄suptuoso
quia cōmisit simoniā. vnde et mortale
habet **¶** Tho. forte tamē nō tenetur inūciare
¶ Beneficio aut̄ simplici licz porrigē p̄ces
p̄ se si alias ē dignus vl' etiā pro bñficio i-
gnali. intendens ad sui sustentationem
nō ad curā. nec magis curatū petens
q̄ aliud **¶** Si queit vl' habz bñficiū nō
intendēs clericāi s̄ vxorai. et interim
gaudē de fructibz bñficiū. videtur vsur-
pacio rerū ecclēsiasticarū. et cōn̄ inten-
tionē donantiū etiās. et ideo ḡue p̄cām
¶ Si nō fuit electus a p̄dms vl' collegio et
confir̄ty p̄ sup̄iorem ad quē spectat siue p̄
Ep̄m institutū sed de mandato om̄i tpalis
vl' p̄ potēciā accepit **¶** Et dicitur intrusū
q̄ fur ē et latro. nec p̄t aliq̄d disponē
de tpalibz ul' sp̄ualibz. vnde n̄ absolūē
nec sac̄menta ministrāē p̄t prochiams

talis esse sic. sed in quolibz actu hmoi peccat
 mortaliter. **S**i enūciavit alicui bñficio qd
 habet eo pacto qd detur consanguis. vel ppe
 pecuniā sibi datā quia simonia est et mor
 tale in utroqz nec potest ille itine tale bñ
 ficiū sic sibi collatū. **S**i fecit amutationē
 sui beneficii vl' ecclie. cū bñficio alterius
 vl' ecclie. ueniendo int se absqz iudicio
 superiorū ad quos spectat collatio bñficioz
 qz simonia iputatur. **D**e hoc et de alijs
 symonijs uide plenius in **D**ūma. 3. pte. ti.
 pmo. **S**i recepit bñficiū ecclie illegitimū
 absqz dispensacione. qz con iura recepit
 unde hoc tenē nō pōt. pōt tū hoc dispēsai
 de simplici beneficio. **S**pūs. de curato aut
 vel dignitate solus ppā. **S**i fuit electus
 p symoniā qz nō valet electio. vl' si ipse
 elegit p symoniā aliquē. vl' ad spātum
 ut canonicatū ut aliā eccliaz. ut clerici col
 legiatarū eccliarū faciūt ut si elegit alias
 indignū ad platurā ut ignorante l' pub
 lice malū. ex amicitia et hmoi qz morle
 est et gūssimū. et oīa mala q sequūt
 ex hoc ei imputant. **S**i male tractauit
 bñficiū ut eccliaz suā. ut edificia eius tue
 re. ut possessiones inculanari. et alias
 res eius perire pmittere. qz morlit' per

cat et tenetur ad satisfaciendū. si tamē
dimittit notabilē negligentia et sit no-
tabile damnu. **S**i fructus beneficii nō
bene expendit viz ultra sustentacionē
suā subueniendo cū ipis paupibz. **S**i
dilapidauit fructus beneficii sui in con-
uiujs turpibz vlt dedit nō indigentibz
cōsagneis suis qz mōile ē. **S**ecus si cōsag-
nei indigerent qz ita bñ facēt elemosinā
ipsis dando sicut alijs paupibz. **S**i plura
beneficia habentia cuiā tenet absqz dispe-
sacione qz fur est et latro. **N**ā habens
vnū beneficiū cū cura si recipit. secūdu
eo facto vacat p̄mū ipō iure. c̄ de p̄ben
de multa. et hoc postq̄ habuit possessi-
onem pacificā s̄ci. vlt habē potuit et
fructus eius percipit alias enī nō vacaret
p̄mū c̄ de p̄ben. stat li. vi. **S**i habens
p̄bendā habentē dignitatem et sine cura
aiarū si recipit secūdā similē vacat p̄ma.
c̄ de p̄ben. de multa. **E**t in isto casu et
in p̄ou tenetur ad restitutionē fructuū
si recepit. **S**i habens beneficiū vnū
violentē occupat secūdū. vlt p̄ se stent
intruditur. similiter p̄mū p̄dit. et si qd
uis hēat in. 2. etiā p̄dit et vacat illud
secūdū ut c̄ de p̄ben. eū q. li. vi. **I**te nō
p̄t quis dignitatē cū p̄benda absqz dispe-

facione ppe. **Ute** quicumq; incipit dignitatem b
 psonatu a officiu vlt beneficiu cui cura aiatu
 e anera. **Si** ante obtineat simile. cu sit puatu
 pmo ut dan est. **Si** no dimittit illud pnu
 absq; mora in mans ordinarij in cuius epa.
 tu est. **Qpd** iure e puatus etia secudo et est
 inabilis ad sacros ordines. et ad qdaiq; ali
 ud bnficiu p exuagan Jo xxii. **Ute** absq;
 dispensacione no pt qb tenetur plures
 curas ul pbendas q tamen no hnt cura aia
 ru n in quib; casib; pmissa qn sut ita tenu
 es curie. q neutra earu sufficeret ad suste
 tacione. **Secudo** si vna depend; ab altera
Tertio ppter inuitate clericoy. **Quarto** si ec
 desia e anera pbende ul dignitate. **Quinto**
 si vna h; intitulata et alia comedata
Si talis emenda de prothiali curia no
 pt fieri nisi illi q attigerit xxv. annu et
 fuerit sacerdos. et tali no pot dmitti n
 vna ex euidenti naitate vlt utilitate. q
 tamen emendatio no durabit n p sex me
 ses. ut ex de cler. nemo. l. vi. **Si** habet
 plures ecclesias ul pbendas habentes
 cura aiatu absq; dispensacioe ppe. fur e
 et latro et continue in moili nec. **Spus**
 pt dispensai in hmoi. **Similit** e si habz
 p dispensacione ppe. s surreptiue. puta

q; petendo vnū tacuit de alio qd̄ habebat
vl̄ q; se dicit habē etatē cū nō habēt et h̄
Idem etiā uiciū est si p̄ dispensacionem
Ep̄i habet plura s̄ simplicia s̄ ad sup̄flu
tate. vl̄ etiā p̄ dispensacionē p̄ simplicia
vl̄ curata cū vnū sibi sufficēt in ieu
niis eccl̄e **S**i elemosinas extorsit a subdi
tis ad q̄b nō tenebatur **S**i q̄tores menda
cia p̄misit in eccl̄a sua qd̄ peius ē si par
tū fecit cū eis de quota **S**i sc̄as nuptias
benedixit scient̄ **S**i p̄misit xp̄ianas nue
res seruire in domib; uideoz **S**i forale
gos et diuinatores sustinuit in prochia
sua **S**i p̄misit ludos ul̄ malas consue
tudines iualescē in prochia sua nō obui
ando illis q̄ntū potuit **I**te si clerici ma
nifestis vsuarijs alienigenis aut alijs
nō oriūdis de t̄ris ip̄ozū ad fens̄ extendū
domos locauerint ul̄ alio titulo cōcesserint
ip̄o facto sūt ex̄ati. si sint **E**p̄i et sup̄ ex̄
de usu. vsuuariorū l. vi **G**te clerici s̄ ar
chidiaconi. decani. pleban. p̄ti. catores
et alij clerici p̄sonatū. h̄ntes ac etiā sac̄
dotes q̄ audiūt in sc̄olis. leges. et phisi
cā post duos menses. si nō dimittūt h̄mō
lōnes. sūt ex̄ati. ex̄. ne. de. vl̄ mo. se. se
inmis. c. sup̄ specula **D**e hoc uide ple
nius in e. p̄te sūme. t. p̄mo. c. **G**te de
ria q̄ inducūt aliquē ad uouendū vl̄ u

dicē

randū ul' fide inēposita seu alias pmutēdū
 ut sepulturas apud eos eligant. et iā electā
 nō immutēt sūt excoīcati nec possūt absol
 ui extra sedem aplicam n̄ in articulo mortis
 ex de pe. cupientes **Idem de Religiosis ut infra**
Si sponte participauerūt cū excoīcati a ppā
 Itē clerici q̄ scient excoīcati a ppā in officijs eo
 rū recipiunt sūt excoīcati et absolutio illorū so
 lū ad ppām spectat ex de sen ex **Dignificauit**
 de hoc etiā vide in e. pte **Sūme t. i.** Itē fal
 santes lras ppē ul' falsis scient vrentes.
 etiā imouentes solū vnā lram de bullis ppē
 sūt excoīcati. et absolutio eorū ppē īseruatur
Clerici sepelientes in cāns ul' cimiterijs
 excoīatos a iure ul' vsurarios manifestos. ul'
 notatim inēdictos tempe inēdicti ī castibz
 nō concessis sūt excoīcati. ex de sepul. c. i. in
de. de hoc etiā vide in e. pte **Sūme t. i.**
 Sepelientes etiā illos qui se occiderūt volū
 tarie ul' q̄ in torneamentis mortui sūt in
 cimiterijs peccant mortalit. si nō sūt ex
 coīcati **Cum religiosos y religiosas**
Quia religiosos. si sūt ordinati inē
 rogaū potes de hīs de quibz sup̄dic
 tū est. de clericis in cō. put videbitur ex
 pedire **S**i veō sūt bñficiati. et in ecclīs au
 titis inēroga de hīs in c. p̄cedenti **S**i vl'
 tua p̄duta etiā de m̄scriptis q̄ sūt eoz
 ppria inēroges et p̄mo. **S**i fuit creptus

q̄ habes

ad monasteriū p̄ symoniā q̄ mortale. Sed si
fuit symonia mentalis. tantū p̄niā abolet.
Si aut̄ pecunialis. s̄ q̄ monasteriū cregit
tū v̄l tantū p̄ ingressu illius. nolētes alit̄
eū t̄p̄e. et ip̄i v̄l p̄ntes aut̄ p̄p̄inqui eius
t̄m̄ dederūt. v̄l etiā minḡ sc̄dm̄ partū. **S**i
forte monasteriū esset tenue. et h̄rēt p̄so-
nas sufficientes sc̄dm̄ facultates et reddi-
tus suos v̄l eēt adeo tenue q̄ eēt illi nō
p̄uidē. nā tūc in ingressu illius licet pe-
tere et parisi de t̄p̄alibz de quibz debeat
vivē v̄l d̄c̄e illi. **P**artes fer̄teat̄ si tu vis
vivē meū. sc̄dm̄ hosti. et aliquos alios. Si aut̄
monasteriū est pingue et satis habitans
tū v̄l t̄m̄ peccatū sic ut p̄fertur. **D**missū. reci-
piens et t̄ceptus v̄l t̄cepta d̄nt̄ expelli de
illo monasterio ut eēt de symo. qm̄ **P**otest
Sp̄s in h̄o dispensāe s̄q̄ ut nō expellantur
de monasterio h̄ **R**ay. et **G**uil. **P**apipue ta-
lis symonia solet repiri in moialibz moder-
nis v̄biq̄ t̄ianū. **S**i ingressus ē religionē
nō p̄m̄ intenaone s̄ seruiendi deo. s̄ alia
causa. s̄ nō laborandi v̄l si monialis quia
nō poterat nubē. v̄l q̄ p̄ntes posuerūt ip̄a;
ea inuita. licet em̄ malefererit. p̄t̄ et debet
mutāre intenaone suā. s̄ v̄t ibi velit manē
ad seruiendū deo. et sic eēt in bono statu
alias s̄m̄ suū statū. q̄ nō videtur tutus s̄m̄
consciā suā q̄ magis dissipatio ē q̄ disse-

sano **S**i recipit eccliam parochiale a quocumque
 cum non attigisset xxx. annu absque dispensatione
 ppe. sup etatis defectu. q nulla e concessio. et
 nullu ius ibi hz ex de elec. licet canon. licet vi.
Ite **S**i infra annu xputandu a die assumpti b
 assignati sibi regimie ecclie. no facit se ad sa
 rectoru pmoueri q ipso iure e puaty ex. et.
 et. r. quo. s. **I**stud tm no extendit ad ecclias col
 legiatas et no habentes cura. nec ad assup
 tos ad illaru regimie. ut ex de elec. statu. li
 vi. **P**ossunt tm ecclie spi dispensae cu hys que
 hnt ecclias prochiales. ut usq ad septenniu
 harru studio insistentes. pmoueri no teneatur
 n ad ordinem subraconaty que tmn ipa annu
 suscipiat sut ipso fro puati tali bnficio. **I**n
 tuto tpe illis ecclis pvideatur ut ex de elec.
 po. cu ex eo. li. vi. **S**i habens quocumque bnfi
 cu simplex et quocumque puu no dixit horas
 canonicas oi die. q peccat mortalit si obmi
 sit ex negligencia crassa ecclia si no sit i sacris
 ordinibus constituta. **S**ecus si ex infirmitate
 obmisit. **I**te tenetur reside psonalit in ipe
 dena bnficij sui. n ex causa notabili et ro
 nabili. **S**pus dispensat fecit ad tpus. **S**i ca
 nonicm ut alius clericm recepit cotidianas
 retributiones q dantur mressentibz horis
 cu no interfuit quia furtu dimittit et tenetur
 ad restitutione. **S**i cu no posset p se cura
 ecclie exere. no posuit ibi loco sui ydoneu
 q bn officiaret. s malu aut ignoratem

q̄ exemplo suo scandalizabat subditos vt q̄
fuit notorius fornicator ul' lusor et hmoi v̄
qui nescit debite ministrare sacramēta et cō
fessiones audire q̄ peccat mortalit'. q̄ hmoi
oīa mala que sequūtur ei imputātur q̄ si
nō p̄t inuenire ydoneū. p̄ se creat. v̄ si nō
p̄t aliē p̄uide inuicet bñficio Itē nō licet
platis sub p̄no ul' annuo censu concedē vi
ces suas seu iurisdictionē. q̄ spūale ē. c̄ de
pla. vi. su. c. v. 7. 2. et 3. puta ut si diceret
Concedo ut creas vices meas v̄ talē iuris
dictionē et totū lucrū sit tuū. s̄ tu dabis
michi tantū. q̄ illicitū est. **S**mittendo
vices suas pure. licet constituē ei sallariū
ij. q. 2. caritatis. **P**uta dicendo dab t̄ tantū
p̄ sallario tuo ut totū lucrū sit meū. **I**mo
Itē si alienauit res ecclēsiasticas ut mobi
lia sicut sūt calices ornāmēta et hmoi ā
immobilia ut sūt possessiones agrī et
hmoi et hoc sine nēcessitate v̄ maiori vti
litate v̄ nō seruata forma iuris et hmoi
q̄ grauit' peccauit. Itē de c̄nō curre aiā
rū inuigēs quō. s̄ se habuit in audientia
confessionū. in collatione alioy sacmētōy
et visitatiōe infirmoy et hmoi et p̄cipue
si vnq̄ defecerūt eis sacramēta tū expedi
ebant. Quō etiā se habuerūt in amoniti
one subditorū. in correptione vicioy p̄cipue
quo ad notorios peccatores. vt d̄ubnarios

hñtes inimicitias vñ vsurarios et hmoi nō
 amati. **S**itententes. si amonuit qñtū potuit significādo
 spō cū p se eos ad hoc nō potuit inducē et
 hmoi. nā oues ex negligentia pōite. ab eo
 equuetur. **D**e quibz et supdictis et alijs hmoi
 hēs satis in 3. pte. **S**ame. ti. i. **S**i alienos p
 rothianos audiuit in confessione. nō habens
 auctoritatē specialē ipē ul' dñtens. qz nō pot
 illos absolue. **E**t si emit aliqñs res immobi.
 les de fructibz ecclē qz debet imane. **V**n si emit
 noīe alterius vt sic possit dare vñ legāe cui
 vellet fraus ē et furtū et tenetur ad restituci
 onē. **E**t si indulgentias p se dedit cū non
 possit. vñ plures dixit hñe in ecclā sua qz ha
 beret et hoc ob questū. qz moīle ē. **S**i reliq
 as exhibuit populo venerandas nō ab ecclā ap
 probatas. **S**i nimis fuit facilis ad dispēsan
 dū in mortali. **S**i si intrauit monasteriū dy
 solutū nō riuencū regulā qñt sibi mutāc
 locū cū dispensatiōe si ea indigz. **S**i at nō p
 illud facē maneat et nō sequat turbā. alios
 nō obseruantes regulā. et seruet ipē ul' ipā r
 gula suā scdm ordinē suū. **S**i tñ induci pot
 qz mutet locū melius est pro eo ul' ea. **S**i in
 grediens monasteriū tacuit impedimēta qz
 habuit ad hoc sciēt' puta ecclē seruus vel
 habebat occultā infirmitatē. aut fuit alte
 rius religionis p̄fessus. aut iugatus aut
 debitor in multis et hmoi. qz peccauit mōz

liter. papue si sciebat tale nō posse capi. vel
interrogatus de hīs mendaciu dixit Et pot et
debet de monasterio expelli alit. pūderi nō
pot **S**i hēbat votū arrioris religionis quia
querē debet p̄us dispensacionē si intinē vult
aliā mino strictā dū tamē fuerit obseruācia
in illa vlt pot ire ad aliā equalē vlt maiore
sine dispensacōe pp̄e **D**e mendicanti tamē
ordine vno ad aliū mendicantē vlt de men-
dicante ad monachalē nō pot sine dispensa-
cione pp̄e. n̄ solū ad carthusiā **S**i induxit
aliquē ad religionē p̄ symoniā vlt p̄ fraudes
puta asserendo ibi bene seruā oīa. quod tū
nō sit vlt dicendo se ad nichil vlt modicu
obligari. iticendo austeritatē religionis. quā
alter nō intendit seruāe et hmoi q̄ mōit
peccat Illos enā qui volentes ingredi ad
locū religiosorū bñ viuenciū auertūt et tra-
hūt eū ad se. ut aquā alterius ad suū mo-
lendum. infamātes alios et crimīa impo-
nentes. ac occupaciones illoꝝ inutiles asse-
rentes suas bonas. et in tñū celū se extol-
lentes. vt sic talem attrahāt ad monaste-
riū eorū certū est nō euadē damnacionem
eternā. nisi auiter penituerint. q̄ contra
cāritatē cōi iusticiā et cōi sac̄menta scrip-
turam faciūt

Si in religione eris seruauit votū pau-

ptatis. nihil p̄p̄uū r̄timens ut r̄timē deliberans
 q̄ si habuit p̄p̄uū q̄ntūcūq; parū ē pecauit mōr
 liter et toriens quociēs habē p̄ponit **D**icitur autē
 p̄p̄uū qd' relatur' sup̄iori suo. ut si habeat et
 teneat pecuniā v̄l vestē nesciente plati suo. v̄l
 si sciat tamē volūtate et licentiā ip̄i. vel si de
 licentiā et volūtate eius. nō t̄n̄ patus ē sibi
 reddē et t̄ndē ad petitionē eā si r̄r̄usat. aut re
 cusaret si posset de facto **E**t multo peius si nō
 solū mobilia. s̄ etiā immobilia ut redditus et pos
 sessiones r̄t̄neat sicut p̄p̄ia. dans et vendens ac
 donās ac dissipans et dissipens ad placitum
 suū **N**ec platus p̄t dāe licentiā sic retinēdi.
 nec papa in p̄p̄io dispensāe. c̄ de sta. mo. cū
 ad monasteriū **Q**ui dedit de bonis monaste
 riū suae cōuentū. sine licentiā sup̄ioris sui ha
 bita v̄l p̄supta **I**dē si aliq̄ r̄cepit v̄l tenet
 eodē mō q̄ mortale ē et p̄p̄ietas **Q**ui recipiens se
 in loco vbi nō viuitur in cōi. p̄t qd' oportet
 sibi. p̄uidē de n̄c̄ariis. habet aliq̄ vestimenta
 pecuniā et h̄mōi. cū bona licentiā et benepla
 cito plati aduertat diligent' **P**rimo quidem
 q̄ p̄ eū nō stet quin oīa vellet ponē in cōi si
 aliq̄ vellent. et ad hoc op̄etur q̄ntū poterit
Sed si hoc nō p̄t. semp̄ sit patus oīa sim
 pliciter ponē et dimitte in manibz plati.
Tercio ut de h̄mōi r̄cessis nil det sine lice
 ntiā sup̄ioris gn̄ali v̄l speciali. etiā in elemo

finas n̄ extrema necessitate Quarto vt non
thesauriset. nec supflua teneat. nec deliciosa
q̄rat n̄ multū inquirēdo sollicitet nec habeat
inordinatū appetitū seu affectū in hoc Et sic
poterit trāsire. si tñ in alijs bene se h̄eat. se-
cus aut̄ si sic agendo nō religiosē. s̄ laycalit̄
viuēt **S** et cū p̄dictis etiā si posset locū iue-
nire vbi in cōi viuetur tuus et melius eēt
se illū conferre **Quo ad votum castitatis**

S seruauit votū castitatis. nō solū ab oī
corpali ope. et stantu veneno se abstinēdo.
s̄ etiā ab oī locutionē turpi. et amatoria et ab
oī cogitatione imūda. deliberata. et delecta-
tione morosa q̄ in quolibz delectatione morosa
q̄ in quolibz horū est mortale ut sup̄ dictū ē
c̄r. c. de sexto p̄cepto et de nono et ess̄ sacri-
legiū q̄ grauius eēt Et q̄ ad ista deuentur
p̄ diuersationem et familiaritatē. et ideo re-
quirendū **S**i cū fuerit monialis habuit do-
mesticitatē cū aliquo v̄l si fuerit monach⁹
cū aliq̄. et si t̄p̄itur hoc eēt ex causa n̄citat̄
p̄hibendū est ip̄s. q̄ alias nō eēt absolue-
di q̄ impossibile q̄si ē talē nō incidē ruinā
ut di. 22. hospitiiū. et di. Si. p̄ totū **S**anda-
la etiā multa et oblocutiones ex hoc sequū-
tur in populo et h̄mōi et ideo oīno pro-
hibendū est h̄mōi accessus. **S**agneoz tñ
rari eēt access⁹ **Quo ad votum obediētie**

S fecit con votu obedientie qz semp mo
 le est Et no q no semp qn aliqd agit. qd est
 con igula sua. ut qn transgreditur igula ut
 constitutiones suas **S** etia qn fuit con prep
 denta in igula. vt institutionibz superioru su
 oru. vel qn transgreditur in aliq ex cotemptu
 qntuqz etia paruo **Q**n ergo platus l' pla
 ta inuigat aliquid papiendo sub tali mo lo
 quendi viz. papiro ut mado tibi in vtute obe
 dientie vt spūs st. ut facias hoc. vt omit
 tas illud. vt sub pena excois et hmoi **I**llud
 d' pceptū auq transgressio semp ē mortale
Idem ē qndocūqz platus aliquid subito pap
 et. no tñ sub hys vbis declaret sibi tñ. q
 intendet illū obligā. hmoi pcepto et s' p'no
 mortali tenetur subdito. n' p'pet sibi aliqd
 illicitū ut qd' eet con igula et constitutiones
Similit' qndo in igula vt constitutio est
 aliqd pceptorie mandatū ut sub pena ex
 cois ut sub pena carceris ut sub pena gra
 uioris culpe vt simili locutione **I**ter tēse
 tur obligā ad hoc sub mortali **A**lias aut
 faciendo con ceremonias ut frāgendo silen
 tiū. tunde veniendo ad choy et hmoi veniale
 n' faceret in cotemptū qz tū mortale esset
Et ideo caue ne assuescas alicui transgressio
 ni qz consuetudo q'ius ipā no sit cotemptus

tñ contemptus inductiua **Quo ad diuinū officium**
Si nō dixit horas canonicas aut officium bñe
virginis. aut defūctorū **N**ā eligiosus etiā
si nō habeat ordinē sacrum tenetur ex p̄cep-
to ad officium p̄cipue tñ si ē p̄fess. unde ob-
mittendo aliquā horā peccat mortalit̄ **S**i tñ
obmittit ex negligētia **N**ō aut tenetur
ex p̄cepto ad istud ul' illud quous nō debeat
etiā ad placitū suū mutāre officium. si de-
bet dicē s̄m consuetudinē ordinis sui **I**te
Si tardauit ad dicendū ul' si nō cū alijs i
etiā fuit **S**i sompnolent̄ vel ibi dormien-
do et recuperet illud in quo dormiuit. vel
aliud dicat loco eius. si aut p̄ maiori pte
dormiuit. totū utitur. ul' **S**i ibi inopositus
fuit et oculis vagis **S**i risit ul' ridē fecit
aliq̄ ul' aliā leuitatē opatus ē. ul' **S**i lo-
cutus ē sine nēcessitate **S**i mēte distractus p̄-
cipue qñ aduertē debuit **S**i male legit ul'
cānuuit ul' nō inclinauit cū debebat ex
negligētia **I**n quolibz horū et si est vā-
ale cor̄ tñ p̄m̄ est **S**i elegit placitū p̄
simoniā. ul' etiā si nō symoniare tñ scien-
ter indignū **S**i nō illū quē iudicauit me-
liorem ad illud officium sed aliū rōne ami-
ciē ul' alia intencione mādana elegit
q̄ mortale ē **S**i accusauit calūpniose p̄-
latū ul' sociū de aliquo criminali. ul' testi-

ficatus ē cōi aliquē iniuste ul' alias ifamauit
 platu' ul' subditū dicendo t'iminalia de eo. eq'
 si eent cū dicit' intencioē infamadi peccat
 mōilit' **S**i secreta sui ordims' reuelauit sine cau-
 sa iusta et rōnabili Et quō quis teneatur ad
 restitutionē fame hēs s. m. r. pte **S**i i visita-
 tione platorū nō reuelauit dicenda. que s' sūt
 cōi honestatē religiois de platis et de foris
Et p'cipue qñ sic cōter seruat'. q' sit p'ceptū
 a visitatore ut frēs dicat q' sūt dicenda et q'
 indigent correptione q' tūc obmittē aduer-
 tent ea q' dicenda sūt est mortale Debet tñ
 istud intelligi seruato ordme sine correptōis
 vñ s'no occulta a q'bus pōt p'sumi emenda-
 tio dici nō debent. vbi at nō speātur emē-
 datio. si p'sumitur r'aduatio vl' aliud mag-
 nū scandalū dici debet nō tñ accusando si
 p'bari sufficiēt nō pōt. q' tūc g'uit peccat
Si simpliciter denūciando plato ut pū si tñ
 speratur q' p'uidebitur **S**i fecit ul' coope-
 ratus ē aliquā conspiracionē cōi platos l'
 inuent. aut sectatus ē p'ualitates i mōste-
 rio aut duenta aut sectas et diuisiones q'
 mortale ē et crimē mūdanoꝝ p'uersoꝝ vno
 demomōū potius q' religiosoz Itē s'm Ray
Introgandi sūt de r'ū abusiombz claustr'i
 q' s'm hug. iste sūt Platy negligens. disci-

puls inobediens iuuenis otiosus Senex obsti-
natus Monachus ciuialis ul' cauidios. Habi-
tus p'iosus Libus exquisiti Humor i claustro
lis in caplo. Dissolutio in choro Inueneria
circa altaria In h'is q'z e mortale et q'z
veniale scdm q'ntitatem et qlitate defectus
et intencionē Magna abusio etiā est iligio-
sū iuue in cō sermone. etiā si veritate dicat
q'ntomagis maledicē et blasphemae. etiā si
ex leuitate Item m'rogandū etiā p'pue e
de cermocionalibz p'ncipalibz ut de esu car-
niū. ex infirmitate. de lineis nō vtendis
ad carnē. de lectis nō plumis. de ieu-
nis i'gulae et cōstitucionibz. de observa-
tione silentii. in certis locis et horis. ad
que oia obligant monachi et monache
p'pue ordinis b'ndicti. et de sta. mo Cū
ad monasteriū Et etiā plures iligiosi ali-
orū ordinū ex cōstitucionibz suis Et licz
platus possit in h'is dispensae. qd' pōt
sm her. qn' fit causa rōnabili et vigen-
te n'itate. alias em' p'am eēt dispen-
santi et dispensato plus aut min'z
scdm transgressiones Si obediendo
male se habuit. viz q' obediuit i ma-
lo in dicendo mendaciū. ul' ex negligē-
cia dimisit cōe mādātū. ul' tardus fuit

ad obediendū ut nō affectuose s̄ queru-
lose et dissolute nō cū maturitate obedi-
uit **S**i irruerens erga maiores fuit
egre sustinēdo ip̄hensiones et cū indigna-
aone. **I**ter ē p̄c̄m veniale n̄ excessy mag-
nus fuit **De exordio**

Si vacat oīo qd̄ est sentina oīm viciōrū
et q̄ntū **S**i inutilit̄ temp̄s expendit in
faciēdo ea q̄ sūt nullius vtilitatis **S**i fe-
cit c̄c̄ia mādanoz. vt faciēdo bursas
vestes ope polimito more seculāū. ut in a-
maciones. ut linea iticulata et hmoi v̄l
cōfectiones multū p̄ciosas v̄l alia gloriofa
q̄ magnū p̄c̄m ē et abusio. et occasio ml-
torū maloz **E**t ideo p̄hibendū ē hoc p̄cipue
momialibz modernis q̄ ut frequēt̄ in hoc
offendunt **De conuersatione cum alijs**

Si nimis fuit leuis l̄ indurēs alios ad
leuitatē et risū verbis ut gestibz. l̄ solacijs
que licet aliqui sine p̄c̄o fieri possūt. ad re-
creationē v̄l subleuandū se v̄l aliū ab ac-
tidia h̄aio tamē hmoi decet religiosos et
Iter ē p̄c̄m veniale **S**i murmurauit
cum v̄tū et vestitū **S**i impatient̄ tulit
mores graues alioz **S**i se graue alijs id-
didit **S**i singularitatē assuit in cibo ves-
titu et dormitu et alijs. v̄n frequēt̄ out̄
in ip̄o sup̄bia. et in alijs murmuratio et

indignatio **S**i fratrem delinquentem non fratric
amouit vel defectus aliorum non significat pre
lato ad remediandum. seruato fratric correptionis
ordine In quolibet horum parum est dicitur
veniale **De executione officii sibi commissi**

Si murmurauit contra sibi committentem officium
aliquod tanquam indiscretum Si impatiens se habet
dure loquendo cum quibus se habuit committere
Si non diligenter tractauit res monasterii Si
nimis tenax vel nimis prodigus fuit in dandi
vel acceptor personarum sine causa rationabili
magis dandi uni quam alteri de rebus quibus
Si dedit quibus non potuit quod non habuit licentiam
Si permisit res perire ex negligentia. vel ini
muis sollicitus fuit propter hoc. parum vacando sibi
propter multiplicationem temporalium quod viciu multu
hodie regnat **De studio**

Si non fuit diligens ad discendum ea ad que
tenetur secundum regulam et constitutiones. quod peccat
et transgrediens ex ignorantia non excusatur
Si sacerdos debet querere et scire que debita sunt
ad celebrandum et ministrandum Si confessor est
que pertinet ad illud officium et sic de aliis Et
si in hijs est negligens precipue cum potest gra
uiter peccat debet etiam frequenter legere scriptura
tum doctores exponentes et alios libros
deuotos et utiles. vnde instruat et confortet

ad bonū Nō enī leget curiosa et inutilia
 ut doctrinās gentiliū et fictiones poetarū et
 hmoi que trahūt magis a naturis q̄ p̄m
 est curiositatis **Itē** qui vocant̄ ad dirigē
 das morales in elōmbz et alijs n̄ ab hīs
 p̄ que possit int̄ eas ori discordia se absti
 neant sūt exatī **De oratione**

Si nō orauit ultra diuinū officiū priuati
 p̄ se et pro alijs consanguineis et bñfactoribz
 et p̄pue sibi rōmendatis viui et defūctis
 solliate ut debuit **S**i nō frequitauit orationē
 orōnem s̄m more rēgule sue **Itē** mona
 chis nigris p̄ceptū est q̄ hoc faciat semel
 in mense ex̄ de s̄b. mo. ne in agro **De** **S**i
 nō vacauit meditationi que p̄maxime deuo
 cionē inducit **S**i fuit tepidus in dilōne dei
 et p̄mi nō audent̄ affectans honore dei
 et salutē aiārū ut dez **S**i ingratus fuit
 ad recognoscendū et recogitadū bñficia
 dei et rōmpensandū deuote ei seruien
 do **S**i nō p̄parauit se ad dīna ut debuit
 hec sūt in quibz cotidie offenditur et ex
 hoc impeditur p̄fectus **Quo ad p̄fignos**
Si nimis carnaliter dilexit consanguineos
 nimis affectans eorū p̄speritatē et gau
 dens de ea. aut si nimīū cōtristat̄ de eorū

adūstare. vlt si nimis eos vifitauit. b̄ q̄rit
et gaudet nimiu vifitū ab eis **S**i de secu-
laribus cū eis loquitur que nō expediūt b̄
eciā cū alijs de guerris. et factis p̄ncipū
seculariū et frequēt h̄mōi int̄rogat vlt li-
benter aduertit ad her. vlt si p̄ cōfagneis
suis p̄curat b̄nficia eccl̄astica vlt t̄palia
et p̄cipue ad hoc nō aptis q̄ possit eē
mortale **D**e alijs vicijs coibus. vt in-
uidia supbia et h̄mōi vide § in. i. 2
2. pte **D**e h̄is que p̄tinēt ad īgula sua
vltia p̄missa. ip̄e sibi p̄uideat **S**i viz pe-
nas vlt p̄mās sibi taxatas vlt inuictus
a īgula et constitutionibz vlt p̄latis nō
fecit. ex negligēcia. q̄ peccauit **S**i aut̄
nullo mō eēt p̄atus facē q̄ p̄latis p̄cipet
vlt in īgula aut constitutione sibi mā-
data eēt m̄d̄lit̄ peccat̄ **S**i at̄ nō int̄-
dit p̄ficē in vita sp̄uali. att̄n seruat ser-
uanda. licz inuicty facit. male d̄tentus
q̄ est in religione ypocrita ē et in statu
damnationis **Sequuntur c̄rimōēs iligiosoz**

Religiosi q̄ inducūt aliquē ad ve-
uendū. vel fide in̄posita seu alias

promittendū. vt sepulturas apud suas
 cōmās eligāt. vlt electas nō mutēt. exati
 sūt. exatōe p̄ali **R**eligiosi q̄ clericis l̄ lay
 cis sacramētū eucharistie vlt vnctionis ex
 treme ministrāe vlt mēmoriū solemnizāe
 absq̄ licētia sacerdotis parochialis spe
 ciali. vlt aliq̄ū exatū a canone. p̄cip̄ in
 casibz a iure expressis vlt p̄ p̄uilegiū con
 cessis. vlt a sententiis p̄ statuta synodalia
 vlt puincialia pmulgatis. vlt quēq̄ a pe
 na et culpa absolūe presūpserint sūt ex
 cōicati exatōe p̄ali **R**eligiosi p̄fessi
 q̄ vadūt ad studia l̄arū quecūq̄. n̄ ha
 buerūt licētiā a p̄latis cū consilio maio
 ris p̄tis cōuentū. sūt exati. c̄ ne de. l̄ mo.
 se. se ne immis. vlt p̄culosa. li. vi. **R**eli
 giosi q̄ vadūt in scolis audiendū leges l̄
 phisicā post duos menses si nō dimittūt
 sūt exati **R**eligiosi q̄ apostatāt sūt ex
 cōicati **E**t dicitur apostatate q̄n̄ dimissa r̄
 ligione et habitu nō intendūt r̄uerti **R**e
 ligiosi qui tenē habitū sue r̄ligionis di
 mittūt q̄uis nō sūt apostate ex hoc s̄t
 exati. ut in p̄dico. c. vlt p̄culosa li. vi

Religiosi enā cuiuscūq; ordinis. cū viderit
ut sciverit cathedrale seu matrem cōgrega-
ti servare indictū q̄tūq; positū auctori-
tate sedis aplice l' ordinariorū dnt et ipi ob-
servare nō obstantibz quibuscūq; appellati-
onibus. antea enā ad eandē sedē ut alias.
aut enā alijs intictionibz et obiectonibz.
alioqñ sūt exrati. cō de sen. cō. Et frequē-
tibz in **Cle** **R**eligiosi qui aliqua dicūt
ut audientes a deamaturū eccl'is debita-
rū solucōne retrahāt in sermonibz suis
v' alibi sūt exrati. cō de pe. **S**uprien. i **Cle**
Religiosi qui scient postposuerūt d'fite-
tibz sibi d'ficiāz facē de solvendis deci-
mis. sūt suspensi ab officio d'fessionis
tam diu donec d'fessis eisdem. si cōmo-
de poterūt. faciāt d'ficiām. q' si i d'cta
suspensione nō purgata cōsciā d'fitean-
tur sūt exrati. cō de pe. **S**upientes i **Cle**
Monachi et canonici regulares nō ha-
bentes aliquā āministracionē si cōse-
rūt se ad curias p̄ncipū. sine licentia
platorū suorū ut inferāt damnuū platis
suis v' monasterijs sūt exrati ut i **Cle**.
ne in agro. de sta. mo. 2 ca. te **R**eligiosi

mendicantes q̄ accipiūt noua loca ad habitā
 dū ut antiqua eorū loca alienāt ut p̄mutāt
 absq̄ licentia pp̄e. sūt exati ut ex̄ de pe. Su
 pientes in **De** **Q**ui intrāt mōstera mo
 nialū ordinis p̄dicatorū siue fr̄es ipsi
 siue alij quicūq; mores. n̄ in casibus d̄cessis
 in cōstitutionibz earū. sūt exati n̄ p̄t
 absolui n̄ a pp̄a ut a mḡis ordinis ut aliq̄
 alio qui sup̄ hoc h̄eat auctoritatē sp̄ciale
Et qui ut que hoc admittit etiā videntur
 exati ut exate. q̄ p̄cipat in timore **Si**
 mulat q̄ ingreditur monasteria monia
 lū ordinis minorū in casu nō d̄cesso sūt
 exati exatōe pp̄ali p̄ exuaḡi **Q**ui vero
 ingreditur alia monasteria monialū
 nō sūt ip̄o fr̄o exati de iure. sed exandi
In multis tñ locis pp̄t cōstitutionē syno
 dalem etiā sūt exati de h̄is igr̄ etiā
 q̄re **Et** de h̄is etiā exatis plene habes
 in e p̄ sūmet. v. **Circa platos in cōi**

Prelati interrogandi sūt in d̄i p̄mo
 Si legitime assumptū ē dignitatē
 seu placōne. an viz aliq̄ irregulāte vel
 sima fuerit uetitus cū fuit assumptus
 ad placitū in qua nō fuit secū d̄fessatū

vel de qua non fuit absolutus. ut videtur si fuit
bigamus. si copulatus est in causa sanguinis. Si est
illegitimus. si excommunicatus. si suspensus. aut no-
torius deubiniarius nam quod in quolibet horum
se noscit. et placionem in eis vel aliis illorum
accipit. ea furtive tenet et est in continuo
mortali. **I**tem non quod illegitimus ad digni-
tatem vel beneficium curatum vel procuratum in re-
ligione quod per electionem creatur. sine dis-
pensatione proprie promoueri non potest. et pre-
uigilanti magistri ordinis in causa hac potest dis-
pensari ad platum in ordine predicato-
rum de hoc habes in 1. parte summe t. i. **S**i rite
absque vicio symoniaci fuit electus confir-
matus et ordinatus. **S**i inteposuit pres-
per se vel procuravit quod alius pro eo porrigeret
quod symonia fuit. **E**t si ibi fuit symonia
pactis indiget dispensatione proprie. et
nunc dispensetur furtive tenet digni-
tatem de hoc habes in 2. parte summe t. i.
c. i. **I**tem de obibus huius quod habes s. in c.
de beneficiis et in c. de clericis in di-
potes hic interrogare potest videbitur ex-
pedire si est platus secularium clericorum
Si vero platus religiosorum interroga de
huius quod sunt in c. precedenti et de huius quod

sequitur **S**i aliqd' p'mū manifestū simu-
 lauit in subditis et nō couerit. aut si non
 manifesta q̄ ad eius noticiā aliq̄lit' p'uen-
 erint alterius nō inssuit. q̄ si mere ex
 negligētia omittēt puto mortale quo
 ad criminalia **V**erus si ex aliq' rōne hoc
 omittit utputa ad euitanda maiora sc̄a
 mala **S**i in capto equus uider nō fuit
Si rerū monasterii dilapidator fuit **S**i
 superioribz nō obediuit **S**i causas sibi a
 suis superioribz cōmissas nō sc̄dm d'filiū pe-
 ritorū determinauit sed sc̄dm acceptatioē
 p'sone **S**i oibus sup'dictis est p'mū moile
 vel veniale sc̄dm qualitātē excessus et ma-
 liciā ac negligētiā **S**i indignos et nō
 ydoneos in officiis posuit maxime ad cu-
 rā aianū q̄ male vidē excusāi a moili p-
 apue si eos quos sc̄t malos et i moili
 p'seuerāe poit ad curā aianū cū possit re-
 pellere nec credo q̄ excuset paucitas. q̄
 alij nō inueniuntur etiā si ille quē sic po-
 suit sit multū industrius. et bñ sciat
 officiare etiā in exterioribus **D**e cū talē
 sustinet quē ipē tñ nō posuit hēz uuidie
 eū imouē p̄t **S**i posuit audiētiā

confessionū nōbilit̄ ignorantes et ineptos
vl̄ timidos q̄ mortalit̄ peccat p̄ illam
regulā **E**t sui causam damni dat damnuū
dedisse videtur. Item si tales tollerēt
posset eos timorē n̄ forte a superioribus
suis fuit ad hoc positi. **S**i quā curā de
ip̄is habebit tū ad sui damnationē exer
ceant tale officiuū audiendū est. Quis at
videatur ineptus ul̄ nōbilit̄ ignorās
habet in. 3. pte. **S**ūme. **S**i fuit nimis
curiosus et p̄pōsus in edificijs ecclie
monasterij et ornāmētis et hmoi q̄
ē cōn̄ s̄m̄. **I**hero et Ambro. xij. q. ij. c. et.
Gloria ep̄i ven̄. **E**t tñ a modernis fuit
multe supfluitates et curiositates et
palacia contra exempla s̄cōrū oīm. **E**t
de hys amittitur multū de tempore
et deuotione ita ut p̄pletis edificijs ex
hausti videntur. oīs sp̄us et deuotio.
et paupes in terra moriuntur fame
quos ip̄i religiosi de supfluis eoz te
nent̄ sustentāe. xij. q. i. **S**i fuit ni
mus sollicitus cū tp̄alia. ex hoc ni
mus debito vacās sp̄ualibz in se et
in subditis et lectioni. orōm̄ medi
tationi et amonitioni. vtiqz p̄m̄

est plus et minus secundum quantitatem excessu principalis enim intentio seu cura debet esse de spiritualibus **S**i nimis per curas discurrat in litigando cum scandalo hominum. cum possit per alium modum magis pacificum sua repetere etiam si non tantum per hoc recuperare deberet **S**i iura et privilegia sue ecclesie non servavit et defendit ut debuit **S**i indiscretum et indiscrete se habuit. vel quod nimis de facili et sine causa rationabili dispensavit. de ieiuniis. de esu carnum. de retinendis rebus ad usum **I**n penitentibus taratis scilicet in iugula et constitutione et humore. quia peccavit. inducendo hilarationem. et religionis rigorem enervando **I**nde beatus **Benedictus** in iugula sua dicit. quod de omni dispensatione. habet reddere rationem **I**n etiam si fuit nimis dux in dispensando cum debuit. papue cum debilibus et infirmis et humore non pueres eis **S**i non fuit bonus exemplaris. in incessu moderato. in habitu non pretioso. in modestia gestus. in locutione rara et gravi et fructu et fructosa. cautes discordias nutriendas pacem. omnes patientem audiens et tollerans

singularitates vitans. Via seque cu
pt. nemini blandy. affabilis cunctis. su
sternationes detractiones. irrisiones.
confabulationes. maledictiones. contem
tiones. in se et suis eliminans. i oibus
cūspertus. nō delectans in p̄sidentia
sed timēs de negligētia. cū de singu
lis sibi omissis hēat reddē rōnem
Ita aliorū curā hīs ut sui nō obliuis
catur ut dōz greḡ in pastoralī s̄c̄a
sic tenetur quilibz platus eē et ita se
hēre **¶** Si in corrigendo fuit nimis re
missus. ul' nimis rigidus q̄ utriūqz
cauendū ē sicut dicit greḡ i moralibz
et ut hētur di. 13. disciplina s̄c̄a san
ctus venie inuentiuū p̄bet deliquē
di Ambro. 13. q. 1. Est iniusta **¶** as
peritas nimia in increpatione nec
correctionē recipit nec salutē. Leo. di.
11. cū b̄tū **¶** Præpue circa seniores debz
platus in corrigendo huāno esse. et
sic se hēre ut dī in. c. seniores. 1. q. 1.
s̄c̄dm greḡ. nisi eent habituati i malo
q̄ tūc ducis corripī debet p̄mēd
vbi sup̄ **¶** Si discreta fecit p̄cepta a

quibz multū debet caue n̄ sit res ardua
Et si cogēt p̄ p̄ceptū v̄l suam ad aliq̄d
 faciendū v̄l dicendū in quo nō eēt ei s̄b-
 ditus et astrictus v̄l nō debēt ei obedire
 nec in releuādo ei p̄m̄ oīmo esset mor-
 tale ei **I**n inquisitione etiā c̄muni
 in r̄ceptione accusationis v̄l denūcia-
 tionis v̄l in placatione suē excoīcatis
 et h̄mōi nō sit p̄cept. nec p̄dat. p̄
 suspiciones. s̄ p̄ p̄bationes. et p̄ mo-
 dos iuridicos. alias enī incurret gra-
 ue p̄m̄. et aliq̄n sententias. de hoc
 h̄es in **Sūma** **S**i recepit platy i or-
 dine mendicātiū aliq̄s ad p̄fessionem
 añ annū d̄pletū p̄bationis seu nouici-
 atus ē suspensus a r̄ceptione cuiusq̄ ad
 p̄fessionē. et debet puniri pena q̄ solz
 infligi. p̄ grauioribz culpis. v̄n̄z mor-
 liter peccat. c̄. de reg. i. trā. ad tel
 s̄o solū. li. vi **S**i nō induxit q̄ntū po-
 tuit verbo et exemplo. subditos suos
 ad obseruādū omēs ceremonias sui
 ordinis **S**i malas cōsuetudines seu
 corruptelas cōn̄ r̄gulā et decencia r̄-
 ligionis quas inuenit iā inductas.
 nō abstulit q̄ntū potuit vt vicū pp̄ue

tatis. discurſu fratru ad placitū. familia
ritate cū mulieribz. vlt̄ viciſ ſi eſt mona
cha. tollatōz rerū amias. ſaguis. ſine
licentia et rōnabili cauſa. eſū carnū ſi
cauſa rōnabili. qđ eſt vniuerſali v̄i mo
nacho. de cōſe. di. v. mō. Et familia que
p̄cipue cōi ecclia vota religiois. nullo
mō debet p̄mittē nec etiā p̄repaone ā
etiā r̄repaone ſymonicam monialū
ſicut hodie ſit qđ vbiqz. qđ ſi talia nō
p̄t imouē nec eſt ſpes in futurū. dimit
tat curā. exemplo beati **B**enedicti ut. A.
q. i. ibi. ne quietē ſuā amittat et tan
dem cū eis damnationē incurrat. Qui
cūqz ſit ille abbas ul' abbatiffa prior. l' pri
oriffa vlt' alias quocūqz noie cenſeatur
nec ſufficit qđ p̄latus corrigat vicia. qđ
contigent ipm̄ noſſe. ſi diligēt agnoſ
cere vultū peccoris ſui conſiderando vici
eius. Caueat autē ne crimā delata ſibi ī
foro conſciē ul' in ſecreto uideat in foro
ſtenoſo ſeu in capitulo. **I**bi em̄ tantū
maſteſta corrigenda ſūt. **S**i habet ſub
cūa monaſtenā monialū inquitōdū
eſt ut infra. in r. ſequēti de hmoi. **C**
Cura ep̄iſcopos et alios ſupiores
Ep̄iſcopi et alij ſupiores p̄lati. ſic

pnt interrogari. Si vis nō sit talis lūtur et
 scē q̄ p̄ se explicāre sciat que debz et ad q̄ tene
 tur cū ip̄e heat alios sup̄ hmoi informāre et
 surgē. Itā si bonus ab oībus cōter cōputatur
 et sufficiens. nō est necariū ū ip̄m audire. et
 si de aliquo negotio nō intelligit. pōt cōfes
 sor cū q̄ntū poterit informāre. Et si tale quid
 ē in quo variantur opiniones. et de quo nō
 p̄t dari lata scia. relinquēdū est sue conscie
 p̄em dicendū est cura alios clericos. religio
 sos. platos et laicos p̄tos et timoratos. q̄
 sciat sufficienter dicere et discernere facta sua. Si
 vero hmoi sp̄us v̄l alius superior. nō sit talis
 s̄ indiget adiutorio interrogantis. in q̄ntū de
 ricius ē tūc inquiri pōt put expedire videt̄
 de hys q̄ hēs sup̄ r cura clericos in cōi ut
 officio dīno. celebracione et ministracione
 sacramentorū et de mō et hmoi. Si vero assup
 tus ē ex iligione ad sp̄atū. Interoga de
 hys q̄ hēs in r cura religiosos quo ad multa
 Itā sp̄us assumptus sit ex monasterio tū
 adhuc tenetur seruare ordinē suū. n̄ in hys
 q̄ nō paciūtur officii pastoris ut silentiū
 solitudo vigilie et hmoi. In q̄ntū vero fuerit
 bñficiatus seu curatus et platos interoga de
 hys q̄ hēs sup̄ in r cura bñficiatos. Et re
 cipit dignitatē seu sp̄atū habēs aliqua

irregularitatem. vel sententiā aut symonia
re. ul' p' intrusionē sibi arguissit flatuā.
dic ut in c. precedens in pñ. Et inde de hīs
que sequuntur que sūt specialia officio pasto
rali interroga. **S**i vñ contulit ordines sacros
indebite. qd' est vñū in quo maxie offendit
Si p' symoniā contulit sed occulte q' moile
petrauit nō tamē ipse est suspensus ex hoc
quo ad alios. **S**i si notoria ē symonia sus
pensus est quo ad alios. **S**i at in vtroq' casu
ordinatus ab eo est suspens⁹ et indiget
dispensatiōe. **S**i contulit scient' ordines nō
habentes legitimā etatē q' moile ē nec
pōt epūs sup' etate dispensāe. **S**i contulit
ordines p' saltū scient'. ut duos sacros simul
vt un' minores cū subdiaconatu q' moile
ē. **S**i contulit ordines sacros ex tpa ordina
tionū q' moile ē nō ex dispensatiōe ipse hō
fieret alias em' ordinatus eēt suspensus.
maiores tñ ordines diebus festiuis confire
pōt. **S**i in ordinaatiōe dimisit aliqd' faci
endū. q' si obmittēt aliqd' de sbalibus ex
q'ibus impōnitur caracter. oportz totū iterare
in alia solemnitate q' tuāe tpm. **S**i vero
nō est sbale sed de simplicia solemnitate
nō debet iterari. s' supplem tantū omis
sū in ordinatione prima futura. nec

pus an illa suppletionē debet ille sic ordina-
 tus exercere officium ordinis q̄ alias peccaret
Spūs aut̄ in hmoi peccat̄ mōilit̄. si ex certa
 sc̄a. v̄l causa ignorātia hoc accidat. Idem
 v̄d̄i si ex nobili negligentia. **S**i ordinavit
 aliquē qui nō fuerit sue dioc̄. ut aliquē iligio-
 sū aut aliū b̄ficiatū in aliquo collegio sine
 licentia sui superioris. sciēt. q̄ mōile ē. et ē
 suspens̄ a collatione ordinū p̄ annū. **S**i
 nō fecit fieri exauātionē de ordinandis debi-
 tam v̄l de etate. sc̄a. moribz et hmoi p̄m-
 iura. q̄ peccauit mōilit̄. **I**dē si fecit fieri ex-
 aminationē p̄ ineptos ad hmoi. **I**dē si p̄
 tales fecit fieri exauātionē. quos estimauit
 p̄t̄ eoz malā consciām admittē indignos.
 si tamē ad eū spectat p̄uicē de talibz. **S**i sci-
 enter admittit indignū quē expellere pot̄ ut
 cōcubinariū et illiātū et hmoi. **S**i nō con-
 tulit sac̄mentū confirmationis q̄n̄ debuit
 soli em̄ Ep̄i possūt conferre. et om̄i anno se-
 mel debent cōferre ut ē illud t̄pus solitū.
 om̄i t̄pe ām. et oī hora. monturis p̄t̄. **I**dē ne sc̄a d̄cedat q̄
Comittendo ḡ magnā negligentia in hoc v̄s si h̄ saluaret̄
 ut post multos ānos sel̄ conferre. necdē ēē
 mortale. **S**i nō dedit p̄m̄ debitā materiā
 et formā et locū p̄c̄ūq̄ sac̄mentū q̄ mōile.
 p̄ aut̄ ieiunḡ d̄ferat sac̄mentū d̄firōis
 nō est n̄c̄ariū. t̄ñ d̄rens et de iure. **S**i

bis scienter aliquem cōfirret. q̄ peccat mortaliter. vñ in hoc debet eē cautus ne iteret et eam aduertē ne alijs nō crismatus teneat crismā. Si aut etiā ne consagneus teneat cōsagneū. Si in cena dñi nō consecrauit cū potuit crisma et oleū sc̄m vt debuit. q̄ inouanda sūt talia. Et si nō seruauit debita materia. formā. et ritū ecclē. quia mortale ē. Si consecrationes ceterarū vñ altariū vñ caliciū. vel patenarū. vel bñdictiones vestiu sacrarū nō fecit ut debuit. sc̄m formā et ritū ecclē vñ si aliq̄ horū p̄ symoniā consecrauit. Idem de bñdictione abbatiū et abbatissarū. Idem de reconciliacōe ceterarū vñ amitteriorū quia mortaliter peccauit. Nomale aut quā nouit corruptā nō de fiscali debet eā. Deserare i virgine. nec tñ debet manifestare si est occultū s̄ mutacōe nomē virginis in castā si nō pependitur. Si contulit bñficia p̄ symoniā q̄ mortale est. Et si notoria ē suspens̄ est quo ad se et alios. Si vero occulta suspens̄ est quo ad se nō quo ad alios. Si contulit scientē beneficia indignis siue simplicia siue curata q̄ mortale est. Idem si acceptauit p̄ntatū a p̄no nis ineptū. Idē si cōfirmauit indignum. Si contulit vni plura bñficia in cū non concessu. aut p̄bendas. aut dignitates vel si consagneis minus aptis contulit. nec cōfirmatatis postponendo aptiores q̄ mortale

est. Si admisit ad bñficia habentia cum auctu
 seu ipa contulit nō habentib; xxv ānos morte ē
 Si in casib; de iure vacantib; nō puidit de rōre
 vt debuit sic vacat auata data absq; dispesaa
 one ppe. hñs q̄ nō dtingit. xxv. ām̄ ul qui
 infra annū ab acceptacione hmoi auati nō
 faciūt se ad sacerdotiū promouei. n̄ causa stu
 dii sit obmissū et dispensatū. de quo hēs sup
 i. c. de bñficiatis. Si vero Ep̄us de hmoi au
 tatis vacantib;. infra sex menses postea nō
 puidit nō pot̄ post hoc se introuitte de illo
 q̄ mortale eet et tū tenetur errore suū ma
 nifestare ydem q̄ recepto secūdo beneficio ca
 raunt p̄m̄ de quo hēs. 2. plenig et in. **Sūma** i
 e. pte. Si ordiāuit aliquē clericū ad ordinē
 sacri. sine iusto titulo. i sine bñficio vl' saltē
 p̄monio sufficienti ad sui sustentacionē q̄
 vltia p̄m̄ mortale tenetur ei expensas fa
 cere. quousq; de bñficio sit ei p̄missū. nisi āqs
 Ep̄us hmoi comisset aliis determinādo p̄sonas
 q̄ tū ille cui dmissū fuit tenetur. De quib;
 vide in **Sūma**. 3. pte. Si nō visitauit Ep̄atū
 suū vt debuit. aut si in visitacione sua n̄s
 sup̄tiosus fuit. et tū maḡ et nimia faulia ve
 nit. Et tū equitatis nimis. vltia p̄scriptum
 numerū. vl' si ip̄e vl' faulia eo munera ace
 pit sup̄ quo specialis pena est. de quib; ple. i
 3. pte. **Sūme** Si in visitacione nō diliget̄
 iquisiuit de quib; debuit et maxime de vita

et honestate clericorū vel sacerdotū et officiariorū
um et quō se hnt in amministrazione sacramen-
torū et de formis eorū si bene pnuat p̄cipue
baptismi qui est magis n̄tarius de audie-
tia confessionū quō in eis se hnt. quō p̄p̄ta
amonet et in rebus eorū p̄cipue altaris. q̄
mūdus teneat. Si aut videt in hmoi nōbi-
liter excedē. corriget et emendet q̄ntū poterit
q̄ si nō corruerit et punierit excessus vel
si tales sūt incorrigibiles nō p̄uiderit de
alijs grauit̄ peccat. Et oīa mala et dāna
aīarū. q̄ t̄nd sequūtur. ei imputant̄. dū
tamē obuiāe p̄t et nō facit. di. 83. p̄ totū
Si sustinuit in officijs et b̄nificijs noto-
rios Scubenarios quos debet post amo-
nitionē si nō abstinuerit p̄uare b̄nificijs
q̄ ḡuit̄ peccat. **Si** in alijs sceleribus
et malis manifestis. vt vsuris. tabnis.
ludis in aleis. p̄ducōibus. negocijs secu-
laribus se occupantes et venacōibus
nō bene se habuit cura clericos. Illos eī
in hys nō puniendo vidē male posse ex-
cusari apud mortali n̄ ex hmoi puni-
cionibz sequētur maius malū. ut scisma
ut magnū scandalū. di. 10. vt cōstitu-
erent̄. **Si** laycos sibi subditos notorios

peccatores. quos p se nouit vl sibi p alios denū-
 ciatos. ut adulteros vsuarios inimicias ciren-
 tes manifestas. nō corrigit p censuras z alios
 modos. vt debet peccat gūter. nisi obmittat
 q nō sperantur emendatio. sed potius deterio-
 ratio ex hoc Et hoc tamē nō vidi excusā suf-
 ficient. nisi ex hoc timētur aliqd que scandalū
 dicitur. **S**omessationes. **S**i malas consuetudines
 quas reperit in sua diocesi nō nitit auferre qn-
 tū potest vt vendē et laborāe diebus festiuis
 nō dicāe et confitei semel in āno tripudiate
 in ecclis. violāe eclesiasticā libertatē vt cleri-
 ca cōueniantur pro debitis ul delictis corā iu-
 dicio seculari. vl ecclasticā immunitatē ut
 extrahant debitores vl malefactores p violē-
 tiam de locis sacris. et hmoi in casibz nō con-
 cessis. q tene illis hmoi phibē Et si post āmo-
 nationē nolūt desistē. errare. q alias peccat g-
 uiter obmittendo hoc. ex timōe ul negligētia
 dicitur. **S**it rector **S**i fructus seu redditus spā-
 tus sui male expendit donādo consagneis
 ul alijs nō indigentibz q peccat gūter Et si
 distincta sūt ea q deputantur ad mensā eius
 ab alijs Et si de alijs q erogāe debet clericis
 vl p repagone ecclie. vl paupibz dat cōsag-
 neis uel alijs amicis suis sine rōnabili in-
 digētia. tenet restituē illa q rapinā fecit
 et similiter recipientes ab eo **S**i vero nō sūt
 distincta hmoi bō sed intelligūtur oīa cō-

mitti fidei sue ea q̄ sufficiūt ad vsū suū. et fa-
milie sibi cōuenientis debet paup̄ibz erogare
alijs dando paup̄ibz subbit. her. Tho. in 2.
secūde. q. 2. et. 12. q. 2. **Aurū** r. c. gloria **Si**
ḡnauit subditos suos in debitis collectis **Si**
fecit clericos suos solue tallias a dno t̄pali im-
positas. vel gabellas ad instanciā eius v̄ si
sponte dedit sine licentia sūmi p̄t̄p̄as. q̄ phi-
betur et ergo mortale ē **Si** delicta clericorū
v̄ laycorū puniunt pena pecūnaria ex auari-
tia. et nō ad magis refrenādū q̄ phibetur er-
go mōile ē **Si** visitauit diocesim v̄ visitāe
fecit magis p̄t̄ lurrū q̄ salutē hoīm q̄ mōile
est **Si** alienauit bō Ep̄atus sine licentia p̄p̄e
et in caū indebito q̄ mōile est **Si** iura eccl̄ie
rū nō seruauit q̄ mōile ē **Si** bō vacantiū ec-
clesiarū sibi vsurpauit n̄ debeat successorē re-
seruari q̄ mōile ē **Si** iusta debita a p̄decesso-
ribus tracta tōne eccl̄ie nō soluit q̄ mōile ē
Si fructus alicuius beneficii ad t̄pus ad se acce-
pit v̄ p̄tem ab eo cui contulit vult h̄re q̄ ta-
pina ē et mōile. **Si** formā iuris erga vsura-
rios manifestos nō seruauit s̄ de certa q̄nti-
tate contentus nō facta debita restitucōe sibi re-
mittit. et ad sepulturā et ad factā admittit
q̄ mōile ē **Si** incerte paup̄ibz deputanda i
vsū suū cōuertit sine n̄citate q̄ mōile est

Si suas excoꝛacionis de facti pꝛ lucru pꝛfert vꝛ
 absolucionē eius qꝫ mortale est. **S**i pꝛmisit qꝫ
 tionarios vꝛ alios pꝛnuiciāe indiscretas indul
 genas et falsas qꝫ molitꝫ peccauit. **S**i exemp
 tos ut frēs pꝛdicatores mꝛiores. hēmitas sꝫ au
 gustini. carmelitas seruitas **S**isterrienses et
 alios hntes pꝫ pꝛuilegiū exemptiones iuste
 molestat. nō seruādo pꝛuilegia eorū specialitꝫ
 pꝫ audientia cōfessionū. nō admittendo sibi pꝫ
 tatos idoneos sꝫ **De** dudū de sepul. vꝛ sibi
 retinendo nimios casus et in cōsuetos. ut cot
 tidie heatur trarsus ad eū. Vel ad quartā cogē.
 De qꝫntū ad id in quo sūt pꝛuilegiati vꝛ eos ad
 iudiciū trahendo. cū in nullo possit eos cōue
 nire nꝫ pꝫ hēsi. qꝫ fructer peccat. **S**i mōsteria
 monachorū vꝛ monacharū nō exempta nō
 diligent et honeste visitauit et eos vꝛ eas ad
 seruādū rēgulā inducit deponēdo abbates vꝛ
 abbatissas pꝫ relaxacione cū expedit. hnto cūā
 de honestate earū. **Et** qꝫ nō hēant familiaritatē
 cū clericis rligiosis vꝛ laicis ille moniales pꝫ
 uidendo eis de diligenti clausura. de cōfessore
 seruo et cōsacrato phibendo ingressū symoni
 aci et diuina feriārū qꝫ ibi sūt. et festa vana
 in cōsecracione earū. **S**i in iudicando i foro
 contentioso sibi nō tenuit vicariū peritū et bo
 nū papue qꝫ ex se nō habz sufficienciā iuris
Si nō seruauit ordinē iudicariū debito mō
Si fuit acceptator pꝫsonarū. **S**i dedit iniquas
 sententiās de istis dic ut sꝫ. m. c. circa iudices

Si nō seruauit debitā formā iuris inferendo
sententias excoꝛationis suspensiones. et iudic-
ti. q̄ incurrit ultra p̄am certā penā. de qua
vide in sūma e. p̄re. p̄cipue in causis mē-
moralibz. q̄ ibi oportet eē cautissimū et
ponderosū. et specialit̄ circa diuorcia. **S**i
Dedit licentiā dñō t̄pali ut iudici. verberandi
ut aliter puniendi. v̄l incarcerandi aut h̄mōi
clericos suos. nisi in caū quo essent incorri-
gibiles p̄ eū. q̄ efficitur excoꝛatus ex̄ de sen. ex-
ut fame. **R**emine t̄mē etiā debz verberare
manibz p̄p̄is. s̄ p̄ clericū aliū faciet castigāe
clericū p̄ delictis suis et h̄mōi cū expedit s̄d̄
iura. **E**t a causis sanguineis debet abstinere
ope. cōsilio et mandato. **S**i hereticos non
diligenter p̄quisiuit in sua dioc̄e. 7 puniuit
s̄m iura. **S**i testamēta et vltiās volūtates
nō fecit impleri p̄cipue quo ad legata ad pi-
as causas. **S**i dispensauit in votis et iura
mentis in quibz nō potuit v̄l si potuit t̄n
indist̄ere. et sine causa rōnabili. **S**i absoluit
a sententiis a quibz nō potuit ut in p̄p̄e re-
seruatis casibz. v̄l dispensauit in irregulā-
tate in qua nō potuit. **S**i bonus exempla-
ris fuit in h̄itu nō p̄ioso. suppellectilibus
nō argenteis. et curiositatibz in apparatu
domus et ornatu nō seculari. in v̄itu sobrio
nō diuualis nimis. n̄ cū paup̄ibz. in visi-
tando emās. int̄essendo d̄m̄is et p̄cipue

Diebus festiuis. q̄ hoc debet face s̄m iura. **In**
 solempnitatibz p̄cipuis p̄ se cantando missa. **In** di-
 cendo officiu deuote nō cursiue. s̄ ordinate et q̄
 dicatur in ecclā sua debite p̄curando. **In** frequē-
 tando ordines p̄uatas. in vacando leuionibz sacri
 vt di. 36. p̄ totū. in p̄dicando s̄ sit ydoneus i si
 sciuerit. si vō nesciuerit. p̄uidendo gregi suo
 de alijs p̄dicantibz vtilibz nō curiosis similiter
 de confessoribz. **In** tenendo honestā et deuotā
 familiā. sollicitus de salute eius. **In** vitando
 cōuersationē cū mulieribz vt pestem. **In** intro-
 exitu de domo nō ad ecclā. **In** conferendo et
 inq̄rendo sepe consilia cū seruis dei. quō possit
 melius p̄uidere gregi suo. **Adulatores** vt vene-
 nū abhorrendo. **Pater** pauperū. viduarū. or-
 phanorū. et oppressorū existat. et causas eorū
 sine expensis expedire faciat. **In** iniurijs. p̄cipi
 nō sit vindictiuus. s̄ patientissim⁹. **In** verbo et
 gestu. nō sit subitus et iracundus. nemū mul-
 tū familiaris n̄ seruitoribz dei. superioribz obediēs
 equalibus nō iuidens. nō gaudens de dignitate
 et honore. s̄ lugens. p̄ exteriōri occupatiōe et
 plebis offensis. die noctuq̄. resistat. **Iteneri-**
 bus marie cōn fidem catholicā q̄ si in h̄is oī-
 bus diligent et bñ se habuit. nichil deo accep-
 tū. **Si** aut̄ p̄suptorie et male nil miser⁹ et
 damabilius. **Sp̄i** dignitate. vt dicit aug⁹. de e-
 an oīa. **De** platis ecclā multa habes i sūma. 3.

pte. ti. vlti p totū **Item** Ep̄i et sup̄ conceden-
tes aliquā domū vsurarius manifestis alieni-
genis ad fenus exēndū. sūt ip̄o facto suspēsi
ut ex̄ de vsu. quāq̄ li. vi. Similit̄ si p̄mittit
q̄ hmoi vsurari alienigenē exēant fenus
in tr̄is eorū iurisdictioni subditis. nisi infra
tres menses eos expulerint ut in palle. c.
quāq̄ **Item** Qui se ingerit pro pp̄a electy
a mōri pte q̄ a duabz p̄tibz cardinaliū. ē
ip̄o fr̄o ex̄cātū **Et** similit̄ card males q̄ tale
recepit pro pp̄a ex̄ de elect. li. vi. **Itē**

Om̄s deniq̄ religiosi laici. siue familiares cu-
rie siue alij. qui aliq̄ pactū fecerūt. vt aliquid
paruū ut magnū p̄miserūt. ut p̄missiones
recepit ut ex pacto ut p̄missione occulta vt
manifesta dederint ut recepit puū quid ut
magnū p̄ aliq̄ iusticia ul gr̄a. p se ul p alio
in causis iuridicis vt lris aplicis. et quibus-
cūq̄ modis. ab aplica sede obtinenda s̄ ip̄o
fr̄o ex̄cātū. in cūagan̄ Bonifacii viij **Et** ab-
solucio pp̄e reseruat̄. hoc h̄ locū in cu. ro.
Jo. an. et an. de bur. eam alle **C**

Sequitur quarta et vltima ps huius tractatus q̄
tractat de absolucōe y p̄nc̄ inuicione

Postq̄ penitens dixit ex se p̄cā sua b̄
ex̄ interrogacione confessoris ut debuit
tandēcludat dicens **In** istis peccauī
et in alijs multis. et de oibus dico meā culpā

Confessor vero tunc interroget. nisi tu fuerit p[ro]p[ri]a
 na talis de quo hoc n[on] dubitetur q[uod] tunc sup[er]flu-
 um et visibile e[st] **S**i dolet de peccatis p[re]teritis
 et p[ro]ponit in futurum abstinere ab omnibus s[ci]l[icet] morta-
 libus **S**i abstulit vel famam vel res alterius
 et p[ro]p[ri]us sit satisfacere vel reddere vel si iniuriam
 fecit. p[ro] ea satisfactione facere et h[um]i[li]t[er] et hoc sit
 p[ro]p[ri]us facere q[uam] cito poterit sine ulla dilacione
Que restitutio q[ua]n[tum] sit fienda. et quo ordine q[uod]
 ad certa vel incerta. vide in. 3. p[ar]te **S**ume. ti. p[ar]t.
 p[ro]totu[m] et e[st] ibi materia longa. q[uod] si dicat nolle is-
 ta facere vel n[on] posse cu[m] t[ame]n b[er]n[ardus] posset. n[on] est ab-
 soluendus. her **Th**o. in 2. scd[en]s. q. 3. tunc vera
Pot[est] t[ame]n dici **M**isereatur tui i[te]r[um]. sed nullo modo
 absoluo te **P**ot[est] ena[m] ei m[er]iti[us] aliud bonu[m] fa-
 ciendu[m]. n[on] t[ame]n in p[ri]ncipio. declarando sibi hoc. s[ed]
 q[uod] instructuosa sit et sine emission[e] peccatoru[m] sed
 ad mollificandu[m] cor eius de pe. di. v. falsas.
Si aut[em] p[ro]p[ri]us e[st] ad o[mn]ia faciendu[m]. tunc si e[st] aliq[ui]s
 suam exco[m]m[un]icatis ligatus. si n[on] potes eu[m] absolue
 ab illa remittas eu[m] ad ep[iscopu]m l[icet] aliu[m] q[ui] h[ab]eat sup[er]
 hoc auctoritate l[icet] tu vadas ad p[ro]curandu[m] p[ro] eo
 licencia[m] absoluendi. ut absolutione[m] ip[s]i[us] et sic
 absolutu[m] ab exco[m]m[un]icatis tu postea absolvas a
 peccatis et n[on] prius her **Th**o **S**i aut[em] potes absolue
 h[ab]endo in hoc sp[eci]alem auctoritate[m] si n[on] absol-
 uisti in p[ri]ncipio c[on]fessionis. q[uod] t[ame]n decetius
 fiet t[ame]n n[on] e[st] multa vis si fiat in fine d[omi]ni t[ame]n

ante absoluonē a patris absoluat eū isto
mō q̄ sequitur ab excoꝛcōe **P**rimo exigen
dū est ab eo iuramētū. q̄ sit patus stare
mādati ecclē. q̄. s̄. fient ei p̄ illa causa **S**uo
iuramento p̄sūto iūgatur ei hoc. vt si in ad
excoꝛcōe faciendo cōn̄ aliquē canonē. p̄ponat
nō amplius illud facē puta si fuit excoꝛcō p̄
p̄uisione detici. p̄ponat nō amplius vberne
hmoī et sic de alijs **S**i p̄ offensa facta i aliu
p̄mittat satisfacē et nō amplius offendē **E**t
hoc f̄o denudatis humeris eius **C**onfessor
cū disciplina ul̄ virga p̄uiciat dicendo p̄s̄
Misere mei deus. vt aliu p̄s̄ p̄uicalem
dando ad quēlibz v̄sū vnū ictū. postea **G**la
p̄i. **D**e inde kiriel xp̄el kiriel p̄r nr̄ **E**t ne
nos. **V.** Saluū fac seruū tuū **R.** Deus meus
sp̄erante in te. **V.** Esto nob̄ dñe turris fortitu
dinis **R.** A facie inimici. **V.** Nichil p̄ficiet i
micius in eo **R.** Et filius iniquitatis nō nocebit
ei. **V.** Dñe exaudi. **V.** Dñs vobiscū. **O**ratio
Deus cui p̄p̄riū ē misereū semp̄ et pacē sus
cipe d̄p̄cationē nr̄ā. et hūc faulū tuū. quē
suā excoꝛcōis ligat. misericōdia tue pietatis ab
soluat. p̄ xp̄m dñm nr̄m **Amen** **Absolutio**
Victoritate oīpotentis dei. et beatorū aplō.
rum petri et pauli et dñi nr̄i p̄e. ul̄ **E**pi si
ip̄e cōmisit. hic michi d̄missa et tibi d̄ressa

absoluo te a vinculo excommunicationis quam incurristi
 propter talem vel talem causam puta propter manuam uer-
 tionem violentam in clericum vel religiosum vel propter
 ingressum in monasterium monialium vel mona-
 chorum si fuerit mulier. in cuius non accessu et hinc
 Et si in pluribus sententiis fuerit ligatus singu-
 las exprimat dicendo Ego te absoluo ligatum suam
 excommunicationis. quam incurristi propter talem causam et ta-
 lem uel Vel si plures propter eandem excommunicatus est. dice-
 dum est. totiens quotiens incurristi **Adde**
Et restituo te suis sacris ecclesie. et patri et unitati
 fidelium **In** nomine patris et filii et spiritus sancti Amen
Verberando eum usque ad amen **Pro** tunc quod ista for-
 ma licet debet seruari. ut est de sen. ex. nup **Pro**
 est tunc necessaria quin etiam simpliciter uerbo fieri possit
 secundum pe. de pal et jo. de lig. **Sic** et excommunicatio potest
 fieri simpliciter uerbo quous fieri non debeat **g** et ab-
 solutio. que sequitur excommunicationem in hijs est de reg.
 iur. **dis.** **Et** si etiam est fienda hinc absolucio
 in publico tunc erga mulieres forte tunc omitten-
 da est denudatio et uerberatio. ne denudetur
 peccatum **Et** **Si** quis est excommunicatus propter rem alteri ab-
 latam quous restituerit. non tamen est absolutus
 nisi iudex que tulit suam absoluerit **Et** hinc pro-
 mis declarandum est **Post** absolutionem
 hinc propter uel si non aliqua sententia ligatus
 si habet aliquos casus predictorum de reserua-
 tis **Epi.** uel prope **Absoluas** eum uel omnino de quibus

potes sub hac conditione et forma **S**i teneris ali-
quo vinculo excommunicationis minoris **E**go te absoluo et
restituo te scis sacramentis ecclesie **I**n nomine patris et
filii et spiritus sancti **A**men **M**isereatur tui inquit **F**ilius dei
per suam misericordiam te absoluat et auctoritate eius que
fungor ego in hac parte te absoluo ab omnibus peccatis
tuis in confessis contritis et oblitis a quibus possis
te absolue **I**n nomine patris et filii et spiritus sancti **A**men **E**t
penam a quibus non potes absolue exprimas penite-
ti impones ut habeat recursu ad Episcopum vel eius
vicarium et dicat ea sibi in confessione **V**el si esset
simplex et nesciret ita bene exprimere factum suum
ut esset uere. scribat confessor illud ut illa in ste-
dula et det penitenti ut portet **E**piscopum vel eius vi-
cario sub hac uerborum forma vel simili **L**atore penam
vel latitarem pro homicidio vel incestu in tali gra-
du. vel huiusmodi. ad absolueendum. penitenti uere
transmitto. ut absolucionis beneficium impendendo
et ei penam salutarem iniungendo ipsum vel ipsam
sede ecclesie inconsilietis. que si ipse **E**piscopus mittit illam
ad confessorem. auctoritate illius iterum absoluat
ab omnibus et imponat penam pro illo. pro qua nodum
imposuerat. et cautum reddat ne sedulam illam
alteri legendam tradat **M**elius ergo est ut si ipse
confessor imode poterit personaliter ad Episcopum va-
dat. pro auctoritate absolucionis si sibi velit
dare **S**i vero confitens non huiusmodi casu de reser-
uatis. ut si habet et confessor potest de omnibus

absoluere **P**remissa absolutione ab excomō mōi
 et alijs ut sup̄ s̄ **M**eretur ic̄ filius dei **ic̄** **Q**uod
Et auctoritate eius qua fūgor ego absoluo te ab oī
 bus p̄m̄s tuis **I**n no. p. et fi. et sp̄. s̄i amē **E**t fa
 ciat signū crucis sup̄ eum cū dicit **I**n noīe p̄m̄s
Rec est n̄cāria manū impositio sup̄ absoluen
 dū. **S**imonet dicens s̄m̄ **T**ho. p̄cipue sup̄ multie
 tem. s̄ magis decet consignatio crucis **E**t pos
 tea addat **P**assio d̄m̄ n̄i ih̄u x̄ et mēta b̄rē
 marie v̄ginis. et oīm s̄c̄rū et s̄c̄rū dei et quō
 quō bonū feceris et p̄p̄m̄s facē ac mala q̄ susti
 nes et sustinebis s̄nt tibi in remissione oīm
 p̄m̄rū tuorū. et in augmentū d̄nē gr̄e **Q**ue
 uerba nō s̄nt obmittenda. q̄ s̄nt magne v̄
 litatis vt s̄ oīa h̄m̄i postea habeat v̄m̄ satisf
 factioms etiā ex v̄tute clauū. et sic magis
 valent. her **T**ho. **I**n p̄m̄ā iūgenda h̄ mar
 ime attendas s̄m̄ oēs vt talē des et iūgas
 quā credas oīm. q̄ implebit q̄ntūcūq̄ mag
 nus sit p̄m̄r̄ **E**t s̄m̄ **A**rist. melius est i h̄m̄i
 reddē rōnem de nimia m̄ā q̄ de nimia iusticia
 26. q̄ 1. c. alliga. **D**abis etiā sibi libertatē q̄ cū
 aliq̄ die obmitteret p̄m̄am iūctam possit i
 alia die sequēti recipere illā **E**t em̄ q̄n̄ du
 bitatur de aliquo an faciat p̄m̄am iūctam
 dicitur ei q̄ si nō fecerit illā. puta si ieiuna
 uerit q̄ tale faciat elemosinā. vt aliud bo
 nū et h̄m̄i **E**t de orōibus p̄ paucos dies p̄t
 sibi dari. si sauerit verisimilit̄. q̄ de facti p̄
 terit readuari in animalia **E**t p̄ plures dies

pōt sibi dari de elemosinis et ieiunijs. q̄ hmoi
enā si fiat in mortali nō sūt iteranda q̄ valent
q̄ntū ad effectū quē relinquit post explecionē
in satisfaciētē cū quis reuertitur ad grā. her
Tho. **C**oncedendū est enā ab eo si pōt illa facē
ut dubitat q̄ tūc nō est iūgenda illa. s̄ alia
quā pōt facē. **D**eclarandū est enā p̄cōribus
magis s̄m host. q̄ s̄m iūgulas. etiā tyrannus
22. q. 1. c. p̄dicandū. p̄ quolibz mortali ess̄ sep.
temis p̄mā iūgenda. Et id nō reputet p̄mā sua
leuia. eo q̄ parua ei datur p̄mā. q̄ hoc fit ne
cadat in desperationem et dimittat eā qd̄
eēt sibi mortale. et oporteret reiterāc̄ cōfessio
nem. **I**n enā pōt amoneri q̄ faciat aliqd̄ me
moriale. de p̄mā sibi inuēta ut melius irorde
tur. et si obliuiscetur reuertatur ad cōfessōrē.
q̄ sibi illā v̄l aliā simile reddat. **I**tem similiter
iūgias q̄ si post cōfessionē de aliquo criminali
recordatur qd̄ tūc fuit oblitus q̄ reuertatur ad
te confitendo illud q̄ cito poterit. q̄ alias non
p̄desset sibi confessio. nec tūc nātūū est vt va
dat ad te q̄ pōt ire ad aliū nec tūc tenetur nisi
illud dicere. **D**e vobis si que h̄z. q̄ nō pōt bene
implē v̄l dubitat si habes in specialem aucto
ritatem dispensa. ul̄ potius in aliud p̄mā opus
muta. **S**i vero nō habes illā auctoritatē imitte
quātum ad hoc ad Ep̄m v̄l eius vicariū. **I**tem
caueas ne iūgias p̄mā p̄ quā fiat p̄iudiciū
iuris alieni. aut p̄ quā detur alicui occasio ruine

spualis aut p qua pccm occultu possit alijs ma-
 festari. **It** pmaxime ita confitente. an et i fine
 confessionis. vbi quibz potes inducas ad contritione
 ne dicat sicut fabula pccm sua. s cu detestatione **Et**
 ut dicit **Aug**. caute et astute interrogando q aedit
 q ille ex verecundia vellet occultae **Cura** turpia no
 descendendo ad pticulaes tristantias postq hctur
 sufficient spes pccm. et in hmoi a imotis interroga-
 do ne doceant hoies intellige malicias qb antea
 nescuernt. her **Tho**. **Ammon**cas eam sup oia
 vt vitet malas societates. ut frequet confiteatur
 ut sepe audiat vbu dei. vt querat sp ordines. et
 participaciones bonoru que fiunt in religioibz
 et indulgencias et hmoi **Cura infirmos**

Cura infirmos sic e agendu **Aut** ei talis
 est in articulo mortis aut no **Et** di picu-
 lu mortis no solu q e in extremis co-
 stitutus. s eam q est infirmo infirmitate ex
 qua frequer contingit hoies mori. et vbi me-
 dici dubitant **In** tali em casu pot quilibz absol-
 ui a quolibz sacerdote. dumo no paxe de quo-
 libet pccm et qualiter sententia cu piculu est in
 mora **Talis** ergo infirmus aut omisit ia loq-
 lam vt usu rois. puta q freneticus aut no
Et in pmo casu **Si** bn viuebat vt bonus et
 fidelis. et frequetabat confessione et dionem
 et hmoi quus sacramenta no perierit q ex
 infirmitate talia ei aciderit. **Vel** eam si malis

obstinatus diu pseuans in peccatis & a diu non
confessus. si perijt p confessione sacerdote et on-
dit se velle face oia que debet et ita factus
mutus vel freneticus. et piculum est in mora
debet psumi dicitur **E**t faciente aliquo con-
fessione generalē pro eo sic fit in populo. sacer-
dos faciat ei absolutionē ab oī scilicet et peccato
Et inuigere pot circumstantibus aliquid p eo fa-
ciendū. vel heredibus aut sanguineis p uia
eius si volūt acceptare **D**emum dari debet eu-
charistia a proprio sacerdote quous non sit confessus
quod non potuit vel ab alio sacerdote seculari.
non autē religioso nisi habuerit licentiā ad hō
a proprio sacerdote. vel Epō quia ille alias inci-
deret in excommunicationē papalem. in isto casu ut in
simili **E**t hoc verū non timet de expiratione
vel vomitu eius **S**ed extrema unctio etiā si
non potuit dicitur propter frenesim. etiā si non per-
mittet se inungi. pot ligari et sibi violentē
dari. **C**onstantibus aut infirmo in hō casu
debet credi si prohibent testimonium. quod ostenderit
signa contritionis et perierit confessorem **S**i
autē a diu non confessus vel notorius peccator incur-
rit subito amenciam vel mutitatem nec prius nec
postea ostendit signa contritionis nil ei debet dari
nec sacramenta nisi ecclēastica sepultura **S**i autē

nec loquelā amisit. nec amenaā incurrit debz
 ab eo erigi pura confessio peccatū. plus ul' ming
 fm qd patitur tpus. nā si est in extremis de pñ
 cipalibz tantū interrogandū est. et pmaxime
 inducendo ad contritiōē cū spe venie. **H**aut
 nō est ita in extremis. et vult facē confessiōez
 gnālem de tota vite sua. sicut mlti faciūt q̄
 uis nō sit necessariū de hys q̄ vite confessus ē
 facē de nouo confessiōē. tñ admittenda est
 et tandē absolutio impendenda. ab oī suā
 excois et ab oī peccō nō sup̄dicto in c. p̄cedē
 ti. Ita tñ q̄ si ligatus eēt excois aliq̄. a q̄
 confessor ex p̄iculū illud nō potuisset absol
 uere debz ei inuigi. q̄ si euadat infirmitatē
 q̄tius comode poterit. p̄ntet se ei ad quē or
 dīnāe sp̄tz absolutio excois illius quia
 alias si hoc nō facēt remadēt in eandē suam
 ex de sen. ex. **S**os qui li. vi. **S**i erat detentus
 aliquo peccō de casibus reseruatis Ep̄o non
 oportet q̄ inuigat ei. q̄ post sanitatē vadat
 ad Ep̄m pro absoluteione. q̄ ad illud nō tene
 tur si sufficit sibi illa absolutio. **S**i q̄ si talis
 esset vsuarius publicus nō pot talis admit
 ti ad confessiōē. n̄ ad aliq̄ sacramenta. n̄ facta
 plus caudne de restitucione vsuaz ul' p̄mis
 sione ab hēdibz de hmoi. **I**n casu q̄ amisisset
 ip̄e loquelā ul' vsū iuris post siḡ contritiōis
 fm formā iuris que hētur de vsu. c. quāq̄

li. vi. **H**is peccatis non est inuigenda pnia iur-
mo cu non possit face. sed innotescenda ut di.
27. q. 1. declarando sic tale tibi dare pnam
si esses sanus. quous debetis facere multo ma-
iorem pnam iugula iuris et carie. **S**i q non potes
mo. cu eris sanus hoc ul illud facies. vl ve-
nies ad me et tunc dabo tibi. **I**stus tu vltimū
non videri secum eo q tunc reuertatur hmoi p
pniam. **S**i dicat sibi. si alit deus disposuerit de
te. dimittas tantū p aiā tua et p pnia aliqd
Potest etiā inuigi annias et sangneis aliqd
in pnia. si vtriq acceptat. et si creditur q p
eo satisfaciens eet in statu grē. **S**up oia bñ
etiā ausandus ē vt si debet aliqd alicui. vl
rōne maleficij vel contractus l' depositi ul alit
declaret bene. vt nō distedat cu alieno. ne
metum damnetur. **E**t de restitucōibz ad pias
causas et legatis pro aiā sua. ita disponat
vt cogant cito executores expedire. et nō pro
longāe sicut cotidie faciūt. q si nō velle suf-
ficient' dispone ul restituē nō est absoluendy
s' exhortandz ad contritiōē. siml' et cōfiden-
tiā dñe misericordie exemplo latonis ex-
meritis passionis xpi. **S**i nō pōt hñe copā
sacerdotis quous bonū sit in hmoi pualis i mari
bello. infirmitate. ul morte violenta. pōt laico
confiteri. nō tñ est natūru. **Q**uod si fiat et q
uis euadat tenetur talis iterū de illis oibus

confiteri quia nō habet clauēs ecclē. Si vero
 infirmus nō est in piculo mortis. et si habet
 casū cōtationis ut casū reseruatū debet confes-
 sor ire et mitte ad Ep̄m si pōt. p auctoritate
 hmoi. nō tamē tali ut nō pdat p̄dōrem. nisi
 prius ille dederit licentiā noīandi p̄sonā Si aut
 infirmus h̄ indulgentiā in articulo mortis a pp̄a.
 appropinquāte morte tūc pōt fieri absolutio post
 omniā p̄dicta. **Pro p̄dicta indulgentia. forma**
absoluciois in articulo tm̄ mortis h̄ntibus in-
dulgentiā plenariā vij. si illo tūc infirmus cō-
fessus est nō oportet iterū. s̄ Confiteor. r̄ Misere-
atur. r̄ si sufficit dixisse illa semel in p̄ncipio
confessionis et subiūgat Confessor dicens Absol-
uo te. r̄ Auctoritate dei et b̄dōū ap̄lōrū pe. z pau-
r̄ vsq̄ ad finem Sed si antea nō confessus fuerit
dicat infirmus si pōt Confiteor. r̄ Si vero nō pōt
dicat alius loco sui Postea sacerdos cui fuerit
gr̄aliter confessus ut specialit̄ dicat Discreatur
tui. r̄ Indulgentiā. r̄ Consequēter subiūgens
dicat Dñs n̄r ihesus xp̄s p̄ suā sc̄m̄ miāz
te absoluo Et auctoritate ip̄i dei. et b̄dōū ap̄lō-
tum eius petri z pau. et sc̄e Ro. ecclē. n̄ in hac
p̄te dimissa et tibi concessa. q̄ nūc fungor ego
Absoluo te ab om̄i sc̄iā cōtationis maioris uel
minoris suspensionis et inēdicti. si tenetis et
restituō te vnitati fidelū et sc̄is sac̄is ecclē **Et**
eadem Auctoritate dei et b̄dōū eius ap̄lōrū pe
et pau. et sc̄e Ro ecclē. et dñi n̄r ip̄e n̄ in hac
p̄te dimissa. et tibi concessa. inq̄tū clauēs sc̄e
ecclē se extendūt. et inq̄tū debeo et possum si

ultā vice moueris **A**bsoluo te ab oībus peīs tuis.
in purgatorio debitis p̄r culpas et offensas. q̄s
cōn deū et aiā tuā et p̄ximū tuū dimisisti. si nō
p̄tētu istius indulgentie dimisisti illa. et inq̄i.
tū michi p̄mitti. restituo te innocentie. in qua
erās q̄n̄ baptizatus fuisti. **S**i uero ista vice non
moueris. reseruo tibi plenariā auctoritatē. et
indulgentiā tibi concessā a dño pp̄a p̄ ultimo ar
ticulo mortis tue. **I**n noīe p̄is et filij et sp̄s
s̄c̄i **A** M E N **E**xpliat Sūma cōfessionū seu
Interrogatoriū p̄ simpliabi cōfessionibz dicitū
Ab Archiep̄o florentino vi. sic Anthomino or
dmis p̄dicatōrum

Incipit sermo b̄c̄i ioh̄is crisostomi de p̄niā

Prouda mente et p̄fundo cogitatu cog
nosti debent duo rerū distincta negocia
id est q̄ntū distat int̄ bonū et malum
nec aliūde hec cogitatio q̄ a p̄mordio repetē
da est quid aliud sit malū q̄ p̄c̄m̄ cōmittere
Quid sit bonū q̄ agere p̄niā pro dimisso.
hec est discretio vtriusq̄ negotij **S**erpens in
p̄dise p̄c̄m̄ suast **S**ue. p̄niāz rediit et inde
est boni mali de origo **Q**uis deo dignior q̄ da
uid. et tū deliquit. qui cecidisset de culmine
si nō fuisset cōpuncto de stela **Q**uis stelenā
ei tranasse. et hūc penitencia rediuit **P**eni
tuit deū q̄ **S**aulē regē elegerit. quapropter
nisi q̄ idem p̄niā ignorauit **Q**uis sapien
tior **S**olomone. s̄ nesciens p̄niā p̄didit ḡm̄z

Et ab hoc dictū **C**oncepit dolorem et peperit miq̄-
 tatem **C**oncepit peccati delicti dolorem. et si non
 penituerit peperit sibi mortē **P**aruulq̄ anteq̄ pro-
 deat ex utero. dolor ē m̄. pan̄ vero conceptum
 coluber ē in p̄cordia hoīs parit mortē nisi pe-
 nitudine fuerit expiatum. peccati conceptio serpens
 est in p̄cordia latens. **I**sumatū venenū spūat
 et luciferū generat morbū. qui pan̄ parit iū-
 diciū cadit et si neglexerit in ip̄o manebit **N**a-
 tū suū mulier libent̄ plactat **N**atū vero pan̄
 facit exitū nutriendi pan̄. parit et mat̄ est re-
 ter inat̄nes et libido captusq̄ ducitur i vtr̄q̄
 prodigius et p̄fusus. pan̄ virtus ē p̄fusa ebue-
 tas et castiganda securitas **S**eminariū delicti lex
 est cupiditatis in mēbris. et cor impenitens ca-
 pietur ab eo. **I**missū crimen dulce est ad momē-
 tā. sed vertetur p̄tinus in eriaū. temerarius
 et audax festinus cecidit in crimē. **D**ednat aut̄
 ab eo prouidus penitudo **N**ā sicut aq̄ ignē extig-
 uit ardente. sic penitencia delebit om̄ia fontibz
 lacrimarū. sicut in tenebris nō est absq̄ lucerna
 lumē. sic nō pōt pan̄ sine p̄niā aboleri. hoc de
 hoīe iā baptisato dicit̄. **I**tem lector intelligat mar-
 tiriū penitencie p̄teriti nō egere. **E**t sicut lux diei
 nō querit lucernā. sic iusticia om̄i deū sine p̄niā
 lucet. pondy pan̄ dep̄met despeante. p̄uidus at̄
 penitendo leuius p̄git. presuptiuo spū subit̄at
 pan̄ et multiformis callidus discurrit i hoīs

sapiens nō illi dat locū gradiendi **I**n corde pigri
ut cereus ardet patm̄. **N**ā in pectore penitenti li
quescat ut cera. patm̄ phœps factus ē assps si i **A**dā
subintravit delus et fecit eū intra ligna paradisi
latere confisū. **P**ocauit illū deus nō matuta s̄
vespertina voce r luciferu dicens **A**dām ubi es **E**t
quis ille. **V**ocem tuā audiui et timui. q̄ nudus
sum et abscondi me **T**imui **Q**uāc̄ s̄ q̄ nudus sū
et erubui **Q**uid ergo. **E**xpulsus ē p̄ p̄ patm̄.
reuocant̄ filij p̄ p̄niam **N**ā quod patm̄ clausit.
penitencia reseruit **E**t de quo ita sapitauit
pietas reuōuit **Q**ui nō penitet mō. nudus ma
nebit in umbra mortis **Q**ui veru timet deum
p̄ p̄niam illustratur **P**enitencia q̄ cūcta mise
rante deo remittis et paradisi reseras **Q**ue cō
tutu sanat hoīes et triste exhilarat. vitā de
meritu restaurat. et hoīem renouat. fiducia
reformat. grām q̄ habūdacionē refundit **P**
penitencia quis de te noui reserā. oīā ligata
tu soluis. oīā soluta tu reseras. oīā adūsā tu
mitigas. oīā contuta tu sanas. oīā cōfusa
tu lucidas. oīā desperata tu aīmas **P**pe
nitencia tutilanior auro. splendorior sole quā
non vincit peccatum. nec defectio supat. nec
desperatio delet. penitencia respuit auariciā
Horret luxuriā. fugit furorem. firmat amo
rem. calcit supbiam. linguā continet. **S**om
pōnit mores. odit maliciā. **E**xcludit inuidiā
Pfecta penitencia cogit peccatōem oīā libenter

sufferre **S**i violentus querat que habet nō vetat
Si vestem diu mat. nō refingatur percutienti mar
 illā prebet alterā **A**ugustinus. vltro adiciet **L**as
 tigatus. gratias agit. **P**rouocatus. tacet **G**raspe
 ratus. blanditur **S**uperiori supler ē Inferiori
 subiacet **I**n corde eius contritio est. in ore con
 fessio. in ope tota huilitas **N**ec est p̄sa et fuit.
 tiferā p̄tudo **S**ic penitenti p̄sto est deus.
Sumentī mitor ē **S**icienti potator **S**apient
 ti q̄ stultū putatur sapit. q̄ triste ē. plac
 q̄ molle ē displicet. q̄ fluxū ē horret **O**pe
 nitentia misericordie m̄ et m̄ḡā virtutū
 magna vbera tua quibz reos resoluas. ac re
 finis delinquentes. lapsos releuas. reueas des
 peritos. p̄ te nobis xpus regnū celorū appropri
 atū signat dicens **P**enitentia agite appropin
 quabit enim regnū celorū **E**t ita baptista da
 mat. facite fructus dignos penitencie. quia
 ecce adest regnū dei **P**er te dauid post flagi
 cū. felix iterū recepit sp̄m sanctū. **P**er te. **P**etrus
 ap̄tus postq̄ ter negauit data ē ei indulgē
 tie dextera **P**er te filius prodigus regressus ad
 patrem. nō solū p̄plexū osculūq̄ paternū s̄
 etiā **S**pulū vituli s̄gmati **V**estemq̄ insignie
 p̄meruit adipisci. **P**er te mulier fornicaria
 ubēs stillauit lacrimas sordes q̄ sui deterisit
Rinnue auctus maḡ. populusq̄ integer
 barbarorū sub deū sapuit. vtute tuā senat
Per te. **R**amesses p̄ auēta facōra. ecce meruit
 fieri receptibilis **nō**

odorem tuū accepit. saporem tuū sūxit. dulcedinē
tuā gustauit. **S**iliciū tuū straxit. anetē tuā imedit
ieiuniū tuū petiit. lacrimas tuas. p̄sudit. gemitū
tuū suspiriūq; persensit. fructus q; ubertatis
tue habūdantē exhibuit. et sic opa tua nō solum
decrete mortis discrimine euasit. s; etiā uite in
cognite coronā accepit. **S**ui similitudinē penitē
tie comparemus. sic ē quō ager fructifer aut
uinea fecunda. aut etiā arbor fructifera. fructus
eius ede p̄uoi famelicus. et p̄ficiat in fiducia
dei. accepta q; t̄missione pinguescat ī uita. **E**t
hec sunt ūba eius. **D**ne ante te desiderū meū
et gemitus cordis mei nō est absconditū a te
amōrē meū. suspirium intellige. pauor p̄cā
soluat me. pondus mee conscientie deprimat.
Nec est michi spes uiuendi. neq; fiducia mo
riendi. **J**udiciū tuū deus vereor. et penas timeo
p̄paratis impijs. **A**udi me obsecro modo dum
ip̄ius est t̄mitte quod timeo. dele qd̄ vereor.
prius q̄ obeam et amplius nō ero. tali ani
mo penitenti remissio datur et uita donatur
nec regnū decet a dno tribuendū. **Q**uid ergo
times penitentiā. **O** homo etiā ab hac t̄gula
penitentie expectatū intellige baptisma ⁊
martiriū. sine aq̄ nō est uiuē nec deo placē.
Aamat iheremias xp̄uctus populo. **Q**uis da
bit capiti meo aquā et oculis meis fontem
lacrimarū et flebo vulneta populi mei. **S**ae

bat em q lacime uiuarent populū trīsingra-
 tū sciebat q eius fletibus subueniret Sciebat q
 deus contritionē querit et fletibus flectitur Sciebat
 q lugentes deus letificat et penitentib; p̄sto est
 ideo p̄phetandi locū remotū q̄rebat. ut vsq; ad
 vallem p̄tinger̄ lacrimarū quā deus amat. quā
 xp̄s amplectitur Vallis est remotis fletibus
 secretaq; dicitur Josaphat in qua Iudex celestis
 populos discutit. et om̄s gentes exanniat **Dispo-**
 suit in dualle fletus est em̄ vallis remota p̄p̄
 iudiciū quid̄ metuenda publica et secreta est.
 publica est ad futuri iudicii penā. secreta p̄p̄
 salubres p̄m̄e lacrimas magnus p̄fectus est
 lacrimarū. plorando serus p̄p̄iciat d̄m̄. filius
 lacrimis mitigat p̄m̄. et aspera m̄em̄ plo-
 rans puulus mulcet Ita ego et p̄m̄. p̄fusis
 fletibus remouit iūā dei reformatq; in ip̄o cu-
 pit v̄dē **Thimoteū** **Paulo** p̄p̄ fletum desid̄o
 inq̄t videre te meōr̄ lacrimarū tuarū **Et dauid**
 dicit **Venite adoremq; et ploremq; corā d̄no qui**
fecit nos **Et iterū fuerūt mihi lacime mee pa-**
nes die ac nocte et potū meū cū fletu miscebā
stantūq; meū p̄ singulas noctes lacrimis rigabā
Et iterū deus vitā meā annūciaui tibi. posuis-
ti lacrimas meas in sp̄u tuo timq̄ si diceret
Susape d̄ne lacrimas meas quā lacime mee s̄t
q̄ tradūt ruderā et sanāt vulueā **Lacime**
sūt q̄ p̄m̄as armāt. et p̄m̄am puocāt. lacime

sūt que celū pulsantes cūmina delent et cōsciē-
tiam degrauiāt sanant in ore penitentię verba
et mouēt in pectore pietatis veniā. et impletur
capud aqua tumescit oculi **I**rrigantur gene
decurrit riuuli et deus indulgentia mentem
exhilarat **L**atīne sūt que irōnāliant deo. a patris
redimūt animā. vestre latīne lauat et dant
illi remissionis candorē **N**ā sic aucupis homo
aut visō aut retis magno aliquo captū tenet
passerem et manu sua subalissimo funiculo
ligatū retinet et quasi dimittens laxū de ma-
nu sua dāns ei liberam volandi p̄tatem. ac ille
audus ad volandū euasitq; se putans alacer
alacora appetit. s; iste sūmū funiculū tenens
restigit eum cū volaret. et ad se retrahit a spe
volandi et viuendi deceptū **I**ta et diabolus s;
sutus venator p; spiritū p̄sup̄tōnis laqueo de-
ceptū implicat hōiēm. q; se semel lesent vult
quidē ab eo euelli s; vinculū velox venator te-
nens reuocat captū semel in laqueo suo reuo-
lutū premit equidem vinculū ip̄m fluxum ē
ac facile pōt dirumpi s; desidia mā et dilatio
diuina fant ut robustū fiat et nō cito rumpā-
tur **Q**uidquid enī durū aut rigidū obicit vi-
gilantia vincitur et penitentię propulsatur
orōibus mollitur fletibusq; resoluitur **R**am
vbi p̄sup̄tōnis spūs inpat. vbi exclusa peni-
tentię sola p̄m arbor fructibus suis erupit
et hec est arbor in qua deceptus p̄thoplastus

in mortem defluit. si restat lignū vite i paradiso
 dei repositū quod p̄ penitentiā repetit hō **R**ecurre
 o homo recurre ad arborem vite. quid tardas
 manducare fructus eius ut maneat i eternū.
 quid times p̄niam nichil durū est q̄ delectat
Nūc cū gustaueris tūc p̄senties q̄ suauis sit
 odor eius inuariabilis et sapor in fruabz. p̄nē
 sapor ē ieiuniū. p̄ p̄cō q̄ p̄fectā arripueris
 abstinentiā et cōpellentis castri margie cupidita-
 tem supas cōtinendo. penitudo ē **Q**uādo p̄sua-
 dentis gule libidmē a vino potando vinces et
 iam aqua parissime vteris penitudo ē **Q**uādo
 te somnū premit et vinces eū penitudo est **V**es-
 tue nudū **P**asce pegrinū et cū indigentibz mē-
 se hīc consortiū **S**criptū est em̄ q̄ **E**lemosina
 auām a morte liberat si nō habet huius vitup-
 acionis meritū. q̄ dicit **E**lemosina cū ūqui-
 tate acquisita abhōinatio corā deo. illa est p̄cū
 vite p̄petue **S**i oraueris et ieiunaueris et de-
 mosinā iustā feceris. cōplesti precium. redē-
 misti p̄cā tua. remissa sūt crimina. repata-
 ta est vita tua **D**uo eia minuta mulier vi-
 dua misit in area dei. et plata ē opulentiū
Et quid de duobz minutis dico q̄ calix aque
 frigide portectus nō varat ad p̄cū vite. ergo
 nō expauescas penitentiā s̄ esto in p̄ssu eius
 promptior. in ope paratior. i amōe p̄p̄nsior
Quādo esuriēti feneris. p̄cū vite est

Risum fuge. lingua cōtine. mores cōpone. vicia
vire. virtutem dilige. sātatem sequere. p̄mis-
sa male loquētiū damna. et plena est peniten-
tia tua atq; p̄fecta p̄meretur indulgenciā
prestante vero dño nro ihu xp̄o i s̄c̄ta s̄c̄lor̄ **Amē**

